

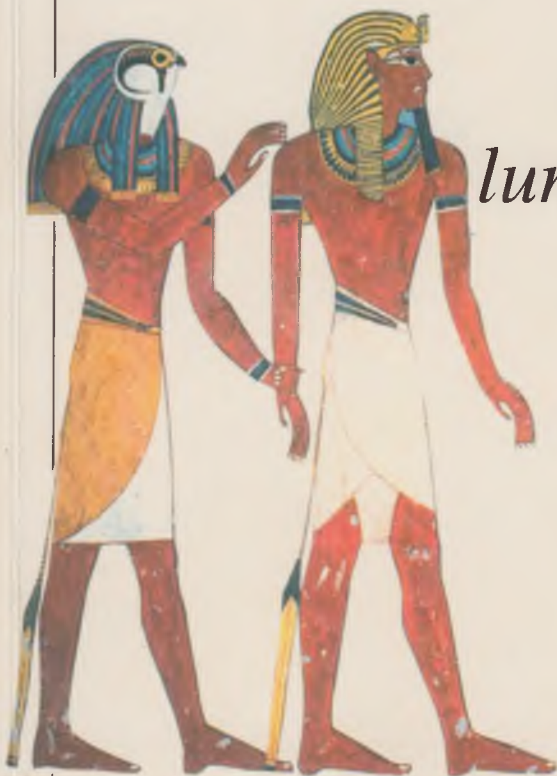
CHRISTIAN JACQ

RAMSES

*

Fiul luminii

ROMAN

EDITURA ALLFA

Christian Jacq

RAMSES

*

Fiul luminii

volumul I

RAMSÈS * LE FILS DE LA LUMIÈRE
Christian Jacq
Copyright © Éditions Robert Laffont, S.A., Paris, 1995

RAMSES * FIUL LUMINII
Christian Jacq
Copyright © 2004, Editura **ALLFA**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
JACQ, CHRISTIAN
RAMSES * FIUL LUMINII / Christian Jacq; trad. Eugen Damian:
București, **ALLFA**, 2004
ISBN 973-8457-51-3
Vol. 1. - 384 p., 18 cm. - ISBN 973-8457-52-1
I. Damian, Eugen (trad.)
821.133.1-31=135.1

Toate drepturile rezervate Editurii **ALLFA.**
Nici o parte din acest volum nu poate fi copiată
fără permisiunea scrisă a Editurii **ALLFA.**
Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.
All rights reserved. The distribution of this book outside Romania,
without the written permission
of **ALLFA**, is strictly prohibited.
Copyright © 2004 by **ALLFA.**

Editura **ALLFA**: Bd. Timișoara nr. 58,
sector 6, cod 061317 – București
Tel.: 402 26 00
Fax: 402 26 10

Departamentul distribuție: Tel.: 402 26 23; 402 26 25; 402 26 34;

Comenzi la: comenzi@all.ro
www.all.ro

Redactor: Olimpia Novicov
Procesare copertă: Andreea Dobreci

Foto copertă I: sus – Nimatallah / Artephot
jos – M. Kunnen © Mappamundi-Knokke-Belgique
Foto copertă a IV-a: A. Mekhitarian © Mappamundi-Knokke-Belgique

Christian Jacq

RAMSES

*

Fiul luminii

volumul I

Traducere de Eugen Damian

EDITURA ALLFA

Cuvânt înainte

„Ramses, cel mai mare învingător, Regele Soare, deținătorul Adevărului": în acești termeni, Jean-François Champollion, care a deschis porțile Egiptului descifrându-i hieroglifele, îl descrie pe faraonul Ramses al II-lea. Avea un adevărat cult pentru el.

Numele lui Ramses a traversat secolele și a învins timpul; el singur întruchipează forța și grandoarea Egiptului faraonilor, patria spirituală a civilizației occidentale. Vreme de șaizeci și șapte de ani, de la 1279 la 1212 î.H., Ramses, „fiul luminii", va duce pe culmi gloria țării sale și va face să-i strălucească înțelepciunea.

Pe pământul Egiptului, Ramses poate fi întâlnit la fiecare pas; oare nu și-a lăsat el amprenta asupra unui număr impresionant de monumente, fie construite de maeștrii săi arhitecți, fie restaurate sub domnia sa? Și gândul te poartă la cele două temple din Abu Simbel, unde domnește pentru veșnicie cuplul format de divinul Ramses și de Nefertari, marea soție regală, sau la imensa sală cu coloane a templului din Karnak, ori la colosul surâzător al templului din Luxor.

Ramses nu este numai eroul unei povești, ci chiar al mai multor romane, al unei adevărate epopei care ne poartă de la inițierea în funcția de faraon sub îndrumarea tatălui său, Seti, a cărui statură este la fel de impresionantă ca a fiului,

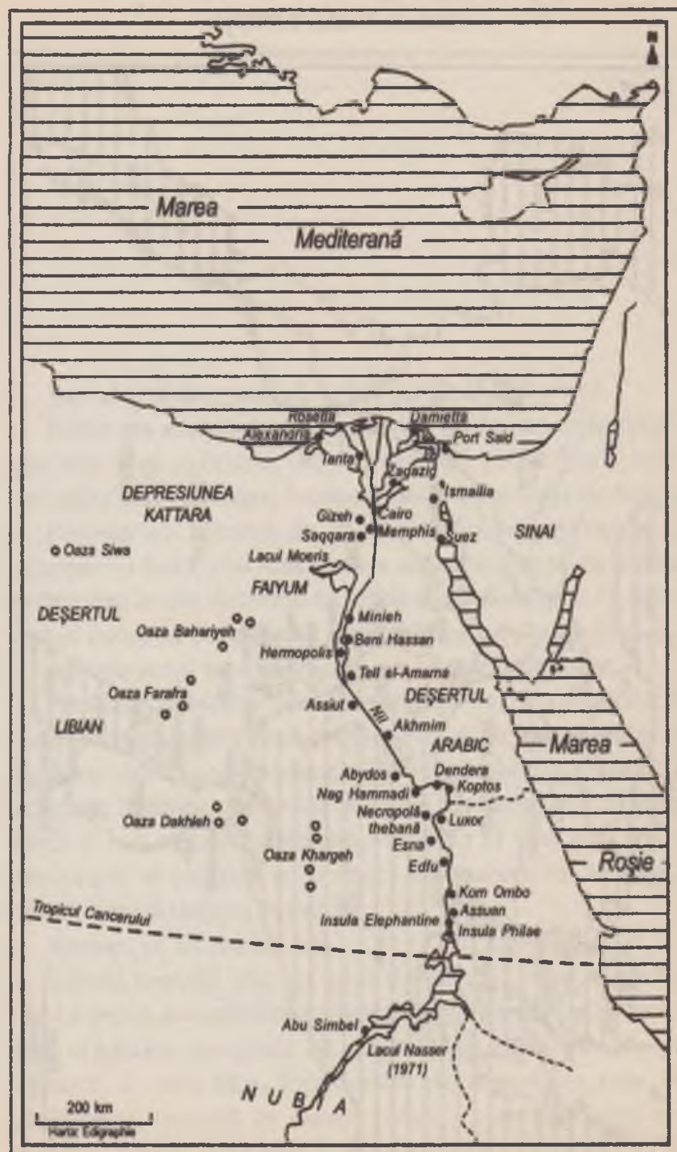
până la ultimele zile ale unui monarh care a avut de înfruntat nenumărate încercări. Din acest motiv, i-am consacrat o suită romanescă alcătuită din cinci volume, în speranța de a evoca dimensiunile fabuloase ale unui destin la care au participat personaje de neuitat, precum Seti, soția sa Tuya, sublima Nefertari, frumoasa Iset, poetul Homer, îmblânzitorul de șerpi Setau, Moise Evreul și atâția alții, care vor prinde viață în paginile cărții.

Mumia lui Ramses a fost conservată. Din trăsăturile ei se degajă impresia unei forțe formidabile. Nenumărați vizitatori ai sălii mumiilor de la Muzeul din Cairo au trăit senzația că faraonul e pe cale să se trezească din somn. Ceea ce moartea fizică îi refuză lui Ramses, magia romanului are puterea să-i acorde. Grație ficțiunii și egiptologiei, putem astăzi să-i împărtășim frământările și speranțele, să trăim alături de el eșecuri și succese, să ne întâlnim cu femeile pe care le-a iubit, să suferim trădări neașteptate sau să ne bucurăm de prietenii durabile, să luptăm împotriva forțelor răului sau să căutăm lumina din care s-a ivit totul și spre care toate se îndreaptă.

Marele Ramses... Ce tovarăș de drum pentru un scriitor! De la prima confruntare cu un taur sălbatic și până la umbra de sub arborele de acacia, este vorba de destinul unui uriaș faraon, destin legat de cel al Egiptului, țara iubită de zei. Un tărâm al apei și al soarelui, pe cuprinsul căruia cuvintele demnitate, dreptate și frumusețe aveau un sens și prindeau formă în cotidian. Un pământ unde lumea de dincolo și lumea terestră se aflau în contact permanent, unde viața putea renaște din moarte, iar prezența invizibilului era palpabilă, unde dragostea de viață și de nepieritor făcea să crească inimile oamenilor și le umplea de bucurie.

Într-adevăr, Egiptul lui Ramses.

Harta Egiptului

HARTA DE LA VECHIUL ORIENT APROPIAT PÂNĂ LA NOUL IMPERIU

1

Taurul sălbatic, imobil, îl fixa pe tânărul Ramses.

Bestia era monstruoasă; picioarele groase ca nişte stâlpi, urechile lungi atârnând, o barbă ţeapănă pe maxilarul inferior, părul brun cu negru. Începea să simtă prezenţa tânărului.

Ramses era fascinat de coarnele taurului, apropiate şi îngroşate la bază, mai înainte de a se curba spre spate şi de a se îndrepta în sus, formând un fel de cască terminată cu două vârfuri ascuţite, capabile să sfâşie carnea oricărui adversar.

Adolescentul nu mai văzuse un taur atât de mare.

Animalul aparţinea unei rase redutabile, pe care chiar şi cei mai buni vânători ezitau s-o înfrunte; paşnic în mijlocul clanului său, blând cu semenii răniţi sau bolnavi, atent la educaţia tinerilor, masculul devenea un războinic terifiant dacă îi era tulburată liniştea. Înfuriat la cea mai mică provocare, el exploda cu o viteză uluitoare şi nu se calma până ce nu-şi dobora inamicul.

Ramses se retrase un pas.

Coada taurului sălbatic plesnea aerul; trimise o privire feroce intrusului care îndrăznise să se aventureze pe teritoriul său, o păşune apropiată de mlaştina cu stufăriş înalt. Nu departe, o vacă făta, înconjurată de tovarăşele sale. În pustietatea marcată de cursul Nilului, masculul uriaş era stăpânul cirezii şi nu tolera nici o prezenţă străină.

Tânărul sperase că vegetaţia îi va ascunde silueta; însă ochii taurului, înfundaţi în orbite, nu-l mai slăbeau. Ramses ştiu că nu mai avea nici o portiţă de scăpare.

Livid, se întoarse încet spre tatăl său.

Seti, faraonul Egiptului, supranumit „taurul victorios", se oprise câţiva paşi mai în spate. Se spunea că simpla lui prezenţă îi paraliza pe duşmani; inteligenţa-i ascuţită precum ciocul şoimului cerceta totul şi nimic nu-i putea scăpa. Zvelt, cu un chip sever, fruntea înaltă, nasul coroiat, pomeţii proeminenţi, Seti întruchipa autoritatea. Venerat şi temut, monarhul îi redase Egiptului gloria de altădată.

La paisprezece ani, Ramses, care avea deja statura unui adult, îşi întâlnea tatăl pentru prima oară.

Până atunci, fusese crescut la palat de către un educator însărcinat să-l înveţe să devină un bărbat de ispravă. Ca fiu de rege, trăia zile fericite, îndeplinind totodată o funcţie înaltă. Însă Seti îl smulsese de la cursul de hieroglife, ducându-l cu el în mijlocul câmpului, departe de orice aşezare. Nici un cuvânt de împotrivire nu fusese rostit.

Atunci când vegetaţia deveni prea deasă, regele şi fiul său abandonară carul tras de doi cai şi se afundară în iarba înaltă. O dată trecut obstacolul, ajunseră pe teritoriul taurului.

De cine îi era cel mai frică: de bestia sălbatică sau de Faraon? Şi din unul şi din celălalt se degaja o forţă pe care tânărul Ramses se simţea incapabil s-o stăpânească. Oare nu afirmau legendele că taurul era un animal celest, însufleţit de focul unei alte lumi, iar Faraonul se înfrăţea cu zeii? În ciuda staturii înalte, a robusteţii şi a refuzului său de a se teme, adolescentul se simţea prins între două forţe aproape complice.

— M-a observat, mărturisi el, încercând să pară sigur pe sine.

— Cu atât mai bine.

Cele dintâi cuvinte pronunţate de tatăl său răsunară ca o condamnare.

— E enorm şi...

— Şi tu, cine eşti tu?

Întrebarea îl surprinse pe Ramses. Furios, taurul scurma pământul cu copita; egretele și bâtlanii își luară zborul, părăsind câmpul de bătaie.

— Ești un laş sau un fiu de rege?

Privirea lui Seti îi străpunse sufletul.

— Îmi place lupta, dar...

— Un bărbat adevărat merge până la limitele puterilor sale, însă un rege trece dincolo de ele; dacă nu ești capabil de asta, atunci nu vei domni, iar noi doi nu ne vom mai întâlni niciodată. Nici o încercare nu trebuie să te clintească. Pleacă, dacă asta dorești; dacă nu, învinge-l.

Ramses îndrăzni să ridice ochii și să susțină privirea tatălui său.

— Mă trimiţi la moarte.

— „Fii un taur puternic și veșnic tânăr, cu inima cutezătoare și coarnele ascuţite, pe care nici un dușman să nu-l poată învinge", mi-a spus tatăl meu; tu, Ramses, ai ieșit din pântecele mamei tale ca un taur adevărat și trebuie să devii un soare strălucitor ce-și va trimite razele pentru binele poporului său. Te-ai ascuns în pumnul meu ca o stea; astăzi, desfac degetele. Strălucește sau dispari.

Taurul mugi; dialogul intrușilor îl irita. De jur împrejur, zgomotele câmpului se stingeau; vietățile, de la rozătoare la păsări, simțeau iminenţa luptei.

Ramses se ţinu tare.

În lupta corp la corp, învinsese deja adversari mai grei decât el, datorită tehnicilor învăţate de la educatorul său. Dar ce strategie să adopte împotriva unui monstru de asemenea dimensiuni?

Seti îi întinse o frânghie lungă cu un nod mobil.

— Forţa lui e capul; prinde-l de coarne și-l vei învinge.

Tânărului îi reveni speranţa; la întrecerile nautice de pe lacul de agrement al palatului se antrenase de nenumărate ori în mânuirea frânghiilor.

— În momentul în care taurul o să audă șuieratul lasoului se va năpusti asupra ta; nu-l rata, pentru că n-o să mai ai o a doua șansă.

Ramses repetă mișcările în gând și prinse curaj. În ciuda tinereții sale, trecuse de un metru șaptezeci și se putea lăuda cu musculatura unui atlet care practicase mai multe sporturi; cât de tare îl irita bucla de copil strânsă cu o panglică deasupra urechii, podoabă rituală ce se ivea din minunatul său păr blond! Atunci când va fi titularul unei funcții la curte, va căpăta permisiunea să-și schimbe pieptănătura.

Oare destinul îi va acorda răgazul necesar? Desigur, de nenumărate ori, și nu fără o doză de fanfaronadă, tânărul, plin de entuziasm, căutase tot soiul de încercări demne de el. Nu și-ar fi imaginat niciodată că însuși Faraonul va răspunde dorințelor sale într-un mod atât de brutal.

Iritat de mirosul de om, taurul nu mai avea răbdare. Ramses strânse frânghia; după ce-l va prinde în laț, o să-i trebuiască forța unui colos ca să-l imobilizeze. Și pentru că nu avea încă puterea asta, va fi nevoit să-și depășească limitele, chiar dacă inima lui va ceda.

Nu, n-o să-l dezamăgească pe Faraon.

Ramses învârti lasoul; taurul se năpusti cu coarnele înainte. Surprins de viteza animalului, tânărul făcu doi pași într-o parte și azvârli lasoul care undui prin aer ca un șarpe și ateriză pe spatele monstrului. Ramses alunecă pe pământul umed și căzu în momentul în care coarnele se pregăteau să-l străpungă. Îi atinseră ușor pieptul, iar băiatul rămase cu ochii deschiși. Voia să-și privească moartea în față.

Iritat, taurul își urmă cursa până la marginea stufărișului și se întoarse brusc; Ramses, care se ridicase între timp, privi atent în sine însuși. Își va înfrunta dușmanul până la capăt și îi va demonstra lui Seti că un fiu de rege știe să moară cu demnitate.

Elanul monstrului fu curmat într-o clipă; frânghia din mâinile Faraonului îi strângea cu putere coarnele. Înnebunit de furie, bestia încercă în zadar să se elibereze. Își smucea capul, aproape frângându-și grumazul, iar Seti folosea această forță dezordonată împotriva taurului însuși.

— Apucă-i coada! îi ordonă el fiului său.

Ramses veni în fugă și prinse coada aproape lipsită de păr, doar cu un smoc în vârf, asemănătoare cu aceea pe care Faraonul o purta atârnată la centură, însemnul maeștrilor deținători ai puterii taurului.

Învins, animalul se calmă, mulțumindu-se să respire zgomotos și să mugească. Regele slăbi strânsoarea, făcându-i semn lui Ramses să stea în spatele lui.

— Specia asta e de neîmblânzit; un astfel de mascul poate trece prin foc și prin apă și știe chiar să se ascundă după un pom ca să-și surprindă mai bine dușmanul.

Animalul întoarse capul și își fixă pentru o clipă adversarul. Știindu-se neputincios în fața Faraonului, se îndepărtă încet, îndreptându-se spre teritoriul său.

— Ești mai puternic decât el!

— Noi doi nu mai suntem adversari, pentru că am ajuns la o înțelegere.

Seti își scoase pumnalul din teaca de piele și, cu un gest rapid și precis, reteză bucla copilăriei.

— Tată...

— Copilăria ta a murit. Viața începe mâine, Ramses.

— Dar n-am învins taurul.

— Ai învins frica, întâiul dușman pe calea spre înțelepciune.

— Mai sunt și alții?

— Fără îndoială, mai mulți decât firele de nisip din deșert.

Întrebarea următoare arse buzele tânărului.

— Ar trebui să înțeleg... că m-ai ales succesor?

— Crezi că e suficient să fii curajos ca să guvernezi oamenii?

2

Sary, educatorul lui Ramses, își căuta elevul prin tot palatul. Nu era prima dată când tânărul dezerta de la cursul de matematică pentru a se ocupa de cai sau pentru a organiza un concurs de înot cu banda lui de prieteni puși pe distracție și nedisciplinați.

Burduhănos, jovial, detestând orice exercițiu fizic, Sary tuna și fulgera fără încetare împotriva discipolului său, dar se neliniștea la cea mai mică poznă a acestuia. Căsătoria cu o femeie mult mai tânără decât el, sora mai mare a lui Ramses, îi facilitase ocuparea postului atât de invidiat de educator al prințului.

Invidiat... De către cei care nu cunoșteau caracterul imposibil al fiului mai mic al lui Seti! Fără răbdarea sa înnăscută și îndârjirea de a lumina spiritul unui ștrengar adesea insolent și prea sigur de el, Sary ar fi renunțat la însărcinarea asta. Conform tradiției, faraonul nu se ocupa de educarea copiilor lui; aștepta momentul în care adultul putea fi sesizat în spatele adolescentului și atunci îl întâlnea pentru a-l pune la încercare și a-și da seama dacă e demn să guverneze. În cazul de față, decizia fusese luată de mult: Șenar, fratele mai mare al lui Ramses, urma să urce pe tron. Energia mezinului trebuia însă canalizată mai departe, pentru a deveni, în cel mai bun caz, un general destoinic, iar în cel mai rău, un curtean mai de vază.

Ajuns la înfloritoarea vârstă de treizeci de ani, Sary ar fi fost bucuros să-și petreacă timpul la vila lui, pe malul heleșteului, în compania unei soții de douăzeci de ani; dar oare nu se plictisea? Mulțumită lui Ramses, nu existau două zile la fel. Setea de viață a băiatului era nestinsă, iar imaginația lui fără limite; până să-l accepte pe Sary, dăduse gata mai mulți educatori. În ciuda deselor neînțelegeri, acesta din urmă își atinsese scopul, și anume să deschidă spiritul tânărului către toate științele pe care trebuia să le cunoască și să le practice un scrib. Fără ca măcar s-o recunoască față de sine însuși, îi făcea o adevărată plăcere să rafineze inteligența subtilă a lui Ramses.

De o vreme, tânărul începuse să se schimbe. El, care nu suporta nici un minut de inactivitate, întârzia acum asupra „Maximelor" bătrânului înțelept Ptah-hotep; Sary îl surprinsese chiar urmărind visător dansul rândunelelor în lumina dimineții. Maturizarea încerca să-și desăvârșească opera, stare pe care multe ființe nu aveau s-o cunoască niciodată. Educatorul se întreba din ce plămadă era făcut Ramses, dacă focul tinereții se transforma într-un alt foc, mai puțin rebel, însă la fel de viguros.

Cum să nu te neliniștești în fața atâtor calități? La curte, ca în orice altă categorie socială, inșii mediocri, a căror perpetuare era asigurată, nu-i simpatizau, ba chiar îi urau pe cei a căror personalitate le scotea în evidență și mai mult propria lipsă de însemnătate. Deși succesiunea lui Seti nu putea da naștere unei surprize, iar Ramses n-avea nici un motiv să se îngrijoreze în legătură cu intrigile și uneltirile unora dintre oamenii puterii, viitorul său era poate mai puțin vesel decât se aștepta. Unii se gândeau deja să-l îndepărteze de la funcțiile importante din Stat, iar fratele său era primul dintre aceștia. Ce se va alege de el, surghiunit într-o provincie îndepărtată, se va obișnui oare cu viața la țară și cu trecerea monotonă a anotimpurilor?

Sary nu îndrăznise să-şi împărtăşească temerile surorii lui Ramses, temându-se de gura ei slobodă. Iar să se destăinuie lui Seti era imposibil; copleşit de muncă, faraonul era mult prea ocupat de gestionarea ţării pentru a mai putea da atenţie stărilor sufleteşti ale unui educator. Era chiar bine că tatăl şi fiul nu avuseseră nici un contact; în faţa unui caracter atât de puternic precum cel al lui Seti, Ramses n-ar fi avut altă alternativă decât revolta sau nimicirea. Cu siguranţă, tradiţia avea ceva bun în ea; taţii nu erau cei mai în măsură să-şi educe copiii.

Atitudinea Tuyei, marea soţie regală şi mama lui Ramses, era total diferită; Sary se număra printre puţinii care constataseră preferinţa ei pentru mezin. Cultivată, rafinată, ea cunoştea calităţile şi defectele fiecărui curtean; conducând cu autentică suveranitate casa regală, veghea la respectarea strictă a etichetei şi se bucura de stima nobilimii, ca şi de cea a poporului. Însă lui Sary îi era frică de Tuya; dacă ar fi agasat-o cu temeri ridicole, ar fi fost desconsiderat. Reginei nu-i plăceau guralivii; o acuzaţie nefondată îi părea la fel de gravă ca o minciună. Mai bine să tacă decât să treacă drept un profet de rău augur.

Sary se duse totuşi la grajduri, deşi lucrul acesta îi repugna peste măsură; se temea de cai, mai ales de loviturile de copită, detesta compania rândaşilor şi, mai mult încă, pe cea a cavalerilor pasionaţi de vitejii inutile. Indiferent la ironiile care-i însoţiră trecerea, educatorul îşi căută în zadar discipolul; nimeni nu-l mai văzuse de două zile şi toată lumea se mira de absenţa asta.

Ore întregi, Sary încercă să-l găsească pe Ramses, uitând chiar să mănânce de prânz. Epuizat, plin de praf, se resemnă şi se întoarse la palat înainte de lăsarea serii. Cu siguranţă că trebuia să-i semnaleze dispariţia şi să demonstreze că era străin de această întâmplare. Dar cum să-i ţină piept sorei prinţului?

Morocănos, educatorul omise să-şi salute colegii care ieşeau din sala de clasă; de a doua zi dimineaţă îi va interoga, fără prea mari speranţe, pe cei mai buni prieteni ai lui Ramses. Dacă nu va avea nici un indiciu, va trebui să admită îngrozitoarea realitate.

Oare cu ce le greşise el zeilor, de era astfel chinuit de un duh întunecat? Să-şi vadă cariera distrusă ar fi însemnat cea mai revoltătoare nedreptate; îl vor alunga de la curte, soţia îl va renega şi va fi redus la condiţia unui simplu servitor! Înspăimântat de ideea unei asemenea decăderi, Sary se aşeză în locul obişnuit.

De obicei, în faţa lui se afla Ramses, uneori atent, alteori visător, dar întotdeauna capabil să-i ofere o replică neaşteptată. La opt ani, reuşise să deseneze hieroglifele cu mână sigură şi să calculeze unghiul de înclinare al unei piramide... pur şi simplu pentru că îi plăcuse exerciţiul.

Educatorul închise ochii, să-şi păstreze în memorie cele mai frumoase momente ale ascensiunii sale sociale.

— Eşti bolnav, Sary?

Vocea asta...Vocea asta deja gravă şi autoritară!

— Tu eşti, chiar tu?

— Dacă dormi, continuă; dacă nu, deschide ochii.

Sary se trezi.

Era chiar Ramses, şi el plin de praf, însă cu ochii strălucitori.

— Şi unul şi altul trebuie să ne spălăm; pe unde-ai rătăcit, profesore?

— Prin locuri insalubre, cum ar fi de exemplu grajdurile.

— M-ai căutat?

Stupefiat, Sary se ridică şi se învârti în jurul lui Ramses.

— Ce ai făcut cu bucla copilăriei?

— Tata a tăiat-o el însuşi.

— Imposibil! Ritualul impune...

— Te îndoieşti de cuvântul meu?

— Iartă-mă.

— Așază-te, profesore, și ascultă.

Sary se supuse, impresionat de tonul prințului care nu mai era un copil.

— Tatăl meu m-a supus probei taurului sălbatic.

— Nu... e imposibil!

— Nu l-am învins, însă am înfruntat monstrul și cred... că tata m-a ales ca viitor regent!

— Nu, prinţe, fratele tău mai mare a fost ales.

— A trecut el proba taurului?

— Seti a vrut pur și simplu să te confrunţi cu pericolul care îţi place așa de mult.

— Și-a irosit timpul pentru atât de puţin? Am fost chemat, sunt sigur de asta!

— Nu te îmbăta cu apă rece, renunţă la nebunia asta.

— Nebunie?

— Destule personalităţi influente de la curte nu te apreciază deloc.

— Și ce mi se reproșează?

— Că ești tu însuţi.

— Adică mă inviţi să-mi păstrez doar rangul?

— Raţiunea o cere.

— Raţiunea nu are forţa unui taur.

— Jocurile puterii sunt mult mai crude decât îţi închipui; nu-i suficientă vitejia pentru a ieși învingător.

— Atunci, o să mă ajuţi.

— Cum?

— Tu cunoști foarte bine moravurile de la curte; arată-mi prietenii și dușmanii și sfătuiește-mă.

— Îmi ceri prea mult... Nu sunt decât educatorul tău.

Ai uitat că nu mai sunt copil? Ori devii preceptorul meu, ori ne despărţim.

— Mă obligi să-mi asum riscuri nesăbuite, iar tu nu ești croit pentru puterea supremă; fratele tău mai mare se pregătește de multă vreme. Dacă-l provoci, o să te distrugă.

3

În sfârşit, seara cea mare.

Se arăta luna nouă, iar noaptea se anunţa întunecată. Ramses le dăduse o întâlnire decisivă celorlalţi tineri, crescuţi ca şi el de educatori regali. Vor fi oare capabili să scape de gardieni şi să se întâlnească în centrul oraşului pentru a dezbate în mod esenţial întrebarea care le ardea inimile şi pe care nimeni nu îndrăznea s-o pună?

Ramses ieşi din camera sa pe fereastră şi sări de la primul etaj; pământul afânat din grădina înflorită amortiză şocul, iar tânărul porni de-a lungul clădirii. Nu se temea de gărzi; unii dormeau, iar alţii jucau zaruri. Dacă avea ghinionul să se întâlnească cu vreunul care-şi îndeplinea conştiincios misiunea, fie va duce tratative cu el, fie îl va doborî cu o lovitură. În exaltarea lui, uitase de un paznic de temut, care nu trândăvea deloc la ora aceea: câinele galben-auriu, de talie medie, îndesat şi musculos, cu urechile atârnând şi coadă spiralată. Postat în mijlocul drumului, nu lătra, însă nu dădea voie să se treacă de el.

Din instinct, Ramses îi căută privirea; câinele se aşeză şi continuă să-şi agite coada. Tânărul se apropie şi îl mângâie; prietenia lor se stabili într-o clipă. Sub zgarda de piele roşie, un nume: „Străjerul".

— Şi dacă ai merge cu mine?

Străjerul își mișcă aprobator botul scurt, cu trufa lui neagră. Își ghidă noul stăpân spre ieșirea de pe domeniul unde erau educate viitoarele notabilități ale Egiptului.

Deși ora era târzie, destui gură-cască se plimbau încă pe străzile Memphisului, cea mai veche capitală a țării; în ciuda bogăției din Theba meridională, Memphisul își păstrase prestigiul de altădată. Cele mai mari universități își aveau sediul aici, și tot aici copiii familiei regale și cei demni de a accede la cele mai înalte funcții primeau o educație riguroasă și intensă. A fi admis în Kap, „zona închisă și protejată", dădea naștere la invidii, însă cei care, ca și Ramses, locuiau aici din fragedă copilărie n-aveau altă dorință decât să evadeze!

Îmbrăcat cu o tunică cu mâneci scurte, de calitate mediocră, semăna cu un trecător obișnuit. Ajunse la celebra tavernă din cartierul școlii de medicină, unde viitorii terapeuți se distrau după zilele lungi de studiu. Cum Străjerul nu se despărțea de el, prințul nu-l alungă și intră cu el în localul interzis „copiilor din Kap".

Dar Ramses nu mai era un copil și reușise să scape din închisoarea aurită.

În sala mare a localului cu pereții văruiți, clienții, mari amatori de bere tare, de vin sau de lichior de palmier, erau așezați pe rogojini ori pe scăunele. Patronul le arăta bucuros amforele provenind din Deltă sau din oazele Greciei și lăuda calitatea produselor pe care le vindea. Ramses alese un colț liniștit, de unde putea supraveghea intrarea.

— Ce dorești? îl întrebă un servitor.

— Pentru moment, nimic.

— Necunoscuții plătesc înainte.

Prințul îi întinse o brățară din cornalină.

— Ajunge?

Servitorul examină obiectul.

— Merge. Vin sau bere?

— Cea mai bună bere.

— Câte cupe?

— Nu știu încă.

— Aduc ulciorul... Când te hotărăști, îți aduc și cupele.

Ramses își dădu seama că ignorase până atunci valoarea lucrurilor; omul îl furase, fără doar și poate. Venise vremea să iasă din școala lui cea mare, atât de bine protejată de lumea exterioară.

Cu Străjerul la picioare, prințul fixa intrarea tavernei. Care dintre tovarășii săi de studiu va îndrăzni să accepte aventura? Făcu în gând prinsoare cu el însuși, îi elimină pe cei mai slabi, ca și pe carieriști, și se opri la trei nume. Aceștia nu vor da înapoi în fața pericolului.

Zâmbi atunci când Setau trecu pragul localului.

Îndesat, viril, cu mușchi proeminenți, pielea mată și părul negru, Setau era fiul unui marinar și al unei nubiene. Dârzenia lui extraordinară, ca și înzestrarea pentru chimie și studiul plantelor, atrăseseră atenția institutorului său; profesorii „Kap"-ului nu regretau că îi deschiseseră porțile unei pregătiri superioare.

Setau se așeză în tăcere lângă Ramses.

Cei doi băieți nu apucară să scoată vreo vorbă, că își făcu apariția Ameni, un adolescent scund, firav, palid, cu părul deja rărit, în ciuda vârstei fragede. Era incapabil să facă sport sau să ridice greutăți, în schimb era net superior tuturor celor din promoția lui în arta scrierii hieroglifelor. Muncind neobosit, nu dormea decât trei sau patru ore pe noapte și-i cunoștea pe marii autori mai bine decât profesorul de literatură. Fiu al unui zidar, devenise eroul familiei.

— I-am dat cina mea unui paznic, așa am reușit să ies, îi anunță mândru de el.

Ramses se aşteptase la asta; ştia că Setau ar recurge la forţă la nevoie, pe când Ameni se va folosi cu siguranţă de vreun vicleşug.

Cel de-al treilea sosit îl surprinse pe prinţ; nu şi-ar fi închipuit niciodată că bogatul Acha va accepta asemenea riscuri. Era singurul fiu al unor nobili avuţi, iar pentru el „Kap" reprezenta o etapă firească şi obligatorie înainte de a îmbrăţişa o carieră de înalt funcţionar. Elegant, cu membre delicate şi faţa prelungă, purta o mustăcioară foarte îngrijită şi deseori arunca semenilor săi priviri dispreţuitoare. Cu vocea lui mieroasă şi ochii strălucitori de inteligenţă îşi fermeca interlocutorii.

Se aşeză în faţa celor trei.

— Eşti mirat, Ramses?

— Mărturisesc că da.

— Nu-mi displace să mă-nhăitez cu voi în seara asta; existenţa îmi părea destul
de plictisitoare.

— Riscăm să fim sancţionaţi.

— Asta o să adauge ceva sare şi piper vieţii; suntem în formaţie completă?

— Nu încă.

— Prietenul tău cel mai bun te-a trădat?

— O să vină.

Acha îi servi cu bere. O expresie ironică i se întipărise pe faţă... Ramses nu se atinse de pocal; neliniştea şi dezamăgirea îi puseseră un nod în gât. Oare se înşelase atât de tare?

— Iată-l! exclamă Ameni.

Masiv, cu umeri laţi, părul des şi un început de barbă, Moise părea mult mai vârstnic decât cei cincisprezece ani ai săi. Fiul unor lucrători evrei stabiliţi în Egipt de mai multe generaţii, fusese admis în „Kap" încă din fragedă copilărie datorită

facultăților lui intelectuale remarcabile. Cum forța lui fizică era egală cu aceea a lui Ramses, cei doi băieți nu întârziaseră să se înfrunte în toate chipurile, încheind în cele din urmă un pact de neagresiune și făcând front comun în fața educatorilor.

— Un paznic bătrân a vrut să mă împiedice să ies; cum n-am vrut să-l lovesc, a trebuit să-l conving de necesitatea expediției mele.

Se felicitară reciproc și goliră o cupă, care avea gustul inimitabil al lucrului interzis.

— Să răspundem la singura întrebare importantă, ceru Ramses: cum să obținem adevărata putere?

— Prin practica hieroglifelor, răspunse imediat Ameni; limba noastră este limba zeilor, înțelepții au utilizat-o pentru a-și transmite preceptele. „Imită-ți strămoșii, este scris, căci ei au cunoscut viața înaintea ta. Puterea este dată de cunoaștere, doar ceea ce este scris imortalizează".

— Nerozii de literați, obiectă Setau.

Ameni se înroși.

— Tăgăduiești că scribul deține adevărata putere? Ținuta, politețea, știința de a trăi, corectitudinea, respectul pentru cuvântul dat, refuzul necinstei și al invidiei, stăpânirea de sine, arta de a tăcea pentru a lăsa pe primul plan scrierea, iată însușirile pe care vreau să le dezvolt.

— Insuficient, hotărî Acha; diplomația are puterea supremă. De aceea, voi pleca cât mai curând, ca să învăț limbile aliaților și ale adversarilor noștri, să înțeleg cum funcționează comerțul internațional, care sunt intențiile reale ale altor conducători și să pot utiliza toate aceste cunoștințe.

— Iată ambițiile unuia crescut la oraș, care a pierdut orice contact cu natura, îl plânse Setau. Orașul, adevărata amenințare, ne pândește mereu!

— Dar tu nu ne vorbești deloc despre lupta ta pentru cucerirea puterii, remarcă Acha, cu o voce stridentă.

— Nu există decât o singură cale, pe care se amestecă fără încetare viața și moartea, frumusețea și oroarea, leacul și otrava: calea șerpilor.

— Îți arde de glume?

— Unde găsești șerpi? În deșert, pe câmpuri, în mlaștini, pe malul Nilului și de-a lungul canalelor, pe suprafețele treierate, în adăposturile păstorilor, în țarcurile de vite și chiar în cotloanele întunecate și răcoroase ale caselor! Șerpii sunt peste tot, iar ei dețin secretul creației. Îmi voi consacra existența smulgerii acestui secret.

Nimeni nu îndrăzni să-l critice pe Setau, care părea să fi luat o hotărâre de nezdruncinat.

— Și tu, Moise? întrebă Ramses.

Uriașul ezită.

— Vă invidiez, prieteni, pentru că eu sunt incapabil să răspund. Sunt tulburat de gânduri ciudate, spiritul meu rătăcește, însă destinul îmi rămâne învăluit în obscuritate. Să mi se dea un post important într-un mare harem*, și eu sunt gata să accept. Aștept o aventură cât mai palpitantă.

Privirile celor patru tineri se întoarseră spre Ramses.

— Nu există decât o singură și adevărată putere, declară el: puterea Faraonului.

---

* În Egiptul antic, haremul nu era o închisoare aurită pentru femei frumoase, ci o mare instituție economică ce va fi descrisă mai târziu.

4

— Nu ne surprinzi deloc, fu dezamăgit Acha.

— Tatăl meu m-a supus probei taurului sălbatic, dezvălui Ramses; și de ce ar fi făcut-o dacă nu pentru a mă pregăti să devin Faraon?

Cuvintele astea îi lăsară fără grai pe cei patru prieteni ai prințului; Acha își recăpătă primul prezența de spirit.

— Dar nu pe fratele tău mai mare l-a desemnat Seti ca succesor?

— Și atunci de ce nu i-a impus întâlnirea cu monstrul?

Ameni radia:

— Minunat, Ramses! Să fii prietenul viitorului faraon, ce miracol!

— Nu te ambala, îi recomandă Moise; poate că Seti n-a ales încă.

— Sunteți cu mine sau împotriva mea? întrebă Ramses.

— Alături de tine, până la moarte! răspunse Ameni.

Moise dădu din cap, aprobator.

— Chestiunea trebuie bine cântărită, opină Acha; dacă o să-mi dau seama că șansele tale cresc, atunci, puțin câte puțin, o să încetez să cred în fratele tău mai mare. În caz contrar, n-am de gând să susțin un învins.

Ameni își strânse pumnii.

— Ai merita...

— Poate că sunt cel mai sincer dintre noi toţi, se lansă viitorul diplomat.

— M-ar mira, replică Setau; singura poziţie realistă e a mea.

— Şi ne-ai putea-o destăinui?

— Cuvintele frumoase nu mă interesează; ceea ce contează sunt faptele. Un viitor rege trebuie să fie capabil să înfrunte şerpii; la viitoarea lună plină, când vor ieşi toţi din cuiburi, o să-l duc pe Ramses să-i întâlnească. O să vedem atunci dacă e la înălţimea ambiţiilor lui.

— Refuză! îl imploră Ameni.

— Accept, spuse Ramses.

Scandalul cutremură venerabila instituţie a „Kap"-ului. Niciodată de la înfiinţarea sa, elevii cei mai străluciţi ai unei promoţii nu îndrăzniseră să violeze într-o asemenea măsură regulamentul interior. Sary fu însărcinat de colegi să-i convoace pe cei cinci vinovaţi şi să le aplice sancţiuni grele. Cu câteva zile înainte de vacanţa de vară, această sarcină îi părea cu atât mai greu de dus la îndeplinire cu cât celor cinci tineri ar fi trebuit să li se ofere anumite funcţii, ca răsplată pentru eforturile şi capacităţile lor. Pentru ei, porţile „Kap"-ului se deschideau larg spre viaţa activă.

Ramses şi câinele se jucau. Animalul se obişnuise repede cu hrana pe care stăpânul o împărţea cu el. Educatorului îi păru interminabilă cursa după mingea de cârpă aruncată de prinţ. Regescul său elev nu admitea însă nici o întrerupere a distracţiilor câinelui, după opinia lui foarte prost îngrijit de fostul stăpân.

Epuizat, cu limba atârnând, Străjerul lipăia apa dintr-un vas de lut ars.

— Purtarea ta, Ramses, merită să fie blamată.

— Pentru ce motiv?

— Escapada asta sordidă...

— Nu exagera, Sary; nici măcar nu eram beți.

— O escapadă cu atât mai prostească cu cât camarazii tăi erau deja absolvenți.

Ramses își prinse educatorul de umeri.

— Iată și o veste bună din partea ta! Repede, vorbește!

— Sancțiunile...

— O să vedem mai târziu! Moise?

— Numit intendent adjunct în marele harem din Mer-Ur, în Fayum*; o sarcină destul de grea pentru umerii lui tineri.

— O să-i dea peste cap pe funcționarii învechiți și încorsetați în propriile lor privilegii. Ameni?

— Intră în biroul scribilor de la palat.

— Perfect! Setau?

— O să primească împuternicirea de vindecător și îmblânzitor de șerpi și va fi însărcinat cu recoltarea veninului pentru prepararea remediilor. Cel puțin dacă sancțiunile...

— Și Acha?

— După ce-și perfecționează cunoștințele de libiană, siriană și hitită, pleacă la Byblos și ocupă primul lui post de interpret. Dar toate numirile astea sunt blocate!

— De către cine?

— De administratorul „Kap"-ului, de profesori și de mine însumi. Purtarea voastră e inacceptabilă.

Ramses căzu pe gânduri.

Dacă afacerea căpăta proporții, urma să ajungă la urechile vizirului și apoi la Seti; bună treabă, să stârnești furia regală.

— Cu toate astea, Sary, n-ar trebui să se facă dreptate?

— Cu siguranță.

— Atunci, să fie pedepsit unicul vinovat: eu însumi.

* La o sută de kilometri sud-est de Cairo.

— Dar...

— Eu am organizat întâlnirea, am stabilit locul și i-am constrâns pe camarazii mei să-mi dea ascultare. Dacă aş fi purtat un alt nume, ei ar fi refuzat.

— Probabil, însă...

— Dă-le vestea cea bună și lasă să se abată asupra mea întreaga urgie. Din moment ce am încheiat conturile, permite-mi acum să-i ofer puțină bucurie bietului câine.

Sary mulțumi în gând zeilor; datorită ideii lui Ramses, ieșea cu bine dintr-o situație delicată. Prinţul, care nu conta pe prea multă simpatie din partea profesorilor, fu condamnat să rămână în clădirea „Kap"-ului în timpul sărbătorilor ploii, să-şi aprofundeze cunoștinţele de matematică și de literatură și să nu meargă deloc la grajduri. De Anul Nou, în iulie, fratele lui mai mare se va afișa alături de Seti, când Faraonul va celebra creșterea apelor; absența lui Ramses va fi o dovadă suficientă a lipsei lui de importanță.

Înainte de această perioadă de izolare, în care numai câinele galben auriu mai putea să-l înveselească, lui Ramses i se permise să-și ia rămas bun de la tovarășii săi.

Ameni fu plin de căldură și optimist; în postul din Memphis, foarte aproape de prietenul lui, se va gândi în fiecare zi la el și va găsi un mijloc să-i trimită câte ceva care să-i mai îndulcească viața. Viitorul se anunța surâzător.

Moise se mulțumi să-l strângă pe Ramses în brațe; plecarea la Mer-Ur i se părea o încercare căreia îi va face față cum va putea mai bine. Era obsedat de visele sale, dar nu va vorbi despre ele decât după ce prietenul va ieși din temniță.

Acha se purtă rece, distant; îi mulțumi prințului pentru purtarea lui și îi promise că va face și el același lucru dacă se va ivi ocazia, deși se îndoia de asta; destinele lor aveau puține șanse să se mai intersecteze vreodată.

Setau îi aminti lui Ramses că promisese să se confrunte cu şerpii, iar o promisiune rămânea totuşi o promisiune; se va folosi de această întârziere supărătoare pentru a alege locul cel mai potrivit pentru confruntare. Nu-şi ascunse bucuria de a-şi putea exersa talentele departe de orice oraş şi de a fi zilnic în contact cu adevărata putere.

Spre surprinderea educatorului său, Ramses acceptă fără să crâcnească proba singurătăţii. Într-o perioadă în care tinerii de vârsta lui gustau plăcerile sezonului ploios, prinţul se consacră matematicii şi autorilor clasici; nu-şi acordă decât câteva plimbări prin grădină, în compania câinelui. Întâlnirile cu Sary aduseră în discuţie cele mai austere subiecte; Ramses dădea dovadă de o uimitoare capacitate de concentrare, dublată de o memorie extraordinară. În câteva săptămâni, băiatul se transformă într-un adevărat bărbat. De altfel, nici fostul lui educator nu mai avea mare lucru să-l înveţe.

În această perioadă de izolare forţată, Ramses se angajase cu aceeaşi ardoare ca într-o luptă cu mâinile goale, în care adversarul nu era altul decât el însuşi; de la confruntarea cu taurul sălbatic, năzuise să se bată cu un alt monstru: adolescentul pretenţios care era, prea sigur pe el, nerăbdător şi dezordonat. Şi lupta asta nu era deloc mai puţin primejdioasă.

Ramses se gândea fără încetare la tatăl lui.

Poate că n-o să-l mai întâlnească niciodată, poate că trebuia să se mulţumească cu imaginea pe care i-o păstra în amintire, aceea a unui faraon de neegalat. După ce dăduse drumul taurului, îi permisese să ţină frâiele carului pentru câteva momente. Apoi, fără un cuvânt, pusese mâna pe ele. Ramses nu îndrăznise să-l întrebe nimic. Fusese un privilegiu să-i stea în preajmă, chiar şi numai pentru câteva ore.

Să devină faraon? Întrebarea asta nu avea nici un sens. Se entuziasmase ca de obicei, lăsându-şi imaginaţia să rătăcească aiurea.

Cu toate astea, trecuse de încercarea cu taurul, un obicei vechi, căzut în desuetudine; dar Seti nu era omul care să acţioneze cu uşurinţă.

Decât să-şi pună întrebări în van, Ramses decisese să-şi acopere lacunele şi să se ridice la înălţimea prietenului său Ameni. Oricare ar fi funcţia lui viitoare, curajul şi înflăcărarea nu vor fi suficiente pentru a şi-o putea îndeplini; Seti, ca şi ceilalţi faraoni, urmase mai întâi drumul unui scrib.

Şi, mai nou, o idee trăznită nu-i dădea pace! Revenea ca un val, în ciuda eforturilor pe care le făcea pentru a o îndepărta. Totuşi, Sary îl convinsese că numele lui fusese aproape uitat la curte; nu mai conta deloc ca adversar, de vreme ce se ştia că era condamnat la un exil poleit cu aur într-o capitală de provincie.

Ramses nu replică nimic, orientând discuţia asupra triunghiului sacru prin care se putea construi zidul unui templu sau asupra regulii proporţiilor necesare pentru a ridica un edificiu după legea lui Maat, fragila şi minunata zeiţă a armoniei şi a adevărului.

El, căruia îi plăcea atât de mult să călărească, să înoate sau să se lupte cu mâinile goale, începuse să uite natura şi lumea exterioară, sub oblăduirea unui Sary încântat să contribuie la formarea unui savant; să mai treacă nişte ani, şi fostul zvăpăiat se va arăta demn de marii maeştri ai trecutului! Greşeala lui Ramses şi pedeapsa care urmase îl aduseseră pe tânăr pe calea cea bună.

În ajunul eliberării, prinţul cină cu Sary pe acoperişul sălii de clasă. Aşezaţi pe rogojini, băură bere proaspătă şi gustară peşte uscat.

— Te felicit, ai făcut progrese remarcabile.

— Mai rămâne un amănunt: ce post mi-au dat?

Preceptorul păru jenat.

— Păi… ar trebui mai întâi să te odihneşti după asemenea eforturi excesive.

— Ce înseamnă diversiunea asta?

— E un pic delicat, dar... Un prinţ se poate bucura de poziţia lui.

— Care e viitorul meu post, Sary?

Preceptorul îi evită privirea.

— Pentru moment, nici unul.

— Cine a luat decizia asta?

— Tatăl tău, regele Seti.

5

— O promisiune rămâne o promisiune, declară Setau.

— Tu ești, chiar tu?

Setau se schimbase. Prost ras, fără perucă, îmbrăcat cu o tunică din piele de antilopă cu multe buzunare, nu mai semăna deloc cu elevul admis în cea mai bună universitate din țară. Dacă vreuna din gărzile palatului nu l-ar fi recunoscut, ar fi fost dat afară fără menajamente.

— Ce s-a întâmplat cu tine?

— Îmi fac meseria și mă țin de cuvânt.

— Unde ai de gând să mă duci?

— O să vezi... Doar dacă frica nu te face un mincinos.

Privirea lui Ramses se înflăcără.

— Să mergem.

Cocoțați pe catâri, traversară orașul, ieșind din el pe la sud, merseră de-a lungul unui canal și apoi o luară în direcția deșertului, spre o necropolă străveche. Era pentru prima oară când Ramses părăsea valea pentru a pătrunde într-o lume neliniștitoare, unde legea oamenilor nu mai avea ce căuta.

— În noaptea asta e lună plină! preciză Setau cu ochi lacomi. Toți șerpii vor veni la întâlnire.

Catârii urmară un drum pe care prințul nu fu în stare să-l identifice; cu pasul sigur, intrară în cimitirul abandonat.

În depărtare se vedeau albastrul Nilului și verdele lanurilor; aici, nisipul sterp cât vezi cu ochii, tăcerea și vântul. Ramses înțelese în profunzimea ființei sale de ce oamenii din templu numeau deșertul „tărâmul roșu al lui Seth", zeul furtunii și al focului cosmic. Seth pârjolise pământul în aceste singurătăți, dar și purificase muritorii, sustrăgându-i timpului și distrugerii. Datorită lui, se putuseră construi lăcașuri ale eternității, în care mumiile nu putrezeau.

Ramses respira aerul înviorător.

Faraonul era stăpânul acestui pământ roșu, ca și al celui negru, fertil și mâlos ce dădea Egiptului hrană din abundență; el trebuia să-i cunoască secretele, să-i utilizeze forța și să-i stăpânească puterile.

— Dacă dorești, mai ai timp încă să renunți.

— De-ar veni mai repede noaptea.

Un șarpe cu spatele roșiatic și pântecele galben trecu pe lângă Ramses și se ascunse între două pietre.

— Inofensiv, preciză Setau; cei din specia asta mișună în apropierea monumentelor abandonate. De obicei, în timpul zilei se refugiază în interior. Urmează-mă.

Cei doi tineri coborâră o pantă abruptă care ducea la un mormânt în ruină. Ramses ezită înainte de a intra.

— Nu mai există nici urmă de mumie; locul e rece și uscat, ai să vezi. N-o să te atace nici un demon.

Setau aprinse o lampă cu ulei.

Ramses descoperi un fel de grotă cu plafonul și pereții ciopliți în mod grosolan; probabil că locul nu fusese niciodată ocupat. Îmblânzitorul de șerpi instalase mai multe suporturi în stâncă, pe care erau așezate o piatră de ascuțit, un brici de bronz, un pieptene de lemn, o tigvă, policioare de lemn, o tablă de scris și mai multe vase umplute cu unguente și pomezi. În ulcioare erau conservate ingredientele necesare pentru prepararea remediilor: pilitură de cupru, oxid de plumb,

argilă roșie, piatră acră, pământ și numeroase plante, printre care împărătească, sulfină, ricin și valeriană.

Se lăsa seara, soarele devenise oranj, iar deșertul era o întindere aurită, parcursă de văluri de nisip transportate de vânt de la o dună la alta.

— Dezbracă-te, porunci Setau.

Când prințul fu gol, prietenul său îl unse cu o mixtură pe bază de frunze de ceapă zdrobite și diluate în apă.

— Șerpii au oroare de mirosul ăsta, explică el. Ce funcție ți-au încredințat?

— Nici una.

— Un prinț fără ocupație? Încă o lovitură din partea educatorului tău!

— Nu, un ordin al tatălui meu.

— Se spune că ai ratat proba cu taurul.

Ramses refuza evidența, însă ea ieșea la iveală în ciuda eforturilor sale de a nu-i da importanță.

— Uită curtea cu intrigile și josniciile ei; vino să lucrezi cu mine. Șerpii sunt inamici redutabili, dar, cel puțin, ei nu mint.

Ramses se tulbură; de ce tatăl lui nu-i spusese adevărul? În loc de asta, își bătuse joc de el, fără să-i lase cea mai mică șansă să-și dovedească valoarea.

— Iar acum, o încercare adevărată; pentru a deveni imun, trebuie să înghiți un leac dezagreabil și periculos, pe bază de tuberculi de plante urticacee. Încetinește circulația sanguină, uneori fiind pe punctul de a o opri... Dacă vomiți, ești mort. Nu e o experiență pe care i-aș fi propus-o lui Ameni. Constituția ta robustă ar trebui s-o suporte. După aceea, vei rezista la mușcătura unui anumit număr de șerpi.

— Dar nu e valabil pentru toți...

— Pentru cei mai mari e nevoie să se injecteze în fiecare zi o doză mică de sânge de cobră diluat. Dacă ai să devii specialist, o să beneficiezi de favoarea asta. Bea.

Avea un gust oribil.

Răceala se insinuă prin vene și Ramses își simți inima bătându-i în gât.

— Rezistă.

Să vomite durerea care îl mistuia, să vomite, să se întindă și să doarmă...

Setau îl prinse de încheietură.

— Rezistă, deschide ochii!

Prinţul își reveni; Setau nu-l învinsese niciodată în luptă. Stomacul i se destinse, iar senzaţia de frig se atenuă.

— Ești într-adevăr robust, dar n-ai nici o șansă la domnie.

— De ce?

— Pentru că ai avut încredere în mine; aș fi putut să te otrăvesc.

— Tu ești prietenul meu.

— Ce știi tu?

— Știu.

— Eu nu am încredere decât în șerpi. Ei își ascultă propria natură și n-o trădează niciodată. Cu oamenii, lucrurile nu stau la fel. Își petrec existența trăgând pe sfoară și profitând de escrocheriile lor.

— Și tu faci la fel?

— Eu am părăsit orașul și trăiesc aici.

— Dacă viața mea ar fi fost în pericol, m-ai fi ajutat?

— Îmbracă tunica asta și să ieșim, ești mai puțin prost decât pari.

Ramses trăi o noapte grandioasă în deșert. Nici râsetele sinistre ale hienelor, nici lătratul șacalilor, nici miile de zgomote ciudate, provenind dintr-o altă lume, nu-i tulburară încântarea. Tărâmul roșu al lui Seth era purtătorul vocilor celor înviați, înlocuind farmecul văii cu măreția de dincolo.

Adevărata forță... Oare n-o descoperise Setau în singurătatea macabră a deșertului?

În jurul lor se auzeau şuierături.

Setau mergea înainte, lovind pământul cu un băţ lung. Se îndreptă spre o măgură pietroasă pe care strălucirea lunii o transformase într-o fortăreaţă bântuită de spirite. Urmându-şi călăuza, Ramses nu se mai gândea deloc la pericole; specialistul îi agăţase la centură mai multe săculeţe conţinând remedii de primă urgenţă în caz de muşcătură.

Se opri la poalele măgurei.

— Maestrul meu locuieşte acolo, îi destăinui Setau. S-ar putea să nu se arate la faţă pentru că nu-i plac străinii. Să avem răbdare şi să rugăm lumea invizibilă să ne dăruiască prezenţa lui.

Setau şi Ramses se aşezară. Prinţul se simţea în largul lui, aproape plutind, şi gusta aerul deşertului ca pe o trufanda. Cerul împânzit de stele înlocuise zidurile sălii de clasă.

O formă elegantă, sinuoasă se detaşă din mijlocul măgurei. O cobră neagră, lungă de un metru şi jumătate, cu solzi lucioşi, ieşi din ascunzătoare şi se înălţă, maiestuoasă. Luna îi dădea o aură argintie, în timp ce şarpele îşi legăna capul, gata de atac.

Setau înaintă, iar limba cobrei scoase un şuierat. Cu un gest, îmblânzitorul de şerpi îi făcu semn lui Ramses să vină lângă el.

Intrigată, reptila se legăna încă; pe care dintre cei doi intruşi să-l atace mai întâi?

Înaintând încă doi paşi, Setau se apropie la un metru de cobră. Ramses îl imită.

— Tu eşti stăpânul nopţii şi fecundezi pământul, făcându-l roditor, spuse Setau cu voce gravă, foarte lent, rostind clar fiecare silabă.

Repetă incantaţia de douăsprezece ori, cerându-i lui Ramses să-l urmeze şi el. Muzicalitatea cuvintelor păru să liniştească şarpele. De două ori se încordă să muşte, dar se opri aproape de faţa lui Setau. Când îşi puse mâna pe capul

cobrei, aceasta încremeni. Lui Ramses i se păru că zărește o licărire roșie în ochii reptilei.

— Acum e rândul tău, prinţe.

Tânărul întinse braţul și cobra se repezi. Ramses crezu pentru o clipă că simte mușcătura, însă gura șarpelui rămase închisă. Mirosul de ceapă incomoda agresorul.

— Pune-i mâna pe cap.

Ramses nu se pierdu cu firea; cobra părea să dea înapoi. Cu degetele îndoite atinse creștetul șarpelui negru. Timp de câteva clipe, stăpânul nopţii se supuse fiului de rege.

Setau îl trase pe Ramses înapoi; atacul cobrei se pierdu în gol.

— Ai cam depășit măsura, prietene. Ai uitat că forțele tenebrelor nu sunt niciodată învinse? Cobra, ca simbol, se ridică în fața Faraonului. Dacă nu te-ar fi acceptat, ce speranţă ai mai fi avut?

Ramses se destinse și contemplă stelele.

— Ești imprudent, dar ai noroc; împotriva mușcăturii șarpelui acela nu există nici un remediu.

6

Ramses se aruncă pe pluta alcătuită dintr-un mănunchi de crengi de papirus, legate cu frânghii. Fragilă, modesta ambarcaţiune urma să reziste cu greu la cea de-a zecea cursă de viteză din ziua aceea, pe care prinţul voia s-o câştige împotriva unui batalion de concurenţi, excitaţi de ideea de a-l învinge, mai ales în prezenţa unui cortegiu de fete tinere ce admirau competiţia de pe malul canalului. În speranţa de a câştiga, tinerii purtau la gât diverse amulete, fie o piele de broască, fie un os de viţel sau un ochi protector. Ramses nu avea nimic, nu se ajuta cu nici un obstacol magic, însă înota mai repede decât ceilalţi.

Cei mai mulţi atleţi erau încurajaţi de femeia la care visau; fiul mai mic al lui Seti nu lupta decât pentru el însuşi, doar cu scopul de a-şi dovedi că poate merge dincolo de limitele propriilor forţe, că poate ajunge primul la mal.

Ramses termină cursa cu mai mult de cinci lungimi înaintea celui de-al doilea clasat. Nu resimţea nici cea mai mică oboseală şi ar fi putut continua să înoate ore în şir. Plini de ciudă, adversarii îl felicitară din vârful buzelor. Toţi cunoşteau firea neîmblânzită a tânărului prinţ, îndepărtat pentru totdeauna de la căile puterii şi condamnat să devină un învăţat trândav ce urma să locuiască mai curând în Marele Sud, departe de Memphis şi de capitală.

O frumoasă brunetă de cincisprezece ani, deja femeie, se apropie și-i întinse o bucată de țesătură.

— Vântul e rece, învelește-te.

— N-am nevoie.

Era o fată dezghețată, cu ochii îndrăzneți și verzi, nasul mic și drept, buzele fine și bărbia voluntară; grațioasă, vioaie și rafinată, purta o rochie de in transparentă ieșită dintr-un atelier de lux. În păr avea prinsă o floare de lotus.

— N-ai dreptate; chiar și cei mai robuști răcesc.

— Eu nu dau atenție bolii.

— Numele meu este Iset. În seara asta organizez, împreună cu niște prieteni, o mică petrecere. Dacă accepți, mi-ar face plăcere să fii invitatul meu.

— În nici un caz.

— Dacă te răzgândești, ești binevenit.

Surâzătoare, se depărtă fără să se mai întoarcă.

Sary dormea la umbra unui mare sicomor plantat în mijlocul grădinii. Ramses se plimba în sus și-n jos prin fața surorii sale, Dolenta, întinsă pe un pat. Nici frumoasă, nici urâtă, n-o interesau altceva decât confortul și bunăstarea proprie. Poziția soțului ei lăsa să se întrevadă o existență ușoară, la adăpost de orice tulburare. Masivă, veșnic plictisită, aplicându-și pe piele diverse unguente cât era ziua de lungă, sora mai mare a lui Ramses se lăuda că ar fi o bună cunoscătoare a micilor secrete din înalta societate.

— Nu prea mă vizitezi des, iubite frate.

— Sunt foarte ocupat.

— Gurile rele spun că mai curând trândăvești.

— Întreabă-l pe soțul tău.

— Doar n-ai venit pentru plăcerea de a mă admira...

— E adevărat, am nevoie de un sfat.

Dolenta fu încântată. Lui Ramses nu-i convenea deloc să se simtă obligat față de cineva.

— Te ascult. Dacă am să fiu în stare, o să-ţi răspund.

— O cunoşti cumva pe o anumită Iset?

— Descrie-mi-o.

Prinţul se execută.

— Frumoasa Iset! O cuceritoare redutabilă. În ciuda tinereţii ei, nici nu-i poţi număra pretendenţii. Toată lumea o consideră cea mai frumoasă femeie din Memphis.

— Părinţii?

— Sunt nişte nobili bogaţi, aparţinând unei familii introduse la palat de mai multe generaţii. Te-a prins în mreje frumoasa Iset?

— M-a invitat la o recepţie.

— N-ai nici o şansă să fii singur! Fata asta face câte o petrecere în fiecare seară. Ai să încerci...

— Ea m-a provocat.

— Făcând primul pas? Nu fi de modă veche, fratele meu iubit! Te-a plăcut, asta-i tot!

— Nu se cade ca o tânără...

— Şi de ce nu? Suntem în Egipt, nu într-o ţară de barbari înapoiaţi. Nu ţi-o recomand ca soţie, dar...

— Taci.

— Nu vrei să ştii mai multe despre frumoasa Iset?

— Mulţumesc, dragă soră, nu mai am nevoie de cunoştinţele tale.

— Nu întârzia prea mult în Memphis.

— De ce punerea asta în gardă?

— Aici nu mai eşti nimeni. Dacă rămâi, o să te ofileşti ca o floare. În provincie te vor respecta. Să nu crezi că o poţi lua pe Iset cu tine. Nu-i plac învinşii. Îmi îngădui să-ţi spun că fratele tău, viitorul rege, nu e deloc indiferent la farmecele ei. Îndepărtează-te cât poţi de repede de ea, Ramses. Altfel, biata ta existenţă se află în mare pericol.

Nu era vorba de o recepţie obişnuită; mai multe fete tinere, de familie excelentă, antrenate de o coregrafă profesionistă, hotărâseră să-şi demonstreze talentul la dans. Ramses sosise târziu, nedorind să participe la banchet. Fără să vrea, se trezi în primul rând de spectatori.

Cele douăsprezece dansatoare aleseseră să-şi etaleze talentul la marginea vastei întinderi de apă unde se deschideau flori de lotus albe şi albastre. Torţele plasate în vârful unor prăjini înalte luminau scena.

Îmbrăcate cu o plasă de perle pe sub o tunică scurtă, purtând peruci cu trei şiruri de codiţe, împodobite de coliere şi brăţări din lapislazuli, tinerele femei schiţau gesturi lascive. Zvelte, bine coordonate, se aplecau spre pământ, apoi întindeau braţele către un partener invizibil şi îl înlănţuiau. Mişcările aveau o lentoare delicioasă, făcându-i pe spectatori să-şi ţină respiraţia.

Deodată, dansatoarele îşi scoaseră perucile, tunicile şi plasele din perle; cu părul adunat în coc, sânii goi, abia acoperite de o pânză scurtă, apăsară solul cu piciorul drept şi apoi, perfect sincronizate, făcură un salt înapoi, care provocă exclamaţii de uimire în rândul spectatorilor. Îndoindu-se şi înclinându-se cu graţie, reuşiră şi alte acrobaţii la fel de spectaculoase.

Patru tinere se detaşară de grup, celelalte continuând să cânte şi să ţină ritmul bătând din palme. Solistele, purtate de refrenul antic, întruchipau cele patru vânturi din cele patru zări. Frumoasa Iset era vântul blând din nord care, în serile toride, permitea muritorilor să respire. Ea îşi eclipsă partenerele, vizibil satisfăcută de faptul că atrăgea toate privirile.

Ramses nu rezistă nici el vrajei; într-adevăr, era magnifică şi nu avea nici o rivală. Îşi folosea corpul ca pe un instrument prin care stăpânea melodiile cu un soi de detaşare, de parcă s-ar fi contemplat ea însăşi, fără nici un fel de ruşine. Pentru prima dată, Ramses privea o femeie cu dorinţa de a o strânge în braţe.

Imediat după sfârșitul dansului, Ramses dădu la o parte rândurile de spectatori și, dintr-un salt, se așeză în zona împrejmuită pentru catâri.

Frumoasa Iset se amuzase provocându-l; știind că o să se mărite cu fratele lui, îi dăduse lovitura de grație pentru a-i dovedi mai clar excluderea sa. El, care visase la un destin mare, era supus unor umilințe nesfârșite. Trebuia să iasă din acest cerc infernal și să se debaraseze de demonii care îi puneau obstacole în cale. Provincia? Fie. Își va dovedi valoarea, indiferent în ce mod. În caz de eșec, i se va alătura lui Setau și va înfrunta cei mai periculoși șerpi.

— Ești preocupat?

Frumoasa Iset se apropiase fără zgomot și acum îi zâmbea.

— Nu, meditam.

O meditație foarte profundă...Toți invitații au plecat, iar părinții mei și servitorii dorm.

Ramses pierduse noțiunea timpului. Se ridică supărat.

— Iartă-mă, o să plec de pe domeniul vostru traversând câmpul.

— Ți-a spus până acum vreo femeie că ești frumos și seducător?

Cu părul despletit, sânii dezgoliți și un foc tulburător în priviri, îi bară drumul.

— Nu ești logodnica fratelui meu?

Un fiu de rege se ia după zvonuri? Iubesc pe cine vreau și în nici un caz pe fratele tău. Pe tine te doresc, aici și acum.

— Fiu de rege... Mai sunt eu oare?

— Iubește-mă.

Își scoaseră amândoi hainele.

— Eu venerez frumusețea, Ramses, iar tu ești frumusețea însăși.

Mâinile prințului începură s-o mângâie, fără să-i acorde nici o inițiativă tinerei femei. Voia să dăruiască și să nu ia

nimic în schimb, să-i ofere iubitei focul care pusese stăpânire pe sufletul lui. Cucerită, ea i se dărui. Cu un instinct de o incredibilă siguranță, Ramses descoperi locurile secrete ale plăcerii și, în ciuda ardorii sale, zăbovi asupra lor cu tandrețe.

Era virgină, ca și el; în noaptea aceea magică, își oferiră unul altuia ființa, îmbătați de o dorință care nu înceta să reînvie mereu.

7

Străjerul era înfometat.

Câinele galben-auriu lingea cu hotărâre fața stăpânului care dormea de prea multă vreme. Ramses tresări din somn, cufundat încă într-un vis în care îmbrățișa trupul unei femei cu sânii ca merele dulci, buzele mângâietoare ca trestia de zahăr și picioarele agile ca plantele cățărătoare.

Un vis... Nu, nu era deloc un vis! Ea exista cu adevărat, se numea Iset, i se dăruise lui și îl făcuse să descopere plăcerea.

Străjerul, indiferent la amintirile prințului, lătră de câteva ori cu disperare. Ramses înțelese în sfârșit situația urgentă și îl duse în bucătăria palatului. Imediat ce strachina se goli, îl luă la plimbare pe lângă grajduri.

Acolo erau adunați cai superbi care beneficiau de o igienă foarte strictă și de un antrenament permanent. Străjerul se temea de aceste patrupede înalte, cu reacții uneori neașteptate. Prudent, mergea mai mult în spatele stăpânului său.

Niște rândași își băteau joc de un ucenic care căra cu mare teamă o căldare plină cu bălegar. Unul îi puse piedică și bietul băiat căzu, scăpând căldarea din mână și vărsându-i conținutul.

— Curăță, îi ordonă un bărbat de vreo cincizeci de ani, cu mutră de bădăran.

Nefericitul se întoarse și Ramses îl recunoscu.

— Ameni!

Dintr-un salt, prinţul îl împinse pe rândaş şi îşi ridică prietenul care tremura din toate încheieturile.

— Ce cauţi aici?

Marcat, tânărul bolborosi un răspuns de neînţeles. O mână agresivă se aşeză pe umărul lui Ramses.

— Ia ascultă... Cine te crezi, de-ţi permiţi să ne deranjezi?

Cu o lovitură de cot în stomac, Ramses îl răsturnă pe curios, care căzu pe spate. Acesta, furios că fusese ridiculizat, îşi asmuţi tovarăşii.

— O să-i învăţăm noi ce e aia politeţe pe puştii ăştia obraznici...

Câinele galben-auriu mârâia şi îşi arăta colţii.

— Fugi, îi porunci Ramses lui Ameni.

Dar scribul era incapabil să se mişte.

La unul contra şase, Ramses nu avea cum să învingă. Câtă vreme rândaşii puteau fi încolţiţi în vreun fel, mai păstra o şansă mică să iasă din încurcătură. Cel mai voinic se năpusti asupra lui. Pumnul nu lovi decât aerul şi, fără să înţeleagă ce i se întâmplă, agresorul fu azvârlit în sus şi căzu greu pe spate. Alţi doi dintre aliaţii săi cunoscură aceeaşi soartă.

Ramses se felicită că fusese un elev asiduu şi conştiincios în şcoala de lupte. Bazându-se doar pe forţa brută şi dorind să câştige prea repede, oamenii aceştia nu ştiau să se bată. Străjerul, muşcându-l de pulpa piciorului pe cel de-al patrulea şi îndepărtându-se destul de repede pentru a nu primi o lovitură puternică, participa şi el la luptă. Ameni închise ochii din care îi curgeau lacrimi.

Rândaşii se regrupară, ezitând. Doar un fiu de nobil putea cunoaşte asemenea lovituri.

— De unde-ai mai răsărit şi tu?

— Vă e frică, şase contra unul?

Cel mai îndârjit dintre ei flutură un cuțit prin aer, rânjind.

— Ai o mutră pe cinste, însă un mic accident o să te desfigureze.

Ramses nu se mai bătuse niciodată cu un om înarmat.

— Un accident cu martori... Chiar și micuțul acesta o să fie de acord cu noi ca să-și salveze pielea.

Prințul avea privirea ațintită asupra cuțitului cu lama scurtă. Rândașul se amuza trasând cercuri prin aer și dorind să-l sperie. Ramses nu se mișcă, lăsându-l să se învârtească în jurul lui. Câinele încercă să-și apere stăpânul.

— Culcat, Străjerule!

— Așa, deci, ții la bestia asta oribilă... E așa de urât că nu merită să trăiască.

Lama trecu aproape de obrazul lui Ramses. Încercă să-l dezarmeze pe rândaș cu o lovitură de picior, dar nu-l atinse decât în treacăt.

— Ești încăpățânat... Dar singur!

Scoaseră și ceilalți cuțitele. Ramses n-avea nici un pic de teamă. Furia împotriva nedreptății și a lașității îi dădea o forță pe care o ignorase până atunci.

Ca să nu dea timp adversarilor să se organizeze, doborî doi dintre ei, evitând în ultima clipă lamele ascuțite ele cuțitelor.

— Opriți-vă, fraților! strigă un rândaș.

Un fotoliu purtat pe umeri se apropia de intrarea în grajduri. Fastul demonstra în suficientă măsură rangul celui care-l ocupa. Cu spatele sprijinit de un spătar înalt, picioarele așezate pe un scăunel, mâinile odihnindu-se pe brațele fotoliului, având capul protejat de un parasol, înaltul personaj își tampona fruntea cu o batistă parfumată.

Cam de douăzeci de ani, cu chipul rotund, aproape ca o lună plină, obrajii durdulii, ochii mici și căprui, buzele groase și pofticioase, nobilul, bine hrănit și evident ostil oricărui

exercițiu fizic, apăsa greu pe umerii celor doisprezece purtători ai scaunului, de altfel bine plătiți pentru rapiditatea lor.

Rândașii o șterseră în grabă; Ramses rămase să facă față noului sosit, în timp ce câinele lingea piciorul lui Ameni, de parcă ar fi vrut să-l liniștească.

— Ramses! Tot la grajduri... Fără îndoială, animalele sunt cea mai bună companie pentru tine.

— Dar ce caută fratele meu Șenar într-un asemenea loc rău famat?

Inspectez, așa cum mi-a cerut Faraonul; un viitor rege nu trebuie să ignore nimic din cuprinsul regatului său.

— Cerul te-a trimis.

— Crezi?

— Ai ezita să faci dreptate?

— Despre ce e vorba?

— Despre acest tânăr scrib, Ameni. A fost târât cu forța aici de șase rândași și apoi martirizat.

Șenar zâmbi.

— Sărmanul meu Ramses, ești tare prost informat! Oare tânărul tău prieten ți-a ascuns sancțiunea care i-a fost aplicată?

Ramses se întoarse spre Ameni, incapabil să rostească un cuvânt.

Acest scrib debutant a avut îndrăzneala să corecteze greșeala unui superior, care s-a plâns imediat de o asemenea aroganță. Cred că un popas la grajduri o să-i facă mult bine acestui mic lăudăros. Căratul bălegarului și al furajelor o să-i mai îndoaie puțin șira spinării.

— Dar Ameni nu are suficientă forță pentru asta.

Șenar ordonă să fie lăsat jos cu scaunul. Purtătorul sandalelor lui ceru de asemenea un scăunel, încălță picioarele stăpânului și îl ajută să coboare.

— Să mergem puțin pe jos, ceru Șenar. Trebuie să-ți vorbesc între patru ochi.

Ramses îl lăsă pe Ameni în grija Străjerului.

Cei doi frați făcură câțiva pași într-o curte interioară acoperită, la adăpost de soarele pe care Șenar, din cauza pielii lui foarte albe, îl detesta.

Cum să-ți imaginezi doi oameni atât de diferiți? Șenar era mic, îndesat, și semăna deja cu o notabilitate ce se îngrășase datorită traiului bun; Ramses era înalt, zvelt și musculos, emanând strălucirea pe care ți-o dă tinerețea triumfătoare. Vocea celui dintâi era onctuoasă și fluctuantă, a celui de-al doilea gravă și hotărâtă. În afară de faptul că erau amândoi fiii Faraonului, nu aveau nici un alt punct comun.

— Anulează-ți decizia, îi ceru Ramses.

— Uită de avortonul acesta și să trecem la probleme mai serioase. N-ar trebui să pleci cât mai repede din capitală?

— Nu mi-a cerut nimeni asta.

— Atunci consideră că ți-o cer eu.

— Și de ce ar trebui să-ți dau ascultare?

— Uiți care e poziția mea și care e a ta?

— Să mă felicit că suntem frați?

— Nu face pe deșteptul cu mine și mulțumește-te să alergi, să înoți și să te antrenezi. Dacă vrem, tatăl meu și cu mine, într-o zi ai putea primi un post în armata activă. Să-ți aperi țara e o cauză nobilă. Pentru un băiat ca tine, atmosfera din Memphis e nocivă.

— Am început să mă obișnuiesc în ultimele săptămâni.

— Nu începe o luptă inutilă și nu mă obliga să provoc o intervenție brutală a tatălui nostru. Pregătește-te de plecare fără să faci multă vâlvă și dispari cât mai repede. O să-ți spun care ți-e destinația în două sau trei săptămâni.

— Cum rămâne cu Ameni?

— Ți-am spus să uiți de micul și jalnicul tău spion. Am oroare să-ți tot repet asta. Și un ultim amănunt nu încerca s-o revezi pe frumoasa Iset. Ai pierdut din vedere că detestă învinșii.

8

Regina mamă, Tuya, acordase foarte multe audienţe; în absenţa soţului ei, plecat să inspecteze liniile de apărare de la graniţa de nord-est, îi primise pe vizir, pe directorul Trezoreriei, doi şefi din provincie şi un scrib de la arhive. Atâtea probleme urgente de rezolvat într-un timp scurt şi fără să comită vreo nedreptate.

Seti era din ce în ce mai preocupat de agitaţia permanentă a micilor comunităţi din Asia şi din Siro-Palestina, pe care hitiţii* le încurajau să se revolte; de obicei, o vizită protocolară a Faraonului era suficientă pentru a-i calma pe regişorii dornici de uneltiri.

Fiică de ofiţer, Tuya nu aparţinea unei linii regale sau unei descendenţe nobile, însă se impusese repede la curte şi în ţară prin propriile ei calităţi. Avea o eleganţă naturală: trupul zvelt, chipul cu ochii mari şi migdalaţi, cu privirea severă şi ageră, nasul fin şi drept îi dădeau o alură semeaţă. Ca şi soţul ei, impunea respect şi nu tolera nici un fel de familiaritate. Administrarea curţii regale a Egiptului era preocuparea ei esenţială. De exercitarea responsabilităţilor sale depindeau măreţia ţării şi bunăstarea poporului.

---

* Poporul hitit locuia pe teritoriul de astăzi al Turciei.

Ideea de a-l primi pe Ramses, fiul ei preferat, îi alungă oboseala. După ce alese ca loc de întâlnire grădina palatului, regina rămase îmbrăcată cu roba lungă de in, cu găitane de aur, mantia scurtă, plisată, de pe umeri, colierul din șase șiruri de ametiste și peruca din șuvițe împletite, paralele și de aceeași grosime, care îi acoperea urechile și ceafa. Cât de mult îi plăcea să se plimbe printre salcâmi, salcii și rodii, la picioarele cărora creșteau albăstrele, părăluțe și nemțișori de câmp! Nu exista o creație divină mai frumoasă decât o grădină. Aici, toate ființele vegetale proslăveau de-a lungul anotimpurilor numele lui Dumnezeu. Dimineața și seara, Tuya își acorda câteva minute de reverie în acest paradis, mai înainte de a se ocupa de îndatoririle ce-i cădeau în sarcină.

Când Ramses se apropie de ea, regina fu uimită. În câteva luni, tânărul devenise un bărbat de o frumusețe remarcabilă. Apariția lui impunea o anumită senzație: aceea de putere.

Sigur că mai rămăseseră câteva trăsături adolescentine în mers sau în atitudini, dar lipsa de griji a copilului dispăruse.

Ramses se înclină în fața mamei sale.

— Oare protocolul îți interzice să mă îmbrățișezi?

O strânse câteva clipe în brațe; cât de fragilă i se părea!

— Îți aduci aminte de sicomorul pe care l-ai plantat când aveai trei ani? Vino să-l admiri, e de-a dreptul minunat.

Tuya își dădu repede seama că nu putea să liniștească furia surdă a fiului său. Grădina în care petrecuse multe ore îngrijind arborii îi devenise străină.

— Ai trecut printr-o încercare grea.

— Vorbești de taurul sălbatic sau de singurătatea de vara trecută? Dar, de fapt, n-are nici o importanță, de vreme ce curajul e ineficace în fața nedreptății.

— Și de ce anume te plângi?

— Ameni, prietenul meu, a fost acuzat pe nedrept de insubordonare și de jignire a unui superior. În urma interven-

ției fratelui meu, a fost scos din biroul unde lucra ca scrib și condamnat să facă munci penibile la grajduri. El n-are destulă forță pentru așa ceva; pedeapsa asta abuzivă o să-l omoare.

— Iată niște acuzații grave. Știi că nu-mi place deloc bârfa.

— Ameni nu mă minte; e un om drept și onest. Trebuie oare să moară pentru că e prietenul meu și și-a atras ura lui Șenar?

— Îl detești pe fratele tău mai mare?

— Ne ignorăm unul pe celălalt.

— El se teme de tine.

— M-a sfătuit foarte ferm să părăsesc Memphisul cât se poate de repede.

— Nu cumva l-ai provocat atunci când ai devenit iubitul frumoasei Iset?

Ramses nu-și ascunse surpriza.

— Știi deja...

— Nu asta e datoria mea?

— Și o să fiu permanent spionat?

— Pe de-o parte ești fiu de rege, iar pe de altă parte Iset este destul de guralivă.

— De ce să se laude cu faptul de a-și fi oferit virginitatea unui învins?

— Fără îndoială, pentru faptul că ea crede în tine.

— O simplă aventură, ca să-l sfideze pe fratele meu.

— Nu sunt chiar așa de sigură; o iubești, Ramses?

Tânărul ezită.

— Îi iubesc corpul, aș vrea s-o revăd, dar...

— Ai de gând să te-nsori cu ea?

— Să mă-nsor!

— E în firea lucrurilor, fiule.

— Nu, nu încă...

— Frumoasa Iset e o persoană foarte încăpățânată. De vreme ce te-a ales, n-o să renunțe cu ușurință la tine.

— Dar fratele meu nu e o partidă mai bună?

— Se pare că nu asta e și părerea ei.

— Doar dacă nu și-a pus în minte să ne seducă pe amândoi!

— Crezi tu că o fată tânără ar putea fi atât de desfrânată?

— După nenorocirea lui Ameni, cum să mai ai încredere în cineva?

— Nici eu nu mai sunt demnă de încrederea ta?

Ramses apucă mâna dreaptă a mamei lui.

— Știu că tu nu m-ai trăda niciodată.

— Cred că există o soluție avantajoasă în ceea ce-l privește pe Ameni.

— Care?

— Să devii scrib regal. Ai putea să-ți alegi singur secretarul.

Cu o obstinație care trezi admirația lui Ramses, Ameni se ținea tare, în ciuda eforturilor fizice care i se impuneau. Temându-se de o nouă intervenție a fiului lui Seti, a cărui identitate o descoperiseră între timp, rândașii nu-l mai torturau. Simțindu-se vinovat, unul dintre ei încărca mai puțin gălețile și-i dădea mereu o mână de ajutor băiatului plăpând care, cu toate astea, slăbea pe zi ce trece.

Ramses nu era încă pregătit să se prezinte la concursul pentru postul de scrib regal. Examenul urma să aibă loc într-o curte din vecinătatea birourilor vizirului; tâmplarii înălțaseră niște coloane de lemn pe care întinseseră pânze, să-i apere pe concurenți de soare.

Ramses nu beneficia de nici un privilegiu; nici tatăl, nici mama lui nu putuseră interveni în favoarea sa, pentru că ar fi încălcat legea lui Maat. Ameni și-ar fi încercat norocul la acest concurs, mai devreme sau mai târziu. Ramses însă nu poseda nici cunoștințele, nici talentul lui. Dar se va bate pentru el. Un scrib bătrân, sprijinindu-se în baston, le vorbea celor cincizeci de tineri care sperau să obțină cele două posturi de scrib regal oferite de administrația centrală.

— Aţi studiat cu scopul de a putea obţine o funcţie care să vă permită să exersaţi o capacitate, dar oare ştiţi cum să vă comportaţi? Să aveţi haine curate, sandale imaculate, vegheaţi asupra sulului de papirus şi alungaţi lenea! Mâna voastră să scrie fără ezitare, gura voastră să rostească vorbele potrivite, nu încetaţi să studiaţi şi iar să studiaţi, supuneţi-vă ordinelor superiorilor voştri şi să nu aveţi decât un ideal: să vă practicaţi corect meseria, să fiţi utili semenilor. Nu fiţi indisciplinaţi; o maimuţă înţelege ce-i spui, un leu poate fi dresat, dar nimic nu e mai stupid decât un scrib neatent. Împotriva trândăviei nu există decât un singur remediu: bastonul! Deschide urechile şi aşază gândurile la locul lor. Şi acum, la treabă.

Li se înmânară candidaţilor câte o placă din lemn de sicomor acoperită de un strat subţire de ipsos întărit; în mijocul ei se găsea o cavitate conţinând beţe de stuf care serveau la scris. Fiecare dilua cerneala roşie şi neagră în puţină apă, apoi îl invocau pe marele înţelept Imhotep, patronul scribilor, vărsând câteva picături în memoria lui.

Timp de mai multe ore, au avut de copiat inscripţii, au răspuns la întrebări de gramatică şi de vocabular, au rezolvat probleme de matematică şi de geometrie, au redactat un model de scrisoare şi au copiat din clasici. Mai mulţi candidaţi abandonară, alţii îşi pierdură concentrarea. Veni şi ultima probă, sub forma misterelor.

La cea ce-a patra, Ramses se poticni: cum putea scribul să transforme moartea în viaţă? Nu-şi putea imagina că un învăţat dispunea de o asemenea putere! Nu-i veni în minte nici un răspuns satisfăcător. Vidul acesta, alături de inevitabile erori de detaliu, risca să-l elimine. Strădania lui fu inutilă, soluţia îi scăpa.

Chiar dacă eşua, nu-l va abandona pe Ameni. O să-l trimită în deşert, în tovărăşia lui Setau şi a şerpilor; mai bine să rişte să fie omorât în fiecare clipă decât să supravieţuiască precum un prizonier.

Un babuin coborî dintr-un palmier și pătrunse în sala de examen; supraveghetorii nu avură timp să intervină. Animalul sări pe umerii lui Ramses, care stătea liniștit. Maimuța murmură ceva la urechea tânărului și apoi dispăru așa cum venise.

Câteva clipe, fiul regelui și animalul sacru al zeului Thot, creatorul hieroglifelor, formară o singură ființă; gândurile lor se uniră, spiritul unuia ghidă mâna celuilalt.

Ramses citi răspunsul care-i fusese dictat: cuțitașul fin din gresie, folosit de scrib pentru a îndepărta stratul de ipsos pe care scrisese, cu scopul de a-l înlocui cu un strat nou, îi permitea să facă în așa fel încât tăblița să treacă de la moarte la viață, făcând-o iarăși utilizabilă, ca și nouă.

Ameni suferea mult că nu mai putea să ridice căldarea; oasele lui erau pe punctul de a crăpa, iar ceafa și gâtul mai anchilozate decât o creangă uscată. Chiar dacă l-ar fi bătut, nu mai avea forță să continue. Ce soartă crudă! Să citească, să scrie, să traseze hieroglife, să asculte vorbele înțelepților, să recopieze textele creatoare de civilizație...

Ce viitor minunat își imaginase! Încercă pentru ultima oară să miște încărcătura.

O mână puternică o preluă.

— Ramses!

— Ce crezi tu despre obiectul acesta?

Prințul îi arătă un toc din lemn aurit, în formă de coloană, având în capăt un crin cu vârful conic ce servea pentru finisarea inscripțiilor.

— E magnific!

— Dacă descifrezi inscripția, îți aparține.

— „Fie ca babuinul lui Thot să-l protejeze pe scribul regal..." Nu prezintă nici o dificultate!

— Eu, Ramses, în calitate de scrib regal, te angajez ca secretar particular.

9

Coliba de stuf, construită la marginea unui lan de grâu, era nelocuită în timpul nopţii; aici se adăposteau, împărtăşindu-şi iubirea, frumoasa Iset şi Ramses, având-ul ca protector pe Străjer, gata să alunge un eventual intrus.

Cei doi tineri se potriveau de minune; inventivi, pasionaţi, inepuizabili, se bucurau ore întregi unul de celălalt, fără să schimbe un cuvânt.

În noaptea aceea, moleşită şi satisfăcută, cu capul aşezat pe pieptul iubitului ei, Iset fredona uşor.

— De ce-ai rămas cu mine?

— Pentru că ai ajuns scrib regal.

— Dar o persoană de condiţia ta nu vizează o căsătorie mai bună?

— Să-mi împart existenţa cu un fiu al lui Seti... Ce-ar putea fi mai grozav?

— Să te măriţi cu viitorul faraon.

— M-am gândit şi eu... Dar nu-mi place: prea gras, prea greoi, prea viclean. Îmi repugnă ideea că m-ar putea atinge; aşa că m-am decis să te iubesc.

— Ai decis?

— Orice fiinţă umană posedă o forţă a iubirii. Unii se lasă seduşi, alţii seduc. Eu n-am să devin niciodată jucăria unui bărbat, fie el şi rege. Te-am ales, Ramses, iar tu o să

mă alegi pe mine, pentru că suntem făcuţi din aceeaşi plămadă.

Pe când Ramses traversa grădina locuinţei sale de serviciu, încă înfierbântat de noaptea pasionată petrecută în braţele iubitei, Ameni ţâşni din biroul său, care dădea pe o alee mărginită de stânjenei, şi-i tăie calea.

— Trebuie să-ţi vorbesc!

— Mi-e somn... N-ai putea să mai aştepţi?

— Nu, nu! E prea important.

— În cazul acesta, dă-mi ceva de băut.

— Lapte, pâine proaspătă, curmale şi miere: micul dejun princiar e gata. Înainte de asta, scribul regal Ramses trebuie să ştie că e poftit, în compania colegilor lui, la recepţia de la palat.

— Vrei să spui... la tatăl meu?

— Nu există decât un singur Seti.

— La palat, ca invitat! Asta e încă una din glumele tale îndoielnice?

— Face parte din îndatoririle mele să-ţi comunic veştile importante.

— La palat...

Ramses visa la o reîntâlnire cu tatăl său; în calitate de scrib regal avea fără îndoială dreptul la o scurtă întrevedere. Oare ce să-i spună? Să se revolte, să ceară explicaţii, să protesteze împotriva atitudinii lui, să ştie ce anume aştepta de la el, să-l întrebe ce soartă îi hărăzise... Avea timp să reflecteze la toate astea.

— Mai am o veste, mai puţin bună.

— Explică-mi.

— O parte din cerneala neagră care mi-a fost livrată ieri e de proastă calitate. Am mania s-o încerc şi nu regret deloc asta.

— E chiar aşa de dramatic?

— Greşeala e grosolană! Am intenţia să fac o anchetă în numele tău. Un scrib regal n-ar trebui să accepte asemenea practici.

— Fie cum doreşti; acum pot să dorm puţin?

Sary îşi felicită fostul elev; de acum înainte, Ramses nu mai avea nevoie de un preceptor care recunoştea că nu-l pregătise pentru dificilul concurs de scrib regal. Pe de altă parte, succesul elevului fusese atribuit în parte maestrului, astfel încât acesta fusese numit administrator al „Kap"-ului, numire ce avea să-i garanteze o carieră tihnită.

— M-ai uimit, recunosc, dar nu te îmbăta cu succesul ăsta. Ţi-a permis să repari o nedreptate şi să-l salvezi pe Ameni. Nu-ţi ajunge?

— Nu înţeleg ce vrei să spui.

— Mi-am îndeplinit misiunea pe care mi-ai încredinţat-o: să-i identific pe prietenii şi pe duşmanii tăi. În prima categorie nu-l văd decât pe secretarul tău. Lovitura ta a trezit gelozii, dar puţin contează. Esenţialul este să pleci din Memphis şi să te stabileşti în sud.

— Fratele meu te-a trimis?

Sary păru contrariat.

— Nu-ţi mai imagina tot felul de maşinaţii sumbre... Dar nu te duce la palat. Recepţia asta nu te priveşte.

— Sunt scrib regal.

— Crede-mă: prezenţa ta nu e nici dorită, nici de dorit.

— Şi dacă insist?

— Vei rămâne scrib regal... dar fără să te prefaci. Nu te opune lui Şenar, n-ai să-ţi faci decât rău.

Trei mii două sute de saci cu grâu fuseseră aduşi la palatul regal pentru a prepara câteva mii de prăjituri şi pâinişoare de diverse forme, însoţite de bere dulce şi vin provenit din oaze. Sub îngrijirea paharnicului palatului, invitaţii la

recepția dată în onoarea scribilor regali urmau să savureze capodoperele patiserilor și brutarilor încă de la apariția pe cerul nopții a primei stele.

Ramses se numără printre primii care se prezentară la marea poartă, acum deschisă, pe care garda privată a Faraonului o păzea zi și noapte. Deși soldații îl recunoscuseră pe fiul mai mic al lui Seti, îi examinară totuși diploma de scrib regal mai înainte de a-l lăsa să intre în vasta grădină plantată cu sute de arbori, printre care se găseau și bătrânii salcâmi ce se reflectau în apa lacului de agrement. Ici și acolo erau dispuse mese pline de coșulețe cu prăjituri, pâini și fructe, dar și alte măsuțe acoperite de buchete de flori. Chelarii turnau vinul și berea în cupe de alabastru.

Prințul nu avea ochi decât pentru clădirea centrală, unde se găseau sălile de audiență cu pereții îmbrăcați în ceramică lustruită, în culori strălucitoare ce încântau ochii vizitatorilor. Înainte de a deveni locuitor al „Kap"-ului, se jucase prin apartamentele regale și chiar se aventurase pe treptele sălii tronului, nu fără a fi dojenit de doica ce îl alăptase până după împlinirea vârstei de trei ani. Își mai amintea de tronul Faraonului, așezat pe un soclu simbolizând dreapta judecată a lui Maat.

Ramses sperase că monarhul îi va primi pe scribi în interior, însă trebui să accepte evidența: Seti se va mulțumi să apară la fereastra palatului care dădea spre o curte largă, unde ei vor fi adunați, și va rosti un scurt discurs, precizându-le, o dată în plus, amploarea îndatoririlor și responsabilităților ce le reveneau.

În condițiile astea, cum ar putea să-i vorbească între patru ochi? Câteodată, regele cobora printre supușii săi și îi felicita în persoană pe cei mai străluciți dintre ei. Or, Ramses, autorul unei lucrări fără greșeală, rezolvase, singurul, misterul tăbliței înviate. Prin urmare, se pregătea să-și înfrunte tatăl și să protesteze împotriva tăcerii lui. Dacă tot trebuia să părăsească Memphisul și să ocupe un rol obscur de scrib provin-

cial, voia măcar să primească ordinul direct de la Faraon și de la nimeni altul.

Scribii regali, familiile lor şi lumea bună, care nu pierdea niciodată o recepţie de o asemenea calitate, beau, mâncau şi pălăvrăgeau. Ramses gustă vinul, apoi bău din berea tare; în timp ce-şi golea cupa, zări un cuplu aşezat pe o bancă de piatră, la umbra unei bolte de verdeaţă.

Cuplul era format din fratele său Şenar şi din frumoasa Iset. Ramses se apropie cu paşi mari.

— Nu crezi, frumoasa mea, că ar trebui să faci o alegere definitivă?

Tânăra femeie tresări. Şenar își păstră calmul.

— Ești cam nepoliticos, dragul meu frate; nu eşti de părere că am dreptul să mă întreţin cu o doamnă de calitate?

— Oare chiar este așa cum spui?

— Nu fi grosolan.

Cu obrajii în flăcări, Iset plecă în fugă, lăsându-i faţă în faţă pe cei doi fraţi.

— Ai devenit insuportabil, Ramses. Locul tău nu mai e deloc aici.

— Nu sunt eu oare scrib regal?

— O fanfaronadă în plus! Fără acordul meu n-o să ocupi nici un post.

— Sary, prietenul tău, m-a prevenit.

— Prietenul meu... Al tău, mai curând! A încercat să evite un alt pas greșit din partea ta.

— Să nu te mai apropii de femeia asta.

— Îndrăznești să mă ameninţi!

— Din moment ce nu reprezint nimic în ochii tăi, ce-aş avea de pierdut?

Şenar dădu înapoi. Vocea îi deveni mieroasă.

— Ai dreptate, e bine ca femeia să fie fidelă. S-o lăsăm pe ea să decidă, vrei?

— Accept.

— Distrează-te, de vreme ce te afli aici.

— Când o să ia regele cuvântul?

— Ah... nu ești la curent! Faraonul a rămas în nord. M-a însărcinat pe mine să-i felicit pe scribii regali în locul lui. Succesul tău merită recompensa așteptată: o vânătoare în deșert.

Șenar se îndepărtă.

Furios, Ramses bău dintr-o suflare o cupă de vin. Prin urmare, n-o să-și revadă tatăl. Șenar îl provocase ca să-l umilească mai bine. Bând mai mult decât trebuia, prințul refuză să se amestece cu grupulețele ale căror conversații superficiale îl iritau. Mohorât, cu mintea încețoșată, se ciocni de un scrib elegant.

— Ramses! Ce bucurie să te revăd!

— Acha... încă la Memphis?

— Plec poimâine în nord; nu știi marea veste? Războiul Troiei cunoaște o evoluție hotărâtoare. Grecii barbari n-au renunțat să pună mâna pe Priam și se zvonește că Ahile l-ar fi ucis pe Hector. Prima mea misiune, alături de trimiși cu experiență, va fi să confirm sau să infirm aceste fapte. Dar tu... cât de curând vei ocupa un loc în marea administrație?

— Nu-mi pasă.

— Succesul tău recent a trezit elogii și invidii.

— O să mă obișnuiesc.

— N-ai vrea să pleci în străinătate? Ah, iartă-mă! Am uitat de apropiata ta căsătorie. N-am să pot participa, dar am să fiu cu sufletul alături de tine.

Un ambasador îl prinse pe Acha de braț și îl luă cu el. Misiunea proaspătului diplomat începuse deja.

Ramses simți cum îl cuprinde beția; avea senzația că e o vâslă ruptă, o clădire ai cărei pereți se clatină. Mânios, zvârli cupa cât acolo, jurându-și că n-o să se mai afunde niciodată într-o astfel de stare.

10

Vânătorii, numeroşi, plecară în zori spre deşertul din vest; Ramses îşi lăsase câinele în grija lui Ameni care era decis să elucideze enigma cernelii de proastă calitate. Îi chestionase pe responsabilii cu producţia cu scopul de a găsi o pistă care să-l conducă la autorul erorii.

Şenar, de la înălţimea jilţului său purtat pe umeri de mai mulţi oameni, salutase plecarea la vânătoarea la care el nu participa, mulţumindu-se să invoce bunăvoinţa zeilor pentru bărbaţii curajoşi, însărcinaţi cu aducerea vânatului.

Instalat într-un car uşor, condus de un soldat bătrân, Ramses era bucuros să regăsească deşertul. Antilope mari, antilope-suliţă, leoparzi, lei, pantere, cerbi, struţi, gazele, hiene, iepuri, vulpi... O faună variată trăia aici, temându-se doar de atacurile organizate de om.

Maestrul de vânătoare nu lăsase nimic la voia întâmplării: câini bine antrenaţi urmau carele încărcate cu provizii sau vase cu apă proaspătă. Luaseră chiar şi corturi pentru cazul când urmărirea vreunui frumos exemplar s-ar fi prelungit până la lăsarea nopţii. Vânătorii dispuneau de lasouri, de arcuri noi şi de o mare cantitate de săgeţi.

— Ce preferi, întrebă conducătorul carului, să ucizi sau să capturezi?

— Să capturez, răspunse Ramses.

— Atunci, tu o să foloseşti lasoul, iar eu arcul. Să ucizi e o necesitate, ca să poţi supravieţui; nimeni nu scapă. Ştiu că eşti fiul lui Seti, dar în faţa pericolului suntem egali.

— Inexact.

— Te crezi superior şi aici?

— Nu eu, ci tu eşti, datorită experienţei; pentru mine, e prima vânătoare.

Veteranul ridică din umeri.

— Ajunge cu discursurile. Observă bine şi să mă faci atent dacă zăreşti ceva.

Nici o vulpe înnebunită de frică sau un şoarece de câmp nu reţinură atenţia veteranului, care lăsă animalele în seama altor echipaje; curând, grupul compact de vânători se dispersă.

Prinţul reperă un grup de gazele.

— Minunat! exclamă tovarăşul lui, lansându-se în urmărire.

Trei dintre ele, bătrâne sau bolnave, se separară de grup şi se năpustiră într-o vale seacă ce şerpuia între doi pereţi stâncoşi.

Carul se opri.

— Trebuie să mergem pe jos.

— De ce?

— Solul e prea accidentat, or să se rupă roţile.

— Dar gazelele se vor depărta.

— Să nu crezi aşa ceva; cunosc locul acesta. Se vor refugia într-o grotă unde le putem răpune cu uşurinţă.

Merseră, deci, mai mult de trei ore, cu toată fiinţa concentrată asupra scopului expediţiei, indiferenţi la povara armelor şi a proviziilor. Atunci când căldura deveni prea intensă, se opriră la umbra unui graden de piatră, sub care creşteau plante din abundenţă şi se odihniră.

— Obosit?

— Nu.

— Înseamnă că ai simţul deşertului; ori îţi rupi picioarele, ori îţi dă o energie care se reînnoieşte la contactul cu nisipul fierbinte.

Bucăţi de stâncă se desprindeau, se rostogoleau şi cădeau în bolovănişul care acoperea albia secată. Cum să-ţi imaginezi că în mijlocul acestui pământ roşu şi steril putea exista o apă dătătoare de viaţă, arbori sau câmpuri cultivate? Deşertul era o altă lume în inima celei locuite de fiinţele omeneşti; Ramses lua cunoştinţă de precaritatea existenţei sale şi, în acelaşi timp, de puterea pe care forţele naturii o puteau transmite sufletului celor tăcuţi. Dumnezeu crease deşertul pentru ca omul să tacă şi să asculte vocea focului sacru.

Veteranul verifică săgeţile prevăzute cu vârfuri de silex; două aripioare cu marginile rotunjite serveau de contragreutate la celălalt capăt.

— Nu sunt cele mai bune, dar o să ne mulţumim cu ele.

— Mai e mult până la grotă?

— Cam o oră; vrei să te-ntorci?

— La drum.

Nici şerpi, nici scorpioni... Nici o fiinţă vie nu părea să locuiască în acest loc dezolant. Fără îndoială că se ascunseseră în nisip sau sub pietre, aşteptând răcoarea serii pentru a ieşi.

— Mă doare piciorul stâng, se plânse tovarăşul lui Ramses; o rană mai veche mă supără iarăşi. Ar fi mai bine să ne oprim, să ne odihnim puţin.

La căderea nopţii, omul avea încă dureri.

— Dormi, îl sfătui el pe Ramses; durerea o să mă ţină treaz. Dacă mă ajunge somnul, o să te previn.

La început era o mângâiere, apoi, foarte repede, o arsură. În zori, soarele nu acorda decât o scurtă dezmierdare: ieşit învingător din lupta împotriva tenebrelor şi a dragonului devorator al vieţii, îşi manifesta victoria cu o asemenea putere încât oamenii erau nevoiţi să se adăpostească.

Ramses se trezi.

Tovarăşul lui dispăruse. Prinţul era singur, fără provizii şi fără arme, la mai multe ore de mers de locul unde vânătorii

se împrăștiaseră. Porni imediat la drum, cu pasul regulat, pentru a nu-și risipi forțele.

Omul îl abandonase, în speranța că nu va supraviețui acestui marș forțat. Pe cine ascultase el, cine era instigatorul acestei capcane ce urma să transforme o crimă premeditată în accident de vânătoare? Toți cunoșteau înflăcărarea tânărului; aruncându-se în urmărirea prăzii, Ramses ar fi dat de-o parte orice prudență și s-ar fi rătăcit în deșert.

Șenar... Nu putea fi decât Șenar, perfid și ranchiunos! De vreme ce fratele său refuzase să plece din Memphis, îl trimisese spre râul morții. Răscolit de furie, Ramses refuză să-și accepte destinul. Dotat cu o perfectă memorie a drumului parcurs, înainta cu dârzenia unui cuceritor.

O gazelă trecu prin fața lui, urmată imediat de un ibex cu coarnele curbate, care privi îndelung intrusul înainte de a dispărea. Oare prezența lor însemna apropierea unei surse de apă pe care însoțitorul prințului nu i-o semnalase? Fie își continua traseul, riscând să moară de sete, fie avea încredere în animale.

Prințul optă pentru cea de-a doua soluție.

Când zări gazele și antilope, iar în depărtare un copac înalt de vreo doisprezece metri, își promise să-și asculte întotdeauna instinctul. Arborele, cu ramuri bogate și scoarța cenușie, era împodobit cu flori parfumate de culoare galben-verzuie și dădea fructe comestibile, dulci și zemoase, de formă ovoidală, putând atinge patru centimetri lungime și pe care vânătorii le numeau „curmalele deșertului"; dispunea de niște arme redutabile reprezentate de ghimpi foarte drepți, cu vârfurile de un verde viu. Frumosul copac făcea un pic de umbră și adăpostea una din acele surse de apă misterioase ce țâșneau din adâncuri cu binecuvântarea zeului Seth.

Așezat pe pământ, cu spatele sprijinit de trunchi, un om mânca pâine.

Ramses se apropie și-l recunoscu: era șeful rândașilor care-l martirizaseră pe bietul Ameni.

— Fie ca zeii să te ocrotească, prinţe; te-ai rătăcit?

Cu buzele şi limba uscate, capul în flăcări, Ramses nu avea ochi decât pentru burduful cu apă proaspătă aşezat aproape de piciorul stâng al bărbatului prost ras şi cu părul vâlvoi.

— Ţi-e sete? Cu atât mai rău. De ce să risipesc apa asta bună şi preţioasă, dându-i să bea unui om care tot o să moară?

Prinţul nu era la mai mult de doisprezece paşi de salvarea lui.

— M-ai umilit pentru că eşti fiu de rege! Acum, subordonaţii mei mă iau peste picior...

— E inutil să minţi; cine te-a plătit?

Rândaşul avu un zâmbet rău.

— Utilul se îmbină cu plăcutul... Când tovarăşul tău de vânătoare mi-a oferit cinci vaci şi zece bucăţi de pânză de in pentru a scăpa de tine, am acceptat imediat. Ştiam că o să vii aici; să fi continuat acelaşi drum, fără să bei apă, ar fi însemnt sinucidere curată. Ai crezut că gazelele şi antilopele îţi vor salva viaţa şi, când acolo, te-au transformat în vânat.

Omul se ridică, înarmat cu un cuţit.

Ramses citi gândurile adversarului său; acesta se aştepta la o bătaie identică cu precedenta, cu acţiunile unui luptător antrenat pentru întrecerile nobililor. Neînarmat, obosit, însetat, tânărul n-ar fi opus decât o tehnică derizorie unei forţe brute.

Nu-i rămânea altceva de făcut decât să utilizeze şi el această forţă.

Cu un strigăt de furie, eliberându-şi întreaga energie, Ramses se năpusti asupra rândaşului. Surprins, acesta nu mai avu timp să-şi folosească arma; lovit şi împins în spate, se înfipse în ţepile copacului care-i sfâşiară carnea ca nişte pumnale.

Vânătorii nu erau deloc nemulţumiţi; capturaseră vii un ibex, două gazele şi o antilopă pe care le ţineau de coarne. Mai mult sau mai puţin liniştite, animalele acceptau să meargă atunci când le băteau uşor pe burtă. Un bărbat purta un pui de

gazelă în spate, iar un altul ţinea de urechi un iepure înfricoşat. O hienă avea labele legate de o prăjină purtată de doi asistenţi; un câine sărea în zadar s-o muşte. Aceste animale urmau să fie încredințate unor specialişti care să încerce să le îmblânzească, după ce le observau mai înainte comportamentul. Deşi îndopatul hienelor pentru obţinerea pateului dăduse rezultate slabe, unii se mai încăpăţânau să continue. Numeroase alte victime ale vânătorii erau destinate să aprovizioneze abatoarele templelor; după ce erau oferite zeilor, hrăneau oamenii.

Vânătorii sosiseră toţi la locul de adunare, cu excepţia lui Ramses şi a tovarăşului său; neliniştit, scribul responsabil cu expediţia căuta să găsească orice informaţie, dar în zadar. Să mai aştepte era imposibil; trebuia să trimită un car în căutarea dispăruţilor, dar în ce direcţie? În cazul unei nenorociri, răspunderea îi aparţinea în întregime, iar cariera lui risca să fie brusc întreruptă; chiar dacă prinţului Ramses nu-i era hărăzit un viitor strălucitor, dispariţia lui n-ar fi trecut neluată în seamă.

El şi alţi doi vânători vor aştepta până după-amiază, în timp ce tovarăşii lor, constrânşi să se întoarcă în vale cu vânatul, vor alerta o brigadă armată a deşertului.

Nervos, scribul redactă un raport pe o tăbliţă, apoi şterse stratul de ipsos, încercă să scrie din nou şi, în cele din urmă renunţă; nu se putea ascunde în spatele unor formule stereotipe. Oricare ar fi fost stilul adoptat, lipseau două persoane, dintre care una era fiul mai mic al regelui.

În timp ce soarele trona în mijlocul cerului, crezu că zăreşte o siluetă mişcându-se încet în lumină. În deşert, iluziile optice nu erau deloc rare. De aceea, scribul ceru confirmarea celor doi vânători. Şi aceştia fură convinşi că o fiinţă umană venea spre ei.

Supravieţuitorul prindea formă, pas cu pas.

Ramses scăpase din capcană.

11

Şenar se abandonă manichiuristului şi pedichiuristului, doi specialişti remarcabili formaţi în şcoala palatului. Fiul mai mare al lui Seti se preocupa de propria lui persoană; om public şi viitor suveran al unei ţări bogate şi puternice, trebuia mereu să arate cât mai bine. Rafinamentul nu era oare caracteristica unei civilizaţii care punea mare preţ pe igienă, pe îngrijirea şi înfrumuseţarea corpului? Aprecia aceste momente în care se ocupau de el ca de o statuie preţioasă, când îi parfumau pielea înainte de intervenţia coaforului.

Strigăte tulburară liniştea care domnea în marea vilă dim Memphis; Şenar deschise ochii.

— Ce se-ntâmplă? Nu admit ca...

Ramses se năpusti în luxoasa sală a băilor.

— Adevărul, Şenar. Îl vreau chiar acum.

Cel interpelat îi concedie pe pedichiurist şi pe manichiurist.

— Calmează-te, frate prea iubit; despre ce adevăr e vorba?

— Ai plătit oameni să mă ucidă?

— Cum poţi să-ţi imaginezi aşa ceva? Asemenea gânduri mă rănesc profund!

— Doi complici... Primul e mort, al doilea a dispărut.

— Explică-te, te rog, uiţi că sunt fratele tău?

— Dacă eşti vinovat, o să aflu.

— Vinovat... Eşti conştient de cuvintele pe care le foloseşti?

— Au încercat să mă suprime în timpul vânătorii din deşert la care m-ai invitat.

Şenar îl prinse pe Ramses de umeri.

— Suntem foarte diferiţi, admit asta, şi nu ne iubim deloc; dar de ce să ne înfruntăm fără încetare, în loc să recunoaştem realitatea şi să ne acceptăm soarta, oricare ar fi ea?

Doresc să pleci, e adevărat, pentru că eu consider caracterul tău incompatibil cu cerinţele de la curte. Dar n-am intenţia să-ţi fac nici cel mai mic rău şi, pe lîngă asta, urăsc violenţa. Crede-mă, te rog, nu sunt duşmanul tău.

— În cazul acesta, ajută-mă să conduc ancheta; trebuie să-l găsesc pe conducătorul carului care m-a atras în cursă.

— Poţi să contezi pe mine.

Ameni veghea asupra materialului său de lucru cu o grijă de îndrăgostit; golea păhărelul de apă şi ştergea pensulele de nenumărate ori sau schimba cuţitaşul şi guma din momentul în care nu-l mai satisfăceau. În ciuda facilităţilor pe care i le acorda statutul de secretar al unui scrib regal, el economisea papirusul şi folosea bucăţi de calcar drept ciorne. Într-o carapace veche de broască ţestoasă amesteca pigmenţii minerali pentru a obţine un roşu viu sau un negru profund.

Când reapăru Ramses, Ameni explodă de bucurie.

— Ştiam că eşti sănătos şi în siguranţă! Dacă nu era aşa, aş fi simţit. Şi să ştii că n-am pierdut timpul... Ar trebui să fii mândru de mine.

— Ce-ai descoperit?

— Administraţia noastră e complicată, departamentele sunt numeroase, iar conducătorii lor destul de susceptibili... Însă numele şi titlul tău mi-au deschis porţile. Poate că nu te iubesc, dar se tem de tine!

Asta trezi curiozitatea lui Ramses.

— Fii mai precis.

— Cerneala este o materie primă esențială în țara noastră; fără ea, nu e posibilă scrierea, iar fără scriere n-ar exista civilizație!

— Ai devenit sentențios!

— Așa cum am presupus, controalele sunt foarte stricte; nici o cantitate de cerneală nu iese din depozite fără să fi fost verificată. Amestecul calităților e imposibil.

— Deci...

— Deci, e vorba de trafic și delapidare.

— Oare munca în exces nu te-a tulburat puțin?

Ameni se bosumflă ca un copil.

— Nu mă iei deloc în serios.

— Am fost constrâns să ucid un om; dacă nu, m-ar fi răpus el.

Ramses îi povesti tragica aventură. Ameni lăsă capul în jos.

— Îți par ridicol, cu cerneala mea... Zeii te-au protejat. Nu te vor abandona niciodată.

— Măcar de te-ar auzi.

O noapte călduță învăluia cabana de stuf; pe malul canalului, foarte aproape, orăcăiau broaștele. Ramses se hotărâse s-o aștepte pe frumoasa Iset toată noaptea; dacă nu venea, n-o s-o mai vadă niciodată. Retrăi scena în care își apărase viața, împingându-l pe rândaș în țepile copacului. Nici urmă de gândire în acest gest, doar un foc imperios pusese stăpânire pe el, descătușându-i forțele. Provenea el dintr-o lume misterioasă, era poate expresia puterii zeului Seth, al cărui nume îl purta tatăl său?

Până atunci, Ramses crezuse că e stăpânul absolut al existenței sale, capabil să-i înfrunte pe zei și pe oameni și

să iasă învingător din orice luptă. Însă uitase prețul ce trebuia plătit, precum și prezența morții a cărei pradă fusese. Fără să simtă vreun regret, se întreba dacă această dramă nu punea capăt viselor lui sau dacă nu reprezenta granița unui tărâm necunoscut.

Un câine vagabond lătră în apropiere; cineva se apropia.

Oare nu se dovedise imprudent? De vreme ce soldatul care-l plătise pe rândaș era de negăsit, însemna că se afla permanent în pericol. Poate că-l urmărise pe prinț; cu siguranță că era înarmat și hotărât să-l surprindă în acest loc izolat.

Ramses simți prezența agresorului; fără să-l vadă, știa precis la ce distanță se află. Ar fi putut să-i descrie gesturile, cunoștea amploarea tăcută a pașilor lui. Imediat ce se apropie de intrarea cabanei, prințul țâșni și-l doborî la pământ.

— Câtă violență, prințe!

— Iset! De ce vii ca o hoață?

— Ai uitat înțelegerea noastră? Discreția înainte de toate.

Își îmbrățișă iubitul, a cărui dorință o putea simți deja.

— Continuă să fii agresiv, te rog.

— Ai ales?

— Prezența mea nu e un răspuns?

— O să-l revezi pe Șenar?

— De ce nu taci odată?

Trupul ei gol nu era acoperit decât de o tunică amplă. Se oferi mângâierilor bărbatului de care se îndrăgostise nebunește, uitând de proiectele de căsătorie cu viitorul stăpân al Egiptului. Frumusețea lui Ramses nu era suficientă pentru a-i explica pasiunea; tânărul prinț purta în el o forță de care nu era conștient și care o fascina până la a o face să-și piardă rațiunea. În ce fel o va folosi? Îi va plăcea să distrugă? Șenar avea puterea, dar cât de învechit și de plictisitor era! Frumoasa Iset iubea prea mult dragostea și tinerețea pentru a se resemna înainte de vreme.

Zorile îi găsiră înlănţuiţi; cu o tandreţe neaşteptată, Ramses mângâia părul iubitei.

— Se zvoneşte că ai ucis un om la vânătoare.

— A încercat să mă omoare.

— De ce?

— Din răzbunare.

— Nu ştia că eşti fiu de rege?

— Nu era în necunoştinţă de cauză, însă conducătorul carului meu îl plătise din belşug.

Neliniştită, frumoasa Iset se ridică.

— A fost arestat?

— Nu încă; mi-am făcut depoziţia şi poliţia îl caută.

— Şi dacă...

— Un complot? Şenar a negat, mi s-a părut sincer.

— Fii atent, e laş şi inteligent.

— Eşti sigură de alegerea ta?

Îl îmbrăţişă cu violenţa soarelui care răsărea.

Biroul lui Ameni era gol; nu lăsase nici măcar un cuvânt care să-i explice absenţa. Ramses era convins că secretarul său nu renunţase să rezolve enigma cernelii de proastă calitate; încăpăţânat, exigent, nu putea tolera o asemenea imperfecţiune şi nu avea să se oprească până ce nu obţinea adevărul şi pedepsirea vinovatului. Era inutil să încerci să-i domoleşti ardoarea; în ciuda unei constituţii fragile, Ameni era capabil să desfăşoare o activitate uimitoare pentru a-şi atinge scopul.

Ramses se duse la şeful poliţiei, care coordona eforturile colegilor lui, din păcate infructuoase; sinistrul veteran dispăruse, iar forţele de ordine nu dispuneau de nici o pistă serioasă. Prinţul nu-şi ascunse iritarea, aşa că înaltul funcţionar îi promise să intensifice investigaţiile.

Dezamăgit, Ramses se decise să se implice el însuşi în anchetă. Se duse la cazarma din Memphis, unde se găseau

numeroase care de război și de vânătoare care aveau nevoie de o întreținere permanentă. În calitate de scrib regal, prințul ceru să se întâlnească cu unul din omologii săi însărcinat cu inventarierea prețioaselor vehicule. Dorind să știe dacă soldatul fugar fusese angajat aici, îl descrise cu minuțiozitate.

Funcționarul îl îndreptă spre un anume Bakhen, supraveghetor la grajduri.

Specialistul examina un cal sur, prea tânăr pentru a fi înhămat, și certa un căruțaș acuzat de cruzime. Bakhen, având vreo douăzeci de ani, era un bărbat robust, cu fața pătrată, cu o barbă scurtă, dezagreabilă; două brățări de aramă îi strângeau bicepșii. Cu o voce gravă și aspră, își rostea răspicat predica.

În timp ce vinovatul se depărta, Bakhen mângâie calul care-l privi recunoscător.

Tânărul intră în vorbă cu el.

— Sunt prințul Ramses.

— Cu atât mai bine pentru tine.

— Am nevoie de o informație.

— Du-te la poliție.

— Numai tu mă poți ajuta.

— Asta m-ar mira.

— Caut un căruțaș.

— Eu mă ocup de cai și de care.

— Omul acesta e un criminal.

— Nu e treaba mea.

— Vrei să scape?

Bakhen îi aruncă lui Ramses o privire mânioasă.

— Mă acuzi de complicitate? Prinț sau nu, ai face mai bine s-o ștergi!

— Nu-ți face iluzii c-o să te implor.

Bakhen izbucni în râs.

— Încă mai ești aici?

— Tu ştii ceva şi o să-mi spui.

— Nu duci lipsă de îndrăzneală.

Un cal necheză; îngrijorat, Bakhen alergă în direcţia splendidului animal cu blana de un brun închis, care, prin salturi nebune, încerca să se elibereze de frânghia de care era legat.

— Uşurel, frumosule, uşurel!

Vocea lui Bakhen păru să calmeze armăsarul; omul reuşi să se apropie de calul a cărui frumuseţe trezise admiraţia lui Ramses.

— Cum îl cheamă?

— „Zeul Amon şi-a decretat vitejia"; e calul meu preferat.

Nu Bakhen îi răspunsese lui Ramses, ci o voce din spatele lui, o voce care-i îngheţă sângele în vine.

Ramses se întoarse şi se înclină în faţa tatălui său, faraonul Seti.

12

— Să mergem, Ramses.

Prinţului nu-i veni să-şi creadă urechilor, însă nu-i putea cere tatălui său să repete cuvintele pe care de-abia le rostise; fericirea era atât de mare, încât închise ochii câteva clipe.

Seti se îndrepta deja spre calul ce-şi recăpătase calmul. Faraonul îl eliberă, iar animalul îl urmă şi se lăsă înhămat la un car uşor. Garda personală a monarhului veghea la poarta principală a cazărmii.

Prinţul se urcă în stânga tatălui său.

— Ia hăţurile.

Mândru ca un cuceritor, Ramses conduse carul până la debarcaderul unde aştepta flotila ce urma să plece spre sud.

Ramses n-avusese timp să-l prevină pe Ameni; şi ce o să creadă frumoasa Iset, constatându-i absenţa, mai ales în urma întâlnirii de dragoste din cabana de stuf? Dar ce importanţă mai avea, din moment ce se bucura acum de şansa nesperată de a călători la bordul corăbiei regale, care, împinsă de un vânt puternic din nord, înainta cu viteză!

În calitate de scrib regal, Ramses era însărcinat cu relatarea expediţiei şi cu ţinerea unui jurnal de bord, fără să omită nici cel mai mic amănunt. Îşi îndeplinea rolul cu zel, captivat de peisajele pe care le descoperea. Opt sute de

kilometri separau Memphisul de Gebel Silsileh, ţinta călătoriei; în timpul celor şaptesprezece zile de navigare, prinţul nu încetă să se minuneze de frumuseţea ţărmurilor Nilului, de pacea satelor ridicate pe colinele de la marginea fluviului, de sclipirile apelor. Egiptul se oferea privirilor lui, imuabil, îndrăgostit de viaţă, capabil de transcenderea celor mai umile forme de viaţă.

Pe durata parcurgerii traseului, Ramses nu-şi văzu deloc tatăl. Zilele se scurseră ca orele, iar jurnalul de bord căpătă proporţii. În acest al şaselea an al domniei lui Seti, mii de soldaţi, pietrari şi marinari debarcaseră pe linia Gebel Silsileh, unde erau exploatate principalele cariere de gresie din ţară. În acest loc, ţărmurile, străjuite de coline, se apropiau pentru a forma o zonă de o anumită îngustime; fluviul era răscolit de vârtejuri periculoase, responsabile pentru multe scufundări de nave sau înecuri.

Stând la prova navei sale, Seti observa plecările şi sosirile membrilor expediţiei; sub conducerea şefilor de echipă, aceştia transportau lăzi cu unelte şi provizii. Cântau, se încurajau unul pe altul, dar lucrau într-un ritm susţinut.

Înainte de sfârşitul zilei, un mesager regal anunţă că Maiestatea Sa va răsplăti fiecare lucrător cu cinci livre de pâine pe zi, o legătură de legume, o porţie de carne friptă, ulei de susan, miere, smochine, struguri, peşte uscat, vin şi doi saci de grâu pe lună. Suplimentarea raţiilor dădu avânt lucrului şi fiecare îşi promise să muncească mai bine.

Pietrarii extrăgeau blocurile de gresie unul după altul, săpând mai întâi mici tranşee pentru a le degaja din blocul cel mare. Munca lor nu îngăduia nici un fel de improvizaţie; şefii de echipă reperau filoanele şi le marcau pentru a putea fi recunoscute de executanţi. Uneori, pentru a obţine blocuri foarte mari, se înfigeau în masa de piatră pene de lemn, cu

crestături dispuse orizontal, care erau udate; uscându-se, penele exercitau o presiune atât de mare încât piatra se desprindea într-o singură bucată.

Anumite blocuri erau încredinţate pe loc tăietorilor în piatră; altele, aşezate pe glisiere ce alunecau pe o pantă abruptă, nămoloasă, coborau până la mal. Vasele de transport le descărcau direct în şantierele templului căruia le erau destinate.

Ramses nu mai ştia unde-i e capul; cum să descrie activitatea neîncetată a acestor tehnicieni şi cum să le inventarieze producţia? Hotărât să-şi îndeplinească misiunea fără greş, se familiariză cu obiceiurile şantierului, se apropie de aceşti oameni aspri pe care evita să-i stânjenească, învăţă limbajul şi semnele distinctive ale confreriei lor. Când îl puseră la încercare, încredinţându-i un baros de lemn şi o daltă, tăie prima piatră cu o abilitate care-i uimi şi pe cei mai puţin binevoitori. De multă vreme, prinţul îşi abandonase roba luxoasă de in pentru un şorţ grosolan de piele; nici căldura şi nici sudoarea nu-l deranjau. Lumea carierelor de piatră îi plăcea mai mult decât cea de la curte; în contact cu aceste fiinţe adevărate, cărora materia le interzicea să trişeze, se debarasă de vanităţile de învăţat norocos.

Hotărârea sa era luată: va rămâne aici, cu pietrarii, se va iniţia în secretele lor şi le va împărtăşi viaţa. Departe de oraş şi de fastul lui inutil, îşi va hrăni forţa alegând blocuri de gresie pentru zei.

Iată mesajul pe care tatăl lui dorea să i-l transmită: să-şi uite copilăria aurită şi educaţia artificială şi să-şi descopere adevărata natură sub soarele necruţător al carierelor de piatră. Se înşelase atunci când crezuse că întâlnirea cu taurul sălbatic urma să-l conducă spre regalitate; Seti îi spulberase iluziile, aşezându-le în faţa capacităţilor lui reale.

Ramses nu avea nici cea mai mică dorinţă de a duce existenţa unei notabilităţi împietrită în confortul şi obiş-

nuinţele sale; lui Şenar i se potrivea mult mai bine rolul acesta. Înseninat, adormi pe puntea vasului, cu privirea pierdută în stele.

Un calm anormal domnea în cariera de unde, în ajun, fuseseră scoase numeroase blocuri de piatră. De obicei, pietrarii începeau lucrul în zori, pentru a profita de răcoarea dimineţii; de ce erau absenţi şefii de echipă, de ce nu-şi convocaseră muncitorii?

Cedând magiei acelui loc, Ramses se aventură pe cărările tăcute, mărginite de pereţii de gresie. În acel moment, ele făceau parte din fiinţa lui, nu cunoştea un alt orizont de a cărui linişte să se poată bucura, până când nu se auzea zvonul uneltelor mânuite.

Afundându-se în labirint, Ramses se ghida după semnele gravate în piatră cu scopul de a delimita teritoriul fiecărei echipe. Se grăbea să lase în urmă obiceiurile de scrib regal ca să trăiască în acelaşi ritm cu tovarăşii lui, să le împărtăşească durerile şi bucuriile, să uite pentru totdeauna comportamentul de nobil fără ocupaţie.

La capătul carierei, săpată în stâncă, o capelă. În stânga intrării, o stelă cu un text de venerare a soarelui răsărind. Cu faţa la piatra sacră, faraonul Seti ridicase mâinile, cu palmele desfăcute, şi celebra renaşterea luminii, ale cărei raze începuseră să răzbată până aici.

Ramses îngenunche, ascultând cuvintele pe care le rostea tatăl lui.

Când termină rugăciunea, Seti se întoarse spre fiul său şi îl întrebă:

— Ce cauţi în locurile astea?

— Drumul vieţii mele.

— Creatorul a realizat patru acţiuni perfecte, declară Faraonul: a trimis în cele patru zări vânturile, astfel încât fiecare

ființă să poată respira în timpul existenței ei; a dat naștere apelor și creșterii lor, pentru ca și cel slab să profite de ele precum cel puternic; a modelat fiecare om identic cu următorul; în sfârșit, a înscris în sufletul uman amintirea Asfințitului și a lumii de dincolo, astfel încât să fie oferite sacrificii invizibilului.

Dar oamenii au încălcat cuvântul Creatorului și n-au avut altă dorință decât aceea de a-i denatura opera; faci și tu parte din gloata asta?

— Eu... eu am ucis un om.

— Distrugerea reprezintă sensul vieții tale?

— M-am apărat, am fost condus de o forță!

— În cazul acesta, asumă-ți fapta și nu-ți mai plânge de milă.

— Vreau să-l găsesc pe adevăratul vinovat.

— Nu-ți mai pierde timpul cu nimicuri. Ești pregătit să faci un sacrificiu pentru lumea invizibilă?

Prințul dădu din cap.

Seti intră în capelă și se întoarse cu un câine galben-auriu în brațe. Un zâmbet ilumină chipul lui Ramses.

— Străjerul?

— E câinele tău?

— Da, dar...

— Ridică o piatră, sfărâmă-i capul și oferă-l spiritului acestei cariere; în felul acesta vei fi purificat de violență.

Faraonul lăsă jos animalul care se repezi spre stăpânul lui, sărbătorind reîntâlnirea cu salturi de bucurie.

— Tată...

— Dă-i drumul.

Ochii Străjerului cereau mângâieri și tandrețe.

— Refuz.

— Ești conștient de implicațiile răspunsului tău?

— Vreau să intru în corporația pietrarilor și să nu mă mai întorc la palat.

— Renunţi la poziţia ta pentru un câine?

— Mi-a acordat încrederea lui, iar eu îi datorez protecţie.

— Urmează-mă.

Urmând o potecă îngustă, pe o latură a colinei, Seti, Ramses şi Străjerul urcară până în apropierea unui vârf stâncos ce domina cariera.

— Dacă ţi-ai fi ucis câinele, ai fi fost cel mai josnic distrugător; prin purtarea ta, ai trecut într-o nouă etapă.

Ramses era în al nouălea cer.

— Aici pot să-mi dovedesc valoarea!

— Te înşeli.

— Sunt în stare să muncesc din greu!

— Cariere cum este aceasta asigură perenitatea civilizaţiei noastre; un rege trebuie să le viziteze frecvent, asigurându-se că pietrarii şi tăietorii în piatră lucrează după reguli, astfel încât locuinţele zeilor să fie înfrumuseţate şi ei să rămână pe pământ. Prin legătura cu oamenii de meserie se formează sensul unei guvernări; piatra şi lemnul nu mint. Faraonul este clădit de Egipt, Faraonul clădeşte Egiptul; el construieşte mereu, căci a clădi templul, a clădi poporul este cel mai mare act de iubire.

Fiecare cuvânt al lui Seti era ca un fulger care îmbogăţea spiritul lui Ramses, aşa cum un călător însetat îşi potolea setea la un izvor cu apă proaspătă.

— Deci locul meu e chiar aici.

— Nu, fiule, Gebel Silsileh nu e decât o carieră de gresie. Granitul, alabastrul, calcarul, alte roci şi materiale necesită prezenţa ta. Nu te poţi refugia nicăieri, nici măcar într-o corporaţie. E vremea să plecăm spre nord.

13

În vastul birou de care dispunea, Ameni își clasa informațiile. După ce scotocise ici și colo, interogând mici funcționari mai mult sau mai puțin limbuți, secretarul particular al lui Ramses se bucura de rezultatele obținute. Cu instinct de copoi, simțea că adevărul era de partea lui. Fără nici o îndoială, cineva săvârșise o fraudă; dar cui îi reveneau beneficiile acestei fărădelegi? Dacă obținea dovada, tânărul scrib putea merge până la capăt și-l putea condamna pe vinovat.

În timp ce-și recitea notele scrise pe o tăbliță de lemn, frumoasa Iset dădu buzna pe domeniul lui Ramses și forță ușa de la biroul secretarului.

Stingherit, Ameni se ridică; cum să se comporte cu această fată tânără, conștientă de rangul ei?

— Unde e Ramses, întrebă ea cu agresivitate.

— Nu știu.

— Nu te cred.

— Și, totuși, acesta e adevărul.

— Se spune că Ramses n-are nici un secret față de tine.

— Suntem prieteni, însă a plecat din Memphis fără să mă prevină.

— Imposibil!

— N-o să mint doar pentru a-ți da satisfacție.

— Nu pari deloc îngrijorat.

— De ce-aş fi?

— Ştii unde e şi refuzi să-mi spui!

— Mă acuzi pe nedrept.

— Fără el, eşti lipsit de protecţie.

— Ramses o să se întoarcă, fii sigură; dacă ar fi păţit ceva rău, aş fi simţit. Între noi există nişte legături invizibile; de aceea, nu sunt neliniştit.

— Îţi baţi joc de mine!

— O să se-ntoarcă.

La curte, circulau informaţii vagi şi contradictorii; unii pretindeau că Seti îl exilase pe Ramses în sud, alţii că prinţul fusese trimis în misiune, să verifice starea digurilor înainte de următoarea creştere a apelor. Frumoasa Iset nu se putea linişti deloc; iubitul ei o ridiculizase şi-şi bătuse joc de ea! Găsind cabana de stuf pustie, crezuse că e o glumă şi-l strigase pe Ramses în zadar; i se păruse deodată că mişunau peste tot broaşte râioase, şerpi şi câini vagabonzi, aşa că fugi, îngrozită.

Ridicolă în propriii ochi din cauza acestui prinţ insolent... Însă atât de îngrijorată pentru el! Dacă Ameni nu minţea, atunci Ramses căzuse într-o capcană.

Un om, unul singur, ştia adevărul.

Şenar îşi termina prânzul; gustul prepeliţei fripte îi desfătase cerul gurii.

— Scumpă Iset! Ce plăcere să te văd... Vrei să guşti din piureul meu de smochine? Fără să mă laud, e cel mai bun din Memphis.

— Unde se ascunde Ramses?

— Draga şi scumpa mea prietenă... De unde să ştiu eu?

— Îşi permite un viitor rege să ignore un asemenea amănunt?

Şenar zâmbi, intrigat.

— Apreciez fineţea spiritului tău.

— Vorbeşte, te implor.

— Fă-ţi timp să te aşezi şi să deguşti acest piure; n-o să regreţi.

Tânăra femeie alese un scaun confortabil, dotat cu o pernă verde.

— Destinul ne-a atribuit o poziţie privilegiată; de ce să nu recunoaştem şansa asta?

— Nu prea te înţeleg.

— Noi doi ne înţelegem de minune, nu crezi? În loc să-ţi uneşti soarta de a fratelui meu, ar trebui să reflectezi mai bine şi să te gândeşti la viitorul tău.

— Şi care ar fi el, după părerea ta?

— O existenţă strălucitoare alături de mine.

Frumoasa Iset se uită cu atenţie la fiul mai mare al regelui. S-ar fi vrut elegant, atrăgător, cumpănit, îşi juca deja viitorul rol, dar nu va avea niciodată magnetismul şi frumuseţea sălbatică a lui Ramses.

— Vrei într-adevăr să ştii unde se află fratele meu?

— Asta e dorinţa mea.

— Mă tem că o să te-ntristez.

— Am de gând să risc.

— Ai încredere în mine şi te voi feri de o deziluzie.

— Cred că sunt destul de puternică s-o înfrunt.

Şenar păru dezolat.

— Ramses a fost angajat ca scrib al expediţiei plecată spre carierele de gresie din Gebel Silsileh. Datoria lui e să redacteze un raport şi dările de seamă asupra lucrărilor. O sarcină de o rară mediocritate, care-l condamnă să rămână multe luni printre pietrari şi să se instaleze în sud. Tatăl meu a făcut dovada, o dată în plus, că ştie să aprecieze oamenii; l-a pus pe fratele meu în locul care i se cuvine. Dacă am evoca, în momentul acesta, viitorul nostru comun?

— Şenar, sunt extenuată, eu...

— Te-am prevenit.

Se ridică şi-i luă mâna dreaptă.

Atingerea o scârbi pe tânăra femeie. Da, Ramses era eliminat din joc; da, Şenar va fi stăpânul absolut. A fi iubită de el, i-ar fi adus fericitei alese glorie şi bogăţie; zeci de tinere nobile domnişoare nu visau decât să se mărite cu moştenitorul coroanei.

Brusc, se depărtă.

— Lasă-mă!

— Nu-ţi irosi norocul.

— Îl iubesc pe Ramses.

— Ce importanţă are dragostea? Pe mine nu mă interesează, iar tu îl vei uita. Îţi cer să fii frumoasă, să-mi dăruieşti un fiu şi să fii prima doamnă a Egiptului. Să eziţi ar fi o nebunie.

— Atunci, consideră-mă nebună.

Şenar întinse mâna spre ea.

— Nu pleca! Altfel...

— Altfel?

Chipul ca o lună plină al lui Şenar deveni neliniştitor.

— Să devenim duşmani, ce pierdere... Apelez la inteligenţa ta.

— Adio, Şenar; urmează-ţi calea, a mea e deja stabilită.

Memphisul era un oraş zgomotos şi animat. În portul care nu-şi înceta niciodată activitatea soseau mereu vase comerciale din nord sau din sud; plecările erau organizate riguros de autorităţile administrative însărcinate cu traficul fluvial, iar încărcăturile erau controlate de o armată de scribi. Într-unul din numeroasele depozite cu materiale de scris se găsea o mare cantitate de cerneală.

Ameni, prevalându-se de calitatea de secretar al fiului mai mic al Faraonului, fusese autorizat să facă verificări. El se

concentră asupra produselor de primă calitate, al căror preţ era cel mai ridicat; investigaţiile lui fură fără rezultat. Străbătând străduţe pline de gură-cască şi de catâri încărcaţi cu fructe, legume ori saci de cereale, Ameni profită de statura lui mică şi zveltă pentru a se strecura până în cartierul din apropierea templului lui Ptah, pe care Seti îl lărgise: în faţa stâlpului central, lat de şaptezeci şi cinci de metri, coloşii regali din granit trandafiriu manifestau prezenţa sacrului. Tânărul scrib iubea vechea capitală, fondată de Menes, unificatorul nordului şi-al sudului; nu semăna ea oare cu un potir aflat sub protecţia zeiţei de aur? Ce plăcere să contempli lacurile acoperite de lotuşi, să respiri parfumul florilor, să te odihneşti, aşezându-te obosit, la umbra frunzişului şi să admiri Nilul! Din păcate, nu era vreme pentru hoinăreală. Lăsând în urmă arsenalele unde erau depozitate armele destinate diferitelor corpuri de armată, Ameni se prezentă la poarta unui atelier unde se preparau cernelurile pentru cele mai bune şcoli din oraş.

Primirea fu foarte rece, însă numele lui Ramses îi permise să treacă pragul atelierului şi să le pună întrebări artizanilor; la plecare, unul dintre ei se arătă deosebit de cooperant şi deplânse superficialitatea anumitor fabricanţi, care, cu toate acestea, primiseră acceptul palatului. Insistent, Ameni obţinu o adresă în cartierul de nord, aproape de vechea cetăţuie cu ziduri albe.

Tânărul scrib evită cheiul, prea aglomerat, şi traversă cartierul Ankh-taui, „viaţa celor două tărâmuri”*; merse de-a lungul unei cazarme şi se aventură într-o suburbie foarte populată, unde marile vile stăteau alături de mici imobile cu două etaje şi de dughenele meşteşugarilor. Se rătăci de mai multe ori, însă, graţie amabilităţii femeilor care vorbeau despre orice în timp ce măturau străduţele, sfârşi prin a descoperi atelierul căutat. Oricât de obositor ar fi fost, Ameni

* Adică, Egiptul de Sus şi cel de Jos; situat în punctul lor de întâlnire, Memphisul reprezenta polul de echilibru al ţării.

va explora Memphisul, convins că soluţia enigmei se găsea la sursa producţiei de cerneală.

În prag, un bărbat de vreo patruzeci de ani, hirsut, înarmat cu un baston.

— Te salut; pot să intru?

— E interzis.

— Sunt secretarul particular al unui scrib regal.

— Vezi-ţi de drum, micuţule.

— Scribul regal se numeşte Ramses şi este fiul lui Seti.

— Atelierul e închis.

— Un motiv în plus pentru a mă lăsa să-l inspectez.

— Am ordin.

— Dacă eşti înţelegător, eviţi o plângere oficială.

— Şterge-o.

Ameni regretă că fusese prea delicat; Ramses n-ar fi întâmpinat nici o dificultate în a-l înşfăca pe bădăran şi în a-l azvârli într-un canal. Lipsit de forţă, tânărul scrib apelă la viclenie.

Îl salută pe paznic, se depărtă, prefăcându-se că pleacă, apoi, folosindu-se de o scară, se sui pe acoperişul unui hambar din spatele atelierului. Fiind deja noapte, se strecură printr-o lucarnă în clădire. Cu ajutorul unei lămpi aşezate pe o etajeră, începu să cerceteze rezervele. Primul raft îl descumpăni; cerneala era de cea mai bună calitate. Dar pe al doilea, purtând marca de control „prima calitate", descoperi anomalii: culoare incertă, greutate insuficientă. O probă de scris îl convinse pe Ameni: descoperise centrul producţiei frauduloase.

Exultând de bucurie, scribul nu-l auzi apropiindu-se pe paznicul care-l doborî cu o lovitură de baston, îi săltă trupul inert pe umeri şi-l abandonă într-un loc de depozitare a gunoaielor din vecinătate, unde resturile erau arse în fiecare dimineaţă devreme.

Curiosul nu mai avu timp să scoată o vorbă.

14

Trăgând după el fetiţa încă somnoroasă, omul însărcinat cu igiena publică înainta încet pe străduţele adormite ale cartierului din nordul Memphisului. Înainte de ivirea zorilor, trebuia să dea foc grămezilor de gunoaie dintre aglomerările de case; arderea cotidiană a murdăriilor şi a deşeurilor era un mijloc bun de salubrizare şi de respectare a regulilor de igienă impuse de administraţie. Sarcina asta nu avea sfârşit, dar era bine plătită şi-i dădea sentimentul de a fi util concetăţenilor săi.

Cunoştea bine cele mai murdare două familii din zonă; după ce le aplicase mai multe mustrări, nu constatase nici o ameliorare, aşa că acum era nevoit să le amendeze. Bombănind împotriva lenei inerente speciei umane, ridică păpuşa de cârpă pe care fetiţa o scăpase şi o îmbună. Treaba o dată terminată, îi va oferi un mic dejun copios şi vor dormi la umbra unei cătine din grădina de lângă templul zeiţei Neith.

Din fericire, pubela nu era prea plină; cu torţa aprinsă, dădu foc în mai multe locuri, astfel încât combustia să fie mai rapidă.

— Tăticule... Vreau păpuşa cea mare.

— Ce spui?

— Păpuşa mare, acolo.

Fetiţa întinse mâna spre o formă umană; un braţ ieşea dintre gunoaie. Era ascuns de fum.

— O vreau, tăticule.

Intrigat, omul intră în pubelă, cu riscul de a-și arde tălpile. Un braț... Brațul unui băiat! Îndepărtă cu multă precauție corpul inert. Avea sânge închegat pe ceafă.

Ramses nu-și revăzu tatăl pe drumul de întoarcere. Nu lipsea nici un amănunt din jurnalul său de bord, iar textul urma să fie inclus în analele regale care relatau faptele importante din cel de-al șaselea an al domniei lui Seti. Prințul, lăsând de-o parte îndeletnicirea și materialul ce servea unui scrib, se alătură echipajului și participă la toate manevrele; învățase să facă noduri, să înalțe velele și chiar să se folosească de cârmă. Și, mai ales, se familiarizase cu vântul; nu se spunea oare că misteriosul zeu Amon, a cărui formă n-o cunoștea nici o ființă, își făcea cunoscută prezența umflând pânzele corăbiilor pe care le ducea cu bine la destinație? Astfel se manifesta invizibilul, chiar dacă rămânea mai departe invizibil.

Căpitanul vasului intră și el în joc, de vreme ce fiul regelui își uitase rangul și refuza orice privilegii; așa că îl supuse la nenumărate corvezi care alcătuiau viața unui marinar. Ramses nu făcea mofturi, spăla puntea sau se instala pe banca vâslașilor plin de sârg. Drumul spre nord implica o bună cunoaștere a curenților și un echipaj curajos. Să simți corabia alunecând pe apă, să fii în armonie cu ea, pentru a-i ajusta mai bine viteza, însemna să trăiești o plăcere intensă.

Întoarcerea dintr-o expediție era o ocazie de mare sărbătoare. O mare mulțime se înghesuia pe cheiul portului principal din Memphis, care purta numele evocator de „drum bun". De îndată ce puseră din nou piciorul pe pământul Egiptului, marinarii primiră coliere de flori și cupe cu bere proaspătă; se cânta și se dansa în onoarea lor, se sărbătorea curajul de care dăduseră dovadă, dar și bunătatea fluviului care-i ghidase.

Două mâini graţioase puseră în jurul gâtului lui Ramses un colier de albăstrele.

— Ajunge recompensa asta pentru un prinţ? întrebă frumoasa Iset cu un început de revoltă.

Ramses nu dădu înapoi.

— Cred că eşti furioasă.

O prinse în braţe, în timp ce ea, făcând pe supărata, încercă să-i reziste.

— Faptul de a te revedea crezi că-ţi şterge grosolănia?

— De ce nu, de vreme ce nu sunt vinovat?

— Chiar şi în cazul unei plecări precipitate, ai fi putut să mă anunţi.

— Să execuţi ordinul Faraonului nu suferă nici un fel de amânare.

— Vrei să spui că...

— Tatăl meu m-a luat cu el la Gebel Silsileh, şi asta n-a fost o pedeapsă.

Frumoasa Iset deveni calină.

— Zile lungi de călătorie în compania lui... Ai beneficiat de tot felul de confidenţe...

— Greşeşti, am slujit ca scrib, pietrar şi matelot.

— Ce motiv a avut să te constrângă să călătoreşti?

— Numai el ştie.

— M-am întâlnit cu fratele tău şi m-a anunţat de căderea ta în dizgraţie; după el, urma să te instalezi în sud şi să ocupi un post mediocru.

— În ochii fratelui meu totul e mediocru, mai puţin el însuşi.

— Dar te-ai întors în Memphis şi eu sunt a ta.

— Eşti frumoasă şi inteligentă: două calităţi indispensabile pentru o mare soţie regală.

— Şenar n-a renunţat la ideea de a se căsători cu mine.

— De ce eziţi? Nu e înţelept să refuzi un destin grandios.

— Eu nu sunt înţeleaptă, ci îndrăgostită de tine.

— Viitorul...

— Doar prezentul mă interesează. Părinţii mei sunt plecaţi din oraş şi vila e goală... N-ar fi mai confortabil decât în cabana de stuf?

Dragoste să fi fost, această plăcere nebună pe care o împărtăşea cu frumoasa Iset? Ramses îşi punea întrebarea asta în van. Îi ajungea să trăiască o pasiune carnală, să savureze momentele de extaz când trupurile lor se potriveau atât de bine încât alcătuiau o singură fiinţă, ca prinse într-un vârtej. Prin mângâierile ei, ştia să-i trezească dorinţa, fără să ajungă s-o epuizeze. Cât îi era de greu să se despartă de ea, goală şi privindu-l cu ochi languroşi, cu braţele întinse pentru a-l reţine!

Pentru prima dată, frumoasa Iset vorbise de căsătorie. Prinţul, nesupus, nu arăta nici un fel de entuziasm; pe cât de mult îi plăcea compania ei, pe atât de mult îl irita ideea de a forma un cuplu. Desigur, în ciuda vârstei lor fragede, erau deja un bărbat şi o femeie şi nimeni nu s-ar fi opus căsătoriei lor. Însă Ramses nu se simţea pregătit pentru a se lansa într-o asemenea aventură. Iset nu-i reproşa nimic, dar îşi puse în minte să-l convingă; cu cât îl cunoştea mai bine, cu atât credea mai mult în el. Oricare ar fi fost raţiunea care îi dicta comportamentul, îşi va asculta instinctul. O fiinţă care dăruia atâta iubire era o comoară de neînlocuit, mai preţioasă decât orice altă bogăţie.

Ramses se duse în centrul oraşului, în cartierul rezidenţial; probabil că Ameni îi aştepta cu nerăbdare întoarcerea . Oare îşi continuase ancheta şi obţinuse ceva rezultate?

Un poliţist înarmat păzea intrarea în apartamentele prinţului.

— Ce se-ntâmplă?

— Ești prințul Ramses?

— Chiar eu.

— Secretarul a fost victima unei agresiuni; de aceea, mi s-a ordonat să-l păzesc.

Ramses alergă până în camera prietenului său.

Ameni era întins pe pat, cu capul bandajat; la căpătâiul lui stătea o infirmieră.

— Liniște, ceru ea; doarme.

Îl scoase pe prinț afară din încăpere.

— Ce s-a întâmplat cu el?

— A fost găsit într-o grămadă de gunoi, în cartierul de nord; părea mort.

— O să supraviețuiască?

— Medicul e optimist.

— A vorbit?

— Câteva cuvinte de neînțeles. Medicamentele îi iau durerea, dar îl cufundă într-un somn profund.

Ramses se întreținea cu adjunctul șefului poliției, aflat în inspecție în partea de sud a Memphisului. Dezolat, funcționarul nu-i oferi nici o informație; nimeni din cartierul incriminat nu-l văzuse pe agresor. În ciuda interogatoriilor amănunțite, nici un indiciu important nu ieșise la iveală. În aceeași situație se găsea și afacerea în care fusese implicat conducătorul carului; nu era nici o îndoială că dispăruse și, probabil, plecase din Egipt.

La întoarcere, prințul asistă la trezirea lui Ameni; văzându-l pe Ramses, privirea rănitului se lumină.

— Te-ai întors... Știam eu!

Vocea îi era șovăitoare, dar clară.

— Cum te simți?

— Am reușit, Ramses, am reușit!

— Dacă o să continui să-ţi asumi asemenea riscuri, o să sfârşeşti prin a-ţi rupe oasele.

— Sunt solide, ţi-ai dat seama.

— Cine te-a lovit?

— Paznicul unui atelier unde e depozitată cerneala de contrabandă.

— Deci, chiar ai reuşit.

Mândria animă chipul lui Ameni.

— Indică-mi locul, îi ceru Ramses.

— E periculos... Nu te duce fără poliţie.

— Nu te agita şi odihneşte-te; cu cât mai repede te pui pe picioare, cu atât o să mă poţi ajuta mai mult.

Mulţumită indicaţiilor lui Ameni, Ramses găsi fără probleme atelierul incriminat; deşi soarele se ridicase pe cer de trei ore, poarta era închisă. Intrigat, prinţul dădu târcoale prin cartier, dar nu observă nici o mişcare suspectă. Depozitul părea abandonat.

Temându-se de vreo posibilă capcană, Ramses aşteptă până spre seară. În ciuda numeroaselor alei şi străduţe, nimeni nu intră în clădire.

Interogă un om care ducea apă meşteşugarilor.

— Cunoşti atelierul acesta?

— Aici se fabrică cerneală.

— De ce e închis?

— Poarta e închisă de o săptămână, e ciudat.

— Ce s-a întâmplat cu proprietarii?

— Nu ştiu.

— Cine sunt?

— Nu se vedeau decât lucrătorii, nu şi patronul.

— Cui livrau produsele?

— Nu e treaba mea.

Omul cu apa plecă.

Ramses adoptă aceeași strategie ca și Ameni; se urcă pe scară până pe acoperișul hambarului și pătrunse în clădire.

Inspecția sa fu scurtă; depozitul era gol.

Alături de alți scribi regali, Ramses era convocat la templul lui Ptah, zeul care crease lumea prin cuvânt; toți compărură în fața marelui preot și făcură un raport succint despre activitățile lor recente. Maestrul meșteșugarilor le reaminti că erau datori să finiseze cuvântul ca pe un material și să-și modeleze discursul după indicațiile înțelepților.

La terminarea ceremoniei, Sary își felicită fostul elev.

— Sunt mândru că am fost educatorul tău; în ciuda bârfitorilor, se pare că te afli pe drumul cunoașterii. Nu înceta să înveți și vei deveni un om apreciat.

— E mai important decât să atingi adevărul ființei?

Sary nu-și ascunse mirarea.

— Iată că la vremea când te-ai cumințit și tu în sfârșit, aud tot felul de zvonuri în legătură cu tine.

— Și care sunt acelea?

— Se spune că ești în căutarea unui căruțaș care a dispărut și că secretarul tău particular a fost grav rănit.

— Nu sunt doar vorbe în vânt.

— Lasă autoritățile să acționeze și uită toate întâmplările astea, poliția e mult mai competentă decât tine. Crede-mă, o să-i găsească pe vinovați, iar tu ai atâtea altele de făcut. Cel mai important e să-ți respecți rangul.

Ramses aprecia la justa valoare faptul de a lua prânzul singur cu mama lui, care era un privilegiu rar. Extrem de ocupată de conducerea Statului, la care participa într-un mod activ, prin ritualuri cotidiene sau potrivite anotimpului, fără a mai vorbi de nenumăratele însărcinări de la curte,

marea soţie regală nu mai dispunea decât de foarte puţin timp pentru ea însăşi sau pentru cei apropiaţi.

Farfuriile de alabastru fuseseră aranjate pe măsuţe joase, sub un chioşc cu mici coloane din lemn ce dădea o umbră liniştitoare. Ieşind de la un consiliu consacrat numirii principalelor cântăreţe ale zeului Amon, responsabile cu partitura muzicală a ritualurilor, Tuya era îmbrăcată cu o robă din pânză de in plisată şi purta un mare colier de aur. Ramses avea o afecţiune fără margini pentru ea, amestecată cu o admiraţie crescândă. Nici o femeie nu se putea compara cu ea; în ciuda originii modeste, se născuse regină. Numai ea singură putea stârni iubirea lui Seti şi putea guverna alături de el.

Meniul era alcătuit din lăptuci, castraveţi, antricot de vită, brânză de capră, o prăjitură rotundă cu miere, plăcinte cu alac şi vin îndoit cu apă. Regina se bucura de momentele prânzului, la care nu invita nici inoportuni, nici diverşi milogi; liniştea din grădina personală, dispusă în jurul unui bazin, o hrănea la fel de bine ca şi alimentele alese cu grijă de bucătar.

— Cum s-a desfăşurat călătoria la Gebel Silsileh?

— Am trăit din plin existenţa pietrarilor şi a marinarilor.

— Şi nu te-a reţinut nimic acolo.

— Tata s-a opus.

— E un stăpân exigent care-ţi va cere mai mult decât poţi da.

— Ştii cumva ce a hotărât în legătură cu mine?

— Nu ţi-e deloc foame astăzi.

— E neapărată nevoie să nu ştiu nimic?

— Te temi de Faraon sau ai încredere în el?

— Teama nu are ce căuta în inima mea.

— Implică-te cu toată fiinţa în lupta ce ţi-a fost propusă, nu te uita în urmă, nu ţine cont de regrete şi remuşcări, nu fi nici invidios şi nici gelos. Şi bucură-te de fiecare secundă petrecută cu tatăl tău ca de o ofrandă cerească. Ce importanţă mai are restul?

Prinţul gustă din antricotul de vită, fript atât cât trebuie şi condimentat cu usturoi şi alte ierburi fine. O mare pasăre ibis trecu pe cerul de un albastru perfect.

— Am nevoie de ajutorul tău, poliţia îşi bate joc de mine.

— E o acuzaţie gravă, fiule.

— Eu cred că e fondată.

— Ai dovezi?

— Nici una şi de aceea mă adresez ţie.

— Dar eu nu sunt deasupra legii.

— Dacă ordoni o anchetă adevărată, se va face. Nimeni nu-l caută pe cel care l-a plătit pe agresorul meu, nimeni nu vrea să-l identifice pe cel care fabrică cerneală de proastă calitate şi o vinde scribilor ca pe un produs de prima mână. Pentru că a descoperit atelierul, prietenul meu Ameni era cât pe-aci să moară; însă criminalul a golit depozitul şi nici un locuitor din cartier nu îndrăzneşte să depună mărturie împotriva lui. Deci, e vorba de cineva important, atât de important încât terorizează lumea.

— La cine te gândeşti?

Ramses tăcu.

— O să intervin, promise Tuya.

15

Corabia Faraonului se îndrepta spre nord. Plecând din Memphis, urmase cursul principal al Nilului, înainte de a trece pe unul din brațele sale, care pătrundea profund în inima Deltei.

Ramses era uimit.

Nici urmă de deșert aici; în acest peisaj, care îi aparținea lui Horus, în vreme ce Seth* stăpânea valea unde fluviul își croia drum printre două maluri ce luptau împotriva aridității, apa era atotstăpânitoare. Partea sălbatică a Deltei semăna cu o imensă mlaștină populată de mii de păsări, de păduri de papirus și de pești. Nici un oraș, nici măcar un sătuleț, ci doar câteva colibe de pescari pe movilele de pământ mai ridicate. Lumina nu era imobilă, ca în vale; vântul dinspre mare făcea stuful să unduiască.

Flamingo negri, rațe, bâtlani și pelicani își împărțeau acest imens domeniu în care se pierdeau canalele întortocheate; într-un loc, un enot devora ouăle dintr-un cuib de pescăruș verde, în altul, un șarpe se strecura printr-un hățiș în jurul căruia zburau fluturi multicolori. Omul nu cucerise încă acest teritoriu.

---

* Horus și Seth, cei doi frați care-și împărțeau universul și Egiptul, îndeplinind funcția de judecători ai zeilor.

Corabia înainta din ce în ce mai lent, sub conducerea prudentă a unui căpitan obişnuit cu capriciile acestui labirint; la bord se aflau douăzeci de marinari experimentaţi şi stăpânul ţării, în picioare, la proră. Fiul lui îl observa fără să fie văzut, fascinat de prestanţa sa; Seti încarna Egiptul, el era Egiptul însuşi, moştenitorul unei descendenţe milenare, conştientă de măreţia divină şi de nimicnicia umană. În ochii poporului, Faraonul reprezenta un personaj misterios, a cărui patrie adevărată era cerul înstelat; prezenţa lui pe pământ menţinea legătura cu lumea de dincolo, privirea lui deschidea porţile acestei lumi pentru poporul său. Fără el, barbaria ar fi invadat repede cele două ţărmuri; cu el, viitorul era promisiunea eternităţii.

Chiar dacă nu-i cunoştea scopul, Ramses scria totuşi, relatând expediţia. Nici tatăl lui şi nici echipajul nu acceptaseră să vorbească despre asta. Prinţul simţea o nelinişte difuză, ca şi cum nişte pericole ascunse ar fi pândit corabia. Dintr-o dată, un monstru ar fi putut să iasă la iveală şi să devoreze ambarcaţiunea.

Ca şi în cazul primei călătorii, Seti nu-i lăsase timp să-i prevină pe frumoasa Iset şi pe Ameni. Ramses îşi imagina furia celei dintâi şi neliniştea celui de-al doilea; dar nici un fel de motiv, fie el iubirea sau prietenia, nu-l putea împiedica să-şi urmeze tatăl acolo unde acesta dorea să-l ducă.

Un canal deveni mai liber; înaintarea era mai uşoară şi, în cele din urmă, corabia acostă în dreptul unui ostrov ierbos, pe care era construit un ciudat turn de lemn. Regele coborî pe o scară de frânghie; Ramses îl imită. Faraonul şi fiul său urcară în vârful turnului, mascat de un cleionaj. De acolo, de sus, nu se vedea decât cerul.

Seti era atât de concentrat, încât Ramses nu îndrăzni să-i pună nici o întrebare.

Deodată, privirea Faraonului prinse viaţă.

— Priveşte, Ramses, uită-te bine!

Atât de sus în albastrul cerului, încât părea să atingă soarele, un stol de păsări migratoare, dispus în V, se îndrepta spre sud.

— Vin de dincolo de orice lume cunoscută, dezvălui Seti, dintr-o imensitate unde zeii creează viața în fiecare moment. Atâta vreme cât locuiesc în oceanul de energie, au forma unor păsări cu cap de om și se hrănesc cu lumină; când trec granițele pământești, iau înfățișarea unei rândunele sau a altei păsări migratoare. Nu uita să le contempli, căci sunt strămoșii noştri înviați, care stăruie în apropierea soarelui pentru ca focul lui să nu ne distrugă; ei sunt cei care inspiră gândirea unui faraon, trasându-i un drum pe care ochii umani nu-l pot vedea.

La căderea nopții, o dată cu licărirea stelelor, Seti îl învăță pe fiul său alcătuirea cerului. Îi dezvălui numele constelațiilor, mişcarea neobosită a planetelor, soarelui și lunii, precum și semnificația decanelor. Oare nu trebuia ca Faraonul să-și extindă puterea până la limitele cosmosului, astfel încât brațul lui să nu fie respins de nici un tărâm?

Ramses asculta cu urechile ciulite și sufletul deschis; se umplu cu această hrană atât de dorită, fără să risipească nici o fărâmă. Zorile se iviră prea devreme.

Datorită vegetației abundente, corabia regală nu putea înainta. Seti, Ramses și patru marinari, înarmați cu lănci, arcuri și bețe se urcară într-o barcă ușoară din papirus; Faraonul indica el însuși direcția vâslașilor.

Ramses se simțea transportat într-o altă lume, fără nici o legătură cu valea. Nici urmă de activitate umană; înalți de opt metri, papirușii acopereau câteodată soarele. Dacă n-ar fi avut pielea unsă cu un strat gros de alifie grasă, prințul ar fi fost devorat de miile de insecte a căror agitație provoca un vacarm asurzitor.

După ce traversă o pădure acvatică, luntrea pluti pe un fel de lac în mijlocul căruia se ridicau două ostroave.

— Așezările sfinte Pe și Dep, dezvălui Faraonul.

— Așezări? întrebă Ramses uimit.

— Sunt destinate sufletelor celor drepți; citadela lor reprezintă întreaga natură.

Atunci când viața s-a ivit din oceanul originar, ea s-a manifestat sub forma unei ridicături de pământ care iese din ape; iată cele două dâmburi sacre care, unite în spiritul tău, formează patria unică, acolo unde zeilor le place să locuiască.

Alături de tatăl său, Ramses păși pe solul „așezărilor sacre" și se reculese în fața unui modest sanctuar, o simplă colibă de stuf având plantat la intrare un par cu vârful tăiat în spirală.

— Iată simbolul misiunii, preciză regele; fiecare trebuie s-o găsească pe cea care îi aparține și s-o îndeplinească, înainte de a se preocupa de el însuși. Misiunea Faraonului este de a fi primul slujitor al zeilor; dacă se va gândi să se slujească pe sine, nu va fi altceva decât un tiran.

În jurul lor, numeroase forțe neliniștitoare; era imposibil să te simți în siguranță în acest haos în care trebuia mereu să fii cu ochii în patru. Numai Seti părea inaccesibil oricărei forme de emoție, ca și cum natura indescifrabilă s-ar fi supus voinței sale. Dacă nu i-ar fi citit în privire o certitudine calmă, Ramses ar fi fost sigur că se vor rătăci în mijlocul papirușilor uriași.

Curând, orizontul redeveni vizibil; luntrea luneca pe o apă verzuie ce scălda malul locuit de pescari. Goi, hirsuți, aceștia locuiau în colibe rudimentare, utilizau năvodul, undița sau vintirul, apoi despicau peștii cu niște cuțite lungi, îi curățau și îi lăsau să se usuce la soare. Doi dintre ei duceau un biban de Nil atât de mare încât îndoise creanga de care fusese agățat.

Surprinşi de vizita neaşteptată, pescarii păreau înfricoşaţi şi ostili; strângându-se unul lângă altul, scoaseră cuţitele.

Ramses înaintă; privirile agresive se concentrară asupra lui.

— Înclinaţi-vă în faţa Faraonului.

Degetele slăbiră strânsoarea şi armele căzură pe solul spongios. Apoi, supuşii lui Seti se prosternară în faţa suveranului şi îl invitară la masă.

Pescarii glumeau cu soldaţii, aceştia din urmă oferindu-le două ulcioare cu bere. În timp ce somnul le dădea târcoale, Seti se adresă fiului său, la lumina torţelor a căror flacără alunga insectele şi animalele sălbatice.

— Iată-i pe cei mai sărmani oameni, dar ei îşi îndeplinesc misiunea şi aşteaptă ajutorul tău. Faraonul este cel care se îngrijeşte de cel slab, protejează o văduvă, hrăneşte un orfan, răspunde nevoilor oricui se află la ananghie, el este păstorul viteaz care veghează zi şi noapte, pavăza poporului său. Este cel pe care Dumnezeu l-a ales să îndeplinească funcţia supremă şi despre care se spune: „Nimeni n-a flămânzit în vremea lui". Nu există sarcină mai nobilă decât aceea de a deveni un „ka" al Egiptului, fiule, hrana întregii ţări.

Ramses locui mai multe săptămâni alături de pescari şi de culegătorii de papirus. Învăţă să deosebească numeroasele soiuri de peşti comestibili şi să confecţioneze bărci uşoare, îşi dezvoltă simţul de vânător, se rătăci şi apoi ieşi din labirintul canalelor şi al mlaştinii, ascultă poveştile voinicilor care scoseseră din apă peşti enormi, după mai multe ore de luptă.

În ciuda existenţei lor aspre, nu-şi doreau deloc o schimbare; viaţa locuitorilor din vale le părea ternă şi lipsită de farmec. Câteva călătorii scurte în acest peisaj prea civilizat le era de-ajuns; după ce gustau dezmierdările femeilor şi se săturau de carne şi de legume, se întorceau în mlaştina Deltei.

Prinţul se împărtăşi din forţa lor; adoptă privirea şi capacitatea lor de a asculta, se întări din contactul cu ei, nu se plânse atunci când oboseala îi sfâşia carnea şi uită, o dată în plus, privilegiile pe care i le acorda rangul. Puterea şi abilităţile lui crescură nemăsurat; se arăta la fel de eficace precum trei pescari experimentaţi la un loc. Însă aceste isprăvi treziră mai curând invidie decât admiraţie şi fiul regelui fu supus în scurt timp unei încercări.

Un vis se destrăma: acela de a deveni altcineva, de a renunţa la forţa misterioasă care-l anima pentru a fi la fel cu semenii lui şi de a trăi o tinereţe asemănătoare cu cea a pietrarilor, a marinarilor sau a pescarilor. Seti îl dusese la marginea ţării, în acele locuri pierdute unde marea, atât de apropiată, începe să absoarbă pământul, cu scopul de a deveni conştient de fiinţa lui adevărată, eliberată de iluziile copilăriei.

Tatăl său îl părăsise. Dar nu-i trasase, în noaptea de dinaintea plecării, drumul spre regalitate? Vorbele lui se adresaseră lui Ramses şi nimănui altcuiva.

Un vis, o clipă de graţie, nimic mai mult. Seti vorbise vântului, apei, imensităţii Deltei, fiul lui îi servise pentru a le pune mai bine în lumină. Trimiţându-l la marginea lumii, îi sfărâmase vanitatea şi fantasmele. Existenţa lui Ramses nu va fi aceea a unui monarh.

Cu toate acestea, se simţea apropiat de Seti, chiar dacă personalitatea lui era copleşitoare şi inaccesibilă; dorea să-i asculte învăţătura, să-i dovedească propriile capacităţi, să treacă dincolo de el însuşi; tatăl său îl descoperise, şi chiar secretele meseriei de rege erau acelea pe care i le dezvăluia puţin câte puţin.

Nu va veni nimeni să-l caute; era vremea să plece.

Ramses îi părăsi pe pescari înainte de ivirea zorilor, când încă dormeau, adunaţi în jurul focului. Echipat cu două vâsle scurte, înainta într-un ritm susţinut spre sud, într-o canoe din

lemn de papirus. Observarea stelelor îi permise să meargă în direcţia bună, apoi se bază pe instinct, înainte de a regăsi un braţ important al fluviului. Vântul din nord îl împingea; neobosite, braţele lui continuau să tragă la rame. Îndreptându-se spre destinaţie, acordându-şi mici pauze şi hrănindu-se cu peşte uscat, Ramses se lăsă în voia curentului, în loc să lupte contra lui. Cormoranii zburau pe deasupra, iar soarele îl scălda cu razele lui.

Acolo, la marginea Deltei, se înălţau zidurile albe ale Memphisului.

16

Căldura devenea sufocantă. Oameni și animale munceau cuprinși de lentoare în așteptarea anotimpului ploios, sinonim cu o lungă perioadă de odihnă pentru cei care nu doreau să se angajeze ca muncitori pe șantierele Faraonului. Odată recoltele adunate, pământul părea că e pe punctul de a se stinge de sete; însă culoarea Nilului se schimbase, iar tenta lui maronie anunța viitoarea creștere a apelor binefăcătoare, de care depindea bogăția Egiptului.

În marile orașe, toată lumea căuta umbra; în piețe, comercianții se adăposteau în corturi mari, fixate cu țăruși. Începea perioada cea mai temută dintre toate: ultimele cinci zile ale anului, care nu aparțineau calendarului armonios conținând douăsprezece luni de câte treizeci de zile. Cele cinci zile din afara ciclului regulat formau domeniul lui Sekhmet, îngrozitoarea zeiță cu cap de leu, care ar fi masacrat omenirea răzvrătită contra luminii, dacă n-ar fi intervenit Creatorul încă o dată, făcând-o să creadă pe sălbatica ființă divină că bea sânge omenesc, în timp ce ea sorbea o bere roșie, făcută pe bază de neghină. În fiecare an, în această perioadă, Sekhmet ordona hoardelor sale de boli și de miasme să se întindă în întreaga țară și se năpustea să curețe pământul de oamenii răi, lași și răzvrătiți. În temple se cântau, zi și noapte, litanii destinate s-o domolească pe

Sekhmet, și însuși Faraonul conducea o liturghie secretă care permitea, o dată în plus, dacă regele era drept, să transforme moartea în viață.

În timpul celor cinci zile de temut, activitatea economică era aproape întreruptă; se amânau proiecte și călătorii, corăbiile acostau în port, holdele rămâneau goale. Câțiva întârziați se grăbeau să consolideze digurile care aveau nevoie de ultimele întăriri, temându-se de apariția vânturilor violente, mărturie a furiei leoaicei răzbunătoare. Fără intervenția Faraonului, ce ar mai fi rămas din țara devastată de o revărsare de forțe distructive?

Șefului securității palatului din Memphis i-ar fi plăcut și lui să se ascundă în birou, așteptând prima zi a anului, când inimile, eliberate de teamă, erau cuprinse de o bucurie debordantă. Dar fusese chemat de regina Tuya și nu înceta să se întrebe care era motivul acestei convocări. De obicei, nu avea contact direct cu marea soție regală și primea ordinele prin șambelanul său; de ce procedura asta neobișnuită?

Marea doamnă îl teroriza, așa cum se întâmpla și cu alte notabilități; adepta unui caracter exemplar al curții, nu suporta mediocritatea. Faptul de a nu-i fi pe plac era o vină fără drept de apel.

Până în momentul acela, șeful securității avusese parte de o carieră liniștită, fără laude sau învinuiri, urcând treptele ierarhiei în așa fel încât nu deranjase pe nimeni. Avea talentul de a trece neobservat, ocupându-și locul ce i se cuvenea. De când preluase această funcție, nici un incident nu perturbase liniștea palatului.

Nici unul, mai puțin această convocare.

Nu cumva vreun subordonat care-i vâna postul îl calomniase? Sau un intim al familiei regale voia să-l piardă? Ce greșeală i se reproșa? Întrebările astea îl chinuiau și îi provocau o migrenă insuportabilă.

Tremurând, deranjat de un tic nervos ce-l făcea să clipească, șeful securității fu primit în sala de audiențe unde se găsea regina. Deși era mult mai înalt decât ea, i se păru imensă.

Se prosternă în fața ei.

— Maiestate, fie ca zeii să vă ocrotească și...

— Să lăsăm vorbele goale; așază-te.

Marea soție regală îi indică un scaun confortabil; funcționarul nu îndrăzni să ridice ochii spre ea. Cum putea o femeie atât de minionă să posede o asemenea autoritate?

— Cred că știi că un rândaș a încercat să-l suprime pe Ramses.

— Da, maiestate.

— Și mai cred că știi că e căutat un căruțaș care l-a însoțit pe Ramses la vânătoare și care ar putea fi instigatorul crimei.

— Da, majestate.

— Fără îndoială că ești informat asupra desfășurării anchetei.

— Există riscul de a fi lungă și dificilă.

— „Riscul"... Surprinzătoare expresie! Te temi să descoperi adevărul?

Șeful securității se ridică de parcă ar fi fost înțepat de o viespe.

— Sigur că nu! Eu...

— Așază-te și ascultă-mă cu atenție. Am senzația că se dorește mușamalizarea acestei afaceri și reducerea ei la un simplu caz de legitimă apărare; Ramses a supraviețuit, agresorul lui e mort, iar cel care l-a angajat a dispărut. De ce să mai cercetăm? În ciuda insistențelor fiului meu, nici un element nou. Să fim oare reduși la nivelul unui principat barbar, în care noțiunea de justiție nu are nici un sens?

— Maiestate! Cunoașteți devotamentul poliției, știți...

— Constat doar ineficiența ei și sper că nu e decât temporară; dacă e cineva care împiedică ancheta, o să-l descopăr. Mai exact, dumneata o să-l identifici.

— Eu? Dar...

— Poziţia dumitale este cea mai potrivită pentru a conduce investigaţii rapide şi discrete. Găseşte-l pe căruţaşul care l-a atras în capcană pe Ramses şi adu-l în faţa unui tribunal.

— Maiestate, eu...

— Ai obiecţii?

Copleşit, şeful poliţiei se simţi străpuns de una din săgeţile lui Sekhmet. Cum o să reuşească el să satisfacă cererea reginei fără să nemulţumească pe cine ştie cine? Dacă adevăratul responsabil de săvârşirea agresiunii era un personaj cu o poziţie înaltă, s-ar fi putut dovedi mult mai feroce decât Tuya... Dar regina nu putea suporta un eşec.

— Nu, sigur că nu... Dar nu va fi uşor.

— Iată că ai spus singur asta. Nu fac apel la dumneata pentru o treabă de rutină. Mai mult, îţi încredinţez şi o altă misiune, mult mai uşoară.

Tuya îi vorbi de cerneala frauduloasă şi de atelierul unde era fabricată; datorită indicaţiilor furnizate de Ramses, îi preciză amplasamentul şi îi ceru numele proprietarului.

— Cele două afaceri au legătură între ele, majestate?

— Puţin probabil, dar cine ştie? Sârguinţa dumitale ne va lumina.

— Să nu vă îndoiţi de asta.

— Nu pot decât să mă bucur; deocamdată, la vânătoare!

Regina se retrase.

Abătut, cu durere de cap, şeful poliţiei se întrebă dacă singura soluţie nu era magia.

Şenar exulta.

În jurul fiului mai mare al Faraonului, într-una din sălile de recepţie a palatului, zeci de negustori adunaţi din lumea întreagă, ciprioţi, fenicieni, egeeni, sirieni, libieni, africani,

orientali cu pielea galbenă, bărbați cu chipul foarte palid, veniți din cețurile nordului, răspunseseră chemării lui. Strălucirea internațională a Egiptului lui Seti era atât de mare încât o invitație la curte reprezenta o onoare; nu lipseau nici reprezentanții statului hitit, din ce în ce mai ostil față de politica dusă de Faraon.

Pentru Șenar, comerțul internațional era viitorul umanității. În porturile Feniciei, la Byblos, la Ugarit, acostau deja corăbii venite din Creta, din Africa sau din Orientul Îndepărtat; de ce să rămână Egiptul reticent la expansiunea unui asemenea trafic, sub pretextul că trebuia să-și păstreze identitatea și tradițiile? Șenar își admira tatăl, însă îi reproșa că nu e un om al progresului. În locul lui, el ar fi asanat cea mai mare parte a Deltei și ar fi creat numeroase porturi comerciale pe coasta mediteraneeană. Precum strămoșii săi, Seti era obsedat de securitatea celor Două Tărâmuri; în loc să dezvolte sistemul defensiv și să pregătească armata de război, n-ar fi fost mai bine să facă schimburi comerciale cu hitiții și, dacă era nevoie, să restabilească pacea cu cei mai belicoși, îmbogățindu-i?

Când va urca pe tron, Șenar va aboli violența. El detesta armata, generalii și soldații, spiritul mărginit al militarilor căliți, dominarea cu ajutorul forței brutale; nu în felul acesta trebuia exersată puterea cu șanse de durată. Într-o zi sau alta, poporul învins devenea învingător, revoltându-se împotriva ocupantului. În schimb, înlănțuirea într-o rețea de legi economice, pe care doar o castă restrânsă o putea înțelege și manipula, elimina repede orice tentativă de rezistență.

Șenar îi era recunoscător destinului că-i oferise poziția de fiu mai mare al regelui și de succesor desemnat al tronului. Cu siguranță că nu Ramses, agitat și incompetent, îl va împiedica să-și realizeze visele grandioase. O rețea comercială la scara lumii civilizate, al cărei stăpân absolut să fie chiar

el, alianțe hotărâte pe baza intereselor sale, o singură națiune din care să dispară particularitățile și tradițiile... Putea exista un plan mai exaltant?

Ce mai conta Egiptul... Îi va servi doar ca bază de plecare sigură, însă curând va deveni prea limitat. Sudul, cu tradițiile lui, n-avea nici un viitor. Din momentul în care Șenar va reuși, se va constitui într-un ținut confortabil, de unde își va putea controla imperiul.

De obicei, negustorii străini nu erau primiți la curte; întâmpinându-i, succesorul lui Seti voia să scoată în evidență interesul față de ei. În felul acesta, pregătea un viitor pe care îl dorea apropiat. Să-l convingă pe Seti să-și schimbe atitudinea nu era deloc ușor; dar un suveran, oricât l-ar fi respectat pe zeul Maat, nu trebuia să se supună imperativelor momentului? Șenar se hotărî să folosească argumentele potrivite.

Recepția a fost un adevărat succes. Negustorii străini îi promiseră cele mai frumoase vase făcute de meșteșugarii lor; își va îmbogăți colecția renumită în tot Orientul apropiat și până în Creta. Ce sacrificii n-ar fi făcut pentru a obține un obiect perfect, cu linii delicate și în culori minunate? Plăcerea de a avea era dublată de cea de a privi; doar față de comorile lui, Șenar se umplea de o bucurie pe care nu i-o putea lua nimeni.

Unul din informatori se apropie de el după ce terminase o conversație cordială cu un negustor asiatic.

— O problemă, murmură informatorul.

— De ce natură?

— Mama voastră nu e mulțumită de rezultatele anchetei oficiale.

Șenar se strâmbă.

— O simplă indispoziție?

— Mai mult decât atât.

— Vrea chiar ea să conducă ancheta?

— L-a desemnat pe şeful securităţii.

— Un incapabil.

— Strâns cu uşa, ar putea deveni supărător.

— Să-l lăsăm să se agite.

— Şi dacă obţine rezultate?

— Puţin probabil.

— N-ar fi mai bine să-l punem în gardă?

— Mă tem de o reacţie imprevizibilă; imbecilii nu sunt prea raţionali. Oricum, n-o să descopere nici o pistă serioasă.

— Care sunt ordinele voastre?

— Să cercetezi şi să mă ţii la curent.

Informatorul dispăru, iar Şenar se întoarse la oaspeţii săi. În ciuda iritării, făcu faţă întâlnirii.

17

Poliția fluvială supraveghea în permanență accesul în portul de miazănoapte al Memphisului; plecările și sosirile corăbiilor erau reglementate astfel încât să fie evitat orice accident. Fiecare vas era identificat și, în caz de aglomerație, trebuia să aștepte înainte de a se opri la locul lui.

Funcționarul însărcinat cu supravegherea canalului principal privea distrat în jur; în orele prânzului, traficul se rărea. De la înălțimea turnului alb, copleșit de un soare arzător, polițistul contempla, nu fără mândrie, Nilul, canalele și câmpia înverzită, a cărei lărgime anunța începutul Deltei. În mai puțin de o oră, când soarele va începe să coboare de la zenit, se va întoarce acasă, în periferia din sudul orașului și se va bucura de o siestă reparatorie și apoi de compania copiilor săi.

Foamea îi chinuia stomacul; așa că începu să mestece o bucată de plăcintă cu salată culeasă chiar în dimineața aceea. Munca era mai obositoare decât părea; nu era nevoie de o mare capacitate de concentrare?

Deodată, un spectacol straniu.

La început crezu că e vorba de un miraj provocat de jocul luminii de vară pe suprafața albastră a fluviului; după aceea, își fixă privirea asupra incredibilei ambarcațiuni care se strecura printre două șlepuri încărcate cu amfore și saci de grâne.

Era chiar o canoe din lemn de papirus... La bordul ei, un tânăr atletic mânuind vâsla într-un ritm infernal!

În mod obişnuit, o asemenea barcă nu se ivea niciodată din labirintul acvatic al Deltei... Şi, mai cu seamă, nu era înscrisă în lista ambarcaţiunilor autorizate să circule în ziua aceea! Cu ajutorul unei oglinzi, poliţistul trimise un semnal vizibil grupului de intervenţie urgentă. Trei bărci rapide, dotate cu vâslaşi bine antrenaţi, se năpustiră asupra intrusului şi-l obligară să oprească. Prinţul Ramses debarcă între doi poliţişti.

Frumoasa Iset dădu frâu liber furiei.

— De ce refuză Ramses să mă primească?

— Nu ştiu, răspunse Ameni, pe care încă îl mai durea capul.

— E bolnav?

— Sper că nu.

— Ţi-a vorbit de mine?

— Nu.

— Ar trebui să fii mai vorbăreţ, Ameni!

— Nu acesta e rolul unui secretar particular.

— O să revin mâine.

— Cum ţi-e voia.

— Încearcă să fii mai conciliant; dacă mă duci la el, o să fii recompensat.

— Îmi ajunge salariul.

Tânăra femeie ridică din umeri şi se retrase.

Ameni era perplex; de la întoarcerea din Deltă, Ramses se închisese în camera lui şi nu scosese un cuvânt. Ciugulea din mâncarea adusă de prietenul lui, recitea maximele înţeleptului Ptah-hotep sau stătea pe terasă şi contempla oraşul şi, în depărtare, piramidele din Gizeh şi Saqqara.

Fără să reuşească să-i trezească interesul, Ameni îl informă totuşi despre rezultatele cercetărilor. Din sinteza

documentelor, reieşea clar că atelierul suspect aparţinea unui personaj important care angajase mai mulţi meşteşugari, însă Ameni se lovea de un zid al tăcerii de netrecut.

Nebun de fericire, Străjerul sărbătorea în felul lui revenirea stăpânului şi nu-l mai părăsea deloc, de teamă să nu-l piardă din nou; avid de mângâieri sau dornic să se culce la picioarele prinţului, câinele galben-auriu, cu urechile atârnând şi cu coada în spirală, îşi juca fără răgaz rolul de paznic. Numai el avea parte de confidenţele lui Ramses.

În ajunul Anului Nou şi al sărbătorii creşterii apelor, frumoasa Iset îşi pierdu răbdarea şi, în ciuda interdicţiei iubitului ei, îl întâlni pe terasa unde medita în compania câinelui. Străjerul îşi dezveli dinţii, mârâi şi îşi ciuli urechile.

— Linişteşte animalul acesta!

Privirea de gheaţă a lui Ramses o împiedică să se apropie.

— Ce se-ntâmplă? Te implor, vorbeşte!

Ramses se întoarse, indiferent.

— N-ai dreptul să mă tratezi aşa... Mi-a fost frică pentru tine, te iubesc, iar tu nu-mi acorzi nici măcar o privire!

— Lasă-mă singur.

Ea îngenunche, rugătoare.

— În sfârşit, un cuvânt!

Străjerul părea mai puţin ostil.

— Ce vrei să fac?

— Priveşte Nilul, Iset.

— Pot să vin lângă tine?

El nu răspunse, iar fata îndrăzni; câinele nu se împotrivi.

— Steaua Sothis va ieşi din tenebre, spuse Ramses; mâine se va ridica la răsărit o dată cu soarele şi va anunţa începutul creşterii apelor.

— Dar nu se-ntâmplă asta în fiecare an?

— Nu înţelegi că anul acesta nu seamănă cu nici un altul?

Gravitatea tonului o impresionă pe frumoasa Iset; nu avu puterea să mintă.

— Nu, nu înțeleg.

— Privește Nilul.

Tandră, ea se agăță de brațul lui.

— Nu fi atât de enigmatic; nu-ți sunt dușman. Ce ți s-a întâmplat în Deltă?

— Tatăl meu m-a pus față în față cu mine însumi.

— Ce vrei să spui?

— N-am dreptul să fug; ar fi inutil să mă ascund.

— Eu cred în tine, Ramses, oricare ar fi destinul tău.

Îi mângâie ușor părul. Îl contemplă, tulburată – acolo, în ținutul din nord, încercarea trăită îl transformase.

Adolescentul devenise bărbat.

Un bărbat de o frumusețe fascinantă, un bărbat de care era îndrăgostită nebunește.

Specialiștii în măsurarea apelor Nilului nu se înșelaseră anunțând ziua în care fluviul urma să ia cu asalt malurile din Memphis.

Imediat, se organiză sărbătoarea; peste tot se anunța că zeița Isis, la capătul unei lungi căutări, îl găsise și îl înviase pe Osiris. Puțin după revărsatul zorilor, digul care închidea principalul canal ce deservea orașul se deschise și un val uriaș se prăvăli impetuos; pentru a crește fără să distrugă, se aruncară mii de statuete în apă. Ele o reprezentau pe Hapi, puternica fecundatoare a Nilului, simbolizată de un bărbat cu sânii atârnând, cu un hățiș din papirus pe cap și ducând platouri încărcate cu merinde. Fiecare familie va conserva într-o ploscă din faianță apă luată din fluviu, garanția prosperității.

La palat era multă agitație; în mai puțin de o oră urma să se organizeze procesiunea care va merge până la Nil, cu

Faraonul în frunte, cu scopul de a celebra un ritual al ofrandei. Şi toţi se întrebau care le era locul în ierarhia dezvăluită ochilor celor mulţi.

Şenar se învârtea în cerc. Pentru a zecea oară îl întrebă pe şambelan.

— Tatăl meu mi-a confirmat rolul?

— Nu încă.

— E o nebunie! Informează-te în legătură cu ritualistul.

— Regele va da el însuşi ordinul din fruntea procesiunii.

— Toată lumea îl cunoaşte!

— Iertaţi-mă, nu ştiu mai mult.

Nervos, Şenar îşi aranja pliurile lungii sale robe din pânză de in, precum şi colierul din trei şiraguri din pietre de cornalină; ar fi vrut mai mult lux, însă nu trebuia să-l pună în umbră pe tatăl său. Iată că zvonurile se verificau; Seti chiar avea intenţia să modifice anumite dispoziţii ale protocolului, în înţelegere cu regina. Dar de ce nu i se comunica şi lui acest lucru? Din moment ce cuplul regal îl ţinea la distanţă, se profila chiar o cădere în dizgraţie. Şi cine să fie instigatorul, dacă nu ambiţiosul Ramses?

Şenar greşise atunci când îşi subestimase fratele mai mic; şarpele ăsta nu înceta să-l vorbească de rău pe la spate şi credea că dăduse o lovitură decisivă calomniindu-l. Tuya îi ascultase minciunile şi-şi influenţase soţul.

Da, acesta era planul lui Ramses: să ocupe primul loc în spatele cuplului regal în timpul unei ceremonii publice şi să demonstreze că-şi înlăturase fratele mai mare .

Şenar îi ceru o audienţă mamei sale.

Două preotese terminau s-o îmbrace pe marea soţie regală, a cărei coafură, o coroană ridicată pe două pene lungi, amintea că ea încarna suflul de viaţă ce fecunda

întreaga țară. Prin prezența sa, uscăciunea era învinsă și fertilitatea revenea.

Șenar se înclină în fața mamei sale.

— De ce atâta indecizie în ceea ce mă privește?

— De ce anume te plângi?

— N-ar trebui să-mi secondez tatăl în timpul ritualului de aducere a ofrandelor?

— Decizia îi aparține.

— Și nu ești informată în legătură cu ea?

— Ți-ai pierdut încrederea în tatăl tău? De obicei, tu ești primul care lauzi înțelepciunea hotărârilor lui.

Șenar amuți, regretând demersul. În fața mamei lui se simțea stingherit; fără agresivitate, însă cu o precizie redutabilă, ea îi străpungea carapacea și-l atingea în punctul sensibil.

— Continui să fiu de acord cu ele, fii sigură.

— În acest caz, de ce să te mai îngrijorezi? Seti va acționa în interesul Egiptului. Nu ăsta e esențialul?

Pentru a-și ocupa mâinile și mintea, Ramses copia pe un papirus una din maximele înțeleptului Ptah-hotep: „Dacă ești un ghid având însărcinarea de a da directive unui mare număr de oameni, sfătuia el, caută orice ocazie de a fi eficient, astfel încât modul tău de guvernare să nu aibă greșeală". Prințul se lăsă pătruns de acest gând, ca și cum bătrânul autor, de dincolo de secole, i s-ar fi adresat direct lui.

În mai puțin de o oră, un ritualist îl va căuta și-i va indica locul în procesiune. Dacă instinctul nu-l înșela, îl va ocupa pe cel rezervat în mod obișnuit lui Șenar. Rațiunea voia ca Seti să nu tulbure ordinea deja stabilită; dar de ce protocolul lăsa să planeze misterul asupra ierarhiei ce urma să fie dezvăluită mulțimii uriașe masată pe malurile Nilului? Faraonul pregătea o surpriză. Și aceasta era înlocuirea lui Șenar cu Ramses.

Nici o lege nu-l obliga pe rege să-și desemneze fiul mai mare drept succesor; nu era nici măcar constrâns să-l numească printre notabilități. Mulți faraoni și regine aparținuseră unor familii modeste sau fără să fie legați în vreun fel de curte. Însăși Tuya nu era decât o provincială fără avere.

Ramses revedea în minte episoadele trăite împreună cu tatăl lui; nici unul nu fusese rezultatul hazardului. Prin șocuri, prin treziri brutale de conștiință, Seti îl deposedase de iluzii pentru a-i pune în lumină adevărata fire. Tot așa cum un leu era născut pentru a fi leu, Ramses se simțea făcut pentru a domni.

Contrar a ceea ce crezuse până atunci, nu dispunea de nici un fel de libertate; destinul îi trasa drumul, iar Seti veghea să nu se depărteze de la el.

Numeroși gură-cască se înghesuiau pe marginea drumului care ducea de la palat la fluviu; era una dintre puținele ocazii de a-i zări pe Faraon, soția lui, copiii și principalii demnitari, în acea zi de sărbătoare ce marca nașterea anului nou și revenirea creșterii apelor.

De la fereastra apartamentelor lui, Șenar se uita la curioșii care, în cîteva minute, vor asista la căderea lui în dizgrație. Seti nici măcar nu-i acordase posibilitatea de a-și apăra cauza și de a demonstra că Ramses era incapabil de a deveni rege. Lipsindu-i luciditatea, monarhul insista asupra unei decizii arbitrare și injuste.

Mulți curteni nu-l vor admite; era treaba lui Șenar să-i adune și să formeze o opoziție a cărei influență Seti nu putea s-o neglijeze. Numeroase notabilități aveau încredere în Șenar; dacă Ramses făcea vreun pas greșit, fratele lui mai mare l-ar fi învins repede. Și chiar dacă nu greșea el însuși, Șenar va plasa capcanele din care nu va avea cum să scape.

Șeful ritualiștilor îl pofti pe fiul mai mare al regelui să-l urmeze. Procesiunea era pe punctul de a porni.

Ramses îl urma pe ritualist.

Procesiunea se întindea de la palat până la ieșirea din cartierul templelor; prințul fu condus în față, unde se găsea cuplul regal, precedat de deschizătorul de drumuri. Preoții cu craniile rase, îmbrăcați în alb, îl priviră trecând pe fiul mai mic al lui Seti, a cărui prestanță îi surprinse. Nici unul nu-l mai considera un adolescent îndrăgostit de jocuri și de distracții fără sfârșit, menit unei existențe terne și facile.

Ramses avansa.

Depăși câțiva curteni influenți și mari doamne purtând veșminte somptuoase; prințul mezin apărea pentru prima dată în public. Nu, nu visase; tatăl lui, chiar în ziua Anului Nou, avea de gând să facă o asociere între el și tron.

Dar înaintarea se opri brusc.

Ritualistul îl rugă să-și ia locul în spatele marelui preot al lui Ptah, mult în urma cuplului regal, mult în urma lui Șenar care, la dreapta tatălui său, se afișa din nou ca succesor desemnat al lui Seti.

18

Timp de două zile, Ramses refuză să mănânce sau să vorbească.

Ameni, conștient de imensa decepție a prietenului său, știu să stea de-o parte și să tacă; ca o umbră, el veghea asupra prințului fără să-l deranjeze. Fără îndoială, Ramses ieșise din anonimat și figura pe viitor printre personalitățile de la curte abilitate să participe la ritualurile Statului, însă locul care-i fusese atribuit îl făcea un simplu figurant. În ochii tuturor, Șenar era moștenitorul coroanei.

Câinele galben-auriu, cu urechile atârnând, percepu tristețea stăpânului și nu-i ceru nici plimbări, nici jocuri. Datorită încrederii lui, prințul ieși din închisoarea în care intrase de bunăvoie; hrănindu-l pe Străjer, acceptă în sfârșit să ia masa pe care i-o propunea secretarul lui particular.

— Sunt un imbecil și un vanitos, Ameni. Tata mi-a dat o lecție bună.

— La ce-ți folosește să te torturezi singur?

— Mă credeam mai puțin prost.

— Puterea e așa de importantă?

— Puterea, nu, dar a-ți da seama de adevărata ei natură, da! Și am fost făcut să cred că adevărata mea natură îmi cerea să domnesc. Tatăl meu m-a îndepărtat de la tron și eu am fost orb.

— Îţi accepţi destinul?

— Oare mai am vreunul?

Ameni se temea ca prinţul să nu înnebunească. Disperarea lui Ramses era atât de adâncă, încât îl putea antrena într-o aventură smintită în care nu va înceta să se distrugă. Doar timpul mai putea atenua decepţia, însă răbdarea era o virtute pe care prinţul o ignora.

— Sary ne invită la o partidă de pescuit, murmură Ameni; accepţi?

— Cum vrei.

Tânărul scrib îşi reţinu bucuria; dacă Ramses era deschis din nou către plăcerile simple, se va vindeca repede.

Fostul educator al lui Ramses şi soţia lui reuniseră elemente strălucite ale tineretului cultivat în scopul de a le iniţia într-o plăcere subtilă, pescuitul cu undiţa în bazinul unde se înmulţeau peştii de crescătorie. Fiecare participant beneficia de un trepied şi de o undiţă din lemn de salcâm; cel mai abil urma să fie proclamat învingător şi să primească un splendid papirus cu aventurile lui Sinuhe, un roman clasic pe care îl apreciaseră generaţii de învăţaţi.

Ramses îi cedă locul lui Ameni, care aprecia mult această distracţie inedită. Cum să înţeleagă el că nici prietenia şi nici iubirea frumoasei Iset nu puteau stinge focul care-i mistuia sufletul? Trecerea timpului nu făcea decât să aţâţe flacăra nestinsă, hrănită mereu de el însuşi. Orice-ar hotărî destinul, nu va accepta o existenţă mediocră. Doar două fiinţe îl fascinau: tatăl lui, regele, şi mama sa, regina. Voia să se împărtăşească din viziunea lor, nimic altceva nu-l interesa.

Sary puse mâna pe umărul fostului său elev cu afecţiune.

— Te plictiseşte jocul ăsta?

— Petrecerea ta e reuşită.

— Prezenţa ta îi garantează succesul.

— Devii şi tu ironic?

— Nicidecum, nu asta e intenţia mea; poziţia ta e în prezent bine definită. Multor curteni le-ai părut superb în timpul procesiunii .

Jovialul Sary părea sincer; îl conduse pe Ramses într-un chioşc unde se servea bere proaspătă.

— Funcţia de scrib regal e cea mai invidiată dintre toate, declară el cu entuziasm. Câştigi încrederea regelui, ai acces la comori şi grânare, primeşti o bună parte din ofrande, după ce au fost consacrate în templu, eşti bine îmbrăcat, ai în posesie cai şi o barcă, locuieşti într-o vilă frumoasă, percepi venituri de pe urma holdelor tale, iar servitori zeloşi se preocupă de confortul tău. Braţele nu-ţi obosesc, mâinile îţi rămân moi şi albe, spatele tău e solid, nu cari greutăţi mari, nu mânuieşti nici săpăliga, nici cazmaua, scapi de corvezi, iar ordinele tale sunt executate cu promptitudine. Tăbliţa, pana de scris şi sulul de papirus îţi asigură prosperitatea şi fac din tine un om bogat şi respectat. Şi gloria, mă vei întreba? Dar ea îţi revine! Contemporanii scribilor savanţi cad în uitare, în timp ce posteritatea proslăveşte scriitorii.

— Fii scrib, cită Ramses cu o voce neutră, căci o carte e mult mai durabilă decât o stelă sau o piramidă; ea îţi va păstra numele mai bine decât orice altă construcţie. Drept urmaşi, scribii au cărţile lor de înţelepciune; preoţii care le celebrează ritualurile funerare reprezintă înscrisurile lor. Fiii lor sunt tăbliţele pe care scriu, iar piatra acoperită cu hieroglife le este soţie. Cele mai robuste edificii se erodează şi dispar, însă opera scribilor traversează epocile.

— Splendid! exclamă Sary; n-ai pierdut nici o fărâmă din învăţătura pe care ţi-am dat-o.

— Este cea a strămoşilor noştri.

— Desigur, desigur... Dar eu ţi-am transmis-o.

— Mă înclin cu respect.

— Sunt din ce în ce mai mândru de tine! Fii un bun scrib regal şi nu te mai gândi la nimic altceva.

Şi alţi invitaţi se bucurară de atenţia stăpânului casei. Se bârfea, se bea, se pescuia cu undiţa, se făceau confidenţe ipocrite, iar Ramses se plictisea, străin de această mică lume satisfăcută de mediocritatea şi privilegiile ei.

Sora lui mai mare îl prinse afectuos de braţ.

— Eşti fericit? întrebă Dolenta.

— Nu se vede?

— Ce zici, sunt drăguţă?

Se depărtă şi o privi. Roba era mai curând exotică, cu un exces de culori vii, peruca prea complicată, dar părea mai puţin plictisită decât de obicei.

— Eşti o gazdă perfectă.

— Un compliment din partea ta... Se întâmplă aşa de rar!

— Deci, cu atât mai preţios.

— Prestaţia ta din timpul ritualului ofrandelor aduse Nilului a fost apreciată.

— Am stat nemişcat şi n-am pronunţat nici un cuvânt.

— Exact... O surpriză excelentă! Curtea prevăzuse un alt fel de reacţie.

— Care anume?

În privirea pătrunzătoare a Dolentei se ivi o licărire răutăcioasă.

— Un protest... Poate chiar agresivitate. Dacă nu obţii ce-ţi doreşti, de obicei te arăţi ceva mai virulent; să se fi transformat leul în miel?

Ramses îşi strânse pumnii ca să n-o pălmuiască.

— Ştii tu ce vreau eu, Dolenta?

— Ceea ce posedă fratele tău şi tu n-o să ai niciodată.

— Te înşeli, nu sunt deloc invidios. Caut adevărul meu, nimic altceva.

— A venit vremea vacanţei, iar Memphisul devine sufocant; plecăm la reşedinţa din Deltă. Vino cu noi, sunt atât de rare ocaziile când familia e reunită! Ne înveţi să navigăm, înotăm, pescuim peşti mari.

— Funcţia mea...

— Vino, Ramses; de vreme ce totul e limpede pentru moment, acordă atenţie apropiaţilor tăi şi beneficiază de afecţiunea lor.

Învingătorul concursului de pescuit scoase un strigăt de bucurie; stăpâna casei se simţi obligată să-l felicite, iar soţul ei îi înmână papirusul cu aventurile lui Sinuhe.

Ramses îi făcu un semn lui Ameni.

— Mi s-a rupt undiţa, se plânse tânărul scrib.

— Să mergem.

— Deja?

— Jocul s-a terminat, Ameni.

Şenar, îmbrăcat cu fast, se apropie de Ramses.

— Sunt dezolat că am ajuns aşa de târziu şi nu ţi-am putut admira tehnica.

— Ameni m-a înlocuit.

— O oboseală trecătoare?

— Crezi ce-ţi place.

— Asta e bine, Ramses, pe zi ce trece devii mai conştient de limitele tale. Cu toate astea, aşteptam mulţumiri din partea ta.

— Pentru ce motiv?

— Ai fost admis în acea procesiune magnifică datorită intervenţiei mele; Seti ar fi vrut să te excludă. Se temea, şi pe bună dreptate, de un comportament nepotrivit. Din fericire, te-ai purtat bine: continuă tot aşa şi o să rămânem în relaţii bune.

Şenar se depărtă, urmat de o cohortă de trepăduşi. Sary şi soţia lui făcură o plecăciune, încântaţi de această prezenţă neaşteptată.

Ramses îşi mângâia câinele pe cap; pradă extazului, Străjerul închise ochii. Prinţul contempla stelele circumpolare, considerate veşnice; potrivit înţelepţilor, ele alcătuiau, în

lumea invizibilă, inima Faraonului înviat, de îndată ce fusese recunoscut drept „vocea legitimă" de către instanța divină.

Goală, frumoasa Iset se agăță de gâtul lui.

— Uită puțin de câinele ăsta... O să ajung să fiu geloasă. Faci dragoste cu mine și pe urmă mă abandonezi!

— Ai adormit, iar eu n-am avut somn.

— Dacă mă săruți, am să-ți dezvălui un mic secret.

— Am oroare de șantaj.

— Am reușit să fiu invitată de sora ta mai mare; în felul ăsta, o să fii mai puțin singur cu scumpa ta familie și o să îndreptățim zvonurile despre căsătoria noastră.

Deveni atât de tandră și calină, încât prințul nu-i putu ignora mângâierile; o ridică în brațe, traversă terasa, o depuse pe pat și se întinse peste ea.

Ameni era fericit; Ramses își regăsise pofta lui feroce de mâncare.

— Totul e pregătit pentru plecare, anunță el cu mândrie; eu însumi am verificat bagajele. Vacanța asta o să ne facă bine.

— O meriți; dar n-ai de gând să dormi puțin?

— Când încep un lucru, nu mă mai opresc.

— O să lenevești la sora mea.

— Mă tem că nu; poziția ta necesită cunoașterea a numeroase înscrisuri și...

— Ameni! Nu știi să te destinzi?

— La așa stăpân, așa servitor.

Ramses îl prinse de umeri.

— Tu nu ești servitor, ești prietenul meu. Ascultă-mi sfatul: odihnește-te câteva zile.

— O să încerc, dar...

— Te îngrijorează ceva?

— Cerneala de contrabandă, atelierul acela suspect... Vreau să aflu adevărul.

— Ne este la îndemână?

— Nici Egiptul și nici noi înșine nu putem tolera o asemenea delapidare.

— Ai tu stofă de om de stat?

— Și tu gândești ca și mine, sunt sigur de asta.

— Am rugat-o pe mama să ne ajute.

— E... e minunat!

— Deocamdată, nici un rezultat.

— O să reușim.

— Puțin îmi pasă de cerneală și de atelier, dar vreau să-i am în fața mea pe omul care a încercat să te ucidă și pe cel care a dat ordinul.

Încrâncenarea lui Ramses îl făcu pe secretarul lui particular să se cutremure.

— Memoria mea e fidelă, Ameni.

Sary închiriase o corabie elegantă pe care treizeci de persoane se puteau simți în largul lor. Jubila la ideea de a pluti pe adevărata mare care dăduse naștere inundației și de a câștiga o reședință confortabilă săpată în vârful unei coline înconjurate de palmieri.

Căldura va părea mai suportabilă, iar zilele se vor scurge leneșe, încântătoare.

Căpitanul era presat să plece; poliția fluvială îl autorizase să iasă din port. Dacă își pierdea rândul, trebuia să mai aștepte încă două sau trei ore.

— Ramses întârzie, se plânse sora lui mai mare.

— Cu toate astea, frumoasa Iset e la bord, replică Sary.

— Ce s-a întâmplat cu bagajele lui?

— Au fost îmbarcate în zori, înainte de lăsarea caniculei.

Dolenta bătu din picior.

— Uite-l pe secretarul lui!

Ameni alerga cu pași mici; neînvățat cu acest gen de exercițiu, trebui să-și recapete suflul înainte de a vorbi.

— Ramses a dispărut, mărturisi el.

19

În tovărășia unui câine galben-auriu, cu urechile atârnânde, călătorul ducea în spate o rogojină rulată, legată cu o curea; în mâna stângă ținea un sac de piele conținând o bucată de pânză și niște sandale, iar în mâna dreaptă avea un băț. Atunci când se oprea să se odihnească, întindea rogojina la umbra unui copac și se culca, păzit de fidelul său tovarăș.

Prințul Ramses făcuse prima parte a călătoriei pe o corabie, iar partea a doua pe jos. Apucând-o pe drumurile înguste ce treceau peste colinele ieșind din apă, traversase numeroase sătulețe și se întremase alături de țărani. Sătul de oraș, descoperea o lume tihnită, etern egală cu sine însăși, trăind în ritmul anotimpurilor și al sărbătorilor.

Ramses nu-i prevenise nici pe Ameni, nici pe frumoasa Iset; voia să călătorească singur, ca un simplu egiptean care pleca să-și viziteze familia sau se ducea pe unul din numeroasele șantiere deschise în perioada creșterii apelor.

Pe drumul dintre două așezări întâlnise un om care-i transporta pe săraci sau pe cei care nu aveau bărci, nici măcar din cele rudimentare; pe întinderea uriașă de apă se încrucișau zeci de ambarcațiuni de mărimi diferite, unele pline de copii care, gesticulând, cădeau în apă și se lansau în curse de înot frenetice.

Timp de odihnă, timp pentru jocuri și călătorii... Ramses percepea respirația poporului egiptean, bucuria lui intensă și senină, ancorată în încrederea acordată Faraonului. Ici și colo, se vorbea despre Seti cu respect și admirație; fiul lui se simțea mândru și își făgăduia să fie demn de el, chiar dacă rămânea un simplu scrib regal, însărcinat să supravegheze prețuirea grânelor sau înregistrarea decretelor.

La intrarea în Fayum, provincie înfloritoare asupra căreia domnea Sobek, zeul crocodil, haremul regal Mer-Ur, „marea iubire", se întindea pe mai multe hectare cultivate de grădinari de elită. O rețea de canale îmbinate în mod savant deservea vastul domeniu considerat cel mai frumos din Egipt; nobile doamne în vârstă se bucurau de un refugiu liniștit, admirând superbele tinere admise să lucreze în atelierele de țesut sau în școlile de poezie, muzică și dans. Specialiști în smălțuit își rafinau tehnica alături de creatoarele de bijuterii. Ca un veritabil stup, haremul fremăta de activități neîntrerupte.

Înainte de a se prezenta la poarta de intrare a domeniului, Ramses își schimbă hainele, încălță sandalele și scutură de praf blana câinelui. Considerându-l prezentabil, abordă un paznic cu o fizionomie dezagreabilă.

— Am venit să vizitez un prieten.

— Ai o scrisoare de recomandare, tinere?

— N-am nevoie.

Paznicul își lungi gâtul.

— De ce?

— Pentru că sunt Ramses, fiul lui Seti.

— Îți bați joc de mine! Un fiu de rege se deplasează însoțit de o escortă.

— Câinele îmi ajunge.

— Vezi-ți de drum, băiete; gluma ta nu mă amuză deloc.

— Îți ordon să te dai la o parte.

Fermitatea tonului și intensitatea privirii îl surprinseră pe polițist. Să-l alunge pe impostor sau să-și ia niște precauții?

— Cum se numește prietenul tău?

— Moise.

— Așteaptă aici.

Străjerul se așeză la umbra unui copac. Aerul era parfumat, sute de păsări își făcuseră cuib în arborii haremului; putea exista o viață mai dulce?

— Ramses!

Împingând paznicul, Moise alergă spre Ramses; cei doi prieteni se îmbrățișară, apoi intrară pe poartă, urmați de Străjer, care nu știa încotro să-și îndrepte nasul, atât de agreabile i se păreau mirosurile provenind de la bucătăria postului de gardă.

Moise și Ramses o apucară pe o alee pietruită șerpuind printre sicomori și ajunseră la un iaz unde creșteau din belșug lotuși albi cu frunze mari; se așezară pe o bancă formată din trei blocuri de calcar.

— Ce surpriză minunată, Ramses! Ai fost numit aici?

— Nu, doream să te revăd.

— Ai venit singur, fără escortă?

— Te surprinde?

— Asta-i firea ta! Ce-ai mai făcut de la despărțirea micului nostru grup?

— Am devenit scrib regal și am crezut că tata m-a ales succesor.

— Cu consimțământul lui Șenar?

— N-a fost decât o închipuire, bineînțeles, dar m-am încăpățânat. După ce tatăl meu a tăgăduit asta în public, iluzia s-a risipit, dar...

— Dar?

— Dar o forță, aceeași forță care m-a amăgit în legătură cu însușirile mele, continuă să mă însuflețească. Să vegetez

pur şi simplu mă dezgustă; ce să facem cu viaţa noastră, Moise?

— Ai dreptate, e singura întrebare importantă.

— Şi tu cum răspunzi?

— La fel de rău ca şi tine. Sunt unul dintre asistenţii stăpânului acestui harem, lucrez într-un atelier de ţesătorie, controlez munca olarilor, dispun de o casă cu cinci camere, de o grădină şi de hrană aleasă. Graţie bibliotecii din harem, iată-mă pe mine, evreul, iniţiat în întreaga înţelepciune egipteană! Ce aş putea dori mai mult?

— O femeie frumoasă.

Moise zâmbi.

— Nu duc lipsă aici; eşti îndrăgostit deja?

— Poate.

— De cine?

— De frumoasa Iset.

— Superbă, se spune; mă faci să fiu invidios... Dar de ce zici „poate"?

— E superbă, într-adevăr, ne înţelegem de minune, dar nu pot să afirm c-o iubesc. Mi-am imaginat dragostea altfel, mai intensă, mai nebună, mai...

— Nu te chinui singur şi bucură-te de clipa prezentă: nu ăsta e sfatul harpiştilor care ne încântă urechile în timpul banchetelor?

— Dar tu, ai găsit iubirea?

— Iubirile, nu încape-ndoială... Însă nici una nu mă satisface. Şi pe mine mă mistuie un foc pe care nu-l pot numi; ar fi mai bine să-l uit sau să-l înteţesc?

— Nu avem de ales, Moise; dacă fugim, vom dispărea ca nişte umbre nefaste.

— Crezi că lumea asta e lumină?

— Lumina e în lumea asta.

Moise ridică ochii spre cer.

— Oare nu se ascunde în miezul soarelui?

Ramses își obligă prietenul să plece ochii.

— Nu-l privi în față, o să te orbească.

— O să descopăr ceea ce e ascuns.

Un strigăt de spaimă întrerupse dialogul; pe o alee paralelă, două țesătoare alergau de le scăpărau călcâiele.

— A fost rândul meu să te surprind; hai să pedepsim demonul care le-a înspăimântat pe nefericitele astea.

Vinovatul nu încercase să dispară; cu un genunchi sprijinit în pământ, tocmai culegea o reptilă de un frumos verde închis pe care o vârî apoi într-un sac.

— Setau!

Specialistul în șerpi nu manifestă nici o emoție. Cum Ramses era uimit să-l găsească acolo, el răspunse că vânzarea veninului în laboratoarele din harem îi asigura independența; mai mult, perspectiva de a petrece câteva zile în compania lui Moise îl bucura în cel mai înalt grad. Nici unul, nici celălalt nu se împiedicau în precepte morale sufocante și aveau de gând să trăiască din plin înainte ca drumurile lor să se despartă din nou.

— L-am învățat pe Moise câteva elemente ale artei mele; închide ochii, Ramses.

Când prințul primi ordinul să-i deschidă, Moise, bine postat pe picioare, ținea în mâna dreaptă o vergea foarte fină, de un cafeniu închis.

— Nu e cine știe ce vitejie.

— Uită-te mai bine, îi recomandă Setau.

Vergeaua prinse viață și începu să se onduleze; Moise aruncă pe pământ un șarpe destul de mare, pe care Setau îl recuperă imediat.

— Nu e o demonstrație drăguță de magie naturală? Cu puțin sânge rece putem să surprindem pe oricine, chiar și pe un fiu de rege!

— Bine, atunci învaţă-mă şi pe mine să mânuiesc o astfel de vergea.

— De ce nu?

Cei trei prieteni se izolară într-o livadă unde Setau să poată să-şi înveţe tovarăşii: manipularea unei reptile vii necesita abilitate şi precizie.

Câteva tinere zvelte exersau un dans mai curând acrobatic; îmbrăcate cu un veşmânt de pânză strâmt şi potrivit de lung, susţinut de fâşii încrucişate pe piept şi în spate, cu părul adunat într-o coadă de cal cu o bilă mică de lemn fixată la capăt, se avântau în figuri complicate, alcătuind un frumos ansamblu.

Ramses se bucura de spectacol cu complicitatea lui Moise, foarte apreciat de dansatoare, dar a cărui dispoziţie devenea din ce în ce mai morocănoasă. Setau nu împărtăşea frământările prietenilor lui; frecventarea asiduă a şerpilor, purtători ai unei morţi subite şi fără apel, reprezenta pentru el un sens suficient al vieţii. Moise ar fi vrut să trăiască o pasiune ca aceea, însă era prizonierul unei reţele de sarcini administrative pe care le executa cu o asemenea rigoare încât conducerea unui harem i se părea deja la îndemână, şi asta în cel mai scurt timp.

— Într-o zi, îi promise el lui Ramses, o să părăsesc totul.

— Ce vrei să spui?

— Nici eu nu vreau să cred, dar existenţa asta îmi pare din ce în ce mai insuportabilă.

— Plecăm împreună.

O dansatoare cu trupul parfumat îi atinse uşor pe cei doi prieteni, fără să reuşească să le descreţească frunţile. Când demonstraţia luă sfârşit, se lăsară totuşi convinşi să ia o gustare împreună cu tinerele femei aşezate în apropierea unui bazin cu apă albăstrie. Prinţul Ramses trebui să răspundă

la numeroase întrebări referitoare la curte, la funcția lui de scrib regal și la proiectele de viitor; posac, aproape tăios, se arătă evaziv. Decepționate, interlocutoarele lui se lansară într-un concurs de citate poetice, dovedindu-și astfel întinderea culturii pe care o aveau.

Ramses observă că una dintre ele rămăsese tăcută; mai tânără decât tovarășele ei, cu părul negru strălucitor și ochii de un verde albăstriu, era fermecătoare.

— Cum o cheamă? îl întrebă pe Moise.

— Nefertari.

— De ce e atât de timidă?

— Provine dintr-o familie modestă și urmează să intre în harem; s-a făcut remarcată datorită calităților de țesătoare. În orice domeniu, se află în fruntea grupului ei; fetele din familiile bogate n-or să i-o ierte.

Reluând atacul, mai multe dansatoare încercară să capteze atenția prințului Ramses; zvonurile anunțau căsătoria cu frumoasa Iset, dar oare inima unui fiu de rege nu era mai încăpătoare decât a altor bărbați? Prințul le părăsi pe cochete și se așeză lângă Nefertari.

— Prezența mea te indispune?

Agresivitatea întrebării o dezarmă; ridică spre Ramses niște ochi neliniștiți.

— Iartă-mi îndrăzneala, dar te văd atât de singură.

— Pentru că... mă gândeam.

— Ce griji te preocupă?

— Trebuie să alegem una din maximele înțeleptului Ptah-hotep și s-o comentăm.

— Venerez textul acesta; pe care ai ales-o?

— Ezit încă.

— Ce lucrare îți vei alege în viață?

— Arta florală; mi-ar plăcea să compun buchete pentru zei și să petrec cât mai mult timp posibil în templu de-a lungul anului.

— Nu e o existenţă prea austeră?

— Îmi place meditaţia; din ea îmi extrag forţa. Nu e scris că liniştea face sufletul să crească precum un arbore înflorit?

Supraveghetoarea dansatoarelor le rugă să se adune şi să meargă să se schimbe înainte de cursul de gramatică; Nefertari se ridică.

— O clipă... Vrei să-mi faci o favoare?

— Supraveghetoarea e severă şi nu admite nici o întârziere.

— Ce maximă alegi?

Zâmbetul ei ar fi domolit şi cel mai exaltat războinic.

— „Un cuvânt perfect e mai ascuns decât piatra verde; îl găsim totuşi în preajma lucrătoarelor care o şlefuiesc".

Dispăru, aeriană, luminoasă.

20

Ramses rămase o săptămână în haremul din Mer-Ur, fără să mai aibă ocazia s-o revadă pe Nefertari; Moise, supraîncărcat cu sarcini de către un superior care profita de rapiditatea lui de execuţie, nu acordă decât puţin timp prietenului său. Cu toate acestea, aduseră în discuţiile lor o forţă nouă şi îşi promiseră să nu se cufunde în somnul conştiinţei.

Destul de repede, prezenţa fiului mai mare al lui Seti se transformă într-un eveniment; mai multe nobile doamne în vârstă ţinură să se întreţină cu el, unele îl copleşiră cu amintiri şi sfaturi. Meşteşugari şi funcţionari îi solicitară bunăvoinţa; în ceea ce-l priveşte pe directorul domeniului, acesta nu înceta să-l înconjoare cu atenţii, urmărind să-l facă să-i vorbească tatălui său de gestionarea lui perfectă. Era o adevărată faptă eroică dacă reuşea să se ascundă într-o grădină şi să citească în linişte scrierile anticilor; simţindu-se prizonier în acest paradis, prinţul îşi luă sacul de călătorie, rogojina şi băţul şi plecă fără să mai anunţe pe nimeni; Moise îl va înţelege.

Străjerul se îngrăşase; câteva zile de mers îi vor reda zvelteţea.

Şeful securităţii din palat era epuizat. Niciodată, de-a lungul carierei, nu muncise atât, alergând încoace şi-n colo, convocând zeci de responsabili, înverşunându-se să verifice

amănuntele, reluând interogatoriile şi ameninţându-i pe interlocutori cu pedepse teribile.

Anchetele fuseseră blocate sau se stricase însăşi maşinăria administrativă? Greu de stabilit. Se încercaseră anumite presiuni asupra înaltului funcţionar, însă nu le putuse determina originea, iar regina îl înspăimânta mai mult decât orice alt curtean, oricât de feroce ar fi fost el.

În momentul în care îşi epuizase toate posibilităţile şi nu mai putea progresa deloc, se prezentă în faţa Tuyei.

— Pot s-o asigur pe Maiestatea Voastră de întregul meu devotament.

— Ceea ce mă interesează este eficacitatea dumitale.

— Mi-aţi cerut să scot la iveală adevărul, oricare ar fi el.

— În sfârşit.

— N-ar trebui să fiţi decepţionată, căci...

— Lasă-mă pe mine să judec şi să revenim la fapte.

Şeful securităţii ezită.

— Vreau să semnalez că responsabilitatea mea...

Privirea reginei îl împiedică pe înaltul funcţionar să-şi dezvolte propria apologie.

— Adevărul, Maiestate, este uneori greu de auzit.

— Te ascult.

Omul îşi înghiţi saliva.

— Ei bine, vă anunţ două catastrofe.

Ameni recopia cu grijă decretele pe care toţi scribii regali aveau datoria să le cunoască. Deşi lipsa de încredere a lui Ramses îl afectase, ştia că prinţul va reveni. Îşi continua deci munca de secretar particular ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Când Străjerul îi sări pe genunchi şi-şi lăsă urmele limbii lui umede, Ameni uită reproşurile şi salută cu entuziasm întoarcerea lui Ramses.

— Mi-am închipuit că o să-ţi găsesc biroul gol, mărturisi prinţul.

— Şi cine ar fi ţinut dosarele la zi?

— În locul tău, n-aş fi acceptat să fiu părăsit în felul ăsta.

— Tu ești tu și eu sunt eu; zeii au vrut așa și eu mă mulțumesc cu asta.

— Iartă-mă, Ameni.

— Am jurat să-ţi fiu credincios şi îmi ţin cuvântul; altfel, demonii infernului îmi vor reteza gâtlejul! După cum constaţi, mă comport egoist. A fost o călătorie plăcută?

Ramses îi vorbi despre harem, despre Moise şi Setau, dar omise scurta întâlnire cu Nefertari. Un moment de graţie pe care memoria lui îl va păstra ca pe un giuvaer de preţ.

— Vii la momentul potrivit, îi dezvălui Ameni; regina vrea să te vadă cât mai repede, iar Acha ne invită la cină.

Acha îi primi pe Ramses şi pe Ameni în locuinţa de serviciu pe care i-o atribuise ministerul Afacerilor străine, nu departe de sediul administrativ de care depindea. În ciuda tinereţii lui, semăna deja cu un diplomat experimentat, cu o purtare mieroasă şi un ton conciliant. Grijuliu cu ținuta lui, adoptase ultima modă din Memphis, amestec de clasicism în forme şi de exuberanţă în culori. La eleganţa lui înnăscută se adăuga acum o siguranţă pe care Ramses nu i-o cunoscuse. Era evident că Acha îşi găsise vocaţia.

— Pari mulțumit de soarta ta, remarcă Ramses.

— Am fost bine orientat și șansa m-a ajutat; raportul meu despre războiul Troiei a fost considerat cel mai precis.

— Şi care e situaţia exact?

— Înfrângerea troienilor e inevitabilă; contrar celor care cred în clemenţa lui Agamemnon, eu prevăd un masacru şi distrugerea orașului. Cu toate astea, noi n-o să intervenim; Egiptul nu e deloc interesat de acest conflict.

— Păstrarea păcii e dorința majoră a lui Seti.

— Și de asta e atât de îngrijorat.

— Te temi de vreun conflict?

— Hitiții au început iar să se agite.

Din primul an de domnie, Seti a trebuit să facă față unei revolte a beduinilor; împinși de hitiți, ei invadaseră Palestina și proclamaseră un regat independent în care, în curând, anumite facțiuni s-au ucis între ele. Odată calmul reinstaurat, Faraonul a plecat într-o campanie pentru a aduce pacea în Canaan, pentru a anexa sudul Siriei și pentru a controla porturile feniciene. În al treilea an de domnie, toată lumea crezuse într-o ciocnire frontală cu forțele hitite, dar armatele înaintate își stabiliseră pozițiile și apoi trecuseră la recâștigarea bazelor rămase în urmă.

— Ce știi precis?

— Sunt informații confidențiale; chiar dacă ești scrib regal, nu aparții de serviciile diplomatice.

Cu arătătorul drept, Acha își netezi mica mustață tăiată impecabil; Ramses se întrebă dacă vorbea serios, însă sclipirea amuzată din ochii vioi ai prietenului său îl liniști.

— Hitiții uneltesc în Siria; anumiți prinți fenicieni, în schimbul unei răsplate substanțiale, sunt gata să-i ajute. Consilierii militari ai regelui preconizează o intervenție rapidă; după ultimele zvonuri, Seti o consideră indispensabilă.

— O să faci parte din expediție?

— Nu.

— Deja în dizgrație?

— Nu tocmai.

Chipul fin al lui Acha se crispă puțin, ca și cum întrebările lui Ramses i se păreau stânjenitoare.

— Mi s-a încredințat o altă misiune.

— Despre ce e vorba?

— De data asta, trebuie să-mi ţin gura.

— O misiune secretă! exclamă Ameni. Fascinant, dar... periculos.

— Mă aflu în slujba Statului.

— Şi chiar nu poţi să ne spui nimic?

— Plec în sud; nu mă întrebaţi mai mult.

Străjerul aprecia la justa lui valoare privilegiul acordat: o masă bogată în grădina reginei. Tuya, amuzată, primise dovezile de tandreţe pe care limba afectuoasă a câinelui i le dăduse. Nerăbdător, Ramses mesteca o crenguţă.

— Ai un câine bun, fiule; e o mare bucurie pe care trebuie s-o apreciezi.

— Ai vrut să mă vezi, iată-mă.

— Cum s-a desfăşurat şederea ta în haremul din Mer-Ur?

— Întotdeauna ştii tot!

— Nu trebuie să-l ajut pe Faraon să guverneze?

— Şi anchetele?

— Şeful securităţii s-a dovedit mai eficace decât credeam; am progresat, însă veştile nu sunt nemaipomenite. Căruţaşul care te-a atras în capcană a fost găsit, dar mort; cadavrul lui zăcea într-un hambar abandonat, la sud de Memphis.

— Cum a ajuns acolo?

— Nici o mărturie pe care să te bazezi. În ceea ce priveşte atelierul care fabrica cerneală, e imposibil de identificat proprietarul; papirusul cu numele lui a fost distrus în serviciul arhivelor.

— Numai o notabilitate a putut comite un asemenea delict!

— Ai dreptate; o notabilitate suficient de bogată şi de puternică pentru a putea cumpăra complici.

— Corupţia asta mă dezgustă... Nu trebuie să ne oprim aici!

— Mă bănuieşti de laşitate?

— Mamă!

— Îmi place revolta ta; nu accepţi niciodată nedreptatea.

— Şi cum să acţionăm acum?

— Şeful securităţii e incapabil să meargă mai departe; preiau eu ştafeta.

— Sunt la dispoziţia ta; comandă şi eu mă supun.

— Eşti gata de un asemenea sacrificiu pentru a obţine adevărul?

Zâmbetul reginei era în acelaşi timp ironic şi tandru.

— Nici măcar nu sunt capabil să-l descopăr pe cel din mine însumi.

Ramses nu îndrăzni să mărturisească mai mult şi să devină ridicol în ochii Tuyei.

— Un bărbat adevărat nu se mulţumeşte doar să spere, el acţionează.

— Chiar dacă destinul îi e potrivnic?

— Îi stă în putere să-l schimbe; dacă nu e capabil, atunci să-şi accepte mediocritatea şi să nu-şi acuze semenii de nefericirea lui.

— Să presupunem că Şenar este cel care a uneltit şi a vrut să mă suprime.

— E o acuzaţie îngrozitoare.

— Bănuiala asta te-a jignit?

— Sunteţi fiii mei şi vă iubesc, şi pe unul, şi pe celălalt; chiar dacă aveţi firi diferite, chiar dacă ambiţia voastră e declarată, cum aş putea să admit că fratele tău este atât de ticălos?

Ramses se cutremură; dorinţa lui de a fi rege îl orbise, până acolo încât îşi imaginase cel mai sinistru complot.

— Prietenul meu Acha se teme că pacea e ameninţată.

— E bine informat.

— Tatăl meu a decis să-i combată pe hitiţi?

— Situaţia îl constrânge să facă asta.

— Vreau să plec cu el şi să lupt pentru ţara mea.

21

În aripa palatului rezervată lui Şenar, angajaţii şi corpul de funcţionari aveau nişte feţe posace. Se strecurau pe lângă ziduri şi îşi îndeplineau sarcinile ţinând cont cu stricteţe de consemne; nici râsul, nici conversaţiile nu tulburau atmosfera apăsătoare.

Vestea venise pe neaşteptate spre sfârşitul dimineţii: mobilizarea imediată a două corpuri de elită în vederea unei intervenţii urgente. Mai limpede, războiul împotriva hitiţilor! Şenar era consternat; această reacţie violentă compromitea politica comercială pe care o pusese în practică şi ale cărei prime rezultate le obţinuse deja.

Înfruntarea asta stupidă avea să genereze un sentiment de insecuritate, cu efecte negative asupra tranzacţiilor; ca mulţi dintre predecesorii lui, Seti cădea pradă unui teren nesigur. Mereu aceeaşi morală depăşită, aceeaşi voinţă de a păzi teritoriul egiptean, de a afirma măreţia unei civilizaţii risipind o energie care ar fi putut fi atât de utilă în altă parte! Şenar nu avusese timp să strice reputaţia consilierilor militari ai regelui şi să le dovedească naivitatea; aceşti războinici de doi bani nu doreau decât să se încaiere, crezându-se nişte cuceritori în faţa cărora toate popoarele trebuiau să se încline. Dacă expediţia se dovedea dezastruoasă, Şenar îşi făgădui să-i alunge din palat pe aceşti incapabili.

Cine avea să conducă țara în absența Faraonului, a primului ministru și a generalului aflat la comandă? Regina Tuya, bineînțeles. Chiar dacă întrevederile ei cu Șenar se răriseră și se mai supărau uneori, își purtau unul altuia o afecțiune reală. Venise momentul unei explicații sincere și clare; nu numai că Tuya îl va înțelege, dar, mai mult, îl va influența pe Seti să mențină pacea. Astfel că insista s-o vadă cât mai curând, în ciuda programului ei încărcat.

Tuya îl primi către mijlocul după-amiezii în sala de audiențe.

— Un cadru de-a dreptul solemn, dragă mamă!

— Pun prinsoare că demersul tău nu e de ordin privat.

— Ai ghicit, ca de obicei; de unde provine acest al șaselea simț?

— Un fiu nu trebuie să-și flateze mama.

— Nu-ți place războiul, nu-i așa?

— Cui îi place?

— Decizia tatălui meu nu e puțin prematură?

— Îl crezi capabil de o faptă nesăbuită?

— Sigur că nu, dar împrejurările... hitiții...

— Pui preț pe veșmintele frumoase?

Șenar se zăpăci.

— Desigur, dar...

— Vino cu mine.

Tuya își conduse fiul mai mare într-o sală anexă; pe o masă joasă se găseau o perucă din șuvițe lungi, ondulate, o cămașă cu mâneci ample, o robă lungă, plisată și tivită cu ciucuri, o eșarfă încrucișată în dreptul șalelor, strângând veșmântul în talie.

— Splendidă, nu-i așa?

— O lucrătură admirabilă.

— Această ținută îți e destinată; tatăl tău te-a ales ca purtător al drapelului la dreapta sa în viitoarea campanie din Siria.

Şenar se făcu alb ca varul.

Purtătorul de drapel, la dreapta regelui, va duce un steag cu un cap de berbec în vârf, unul din simbolurile lui Amon, zeul victoriei; fiul mai mare al Faraonului va pleca deci în campanie cu tatăl său şi va ocupa un loc de prim rang în luptă.

Ramses bătea nervos din picior.

De ce întârzia Ameni să aducă decretul în care erau menţionate principalele personalităţi din palat ce urmau să plece împreună cu Seti? Prinţul era nerăbdător să cunoască ce grad primise. Puţin îi păsa de titlul pompos; esenţial era să lupte.

— Iată-te, în sfârşit! Deci ce spune lista?

Ameni lăsă capul în jos.

— De ce eşti nemulţumit?

— Citeşte singur.

Prin decret regal, Şenar era numit purtător de drapel la dreapta Faraonului; în ce priveşte numele lui Ramses, nici măcar nu era menţionat.

Toate cazarmele din Memphis erau pe picior de război. De a doua zi, infanteria şi carele de luptă urmau să ia drumul Siriei, sub conducerea regelui în persoană.

Ramses îşi petrecea timpul în curtea cazarmei principale; când tatăl său ieşi din consiliul de război, la căderea nopţii, îndrăzni să-l abordeze.

— Pot să-ţi adresez o rugăminte?

— Te ascult.

— Aş vrea să merg cu tine.

— Decretul e definitiv.

— Nu mă interesează să fie ceva oficial; vreau doar să dobor duşmanul.

— Deci, decizia mea a fost justă.

— Nu... nu te înţeleg!

— O dorinţă neverosimilă nu e decât zădărnicie; ca să dobori un inamic trebuie să fii capabil s-o faci. Şi nu e cazul tău, Ramses.

Odată trecute furia şi decepţia, Şenar nu mai era atât de nemulţumit de noua sa funcţie care îi aducea un lung şir de onoruri; în fond, era imposibil să fii asociat cu tronul fără să-ţi afişezi calităţile de războinic. Din vremea primilor regi thebani, monarhul trebuia să-şi dovedească abilitatea de a păstra integritatea teritoriului şi de a-i respinge pe invadatori. Şenar se supunea deci unei tradiţii deplorabile, însă esenţială în ochii poporului; i se păru chiar amuzantă când întâlni privirea necăjită a lui Ramses la trecerea avangardei din care făcea parte şi purtătorul drapelului.

Plecarea armatei în campanie de luptă era însoțită, ca orice eveniment excepţional, de o serbare; populaţia beneficia de o zi de sărbătoare şi nu pierdea prilejul să-și înece grijile în bere. Dar cine se îndoia de victoria lui Seti?

Cu tot triumful personal, Şenar nu se eliberase de orice nelinişte; în timpul luptei, şi cel mai bun soldat risca să fie grav rănit. Gândul la un astfel de deznodământ, văzându-se chiar schilodit sau neputincios, îi răscolea inima; pe front, va avea grijă mai cu seamă să se ferească şi va lăsa însărcinările periculoase în seama specialiştilor.

Încă o dată, norocul îi surâdea; în timpul campaniei, va avea ocazia să stea de vorbă cu tatăl său și să-și traseze viitorul. Perspectiva asta merita un efort, chiar dacă faptul că se îndepărta de confortul palatului era o încercare dură.

Decepţia lui Ramses reprezenta un excelent stimulent.

Contingentul de provinciali îi displăcea lui Bakhen. O dată cu ameninţarea războiului, erau formaţi viitorii soldaţi, angajaţi voluntari care visau fapte de eroism în ţinuturi

îndepărtate; dar trupa asta de țărani grosolani nu va trece de suburbiile Memphisului și se va întoarce repede pe câmpuri. Supraveghetor al grajdurilor regale, dotat cu o forță ieșită din comun, cu fața pătrată, împodobită cu o barbă scurtă, Bakhen avea și însărcinarea de a se ocupa de instruirea tinerilor recruți.

Cu vocea lui gravă și răgușită, le ordonă să ridice un sac plin cu pietre și să-l sprijine pe umărul drept, iar apoi să alerge de-a lungul zidurilor cazărmii până când le va da ordin să se oprească.

Eliminarea fu crudă și rapidă; cei mai mulți își dozară prost efortul. Gâfâind, puseră jos povara. Bakhen avu răbdare și întrerupse cursa atunci când mai rămaseră cincizeci de candidați.

Uimit, crezu că-l recunoaște pe unul dintre ei; întrecându-i pe cei mai mulți dintre tovarășii lui, era de o prospețime surprinzătoare.

— Prințul Ramses! Locul vostru nu e aici.

— Vreau să trec prin acest antrenament și să obțin un brevet de aptitudini.

— Dar... nu aveți nevoie! Ajunge să...

— Nu contează părerea mea și nici a ta; un soldat nu se formează înscriindu-l pe un papirus!

Luat pe neașteptate, Bakhen își răsuci brățările de piele care-i subliniau mărimea bicepșilor.

— E delicat...

— Ți-e frică, Bakhen?

— Mie, frică? Aliniază-te alături de ceilalți!

Timp de trei zile, Bakhen îi chinui pe oameni până la limita puterilor lor. Îi selecționă pe cei mai rezistenți douăzeci: Ramses se afla și el printre aceștia.

A patra zi debută cu mânuirea armelor: bâte, săbii scurte și scuturi. Bakhen se mulțumi să le dea câteva sfaturi, apoi îi asmuți pe tineri unii contra altora.

În momentul în care unul dintre ei se răni la braţ, Ramses îşi puse sabia pe pământ. Camarazii lui îl imitară.

— Ce v-a apucat? tună Bakhen. Reluaţi exerciţiul. Dacă nu, ştergeţi-o de-aici!

Recruţii dădură ascultare cerinţelor instructorului; leneşii şi neîndemânaticii fură excluşi. În contingentul gata de plecare nu mai rămaseră decât doisprezece voluntari, consideraţi apţi de a deveni soldaţi de carieră.

Ramses rezistase bine; zece zile de exerciţii intensive nu-i epuizaseră entuziasmul.

— Am nevoie de un ofiţer, declară Bakhen în dimineaţa celei de-a unsprezecea zi.

Cu excepţia unuia singur, candidaţii se arătară la fel de abili în ceea ce priveşte trasul cu un arc din lemn de salcâm, care trimitea săgeţile la cincizeci de metri în linie dreaptă.

Plăcut surprins, Bakhen le arătă un arc foarte mare, a cărui parte frontală era acoperită cu un material cornos, apoi aşeză un lingou de aramă la o sută cincizeci de metri de arcaşi.

— Luaţi arma asta şi străpungeţi ţinta.

Cei mai mulţi nu ajunseră nici să întindă arcul; doi reuşiră să tragă, dar săgeţile lor nu depăşiră o sută de metri.

Ramses se prezentă ultimul, sub privirea batjocoritoare a lui Bakhen. Ca şi tovarăşii lui, avea dreptul la trei săgeţi.

— Un prinţ ar trebui să evite ridicolul; şi cei mai puternici decât alteţa voastră au eşuat.

Concentrat, Ramses era preocupat doar de ţintă; nimic altceva nu mai exista pentru el.

Întinderea arcului cerea un efort extraordinar; cu muşchii încordaţi dureros, Ramses stăpâni tensiunea corzii fabricate dintr-un tendon de bou.

Prima săgeată trecu prin stânga ţintei, iar Bakhen rânji.

Ramses expiră, îşi ţinu respiraţia şi trase aproape imediat a doua săgeată care zbură pe deasupra lingoului de aramă.

— Ultima încercare, anunţă Bakhen.

Prinţul închise ochii mai mult de un minut şi vizualiză ţinta în interiorul său; se convinse că era aproape, că el însuşi devenea săgeata, că această ultimă încercare arăta dorinţa intensă de a se uni cu lingoul.

A treia tragere însemnă o descătuşare. Săgeata despică aerul, ca o viespe agresivă, şi străpunse lingoul de aramă.

Ceilalţi recruţi îl aclamară pe învingător; Ramses îi înapoie arcul uriaş lui Bakhen.

— Mai adaug o încercare, hotărî instructorul: o luptă cu mâinile goale împotriva mea.

— Asta e regula?

— E propriul meu regulament; ţi-e frică să mă-nfrunţi?

— Dă-mi brevetul de ofiţer.

— Luptă-te, dovedeşte că eşti capabil să înfrunţi un adevărat soldat!

Ramses era mai înalt decât Bakhen, dar mai puţin musculos şi mult mai puţin antrenat; astfel că miza pe rapiditatea reflexelor. Instructorul îl atacă fără să-l prevină; prinţul se feri şi pumnul lui Bakhen îi atinse uşor umărul stâng. De cinci ori la rând, atacurile instructorului fură zadarnice; ofensat, reuşi să înşface piciorul stâng al adversarului şi să-l dezechilibreze. Cu o lovitură de picior în faţă, acesta se eliberă şi, cu muchia palmei îl lovi pe Bakhen peste ceafă.

Ramses crezu că a câştigat întrecerea; într-o tresărire de orgoliu, Bakhen se ridică şi, luându-şi avânt cu capul înainte, îl lovi pe prinţ în piept.

Frumoasa Iset ungea torsul iubitului ei cu un balsam atât de eficace, încât durerea începuse deja să se atenueze.

— Nu-i aşa că mâna mea vindecă?

— Am fost un prost, murmură Ramses.

— Monstrul acela ar fi putut să te ucidă.

— Își făcea datoria, iar eu am crezut că l-am învins; pe front, aș fi fost mort.

Mâna frumoasei Iset deveni mai mângâietoare și mai îndrăzneață.

— Sunt atât de fericită că ai rămas! Războiul e o absurditate.

— Câteodată e necesar.

— Nici nu știi cât te iubesc.

Tânăra femeie se întinse peste iubitul ei cu suplețea unei tulpini de lotus.

— Uită bătăliile și violența; nu le sunt eu de preferat?

Ramses nu o respinse și se lăsă invadat de plăcerea pe care i-o oferea; cu toate astea, încerca o bucurie mult mai intensă, despre care nu-i vorbi deloc: aceea de a fi obținut brevetul de ofițer.

22

Întoarcerea armatei egiptene fu sărbătorită cu fast. La palat, se urmărise cu nelinişte înaintarea ei; libanezii răsculaţi nu rezistaseră decât câteva zile, dând repede asigurări în ceea ce priveşte loialitatea lor eternă şi voinţa lor neclintită de a fi supuşii fideli ai Faraonului. Seti ceruse, în contrapartidă, o mare cantitate de lemn de cedru pentru a ridica stâlpi noi în faţa intrării templelor şi pentru a construi mai multe bărci superbe care să-l poarte în timpul procesiunilor. Într-un singur glas, prinţii din Liban proclamară că Faraonul era încarnarea lui Ra, lumina divină, şi că ei îi dăruiau viaţa.

Graţie rapidităţii intervenţiei sale, Seti intrase în Siria fără să întâmpine rezistenţă; regele hitit, Muwattali, nu avusese timp să adune soldaţii cu experienţă şi preferase să observe situaţia de la distanţă. Din acest motiv, oraşul fortificat Kadesh, simbolul puterii hitite, îşi deschisese porţile; luat pe neaşteptate, nu putea opri atacurile care se desfăşurau în valuri. Seti, spre surprinderea generalilor, se mulţumise să înalţe o stelă în interiorul Kadeshului în loc să nimicească fortăreaţa. Se emiseră critici în ascuns şi se puseră întrebări în legătură cu finalitatea acestei incredibile strategii.

După ce armata egipteană se depărtă de Kadesh, Muwattali şi o puternică armată încercuiră fortăreaţa, plasând-o din nou sub dominaţia hitită.

Atunci începură negocierile. Pentru a evita o înfruntare sângeroasă, cei doi suverani, prin intermediul ambasadorilor, conveniră ca hitiții să nu mai producă tulburări în Liban și în porturile feniciene, iar egiptenii să nu mai atace Kadeshul și împrejurimile lui.

Era pace, e adevărat, precară, însă totuși pace.

În calitate de succesor desemnat și proaspăt șef de război, Șenar prezida un banchet la care fuseseră invitate mai mult de o mie de persoane, încântate să guste mâncăruri rafinate, să bea un vin excepțional, datând din al doilea an al domniei lui Seti și să contemple formele tulburătoare ale tinerelor dansatoare goale, evoluând pe melodiile flauturilor și harpelor.

Regele nu-și făcu decât o scurtă apariție, cedându-i fiului său mai mare gloria unei expediții reușite. Ca foști elevi ai „Kap"-ului, hărăziți unui viitor strălucit, Moise, Ameni și Setau, înveșmântați cu o robă somptuoasă oferită de Ramses, făceau parte dintre invitați.

Ameni, a cărui încăpățânare nu se dezmințea deloc, conversa cu notabilitățile din Memphis și punea întrebări nevinovate despre atelierele în care se fabrica cerneală și care fuseseră închise de curând. Perseverența lui nu se dovedi încununată de succes.

Prin intendentul lui Șenar, se făcu apel de urgență la Setau datorită prezenței unui șarpe în depozitul de ulcioare cu lapte. Tânărul reperă gaura suspectă, o îndesă cu usturoi și o astupă cu un pește. Nefericita reptilă nu mai avea cum să iasă din ascunzătoare. Satisfacția intendentului, pe care Setau îl găsi cam prea infatuat, fu de scurtă durată; după ce specialistul făcu să apară un șarpe roșu cu alb, cu colții plasați în spatele maxilarului, înfumuratul își luă picioarele la spinare. „Imbecilul, se gândi Setau, e totuși evident că specia asta e total inofensivă".

Moise era înconjurat de femei frumoase care-i apreciau prestanța și virilitatea; celor mai multe le-ar fi plăcut să se apropie de Ramses, însă frumoasa Iset stătea de pază. Reputația celor doi tineri creștea; lui Moise i se promiteau funcții administrative înalte și se manifesta interes față de curajul lui Ramses care va obține, fără îndoială, în armată funcția ce-i fusese refuzată la curte.

Cei doi prieteni reușiră să scape între două dansuri și se regăsiră în grădină, sub un arbore.

— Ai ascultat discursul lui Șenar?

— Nu, tandra mea logodnică are alte preocupări.

— Fratele tău mai mare afirmă, pentru cine vrea să-l asculte, că el este marele învingător al acestei campanii. Datorită lui, pierderile egiptenilor au fost reduse la minim, iar diplomația a luat-o înaintea forței. Mai mult, se șoptește că Seti părea destul de ostenit; puterea uzează și numirea lui Șenar ca regent n-ar trebui să mai întârzie. El dezvoltă deja un program de guvernare: prioritate comerțului internațional, refuzul oricărui conflict, alianțe economice cu cei mai mari dușmani ai noștri.

— Mă dezgustă.

— Individul nu e prea atrăgător, de acord cu tine, însă proiectele lui merită atenție.

— Întinde mâinile hitiților, Moise, și-ți vor tăia brațele.

— Războiul nu rezolvă nimic.

— Șenar va face din Egipt o țară supusă și ruinată. Pământul faraonilor este o lume aparte; atunci când a fost slabă și naivă, asiaticii au invadat-o; a trebuit mult eroism pentru a alunga ocupantul și a-l împinge departe de granițe. Dacă depunem armele, vom fi exterminați.

Înflăcărarea lui Ramses îl surprinse pe Moise.

— Sunt vorbele unui conducător, sunt de acord, dar este asta calea cea bună?

— Nu există alta pentru a păstra integritatea teritoriului nostru și pentru a permite zeilor să-și aibă sălaș pe acest pământ.

— Zeii... Există zei?

— Ce vrei să spui?

Moise nu mai avu timp să răspundă; un grup de fete tinere se strecură între el și Ramses și li se puseră o mie de întrebări în legătură cu viitorul lor. Frumoasa Iset nu întârzie să intervină și să-și elibereze iubitul.

— M-a reținut fratele tău, mărturisi ea.

— Sub ce motiv?

— Nu renunță la căsătoria cu mine. Curtea e categorică, zvonurile urmăresc același sens: Seti e pe punctul da a-l asocia pe Șenar cu tronul. Îmi propune să devin marea soție regală.

Se produse un fenomen ciudat; gândurile lui Ramses părăsiră brusc Memphisul și zburară până în haremul din Mer-Ur pentru a contempla o tânără studioasă care tocmai recopia maximele lui Ptah-hotep la lumina lămpilor cu ulei.

Frumoasa Iset observă tulburarea iubitului ei.

— Ți-e rău?

— Știi că nu-mi pasă de boală, răspunse el cu asprime.

— Păreai așa de departe...

— Mă gândeam. Ai să accepți?

— Ți-am răspuns deja.

— Felicitări, Iset; o să fii regina mea, iar eu servitorul tău.

Ea îl lovi de mai multe ori cu pumnul în piept; o prinse de mâini.

— Te iubesc, Ramses, și vreau să trăiesc alături de tine. Cum să te fac să înțelegi?

— Înainte de a deveni soț și tată, trebuie să ajung la o viziune mai clară asupra drumului pe care vreau să merg; dă-mi timp.

În noaptea înmiresmată, tăcerea câștiga încet teren; muzicanții și dansatoarele se retrăseseră, la fel și curtenii mai vârstnici. Ici și colo, în vasta grădină a palatului, se schimbau informații și se puneau la cale comploturi derizorii pentru a urca pe scara ierarhiei îndepărtând vreun rival.

În apropierea bucătăriilor, un strigăt sfâșietor tulbură seninătatea momentului.

Ramses ajunse primul la fața locului; cu un vătrai, intendentul lovea un bătrân care-și proteja capul cu mâinile. Prințul îl strânse pe agresor de gât, sufocându-l; acesta dădu drumul vătraiului, iar victima fugi, găsind refugiu printre spălătorii de vase.

Moise interveni.

— Îl omori!

Ramses slăbi strânsoarea; intendentul, cu fața roșie, își regăsi cu greu suflul.

— Bătrânul acela nu era decât un prizonier hitit, explică el; sunt chiar obligat să-l educ.

— Asta e maniera ta de a-i trata pe angajați?

— Numai pe hitiți!

Șenar, ale cărui veșminte de o bogăție nemaipomenită eclipsau cele mai elegante toalete, îi îndepărtă pe curioși.

— Împrăștiați-vă, mă ocup eu.

Ramses îl înhăță pe intendent de păr și-l trânti la pământ.

— Îl acuz pe lașul asta de tortură.

— Haide, haide, dragă frate! Nu te ambala așa... Intendentul meu e uneori cam sever, dar...

— Fac o plângere și depun mărturie în fața tribunalului.

— Tu, care-i detești pe hitiți?

— Angajatul tău nu mai e un dușman; lucrează pentru noi și trebuie să fie respectat. Asta cere legea lui Maat.

— Fără cuvinte mari! Uită incidentul și o să-ți fiu recunoscător.

— Depun mărturie și eu, declară Moise; nimic nu justifică asemenea aranjamente.

— E nevoie să înrăutățim situația?

— Ia-l pe intendent, îi ceru Ramses lui Moise, și încredințează-l prietenului nostru Setau; mâine voi cere un proces de urgență.

— Asta e sechestrare!

— Te angajezi să-l aduci pe intendent în fața tribunalului?

Șenar se înclină. Prea mulți martori cu greutate... Era mai bine să nu înceapă o bătălie pierdută dinainte. Vinovatul va fi condamnat la exil în oaze.

— Justiția e un lucru frumos, concluzionă Șenar, îngăduitor.

— Respectarea ei e fundamentul societății noastre.

— Cine zice altfel?

— Dacă o să guvernezi țara cu astfel de metode, ai să găsești în mine un adversar hotărât.

— Dar ce-ți imaginezi?

— Nu-mi imaginez nimic, eu observ. Planurile mărețe se pot asocia cu disprețul față de semen?

— N-o lua razna, Ramses; îmi datorezi respect.

— Mi se pare că suveranul nostru, stăpânul Egiptului de Sus și al celui de Jos, e încă Seti.

— Persiflarea are limitele ei; mâine va trebui să-mi dai ascultare.

— Mâine e încă departe.

— Prin faptul că te înșeli, ai să sfârșești rău.

— Ai intenția să mă tratezi ca pe un prizonier hitit?

Exasperat, Șenar întrerupse brusc discuția.

— Fratele tău e un om puternic și periculos, observă Moise; crezi că e necesar să-l înfrunți în felul ăsta?

— Nu mă sperie; ce voiai să spui în legătură cu zeii?

— Eu însumi nu spun nimic; gânduri ciudate mă bântuie și mă chinuie. N-o să fiu împăcat până n-o să le pătrund misterul.

23

Ameni nu renunţase. În calitate de secretar particular al scribului regal Ramses, avea acces la numeroase servicii administrative şi îşi făcuse prieteni care îl ajutau în cercetările lui. Verifică lista cu atelierele în care se fabrica cerneala şi obţinu numele proprietarilor; aşa cum îi adusese la cunoştinţă regina Tuya lui Ramses, arhivele referitoare la atelierul suspect dispăruseră efectiv.

De vreme ce pista era închisă, Ameni desfăşură o muncă migăloasă: se apucă să identifice notabilităţile care aveau legătură directă cu activitatea scribilor şi să consulte inventarul bunurilor lor, sperând să descopere atelierul. Lungile zile de căutări se terminară printr-un eşec.

Nu-i mai rămânea decât o singură încercare, scotocirea sistematică a gunoaielor, începând cu locul unde Ameni fusese cât pe-aci să moară. Înainte de a înscrie orice dată pe papirus, un scrib conştiincios folosea o bucată de calcar drept ciornă; aceasta din urmă era aruncată, împreună cu alte câteva mii, într-o groapă mare, care se umplea pe măsură ce se desfăşurau lucrările administrative.

Ameni nici măcar nu era sigur că exista o copie a actului de proprietate a atelierului; totuşi, se lansă în această explorare, câte două ore în fiecare zi, refuzând să-şi mai pună problema dacă avea şanse de reuşită sau nu.

Frumoasa Iset nu vedea cu ochi buni prietenia care-i lega pe Moise şi pe Ramses. Evreul, măcinat de gânduri şi instabil, exercita o influenţă nefastă asupra egipteanului; astfel că tânăra femeie îşi antrenă iubitul într-un vârtej de plăceri, având grijă să nu aducă vorba de dorinţa ei de a se mărita. Ramses căzu în capcană; mergând de la o vilă la alta, dintr-o grădină în alta, de la o recepţie la alta, ducea existenţa trândavă a unui nobil, lăsând în grija secretarului său particular rezolvarea treburilor curente.

Egiptul era un vis devenit realitate, un paradis care-şi oferea în fiecare zi minunile cu generozitatea unei mame neobosite; fericirea curgea în valuri pentru cel care ştia să aprecieze umbra dintr-o grădină de palmieri, dulceaţa unei curmale, cântecul vântului, frumuseţea lotusului sau parfumul irisului. Dacă la toate astea se adăuga pasiunea unei femei îndrăgostite, nu se atingea oare perfecţiunea?

Frumoasa Iset credea că sufletul lui Ramses îi aparţinea ei; iubitul era vesel, de o vervă inegalabilă. Jocurile lor de dragoste nu mai încetau, plăcerea pe care o împărtăşeau îi însufleţea; în ceea ce-l priveşte pe Străjer, el îşi etala talentele de gastronom, gustând din farfuriile pregătite de bucătarii celor mai bune familii din Memphis.

Era evident că destinul trasase calea celor doi fii ai lui Seti; lui Şenar îi reveneau afacerile Statului, iar lui Ramses o existenţă obişnuită şi strălucitoare. Frumoasei Iset îi convenea de minune această împărţire a sarcinilor.

Într-o dimineaţă, găsi camera goală; Ramses se trezise înaintea ei. Neliniştită, alergă în grădină fără să se mai machieze şi îşi strigă iubitul. Cum acesta nu răspundea, se sperie; în sfârşit, îl găsi, aşezat lângă o fântână, meditând în mijlocul unui strat de stânjenei.

— Ce ţi-a venit? M-ai făcut să mor de frică!

Îngenunche aproape de el.

— Ce nouă grijă te macină?

— Nu sunt făcut pentru existenţa pe care mi-o născocești tu.

— Te înşeli; nu suntem fericiţi?

— Fericirea asta nu-mi ajunge.

— Nu cere prea mult de la viaţă; va sfârşi prin a se întoarce împotriva ta.

— Frumoasă perspectiva unei astfel de înfruntări.

— Orgoliul este o virtute?

— Dacă înseamnă exigenţă şi depăşire de sine, da. Trebuie să am o întrevedere cu tatăl meu.

De la instaurarea armistiţiului cu hitiţii, criticile se stinseseră treptat. Se constatase că Seti avusese dreptate să nu provoace un război cu final nesigur, chiar dacă armata egipteană părea capabilă să învingă trupele hitite. În ciuda propagandei întreţinute de Şenar, nimeni nu era convins de rolul decisiv pe care el singur şi-l atribuise; potrivit ofiţerilor superiori, fiul mai mare al regelui nu participase la nici o confruntare, mulţumindu-se să observe atacurile de la o distanţă convenabilă.

Faraonul asculta şi lucra.

Îşi asculta consilierii, dintre care unii erau oneşti, verifica informaţiile, separa grâul de neghină şi nu lua nici o decizie pripită.

Lucra în vastul birou din palatul principal din Memphis, luminat de trei ferestre *a claustra*; pereţii erau albi, fără nici un decor. Simplu şi auster, mobilierul se compunea dintr-o masă mare, un fotoliu cu spătarul drept pentru monarh şi scaune de culoarea paiului pentru vizitatori, precum şi un dulap din lemn de papirus.

Acolo, în singurătate şi tăcere, Stăpânul celor Două Tărâmuri stabilea viitorul Statului cel mai puternic din lume şi încerca să-l menţină pe calea lui Maat, încarnarea Legii universale.

Strigătele tulburară curând tăcerea: proveneau din curtea interioară, unde staţionau carele rezervate regelui şi consilierilor lui.

De la una din ferestrele biroului său, Seti constată că un cal fusese lovit de un acces de furie; după ce reuşise să rupă frânghia care-l lega de un stâlp, galopa acum în toate părţile, punând în pericol pe oricine încerca să se apropie. Cu o lovitură de copită, îl trânti la pământ pe unul din membrii serviciului de securitate; apoi, lovi un scrib în vârstă care întârziase să se adăpostească.

În momentul în care animalul se opri să-şi recapete răsuflarea, Ramses se ivi din spatele unui stâlp, sări în spatele lui şi strânse hăţurile. Calul, înnebunit, se cabră, încercând în zadar să-l arunce din spinare pe călăreţ; învins, fornăia cu putere, apoi se calmă.

Ramses sări jos; un soldat din garda regală se apropie de el.

— Tatăl vostru vrea să vă vadă.

Pentru prima dată, Ramses era admis în biroul Faraonului. Goliciunea locului îl surprinse; se aştepta la un lux suprem şi descoperea o încăpere aproape goală, lipsită de orice farmec. Regele era aşezat, cu un papirus desfăşurat în faţa lui.

Neştiind cum să se comporte, Ramses rămase nemişcat la doi metri de tatăl său, care nu-l invită să ia loc.

— Ai riscat mult.

— Da şi nu. Cunosc bine calul, nu e rău din fire; l-a iritat soarele.

— Cu toate astea, ai riscat destul; soldaţii din gardă l-ar fi domolit.

— Eu cred că am făcut bine.

— Gândind să te faci remarcat?

— Ei, bine...

— Fii sincer.

— Să stăpâneşti un cal furios nu e o sarcină uşoară.

— Să trag concluzia că ai pus la cale tu însuţi acest incident pentru a ieşi în evidenţă?

Ramses roşi de indignare.

— Tată! Cum poţi...

— Un faraon trebuie să fie un strateg.

— Ai aprecia o astfel de strategie?

— Pentru vârsta pe care o ai, aş fi constatat semnul unei duplicităţi de rău augur pentru viitor; însă reacţia ta m-a convins că eşti sincer.

— Cu toate astea, căutam un motiv să-ţi vorbesc.

— Despre ce?

— La plecarea spre Siria, mi-ai reproşat incapacitatea mea de a lupta ca un soldat. În absenţa ta, am acoperit această lacună; în prezent, sunt posesorul unui brevet de ofiţer.

— Câştigat prin luptă aprigă, mi s-a spus.

Ramses nu reuşi să-şi ascundă surpriza.

— Tu... ştiai?

— Deci, eşti ofiţer.

— Ştiu să urc pe cal, să mânuiesc sabia, lancea sau scutul şi să trag cu arcul.

— Îţi place războiul, Ramses?

— Nu e necesar?

— Războiul dă naştere multor suferinţe; vrei să le sporeşti şi tu?

— Există un alt mijloc de a asigura libertatea şi prosperitatea ţării noastre? Noi nu agresăm pe nimeni; dar când suntem ameninţaţi, replicăm. Şi e bine aşa.

— În locul meu, ai fi distrus fortăreaţa din Kadesh?

Tânărul reflectă.

— Ţinând cont de ce date aş putea să mă pronunţ? Nu ştiu nimic despre campanie, decât că pacea a fost menţinută şi că poporul Egiptului respiră uşurat. Să-mi exprim o părere lipsită de orice fundament ar fi o dovadă de prostie.

— Nu vrei să abordezi şi alte subiecte?

Ramses se întrebase zile și nopți la rând, înăbușindu-și nerăbdarea: trebuia să-i vorbească tatălui său de conflictul cu Șenar și să-i dezvăluie că succesorul desemnat se fălea cu o victorie pe care nu el o repurtase? Prințul ar fi știut să folosească vorbele potrivite și să-și manifeste indignarea cu o asemenea forță încât tatăl lui să înțeleagă în sfârșit că încălzea la sân un șarpe.

În fața faraonului, un asemenea demers i se părea derizoriu și infamant. El, să joace rolul unui delator, să aibă suficiența de a gândi că e mai lucid decât Seti!

Totuși, nu se dovedi laș mințind.

— E adevărat, aș fi vrut să-ți destăinui ...

— De ce ezitarea asta?

— Ceea ce ne iese din gură ne poate dezonora.

— Și n-aș ști mai mult în felul asta?

— Știi deja tot ce aș fi avut să-ți spun; dacă nu e nimic adevărat, atunci închipuirile mele nu merită altceva decât neantul.

— Nu treci de la o extremă la alta?

— Un foc mă mistuie; o necesitate pe care nu știu s-o numesc; nici dragostea, nici prietenia nu-l pot alunga.

— Ce vorbe definitive, la vârsta ta!

— Povara anilor mă va domoli?

— Nu conta pe nimeni altcineva decât pe tine însuți și viața se va dovedi uneori generoasă.

— Ce este focul ăsta, tată?

— Formulează mai bine întrebarea și vei cunoaște răspunsul.

Seti se aplecă asupra papirusului pe care-l studia; întrevederea se terminase.

Ramses se înclină; în timp ce se retrăgea, vocea gravă a tatălui său îl țintui locului.

— Intervenția ta a venit într-un moment potrivit, pentru că aveam de gând să te convoc chiar astăzi; mâine, după ritualul din zori, vom pleca spre minele de turcoază din peninsula Sinai.

24

În acest al optulea an al domniei lui Seti, Ramses își sărbătorea a șaisprezecea aniversare pe drumul deșertului din est ducând spre faimoasele mine din Serabit el-Khadim*. În ciuda vigilenței poliției, itinerariul se dovedea periculos și nimeni nu se aventura de bună voie în această zonă sterilă, populată de spirite de temut și de beduini care jefuiau. Cu toate arestările și condamnările, nu ezitau să atace caravanele constrânse să traverseze peninsula Sinai.

Deși expediția nu avea nici un fel de scop războinic, numeroși soldați asigurau protecția Faraonului și a minerilor. Prezența regelui dădea călătoriei un caracter excepțional; curtea nu fusese informată decât în ajunul plecării, înaintea ritualurilor de seară. În absența monarhului, regina Tuya se găsea la cârma Statului.

Ramses obținea primul său post oficial important: comandant de infanterie, aflat la ordinele lui Bakhen, promovat șef militar al expediției. Întâlnirea, în momentul plecării, fusese glacială; nici unul, nici altul nu putea da naștere unui conflict sub ochii regelui. Pe durata misiunii, ar fi fost bine să se acomodeze unul cu celălalt; Bakhen stabili imediat

* Vom păstra denumirile moderne, Sinai și Serabit el-Khadim, pentru a ușura descrierea. Ultima localitate se găsește în sudul peninsulei Sinai, la 160 km de golful Suez.

distanțele, ordonându-i lui Ramses să se posteze în ariergardă unde, după spusele lui, „un neofit își va expune subordonații unui risc minim".

Mai mult de șase sute de oameni formau contingentul însărcinat cu aducerea turcoazei, piatra celestei Hathor, care alesese această încarnare în inima unui pământ arid, dezolant.

Drumul nu prezenta nici un fel de dificultate; bine trasat, întreținut cu regularitate, jalonat de fortificații și de ochiuri de apă, traversa ținuturi ostile unde se ridicau munți roșii și galbeni, a căror înălțime îi deruta pe novici; unora li se făcea frică, temându-se ca duhurile rele să nu țâșnească de pe acele piscuri și să pună stăpânire pe sufletul lor. Dar prezența lui Seti și asigurările lui Ramses sfârșiră prin a-i calma.

Ramses spera într-o încercare dificilă prin care să-i dovedească tatălui său adevărata lui valoare; astfel că deplângea ușurința însărcinării pe care o avea. Își impunea fără prea mare bătaie de cap autoritatea asupra celor treizeci de infanteriști de sub comanda sa; toți auziseră vorbindu-se de calitățile lui de trăgător cu arcul și de felul în care îmblânzise un cal furios și toți sperau că, fiind la ordinele lui, vor obține o promovare.

La insistențele lui Ramses, Ameni renunțase la aventură; pe de-o parte, constituția lui firavă îi interzicea un efort fizic atât de intens, iar, pe de altă parte, tocmai descoperise într-o grămadă de gunoi situată la nord de atelierul suspect, un fragment de calcar purtând o inscripție bizară. Era încă prea devreme pentru a afirma că acționa pe o pistă bună, însă tânărul scrib nu-și slăbise eforturile. Ramses îl implorase să fie prudent; Ameni beneficia de protecția Străjerului și, în caz de nevoie, putea face apel la Setau care începuse să facă avere vânzând venin laboratoarelor din temple și dând afară din mai multe vile de vază câteva cobre nepoftite.

Prinţul era mereu cu ochii în patru; el, care iubise atâta deşertul în care fusese cât pe ce să-şi piardă viaţa, nu-l aprecia deloc pe cel din Sinai: prea multe stânci mute, prea multe umbre neliniştitoare, prea mult haos. În ciuda afirmaţiilor lui Bakhen, Ramses se temea de un atac din partea beduinilor. Sigur că, ţinând cont de numărul egiptenilor, vor evita o întâlnire frontală; dar nu vor încerca oare să jefuiască vreun întârziat sau, mai rău, să pătrundă în tabără în timpul nopţii? Îngrijorat, prinţul înmulţi precauţiile şi îşi depăşi consemnele. În urma unei scurte altercaţii cu Bakhen, se decise ca acesta din urmă să supervizeze securitatea, ţinând cont de remarcile lui Ramses.

Într-o seară, fiul regelui se depărtă de ariergardă şi merse de-a lungul coloanei militare, trecând pe la fiecare bivuac în parte, cu intenţia de a obţine puţin vin pentru oamenii săi, defavorizaţi de intendenţă; fu rugat să se adreseze responsabilului care lucra în cortul lui. Ramses ridică o pânză de cort, se aplecă şi contemplă, interzis, un bărbat aşezat ca un scrib, care cerceta o hartă la lumina lămpilor.

— Moise! Tu, aici?

— Ordinul Faraonului; am fost însărcinat să conduc intendenţa şi să desenez o hartă mai precisă a regiunii.

— Şi eu să comand ariergarda.

— Nu ştiam că eşti aici... La prima vedere, lui Bakhen nu-i place deloc să vorbească despre tine.

— Înţelegerea noastră e pe cale să devină mai bună.

— Să ieşim de-aici, locul e prea strâmt.

Cei doi tineri aveau aproape aceeaşi statură; siluetele lor atletice şi forţa lor naturală îi făceau să pară mai vârstnici. În cazul lor, adultul îl dăduse de-o parte pe adolescent.

— E o surpriză frumoasă, mărturisi Moise; mă plictiseam în harem atunci când a venit convocarea. Fără adierea asta de aer proaspăt, cred că aş fi dat bir cu fugiţii.

— Dar Mer-Ur nu e un loc minunat?

— Nu şi pentru mine; damele mă irită, meşteşugarii sunt geloşi pe secretele lor, iar postul de administrator nu-mi convine.

— Şi ai câştigat ceva în schimb?

— De mii de ori! Îmi place locul ăsta, munţii implacabili, peisajul care ascunde o prezenţă; aici, mă simt la mine acasă.

— Focul care te mistuie s-a estompat?

— E mai puţin violent, e-adevărat; vindecarea se găseşte în aceste stânci fierbinţi şi în văgăunile secrete.

— Eu nu sunt convins.

— Nu auzi o chemare care urcă din acest pământ uitat?

— Simt mai curând un pericol.

Moise se înfierbântă.

— Un pericol! Reacţionezi ca un militar?

— În calitatea ta de intendent, neglijezi ariergarda; oamenilor mei le lipseşte vinul.

Evreul izbucni în râs.

— În fond, sunt responsabil; nimic nu trebuie să le slăbească vigilenţa.

— O cantitate mică le întreţine moralul.

— Iată şi prima noastră neînţelegere, constată Moise; cine o să câştige?

— Nici unul, nici altul; nu contează decât binele grupului.

— Asta nu e un mod de a dezerta şi de a te închide într-o datorie impusă din exterior?

— Mă crezi capabil de o asemenea laşitate?

Moise îl privi pe Ramses drept în ochi.

— O să ai vin într-o cantitate mică; dar învaţă să iubeşti munţii din Sinai.

— Aici nu e Egiptul.

— Eu nu sunt egiptean.

— Ba da, eşti.

— Te înşeli.

— Te-ai născut în Egipt, acolo ai fost educat, acolo îţi vei construi viitorul.

— Astea sunt cuvintele unui egiptean, nu ale unui evreu; strămoşii mei nu sunt şi-ai tăi. Poate au trăit aici... Simt urmele trecerii lor, le simt speranţele şi eşecurile.

— Sinaiul ţi-a sucit minţile?

— Tu nu poţi înţelege.

— Am pierdut încrederea ta?

— Sigur că nu.

— Iubesc Egiptul mai mult decât pe mine însumi, Moise; nimic nu-mi pare mai preţios decât pământul meu natal. Dacă tu crezi că l-ai descoperit pe-al tău, sunt în stare să-ţi înţeleg emoţia.

Evreul se aşeză pe o stâncă ascuţită.

— O patrie... Nu, deşertul ăsta nu e o patrie. Iubesc Egiptul ca şi tine, apreciez bucuriile pe care mi le oferă, însă simt o chemare de altundeva.

— Şi primul loc din altă parte pe care-l întâlneşti te tulbură.

— N-ai dreptate.

— Vom traversa împreună alte deşerturi, iar tu vei reveni în Egipt, pentru că acolo străluceşte o lumină unică.

— Cum poţi să fii aşa sigur de tine?

— Pentru că în ariergardă nu mai am timp să mă gândesc la viitor.

În noaptea întunecată a Sinaiului, două hohote de râs clare urcară până la stele.

Catârii dădeau ritmul, iar oamenii îi urmau; fiecare purta o povară pe măsura puterilor lui şi nimeni nu ducea lipsă de apă sau hrană. De mai multe ori, regele dădu ordin expediţiei să se oprească pentru a-i permite lui Moise să stabilească o hartă precisă a regiunii. Asistat de geometri, evreul refăcea

cursurile de apă secate, urca pantele, stabilea noi puncte de reper și facilita astfel munca experților.

O neliniște surdă nu-l părăsea pe Ramses; așa că, însoțit de trei infanteriști experimentați, desfășura o activitate de supraveghere constantă, de teamă ca prietenul lui să nu fie agresat de beduinii hoinari. Chiar dacă avea talia unuia care se putea apăra singur, risca să cadă într-o capcană. Dar nu se produse nici o dramă; Moise duse la bun sfârșit o muncă remarcabilă, care facilita deplasarea ulterioară a minerilor și a caravanelor.

După cină, cei doi prieteni stătură de vorbă îndelung lângă foc; obișnuiți cu râsetele hienelor și cu răgetele leoparzilor, se acomodau ușor cu această existență frustă, departe de confortul palatului din Memphis sau de cel al haremului din Mer-Ur. Cu același entuziasm, pândeau zorii, convinși că le vor revela un aspect nou al misterului pe care nu vor renunța niciodată să-l pătrundă. Deseori, nu mai vorbeau și se mulțumeau să asculte noaptea. Nu le șoptea ea oare că tinerețea lor va învinge toate obstacolele?

Lungul cortegiu se opri.

Pe la mijlocul dimineții, era anormal; Ramses dădu ordin oamenilor săi să lase jos bagajele și să se pregătească de luptă.

— Să fim calmi, recomandă un soldat al cărui piept era brăzdat de o cicatrice. Cu tot respectul, comandante, ar fi mai bine să ne pregătim pentru o rugăciune de pace.

— Pentru ce atâta seninătate?

— Pentru că am ajuns.

Ramses se depărtă câțiva pași; sub razele soarelui se contura un platou stâncos ce părea inaccesibil.

Serabit el-Kadhim, domeniul zeiței Hathor, suverana turcoazei.

25

Şenar nu-şi putea stăpâni furia.

Pentru a zecea oară, regina refuzase să-l asocieze de o manieră mult mai directă la gestionarea treburilor statului, sub pretextul că tatăl său nu dăduse nici un ordin precis în acest sens. Poziţia de succesor al Faraonului nu-l îndreptăţea să se amestece în dosare prea dificile pentru el.

Fiul mai mare al regelui se înclină în faţa voinţei mamei sale şi îşi mască insuccesul; dar înţelese că reţeaua de prieteni şi informatori era încă prea slabă pentru a o contracara pe Tuya în mod eficace. În loc să se plictisească de inactivitate, se hotărî să lucreze mai mult în propriul avantaj.

Fără ostentaţie, invită la cină mai multe personalităţi influente de la curte, ataşate de tradiţii, şi jucă rolul unui personaj modest, avid de sfaturi; eliminând orice aroganţă, se prezentă ca un fiu model, a cărui singură ambiţie era să meargă pe urmele tatălui său. Discursul acesta plăcu mult; Şenar, al cărui viitor era deja trasat, îşi câştigă astfel numeroşi partizani.

Cu toate acestea, descoperi că politica externă îi scăpa, în timp ce contactele comerciale cu alte ţări, chiar ostile, reprezentau principalul lui scop; cum să ajungă să cunoască starea exactă a relaţiilor diplomatice fără să aibă în tabăra lui un om competent şi disponibil? A fi ascultat de negustori nu era suficient; ei aveau o perspectivă îngustă şi ignorau intenţiile reale ale guvernanţilor.

Să convingă un diplomat apropiat lui Seti să lucreze pentru el... Soluţia ideală, însă aproape utopică. Totuşi, Şenar avea nevoie de informaţii de prima mână pentru a dezvolta propria strategie şi a fi pregătit, la momentul oportun, să modifice radical politica egipteană. Cuvântul „trădare" îi veni în minte, însă îl amuză; ce va trăda altceva dacă nu trecutul şi tradiţia?

Înălţimea terasei stâncoase din Serabit el-Khadim domina o încâlceală de munţi şi văi, a căror dezordine tulbura sufletul; în acest haos, ostil în mod perceptibil, doar muntele de turcoază oferea o pace binevenită.

Ramses se uita la poalele lui, stupefiat; preţioasa piatră albastră, prezentă în filoanele platoului, devenea aproape netedă! În alte locuri, se arăta mai puţin accesibilă; o generaţie după alta, minerii săpaseră galerii şi drumuri strâmte în subteran unde îşi ascundeau uneltele între două expediţii. Poziţia nu necesita o instalaţie permanentă, deoarece extracţia turcoazei nu se putea face în sezonul cald fără ca aceasta să-şi piardă culoarea sau să se denatureze.

Cei vechi îi integrară pe cei noi şi se puseră cu toţii rapid pe treabă, pentru a staţiona cât mai puţin timp posibil în acest loc pierdut. Se instalară în colibele de piatră care rezistau de bine de rău la frigul nocturn şi le reparară cu grijă; înainte de deschiderea campaniei de lucru, faraonul celebră un ritual în micul templu al lui Hathor, invocând ajutorul şi protecţia zeiţei celeste. Egiptenii nu aveau de gând să rănească muntele, ci să culeagă fructul fertilităţii lui, pentru a-l oferi templelor şi pentru a confecţiona bijuterii care să transmită frumuseţea eternă şi regeneratoare a suveranităţii stelelor.

Curând, se auzi ecoul dălţilor şi ciocanelor de lemn care acompania refrenele minerilor repartizaţi în echipe mici; Seti în persoană îi încuraja. În ceea ce-l priveşte pe Ramses, el examina stelele ridicate în acele locuri, cu scopul de a omagia puterile misterioase ale cerului şi pământului şi de

a aminti faptele eroice ale celor care, cu secole în urmă, descoperiseră enorme pietre prețioase.

Moise își lua foarte în serios rolul de intendent și se îngrijea de binele fiecăruia; nici un lucrător nu suferea de foame sau de sete, nici unui altar nu-i lipsea tămâia. Pentru că oamenii îi omagiau pe zei, aceștia din urmă le ofereau minuni, cum ar fi această turcoază uriașă pe care o ținea deasupra capului un tânăr miner cu mână norocoasă.

Datorită configurației împrejurimilor, expediția nu se temea de nici un atac surpriză; nimeni nu putea escalada pantele abrupte care duceau pe platou fără a fi reperat de paznici; în acest fel, sarcina lui Ramses se dovedea una dintre cele mai ușoare. În primele zile, menținu o disciplină de fier, apoi își dădu seama că devenea ridicolă; păstrând exigențele securității, permise soldaților să se destindă și să se dedea la lungi sieste după care erau avizi.

Incapabil să suporte inactivitatea, încercă să-l secondeze pe Moise; însă prietenul lui era inaccesibil, dornic să-și asume singur funcția. Prințul nu avu mai mult succes nici în preajma minerilor; într-o incursiune prelungită prin galerii i se dădu sfatul să nu facă nimic, până când Bakhen, furios, îi ordonă să se mulțumească cu postul ce-i fusese atribuit și să nu mai perturbe bunul mers al șantierului.

Ramses se ocupa deci de subordonați, și numai de ei. Se interesă de carierele lor, de familiile lor, le ascultă doleanțele, respinse unele din criticile lor și fu de acord cu altele; ei doreau pensii mai bune și mai multă recunoaștere din partea Statului, luând în considerare serviciile aduse în condiții adesea grele, departe de pământul natal. Puțini avuseseră ocazia să lupte efectiv; dar toți fuseseră chemați la cariere, pe marile șantiere sau în expediții ca aceasta. În ciuda asprimii sarcinilor, erau mai curând mândri de profesia lor; și ce de amintiri fabuloase de povestit pentru cei care aveau șansa să călătorească în compania Faraonului!

Ramses observa.

Învăţă să cunoască practica de fiecare zi a unui şantier, aprecie necesitatea unei adevărate ierarhii, fondată pe competenţe şi nu pe drepturi, făcu diferenţa dintre curajoşi şi leneşi, dintre perseverenţi şi uşuratici sau dintre tăcuţi şi bârfitori. Iar privirea lui revenea mereu la stelele ridicate de strămoşi, la această verticalitate impusă de fiinţa care construia sacrul în inima deşertului.

— Sunt emoţionante nu-i aşa?

Tatăl lui îl surprinse.

Înfăşurat într-o pânză simplă, identică cu acelea pe care le purtau omologii lui îndepărtaţi în timpul Străvechiului Imperiu, nu era mai puţin Faraon. Din persoana lui emana o forţă care-l fascina pe Ramses la fiecare întâlnire; Seti n-avea nevoie de nici o podoabă distinctivă, era de-ajuns doar simpla lui prezenţă pentru a-şi impune autoritatea. Nici un alt om nu poseda această magie; toţi se foloseau de artificii sau de gesturi. Seti apărea şi ordinea înlocuia haosul.

— Mă ajută să mă reculeg, mărturisi Ramses.

— Sunt cuvinte vii; spre deosebire de oameni, ele nu mint şi nu trădează. Monumentele unui distrugător sunt distruse, faptele unui mincinos se arată efemere; singură forţa Faraonului reprezintă legea lui Maat.

Ramses se tulbură; aceste cugetări i se adresau lui, distrusese, trădase sau minţise el? Simţi nevoia să se ridice, să alerge până la marginea platoului, să coboare panta şi să dispară în deşert. Dar ce greşeală comisese? Aştepta o acuzaţie mai precisă, dar ea nu veni; regele se mulţumea să privească în depărtare.

Şenar... Da, mai mult ca sigur, tatăl lui făcea aluzie la Şenar fără să-l numească! Luase cunoştinţă de mişelia lui şi îl prevenea astfel pe Ramses de adevărata lui poziţie. Din nou, destinul se schimba! Prinţul era convins că Seti va vorbi în favoarea lui, iar decepţia se dovedi pe măsura speranţei.

— Care e scopul acestei expediții?

Ramses ezită; oare simplitatea întrebării ascundea o capcană?

— Aducerea turcoazei pentru zei.

— Este ea indispensabilă pentru prosperitatea țării?

— Nu, dar... Cum să te lipsești de frumusețea ei?

— Profitul nu trebuie să se afle la originea bogăției noastre, căci o va distruge din interior; acordă întâietate în orice ființă și orice lucru la ceea ce face prestigiul lor, adică însușirea, strălucirea și geniul lor. Caută ceea ce e de neînlocuit.

Ramses avu senzația că o lumină pătrunde în sufletul lui și îl întărește; cuvintele lui Seti se întipăriră pentru totdeauna în el.

— Cel mic, precum și cel mare, își primește de la Faraon subzistența și partea ce i se cuvine; nu-l neglija pe unul în detrimentul celuilalt, trebuie să știi să-i convingi că e mai importantă comunitatea decât individul. Ceea ce este util pentru stup e util și pentru albină, iar albina trebuie să slujească stupul grație căruia trăiește.

Albina, unul dintre simbolurile servind la scrierea numelui Faraonului! Seti vorbea despre practica funcției supreme, el îi dezvăluia lui Ramses, puțin câte puțin, secretele meseriei de rege.

Din nou, amețeala.

— A produce e esențial, urmă Seti, a redistribui e și mai important. O abundență de bogății în beneficiul unei caste dă naștere la nenorociri și discordie; o cantitate mică, bine împărțită, aduce bucurie. Istoria unei domnii trebuie să fie aceea a unei sărbători; pentru a fi așa, nici un stomac nu poate rămâne flămând. Observă, fiule, continuă să observi; căci dacă nu ești un văzător, nu vei pricepe sensul cuvintelor mele.

Ramses petrecu o noapte albă, cu ochii fixați asupra unui filon de piatră albastră de la una din extremitățile platoului.

O rugă pe Hathor să risipească tenebrele în care se zbătea şi în care se pierdea ca un fir de pai în vânt.

Tatăl lui urmărea un plan precis, dar care? Ramses încetase să mai creadă în viitorul lui ca monarh; dar atunci, de ce Seti, zgârcit cu mărturisirile, îl gratificase cu asemenea învăţăminte? Poate că Moise ar fi perceput mai bine intenţiile suveranului; dar prinţul va lupta singur şi îşi va trasa propriul drum.

Puţin înaintea zorilor, o umbră ieşi din galeria principală; fără lumina provenind de la luna ce dispărea încet, Ramses ar fi crezut că e apariţia unui demon presat să-şi găsească o altă ascunzătoare. Dar demonul acela avea formă umană şi ţinea la piept un obiect.

— Cine eşti tu?

Omul se opri o clipă, întoarse capul în direcţia prinţului, apoi fugi spre partea mai puţin accidentată a platoului, unde minerii nu instalaseră decât o cabană de şantier.

Ramses se lansă în urmărirea fugarului.

— Opreşte-te!

Omul alergă şi mai repede, Ramses de asemenea. Câştiga teren şi îl ajunse din urmă pe ciudatul personaj înainte ca acesta să o apuce pe panta abruptă.

Prinţul făcu un salt şi-l prinse de picioare; hoţul căzu, fără să lase povara din mână, apucă o piatră şi încercă să sfărâme capul agresorului. Cu o lovitură de cot în gât, Ramses îi tăie răsuflarea. Omul reuşi totuşi să se ridice, însă îşi pierdu echilibrul şi căzu pe spate.

Un strigăt de durere, apoi al doilea, pe urmă zgomotul unui corp prăvălindu-se din stâncă în stâncă şi rămânând nemişcat la poalele unei pante.

Când Ramses ajunse la el, fugarul era mort, strângând încă la piept un sac plin cu pietre de turcoază.

Hoţul nu era un necunoscut; era vorba de căruţaşul care, în timpul vânătorii din deşert, îl atrăsese într-o capcană destinată a-i lua viaţa.

26

Nici un miner nu cunoştea hoţul; era prima lui expediţie şi nu se apropiase de nimeni. Asumându-şi sarcini grele, petrecea multe ore în părţile mai puţin accesibile ale minei şi îşi câştigase stima tovarăşilor lui.

Furtul pietrelor de turcoază era un delict pasibil de pedepse grele, însă nici un miner nu mai comisese o astfel de faptă de mulţi ani. Membrii expediţiei nu deplânseră deloc moartea vinovatului; legea deşertului aplicase o sancţiune justă. Având în vedere gravitatea faptei, căruţaşul fu înmormântat fără nici un ritual; gura şi ochii lui nu vor fi deschişi în lumea cealaltă, el nu va putea trece de şirurile de porţi şi va deveni prada Devoratoarei.

— Cine l-a angajat pe omul ăsta?

Evreul îşi consultă listele.

— Eu.

— Cum adică, tu?

— Superiorul haremului mi-a propus mai mulţi lucrători capabili să muncească aici; m-am mulţumit să semnez actele de angajare.

Ramses respira mai bine.

— Hoţul ăsta era căruţaşul care primise sarcina să mă ducă la moarte.

Moise păli.

— Doar n-ai crezut...

— Nici o clipă, dar și tu ai căzut într-o capcană.

— Superiorul haremului? E un om slab care se sperie și de cel mai mic incident.

— E cu atât mai ușor de manipulat; mă grăbesc să recâștig Egiptul, Moise, și să știu cine se ascunde în spatele acestui executant.

— N-ai renunțat la calea spre putere?

— Contează prea puțin, eu am nevoie de adevăr.

— Chiar dacă o să fie neplăcut pentru tine?

— Deții cumva niște informații importante?

— Nu, îți jur că nu... Dar cine ar îndrăzni să se pună cu fiul mai mare al Faraonului?

— Poate mai multă lume decât îți imaginezi.

— Dacă există un complot, capul lui va fi de neatins.

— Tu, să renunți, Moise?

— Nebunia asta nu ne privește; din moment ce nu vei fi succesorul lui Seti, cine va mai căuta să-ți facă rău?

Ramses nu-i mărturisi prietenului său conținutul întrevederilor cu Faraonul; nu constituiau ele un secret pe care trebuia să-l păstreze atâta timp cât încă nu-i înțelegea semnificația?

— Ai să mă ajuți, Moise, dacă am nevoie de tine?

— Ce mă mai întrebi?

În ciuda dramei petrecute, Seti nu modifică programul expediției. Atunci când regele va considera suficient numărul turcoazelor extrase din munte, va da semnalul întoarcerii în Egipt.

Șeful securității palatului alergă până în sala de audiențe a reginei; mesagerul Tuyei nu-i acordase nici un răgaz pentru a răspunde la convocarea marii soții regale.

— Iată-mă, Maiestate.

— Ce se întâmplă cu ancheta dumitale?

— Dar... s-a încheiat!

— Oare?

— E imposibil să aflu mai multe.

— Să vorbim despre acest căruţaş... După dumneata, era deja mort?

— Din păcate, nefericitul...

— Cum a găsit acest mort forţa de a pleca spre minele de turcoază şi de a fura nişte pietre?

Şeful securităţii se făcu mic.

— E... e imposibil!

— Mă acuzi de nebunie?

— Maiestate!

— Trei soluţii: sau eşti corupt, sau incompetent, ori amândouă la un loc.

— Maiestate...

— Ţi-ai bătut joc de mine.

Înaltul funcţionar se aruncă la picioarele reginei.

— Am fost folosit, m-au minţit, vă promit să...

— Detest oamenii servili; în avantajul cui ai trădat?

Din discursul dezlânat al şefului securităţii reieşi o neputinţă a cărei gravitate fusese până atunci disimulată sub aparenţa unei false bonomii. De frică să nu-şi piardă postul, nu îndrăznise să iasă de pe domeniul său ferit; obligat să se comporte bine, imploră mila suveranei.

— Eşti numit portar la vila fiului meu mai mare; străduieşte-te cel puţin să-i ţii la distanţă pe nepoftiţi.

Funcţionarul făcu risipă de mulţumiri dulcege, în timp ce marea soţie regală părăsise deja sala de audienţe.

Carul lui Ramses şi-al lui Moise pătrunse în trombă în curtea haremului din Mer-Ur unde se găseau birourile administraţiei; cei doi prieteni îl conduseseră cu rândul,

întrecându-se în abilitate și ardoare. Schimbând de mai multe ori caii, alergară mâncând pământul pe drumul ce ducea din Memphis la harem.

Această sosire zgomotoasă tulbură liniștea stabilimentului și determină ieșirea superiorului, smuls de la siestă.

— Ați înnebunit? Locul asta nu e o cazarmă!

— Marea soție regală mi-a încredințat o misiune, dezvălui Ramses.

Superiorul haremului își puse mâinile nervoase pe pântecul său rotund.

— Aha... dar cum se justifică vacarmul ăsta?

— Ne găsim în fața unui caz de urgență.

— Aici, pe domeniul aflat sub responsabilitatea mea?

— Chiar aici și acest caz de urgență ești dumneata.

Moise aprobă cu o înclinare a acapului; superiorul haremului se retrase doi pași.

— Nu încape îndoială că e o greșeală.

— M-ai făcut să angajez un criminal pentru expediția la minele de turcoază, preciză evreul.

— Eu? Bați câmpii!

— Cine ți l-a recomandat?

— Nu știu despre cine vorbiți.

— Să consultăm arhivele, ceru Ramses.

— Ai un ordin scris?

— Ajunge sigiliul reginei?

Notabilul nu mai insistă; exaltat, Ramses era hotărât să meargă până la capăt. Mai rezervat, Moise era și el plin de fervoare; se emoționa la gândul de a vedea adevărul triumfând.

Dosarul hoțului de turcoaze îi decepționă; omul nu se prezentase drept căruțaș, ci ca miner experimentat care participase la numeroase expediții și poposind la Mer-Ur pentru a indica fabricanților de bijuterii mărimea pietrelor

de turcoază. În consecință, superiorul, chiar de la numirea lui Moise, se gândise la acest specialist ca membru al echipei conduse de evreu.

Era evident că se abuzase de încrederea notabilului. De vreme ce rândașul și căruțașul erau morți, pista care ar fi dus la organizatorul complotului se închisese definitiv.

Timp de mai mult de două ore, Ramses trăsese cu arcul, străpungând o țintă după alta. Se străduia să-și pună furia în slujba concentrării, să-și adune energia în loc s-o risipească. Când mușchii deveniră dureroși, se lansă într-o cursă lungă și solitară prin grădinile și livezile haremului. Prea multe gânduri confuze se amestecau în capul său; când mintea era agitată în acest fel, numai activitatea îndârjită a trupului o mai putea face să tacă.

Prințului nu-i păsa de oboseală. Doica lui, care-l alăptase mai mult de trei ani, nu mai hrănise niciodată un copil atât de robust; nici o boală nu-l atinsese, suporta frigul și arșița cu aceeași seninătate, dormea la comandă și mânca cu o poftă feroce. De la zece ani, i se conturase o siluetă de atlet pe care exercițiul zilnic o modelase.

Traversând o alee mărginită de cătine, crezu că aude un cântec ce nu ieșea din gâtlejul unei păsări. Se opri și își ciuli urechile.

Era o voce feminină, fermecătoare; se apropie fără zgomot și o văzu.

La umbra unei sălcii, Nefertari repeta o melodie pe o lăută importată din Asia. Vocea ei dulce, având savoarea unui fruct, se alătura adierii care dansa în frunzele arborelui. În stânga tinerei fete, o tăbliță de scrib acoperită de cifre și figuri geometrice.

Frumusețea ei era aproape ireală; pentru o clipă, Ramses se întrebă dacă nu visează.

— Apropie-te... Sau ți-e frică de muzică?

El dădu la o parte ramurile arbustului în spatele căruia se ascunsese.

— De ce te ascunzi?

— Pentru că...

Nu putea să formuleze nici o explicație; confuzia lui o făcu să zâmbească.

— Ești lac de apă; ai alergat?

— Am sperat să găsesc aici numele omului care a încercat să mă ucidă.

Zâmbetul lui Nefertari dispăru; însă gravitatea ei îl încântă pe Ramses.

— Deci, ai eșuat.

— Din păcate, da.

— Și e pierdută orice speranță?

— Mă tem că da.

— Dar n-o să renunți.

— De unde știi?

— Pentru că nu renunți niciodată.

Ramses se apleca asupra tăbliței.

— Înveți matematica?

— Calculez volume.

— Ai de gând să urmezi o carieră de geometru?

— Îmi place să mă instruiesc, fără să mă preocupe ziua de mâine.

— Te mai și distrezi uneori?

— Prefer singurătatea.

— Nu e o alegere prea severă?

Ochii verzi-albaștri deveniră serioși.

— N-am vrut să te jignesc; iartă-mă.

Pe buzele fardate cu discreție apăru un zâmbet indulgent.

— Mai rămâi în harem?

— Nu, plec mâine spre Memphis.

— Cu intenţia fermă de a descoperi adevărul, nu-i aşa?

— E un reproş?

— E nevoie să rişti aşa de mult?

— Vreau adevărul, Nefertari, şi am să-l vreau întotdeauna, oricât m-ar costa.

Citi în privirea ei o încurajare.

— Dacă vii în Memphis, mi-ar plăcea să te invit la cină.

— Trebuie să rămân mai multe luni în harem pentru a-mi perfecţiona cunoştinţele; după aceea, mă întorc în provincia mea.

— Te aşteaptă vreun logodnic?

— Eşti destul de indiscret.

Ramses se simţi ca un prost; această femeie tânără, atât de calmă, atât de stăpână pe ea însăşi, îl deconcerta.

— Să fii fericită, Nefertari.

27

Bătrânul diplomat era mândru de faptul că își slujise țara mulți ani și că ajutase cu sfaturile lui trei faraoni să comită un număr minim de erori în politica externă; aprecia prudența lui Seti, mai preocupat de pace decât de isprăvi războinice fără viitor.

Curând, se va retrage la Theba, nu departe de templul din Karnak, în sânul unei familii pe care o neglijase destul din cauza numeroaselor călătorii. Ultimele zile îi aduseseră o nouă bucurie: să-l formeze pe Acha, un tânăr cu însușiri excepționale. Acesta învăța repede și reținea esențialul. De la întoarcerea din Marele Sud, unde se achitase într-un mod remarcabil de o misiune delicată, venise să capete învățătura diplomatului care-l trata ca pe un fiu; fără să se mulțumească numai cu informații teoretice, înaltul funcționar îi indicase anumite filiere și-i dezvăluise că numai experiența îi va permite să izbândească. Uneori, Acha i-o lua înainte; aprecierea sa în ceea ce privește situația internațională îmbina un simț ascuțit al realității cu perspective vizionare.

Secretarul diplomatului îi anunță vizita lui Șenar, care solicita respectuos o întrevedere. Nu se făcea să-l refuzi pe fiul mai mare al Faraonului și succesorul desemnat; astfel că, în ciuda plictiselii, înaltul funcționar întâmpină personajul cu fața rotundă, pătruns de importanța și de superioritatea

sa. În acest timp, ochii mici și căprui făceau dovada unei reale agilități a minții; a-l considera un adversar neglijabil ar fi fost o mare greșeală.

— Prezența voastră mă onorează.

— Am față de domnia voastră o mare admirație, declară Șenar cu căldură; oricine știe că inspirați politica asiatică a tatălui meu.

— E prea mult spus; Faraonul decide el însuși.

— Mulțumită calității informațiilor dumneavoastră.

— Diplomația e o artă dificilă; eu mă străduiesc cât pot mai bine.

— Și cu mult succes.

— Atunci când zeii îmi sunt favorabili; doriți o bere dulce?

— Cu plăcere.

Cei doi bărbați se instalară sub un umbrar răcorit de vântul din nord. O pisică cenușie sări pe genunchii bătrânului diplomat, se ghemui ca o minge și apoi adormi.

Odată umplute cupele cu o bere ușoară și digestivă, servitorul plecă.

— Nu vă surprinde vizita mea?

— Puțin, trebuie să mărturisesc.

— Aș dori ca întrevederea noastră să rămână confidențială.

— Fiți sigur de asta.

Șenar se concentră; bătrânul diplomat era mai curând amuzat. De câte ori nu se confruntase cu solicitanți dornici să se folosească de serviciile lui? Potrivit circumstanțelor, fie îi ajuta, fie îi descuraja. Faptul că un fiu de rege manifesta atâta condescendență îl flata.

— După cum se aude, aveți intenția să vă retrageți.

— Nu e nici un mister; într-un an sau doi, atunci când regele îmi va da acordul, voi părăsi afacerile.

— Nu e un lucru regretabil?

— M-a ajuns oboseala, iar vârsta devine un handicap.

— Experienţa acumulată este o bogăţie nepreţuită.

— Şi de aceea o dăruiesc unor tineri precum Acha; mâine le va reveni sarcina diplomaţiei noastre.

— Aprobaţi fără rezerve deciziile lui Seti?

Bătrânul diplomat păru jenat.

— Nu înţeleg prea bine întrebarea.

— Ostilitatea noastră faţă de hitiţi mai e justificată?

— Nu-i cunoaşteţi deloc.

— Dar nu au dorinţa să facă negoţ cu noi?

— Hitiţii vor să cucerească Egiptul şi nu vor renunţa niciodată la acest proiect; nu există nici o altă alternativă la politica de apărarare activă dusă de rege.

— Şi dacă eu propun alta?

— Atunci vorbiţi cu tatăl vostru, nu cu mine.

— Cu domnia voastră vreau să vorbesc şi cu nimeni altcineva.

— Mă uimiţi.

— Informaţi-mă într-un mod exact asupra principatelor din Asia şi vă voi fi recunoscător.

— Nu am dreptul ăsta; cuvintele schimbate în timpul consfătuirilor trebuie să rămână secrete.

— Tocmai aceste vorbe mă interesează.

— Nu insistaţi.

— Ca mâine voi fi rege; ţineţi cont de asta.

Bătrânul diplomat se înroşi la faţă.

— E o ameninţare?

— Încă nu v-aţi retras, experienţa dumneavoastră îmi e indispensabilă; eu voi duce politica zilei de mâine. Fiţi aliatul meu din umbră şi nu veţi regreta.

Bătrânul diplomat nu avea obiceiul să cedeze la mânie; de data aceasta se lăsă dominat de indignare.

— Oricine aţi fi, pretenţiile sunt inacceptabile! Cum se poate gândi fiul mai mare al Faraonului să-şi trădeze propriul tată?

— Calmaţi-vă, vă rog.

— Nu, n-o să mă calmez deloc! Comportamentul dumneavoastră e nedemn de un viitor monarh; tatăl vostru trebuie să fie informat.

— Nu mergeţi atât de departe.

— Ieşiţi afară din casa mea!

— Uitaţi cu cine vorbiţi?

— Cu o fiinţă infamă!

— Vă cer să tăceţi.

— Nu contaţi pe asta.

— În cazul ăsta, am să vă împiedic să vorbiţi.

— Pe mine să mă împiedicaţi să...

Cu răsuflarea tăiată, bătrânul diplomat îşi duse mâinile la inimă şi se prăbuşi. Şenar chemă imediat servitorii, îl întinseră pe demnitar pe un pat şi fu chemat pe loc un medic care constată decesul datorat unei crize cardiace fulgerătoare.

Şenar avusese noroc; demersul lui riscant se terminase în mod fericit pentru el.

Frumoasa Iset era supărată.

Claustrată în vila părinţilor ei, refuza să-l primească pe Ramses sub pretextul unei oboseli care-i întuneca tenul; de data aceasta, îl va face să plătească plecările precipitate şi lungile lui absenţe. Din spatele unei perdele de la primul etaj, asculta discuţia dintre camerista ei şi prinţ.

— Transmite-i urările mele de însănătoşire grabnică stăpânei dumitale, spuse Ramses, şi mai adu-i la cunoştinţă că n-am să mai revin.

— Nu! ţipă tânăra femeie.

Dădu la o parte perdeaua, coborî scările în fugă şi se aruncă în braţele iubitului ei.

— Se pare că ţi-e mai bine.

— Nu mai pleca; altfel o să mă îmbolnăvesc de-a binelea.

— Vrei să nu-i dau ascultare regelui?

— Expedițiile astea sunt agasante... Fără tine, mă plictisesc.

— Ai refuza invitațiile la banchete?

— Nu, dar trebuie să resping întruna avansurile tinerilor nobili; dacă ai fi prezent, nu m-ar mai deranja.

— Câteodată, călătoriile nu se fac în van.

Ramses se desprinse de ea și-i dădu o cutiuță; tânăra femeie făcu ochii mari.

— Deschide-o.

— E un ordin?

— Cum dorești.

Frumoasa Iset deschise capacul; ceea ce descoperi înăuntru îi smulse un strigăt de admirație.

— E pentru mine?

— Cu autorizarea șefului expediției.

Îl îmbrățișă cu foc.

— Pune-mi-l la gât.

Ramses se execută; colierul de turcoaze făcu să strălucească de plăcere ochii verzi ai tinerei femei. Din acest moment, își va eclipsa toate rivalele.

Ameni își continua scormonitul prin gunoaie cu o obstinație pe care nici un insucces n-ar fi domolit-o. În ajun, crezuse că descoperise mai multe elemente necunoscute până atunci și că putea să facă o legătură între adresa atelierului și numele proprietarului; dar trebui să-și strunească entuziasmul. Inscripția era ilizibilă și lipseau litere.

Această căutare a imposibilului nu-l împiedica pe tânărul scrib să-și îndeplinească la perfecție munca de secretar particular; Ramses primea o corespondență din ce în ce mai voluminoasă la care el era nevoit să răspundă cu formule de politețe potrivite fiecărui caz în parte. Ținea ca reputația

prinţului să fie impecabilă şi dăduse ajutor la întocmirea raportului privind călătoria la minele de turcoază.

— Popularitatea ta creşte pe zi ce trece, remarcă Ramses.

— Nu mă interesează zvonurile.

— Se apreciază că ai merita un post mai bun.

— Am făcut legământ să te slujesc.

— Gândeşte-te la cariera ta, Ameni.

— E foarte bine definită.

Această prietenie neclintită umplea de bucurie inima prinţului; dar va şti să se arate demn de ea? Prin atitudinea lui, Ameni îi interzicea mediocritatea.

— Ai făcut progrese cu ancheta?

— Nu, dar nu disper. Dar tu?

— Cu toată intervenţia reginei, nici o pistă serioasă.

— Există un nume pe care nimeni nu îndrăzneşte să-l pronunţe, estimă Ameni.

— Şi pe bună dreptate, nu crezi? Să acuzi fără să ai dovezi e o greşeală gravă.

— Îmi place să te aud vorbind aşa; ştii că semeni tot mai mult cu Seti?

— Sunt fiul lui.

— Şi Şenar este... Cu toate astea, ai jura că aparţine de o altă descendenţă.

Ramses era nervos. De ce Moise, în momentul plecării spre haremul din Mer-Ur, fusese convocat la palat? În timpul expediţiei, prietenul său nu comisese nici o greşeală; dimpotrivă, minerii şi soldaţii lăudaseră priceperea tânărului intendent şi doriseră ca şi colegii lui să-i urmeze exemplul. Dar bârfa şi calomnia nu aveau odihnă; probabil că popularitatea lui Moise pusese în umbră nişte incapabili suspuşi.

Ameni scria, imperturbabil.

— Nu eşti îngrijorat?

— Nu pentru Moise. E la fel ca tine: încercările îl întăresc în loc să-l descurajeze.

Argumentul nu-l liniști pe Ramses; caracterul evreului era atât de ferm încât dădea naștere mai curând la gelozii decât la stimă.

— În loc să te necăjeşti degeaba, mai bine ai citi ultimele decrete regale.

Prințul se înhămă la îndeplinirea acestei sarcini, concentrându-se cu mare greutate; de zece ori se ridică și se plimbă pe terasă.

Puțin înainte de prânz, îl văzu pe Moise ieșind din clădirea administrației, unde fusese convocat; nemaiputând aștepta, coborî scările în grabă și alergă să-l întâlnească.

Evreul părea descumpănit.

— Explică-mi!

— Mi s-a propus un post de contramaistru pe șantierele regale.

— Și cu haremul s-a terminat?

— Voi participa la construcția palatelor și templelor și va trebui să merg din oraș în oraș pentru a supraveghea lucrările, sub direcția unui maistru.

— Și ai acceptat!

— Nu e mai bine decât existența anostă din harem?

— Atunci, e o promovare! Acha e în oraș, la fel și Setau; în seara asta sărbătorim.

28

Foștii elevi ai „Kap"-ului petrecură o seară animată; dansatoarele profesioniste, vinul, carnea, deserturile... Totul era aproape perfect. Setau povesti câteva întâmplări cu șerpi și dezvălui maniera sa de a seduce femeile frumoase salvându-le de o reptilă pe care chiar el o introdusese în apartamentele lor; această purtare, pe care o considera un pic imorală, îl scutea de preliminarii interminabile.

Fiecare vorbi la rândul său: Ramses era destinat armatei, Ameni carierei de scrib, Acha celei diplomatice, Moise se va ocupa de lucrările publice, iar Setau de dragele lui creaturi târâtoare; oare când se vor revedea, fericiți și învingători?

Setau se retrase primul, în compania unei dansatoare nubiene care-i arunca ocheade semnificative; Moise trebuia să doarmă câteva ore înainte de a pleca spre Karnak, unde Seti pregătea un șantier gigantic; Ameni, prea puțin obișnuit cu băutura, adormise culcat pe niște perne moi. Noaptea era înmiresmată.

— E ciudat, îi spuse Acha lui Ramses; orașul pare atât de liniștit.

— Ar trebui să fie altfel?

— Călătoriile mele în Asia și Nubia m-au făcut mai puțin credul; noi trăim într-o falsă securitate. În nord, ca și în sud,

popoare mai mult sau mai puțin de temut nu se gândesc decât cum să ne cucerească bogățiile.

— În nord, hitiții... Dar în sud?

— I-ai uitat pe nubieni?

— Ne sunt supuși de-atâta vreme!

— Așa credeam și eu înainte de a ajunge acolo într-o misiune de explorare. Limbile s-au dezlegat, am ascultat discursuri mai puțin oficiale și m-am apropiat de o altă realitate, diferită de cea zugrăvită la curte.

— Ești cam enigmatic.

Fin și rasat, Acha nu părea croit pentru călătorii lungi în locuri neospitaliere. Cu toate astea, își păstra cumpătul, nu ridica tonul și afișa o liniște de nezdruncinat. Forța lui interioară și agerimea minții îi surprindeau pe cei care-l subestimau. Din acel moment, Ramses știu că nu va neglija niciodată o părere emisă de Acha. Rafinamentul lui era înșelător; sub aparența omului de lume se ascundea o ființă hotărâtă și sigură de ea.

— Știi că vorbim despre secrete de stat?

— Specialitatea ta, îl ironiză Ramses.

— De data asta, te privesc în mod direct; de aceea, cu titlu amical, cred că meriți un avans de o noapte asupra lui Șenar; mâine dimineață, va figura printre membrii consiliului reunit de Faraon.

— Îți calci cuvântul în avantajul meu?

— Nu-mi trădez țara, pentru că sunt convins că trebuie să joci un rol în afacerea asta.

— Poți să fii mai clar?

— După părerea mea, opusă celei a experților, se pregătește o revoltă într-una din provinciile noastre din Nubia; nu o banală mișcare de protest, ci o veritabilă insurecție care riscă să producă numeroase victime dacă armata egipteană nu intervine rapid.

Ramses era stupefiat.

— Ai îndrăznit să prezinţi o ipoteză atât de incredibilă?

— Am dezvoltat-o în scris, precizându-mi argumentele; nu sunt ghicitor, ci pur şi simplu lucid.

— Viceregele Nubiei şi generalii te vor acuza de delir!

— Asta e sigur; însă Faraonul şi consilierii îmi vor citi raportul.

— Şi de ce ţi-ar accepta concluziile?

— Pentru că reflectă adevărul; nu acesta este ghidul suveranului nostru?

— Desigur, dar...

— Nu te mai îndoi şi pregăteşte-te.

— Să mă pregătesc?

— Când Faraonul va fi decis să înăbuşe revolte, va dori să-şi trimită pe loc unul din fii în această misiune. Şi acela trebuie să fii tu şi nu Şenar: iată ocazia visată de a te impune ca un adevărat soldat.

— Şi dacă te înşeli...

— Nu se pune problema; să fii devreme la palatul regal.

O animaţie neobişnuită domnea în aripa palatului unde Faraonul îşi reunise membrii consiliului format din cei „nouă prieteni unici", din generali şi câţiva miniştri. De obicei, regele se mulţumea cu o întrevedere cu vizirul şi întârzia asupra dosarelor pe care le considera esenţiale; în acea dimineaţă, fără ca nici un indiciu să prevadă asta, consiliul lărgit fusese reunit de urgenţă.

Ramses se prezentă la asistentul vizirului şi ceru o audienţă la Faraon; i se spuse că trebuie să aibă răbdare. Cum Seti detesta flecăreala, prinţul crezu că deliberările vor fi de scurtă durată; ceea ce nu se întâmplă. Totul se prelungi într-o manieră anormală, fiind pe punctul de a se depăşi cu mult ora prânzului. Neînţelegerile grave dintre

participanți îl determinară pe Seti să nu hotărască nimic înainte de a fi sigur că urmează calea cea dreaptă.

Pe când soarele asfințea, prietenii unici, cu chipuri grave, ieșiră din sala de consiliu, urmați de generali. Un sfert de oră mai târziu, asistentul vizirului veni să-l caute pe Ramses.

Nu Seti îl primi, ci Șenar.

— *Doresc să-l văd pe Faraon.*

— E ocupat; ce vrei?

— O să revin.

— Sunt însărcinat să-ți răspund, Ramses; dacă refuzi să-mi vorbești, voi face un raport. Tatăl nostru n-o să-ți aprecieze purtarea. Uiți prea des că-mi datorezi respect.

Amenințarea nu-l impresionă pe Ramses, decis să-și joace și ultima carte.

— Suntem frați, Șenar; ai uitat?

— Poziția noastră...

— Oare prietenia și încrederea ne sunt interzise?

Argumentul îl tulbură pe Șenar, al cărui ton deveni mai puțin tăios.

— Nu, sigur că nu... Dar ești atât de exagerat și de coleric...

— Eu sunt pe drumul meu, tu pe al tău; vremea iluziilor a trecut.

— Și... care e drumul tău?

— Armata.

Șenar își pipăi bărbia.

— Ai fi strălucit, e-adevărat... Pentru ce motiv vrei să-l vezi pe Faraon?

— Pentru a lupta alături de el în Nubia.

Șenar tresări.

— Cine ți-a vorbit de un război cu Nubia?

Ramses rămase imperturbabil.

— Sunt scrib regal și ofițer superior; îmi lipsește o numire efectivă pe câmpul de luptă. Acordă-mi-o tu.

Şenar se ridică, se plimbă încoace şi-n acolo, apoi reveni şi se aşeză.

— Nu e suficientă.

— Din ce motiv?

— E prea periculos.

— Te îngrijorează sănătatea mea?

— Un prinţ de sânge nu-şi poate asuma riscuri nechibzuite.

— Dar Faraonul nu se va afla el însuşi în fruntea trupelor?

— Nu insista; locul tău nu e acolo.

— Dimpotrivă!

— Hotărârea mea e irevocabilă.

— O să apelez la tata.

— Fără scandal, Ramses; ţara are alte griji decât o înfruntare protocolară.

— Încetează să te mai pui de-a curmezişul, Şenar.

Chipul ca o lună plină al moştenitorului tronului se înăspri.

— De ce anume mă acuzi?

— Mi-am câştigat numirea?

— Regele decide.

— La propunerea ta...

— Am nevoie să mă gândesc.

— Fă-o repede.

Acha se uita în jurul lui. O încăpere destul de mare, două ferestre dispuse judicios pentru a asigura o bună circulaţie a aerului, pereţii şi plafonul decoraţi cu frize florale şi motive geometrice roşii şi albe, o masă joasă, rogojini de bună calitate, mai multe scaune, cufere, un dulap din lemn de papirus... Biroul care-i fusese atribuit la ministerul Afacerilor externe îi păru destul de convenabil. Rareori se întâmpla ca un funcţionar aşa de tânăr să beneficieze de un asemenea confort.

Acha dictă corespondenţa secretarului, primi colegi avizi de a-l întâlni pe cel pe care ministerul îl considera drept un

fenomen, apoi îl întâmpină pe Şenar, dornic de a cunoaşte orice nou funcţionar cu perspectiva unui frumos viitor.

— Eşti mulţumit?

— Voi fi, cu siguranţă.

— Regele îţi apreciază mult munca.

— Aş vrea ca devotamentul meu să-l satisfacă mereu pe Maiestatea Sa.

Şenar închise uşa biroului şi vorbi cu voce scăzută.

— Şi eu apreciez mult munca ta; datorită ţie, Ramses s-a aruncat cu capul înainte în capcană. Singurul lui vis e să se lupte în Nubia! Bineînţeles că, pentru a-l întărâta şi mai mult, la început i-am respins cererea, iar apoi am cedat puţin câte puţin.

— Şi-a obţinut numirea?

— Faraonul va accepta să-l trimită în Nubia pentru a da piept cu prima înfruntare; Ramses ignoră faptul că nubienii sunt nişte războinici de temut, iar revolta în curs de desfăşurare riscă să devină sângeroasă. Plimbarea la minele de turcoază l-a înfierbântat, se crede deja un luptător încercat. Lui singur nu i-ar fi trecut prin cap ideea să se înroleze; nu-i aşa că am pus bine lucrurile la cale, dragul meu?

— Sper că da.

— Dar să vorbim şi de tine, Acha. Nu sunt un ingrat, iar tu îţi exerciţi în mod strălucit calităţile de tânăr diplomat. Un pic de răbdare, două sau trei rapoarte remarcabile şi remarcate şi avansările se vor ţine lanţ.

— Singura mea ambiţie e să-mi servesc ţara.

— Şi a mea la fel, bineînţeles; însă o poziţie mai înaltă îţi permite să fii mai eficace. Te interesează Asia?

— Nu acolo e câmpul de acţiune privilegiat al diplomaţiei noastre?

— Egiptul are nevoie de profesionişti de valoarea ta. Formează-te, învaţă, ascultă şi dă-mi ascultare; n-o să regreţi.

Acha se înclină.

Deşi poporului egiptean nu-i plăceau conflictele, plecarea lui Seti în Nubia nu trezea nici un fel de nelinişte; cum să reziste triburile de negri în faţa unei armate puternice şi bine organizate? Expediţia semăna mai mult cu o operaţie poliţienească decât cu un conflict veritabil. Pedepsiţi cu asprime, rebelii nu vor mai ridica imediat capul, iar Nubia va redeveni o provincie liniştită.

Datorită raportului alarmist al lui Acha, Şenar ştia că egiptenii se vor ciocni de o rezistenţă puternică. Ramses va încerca să-şi dovedească vitejia cu inconştienţa tinereţii; în trecut, săgeţile şi securile nubienilor puseseră capăt vieţii multor soldaţi imprudenţi, prea pătrunşi de propria lor superioritate. Cu puţin noroc, Ramses va cădea şi el pradă aceloraşi nesăbuinţe.

Viaţa îi surâdea lui Şenar; în jocul puterii, el îşi dispunea pionii în aşa fel încât să câştige partida. Faraonul era epuizat de o activitate intensă; într-un viitor apropiat, va fi obligat să-şi desemneze fiul mai mare ca regent şi să-i acorde iniţiativă din ce în ce mai multă. Să se stăpânească, să nu fie nerăbdător, să acţioneze din umbră: acestea erau cheile succesului.

Ameni alergă la debarcaderul principal din Memphis; nefiind obişnuit cu un astfel de exerciţiu, înainta încet, făcându-şi cu greu loc prin mulţimea care saluta corpul expediţionar. Explorând o nouă tranşă de resturi, descoperise un indiciu important, poate chiar decisiv.

Funcţia de secretar al lui Ramses îi permise să treacă de cordonul de securitate; cu răsuflarea tăiată, ajunse pe chei.

— Care e corabia prinţului?

— A plecat, îi răspunse un ofiţer.

29

Plecată din Memphis în a douăzeci şi patra zi din luna a doua a sezonului de iarnă, în anul opt al domniei lui Seti, armata egipteană înainta foarte repede spre sud. La Assuan, debarcară şi apoi se reîmbarcară dincolo de stâncile primei cascade; în această perioadă, înălţimea Nilului permitea trecerea pasurilor periculoase, însă Faraonul prefera să utilizeze corăbii adaptate să urce pe fluviu spre Nubia.

Ramses era încântat. Numit scrib al armatei, el conducea expediţia sub ordinele directe ale tatălui său; se instalase pe aceeaşi corabie cu el, o ambarcaţiune în formă de semilună, ale cărei extremităţi se ridicau mult deasupra apei; două cârme, una la babord şi una la tribord, permiteau manevre suple şi rapide. O pânză imensă, susţinută de un unic catarg de mari dimensiuni, era umflată de un vânt puternic din nord; echipajul verifica des tensiunea din parâme.

În centru, o cabină mare, împărţită în camere şi birouri; în apropierea prorei şi pupei, alte cabine, mai mici, rezervate căpitanului şi celor doi cârmaci. La bordul vasului regal, ca şi în cazul altor unităţi ale flotei de război, domnea o animaţie veselă; marinari şi soldaţi, aveau sentimentul că fac o plimbare fără riscuri şi nici un oficial nu le reamintea că se înşală. Luaseră toţi cunoştinţă de consemnele regelui:

să nu fie agresivi cu civilii, să nu înroleze pe nimeni cu forţa, să aibă o ţinută corectă, să nu facă arestări arbitrare. Faptul că trecerea armatei inspira teamă şi determina respectarea ordinei stabilite era de dorit; ceea ce însemna teroare sau jaf era inacceptabil. Cei ce nu respectau codul onoarei urmau să fie pedepsiţi cu severitate.

Nubia îl fascina pe Ramses care, în timpul călătoriei, nu mai pleca de la proră; colinele deşertice, insuliţele de granit, fâşiile subţiri de verdeaţă rezistentă la arşiţă, cerul de un albastru pur compuneau un peisaj de foc şi de absolut care-i încânta sufletul. Vacile adăstau pe taluzuri, hipopotamii în apă; cocori cu coroană, flamingo roz şi rândunele zburau pe deasupra palmierilor în care se jucau babuinii. Ramses dovedi o simpatie imediată pentru aceste locuri sălbatice; aveau aceeaşi natură ca şi el, erau mistuite de aceeaşi ardoare de nestins.

De la Assuan până la a doua cataractă, armata egipteană traversă o regiune liniştită; se opri lângă nişte sate paşnice cărora le oferiră mărfuri şi mobilier. Această provincie din Uauat*, în care pacea fusese adusă de multă vreme, se întindea de-a lungul a trei sute cincizeci de kilometri; Ramses trăia un vis, încântat, fericit, într-atâta acest tărâm vorbea inimii sale.

Se trezi la vederea unui monument incredibil, fortăreaţa din Buhen, cu zidurile de cărămidă înalte de unsprezece metri şi groase de cinci; din turnurile rectangulare, străbătând în cadenţă circumferinţa dotată cu creneluri, gărzile egiptene supravegheau cea de-a doua cascadă şi împrejurimile. Nici un raid nubian nu putea penetra şirul de obiective întărite, dintre care Buhen era cel mai important; trei mii de soldaţi se găseau aici în permanenţă şi comunicau cu Egiptul prin curieri.

* Termenul înseamnă: „Cea care arde".

Seti și Ramses pătrunseră în fortăreață prin intrarea principală, situată cu fața la deșert; două porți duble, legate printr-un pod de lemn, barau accesul; un eventual agresor ar fi pierit sub o ploaie de săgeți, sulițe și pietre aruncate cu praștia. Ambrazurile cu câte trei creneluri erau astfel dispuse încât dușmanul era prins sub un tir încrucișat ce nu-i lăsa nici o portiță de scăpare.

O parte din contingent fusese primită în micul oraș care se dezvoltase la poalele locului fortificat; o cazarmă, case elegante, antrepozite și ateliere, o piață, instalații sanitare, toate acestea făceau existența mai agreabilă. Corpul de armată al expediției se va bucura de câteva ore de destindere înainte de a intra în cea de-a doua provincie nubiană, ținutul Kush; pentru moment, moralul se menținea ridicat.

Comandantul fortăreței îi primi pe rege și pe fiul acestuia în sala de ceremonii din Buhen, acolo unde împărțea dreptatea după ce deciziile sale fuseseră aprobate de vizir. Prestigioșilor musafiri li se oferiră bere proaspătă și curmale.

— Viceregele Nubiei va fi absent? întrebă Seti.

— N-ar trebui să întârzie, Maiestate.

— Și-a schimbat reședința?

— Nu, Maiestate, a vrut să-și dea seama el însuși de situația din ținutul Iremului, la sudul celei de-a treia cascade.

— Situația... O revoltă, vrei să spui?

Comandantul evită privirea lui Seti.

— Termenul e fără îndoială exagerat.

— Și viceregele se deplasează așa de departe doar ca să aresteze câțiva hoți?

— Nu, Maiestate, controlăm perfect regiunea și...

— De ce, de atâtea luni, rapoartele dumitale minimalizează pericolul?

— Am încercat să rămân obiectiv; nubienii din provincia Irem se agită puțin, e adevărat, dar...

— Două caravane atacate, o fântână pe care au pus mâna niște jefuitori, un ofițer de informații asasinat... Asta înseamnă o mică agitație?

— Am avut parte și de lucruri mai rele, Maiestate.

— Cu siguranță, dar în acele cazuri au fost pronunțate și aplicate pedepse. De data asta, viceregele și cu dumneata n-ați fost capabili să-i arestați pe vinovații care se cred intangibili și se pregătesc să dea naștere unei veritabile rebeliuni.

— Rolul meu este pur defensiv, protestă comandantul; nici un nubian răsculat nu va pătrunde în fortăreața noastră.

Furia lui Seti crescu.

— Crezi că putem abandona ținuturile Kush și Irem în mâinile rebelilor?

— Nici un moment, Maiestate!

— Atunci, vreau adevărul.

Lipsa de vlagă a ofițerului superior îl dezgustă pe Ramses; asemenea lași nu erau demni să slujească Egiptul. În locul tatălui său, l-ar fi degradat și l-ar fi trimis în prima linie.

— Mi se pare inutil să ne punem pe jar trupele, chiar dacă anumite neplăceri ne-au tulburat liniștea.

— Și pierderile noastre?

— Sper că sunt inexistente; viceregele a plecat în fruntea unei patrule experimentate. Doar la simpla lui apariție nubienii vor depune armele.

— Voi aștepta trei zile, nici una mai mult; după aceea, voi interveni.

— Nu va fi necesar, Maiestate, dar voi avea onoarea să vă întâmpin în mod oficial. În seara asta, organizez o mică petrecere...

— Nu voi participa; ai grijă ca soldații mei să nu ducă lipsă de nimic.

Exista oare un peisaj mai violent decât cea de-a doua cascadă? Țărmurile înalte strangulau Nilul care-și croia drum

prin canalele înguste, sufocate de blocurile enorme de bazalt și de granit scăldate de o apă înspumată. Fluviul clocotea și se zbătea cu o asemenea furie încât străpungea obstacolul și își lua un nou avânt. În depărtare, fâșiile de nisip ocru dispăreau sub malurile abrupte și roșii, presărate cu stânci albastre. Ici și colo, palmieri cu trunchiuri duble adăugau o nuanță de verde.

Ramses trăia fiecare tresărire a Nilului, îl întovărășea în luptele lui contra stâncilor, triumfa împreună cu el. Comuniunea era totală între prinț și fluviu.

Micul oraș Buhen era în sărbătoare, foarte departe de un război în care nimeni nu credea. Cele treisprezece fortărețe egiptene descurajaseră mii de agresori; în ceea ce privește ținutul Iremului, nu cuprindea el oare o vastă zonă cultivată, zălogul unei fericiri liniștite pe care nimeni nu se gândea s-o distrugă? Luând exemplul predecesorilor săi, Seti se mulțumise să-și manifeste capacitățile militare pentru a impresiona și a consolida pacea.

Parcurgând campamentul, Ramses își dădu seama că nici un soldat nu se gândea la luptă; se dormea, se benchetuia, se făcea dragoste cu fermecătoarele nubiene, se jucau zaruri, se vorbea de întoarcerea în Egipt, dar nimeni nu-și curăța armele.

Cu toate astea, viceregele Nubiei nu se întorsese încă din provincia Irem.

Ramses observa dispoziția oamenilor pentru respingerea esențialului și hrănirea, în compensație, a iluziilor; realitatea li se părea prea greu digerabilă și atunci se îndopau cu miraje, având certitudinea că în felul acesta înving piedicile. Individul era în același timp dezertor și criminal; prințul își jură să nu dea înapoi din fața faptelor, chiar dacă ele nu corespundeau speranțelor sale. Ca și Nilul, va înfrunta stâncile și le va învinge.

În extremitatea vestică a campamentului, în apropierea deşertului, un om stătea pe vine şi răscolea nisipul, de parcă ar fi îngropat o comoară.

Intrigat, Ramses se apropie cu sabia în mână.

— Ce faci aici?

— Taci, nu face zgomot! ceru o voce care de-abia se auzea.

— Răspunde.

Omul se ridică.

— Ah, ce prostie! L-ai alungat.

— Setau! Tu te-ai înrolat?

— Sigur că nu... Am fost convins că în vizuina asta se ascunde o cobră neagră.

Îmbrăcat cu ciudata lui manta cu buzunare, prost bărbierit, cu pielea mată şi părul negru strălucind în lumina lunii, Setau nu semăna nici pe departe cu un soldat.

— După spusele vrăjitorilor albi, veninul şerpilor nubieni este de o calitate excepţională; o expediţie ca asta era o ocazie fericită!

— Şi... pericolul? E vorba de un război!

— Nu simt mirosul sângelui; imbecilii ăştia de soldaţi se îmbuibă şi se îmbată. În fond, asta e activitatea lor cea mai puţin periculoasă.

— Calmul ăsta n-o să dureze.

— Certitudine sau profeţie?

— Crezi că Faraonul a deplasat atâţia oameni doar pentru o simplă paradă?

— Contează prea puţin, atâta vreme cât sunt lăsat să prind şerpi; mărimea şi culorile lor sunt splendide! În loc să-ţi rişti viaţa prosteşte, ai face mai bine să vii cu mine în deşert. O să facem nişte capturi frumoase.

— Sunt la ordinele tatălui meu.

— Iar eu sunt liber.

Setau se întinse pe pământ și adormi imediat; era cu siguranță singurul egiptean care nu se temea de vizitele nocturne ale reptilelor.

Ramses contempla cascada și împărtășea eforturile neîncetate ale Nilului. Noaptea se destrăma atunci când simți o prezență în spatele lui.

— Ai uitat să dormi, fiule?

— L-am vegheat pe Setau și am văzut mai mulți șerpi apropiindu-se de el, oprindu-se și apoi îndepărtându-se; chiar și în timpul somnului își exercită puterea. Nu așa stau lucrurile și în cazul unui monarh?

— Viceregele s-a întors, îi dezvălui Seti.

Ramses își privi tatăl.

— A făcut pace în Irem?

— Cinci morți, zece răniți grav și o retragere precipitată: iată esența acțiunii lui. Previziunile prietenului tău Acha se dovedesc exacte, băiatul ăsta e un remarcabil observator care a tras concluzii corecte pe baza mărturiilor primite.

— Uneori mă neliniștește; dar inteligența lui e extraordinară.

— Din nefericire, a avut dreptate, contrazicând o armată de consilieri.

— E război?

— Da, Ramses; nimic nu-mi displace mai mult, însă Faraonul nu trebuie să tolereze nici rebelii, nici pe cei care produc necazuri. În caz contrar, ar fi sfârșitul domniei lui Maat și venirea în loc a dezordinei; iar aceasta din urmă dă naștere la suferințe pentru toți, mari și mici. În nord, Egiptul se protejează de invazie controlând Canaanul și Siria, iar în sud, Nubia. Regele care se va dovedi slab, precum Akhenaton, își va pune în pericol țara.

— Ne vom bate?

— Să sperăm că nubienii vor fi rezonabili. Fratele tău a insistat mult să-ţi confirm numirea; pare să creadă în calităţile tale de soldat. Însă adversarii noştri sunt de temut; dacă devin exaltaţi, pot lupta până la moarte, insensibili la lovituri.

— Mă consideri inapt pentru luptă?

— Nu eşti obligat să-ţi asumi riscuri nechibzuite.

— Mi-ai încredinţat o responsabilitate, mi-o asum.

— Viaţa ta nu ţi se pare mai preţioasă?

— Cu siguranţă, nu; cine nu-şi ţine cuvântul, nu merită să trăiască.

— Atunci, luptă, dacă revoltele nu încetează; luptă ca un taur, ca un leu şi ca un şoim, fii fulgerător ca o furtună. Dacă nu, vei fi învins.

30

Armata părăsi cu regret Buhenul pentru a trece și de cea de-a doua cascadă, barajul de securitate al fortărețelor, și ca să pătrundă în ținutul Kush, unde domnea pacea, dar care era populat de nubieni robuști, vestiți pentru vitejia lor. Până la insula Sai, pe care se înălțau fortificațiile din Shaat, reședința celui de-al doilea vicerege, călătoria a fost de scurtă durată. La câțiva kilometri în aval, Ramses reperase o altă insulă, Amara, a cărei frumusețe sălbatică îl cucerise; dacă soarta îi surâdea, îl va ruga pe tatăl său să dea poruncă să se construiască o capelă ca omagiu pentru splendoarea Nubiei.

În Shaat, cântecele lipsite de griji se stinseseră; citadela, mult mai puțin importantă decât Buhenul, era plină de refugiații care părăsiseră în grabă câmpia bogată a Iremului, căzută în mâinile rebelilor. Îmbătați de victorie și de lipsa de reacție a viceregelui, care se mulțumise să le trimită în întâmpinare câțiva veterani repede împrăștiați, două triburi depășiseră a treia cascadă și înaintau spre nord. Vechiul vis renăștea: recucerirea ținutului Kush, prin alungarea egiptenilor, și un asalt decisiv asupra fortărețelor.

Shaat era prima expusă pericolului.

Seti ordonă declanșarea stării de război. La fiecare crenel, un arcaș; în vârful turnurilor, aruncătorii cu praștia; la adăpostul șanțurilor și desfășurată la baza zidurilor de cărămidă, infanteria.

Apoi, Faraonul și fiul său, însoțiți de un vicerege al Nubiei tăcut și abătut, îl interogară pe comandantul fortăreței.

— Veștile sunt dezastruoase, se plânse el; de o săptămână, rebeliunea a căpătat proporții incredibile. De obicei, triburile se ceartă între ele și strică orice alianță; de data asta, se înțeleg! Am trimis mesaje la Buhen, însă...

Prezența viceregelui îl împiedică pe comandant să emită o critică prea aspră.

— Continuă, ceru Seti.

— Am fi putut înăbuși din fașă această revoltă dacă am fi intervenit la timp; în prezent, mă întreb dacă n-ar fi mai înțelept să ne repliem.

Ramses era consternat. Cum să presupui că responsabilii cu securitatea Egiptului au putut fi atât de lași și de neprevăzători?

— Aceste triburi sunt așa de înspăimântătoare? întrebă el.

— Niște fiare, răspunse comandantul; nici moartea, nici suferința nu-i sperie. Găsesc plăcere în a lupta și a ucide; n-aș reproșa nimănui dacă ar lua-o la goană atunci când acești sălbatici pornesc la atac urlând.

— S-o ia la goană? Dar asta e trădare!

— Când o să-i vedeți, veți înțelege; numai o armată mult superioară ca număr le-ar putea veni de hac. Iar în momentul ăsta, nu știm dacă dușmanii noștri sunt sute sau mii.

— Plecați cu refugiații spre Buhen și să-l trimiteți pe vicerege aici, ordonă Seti.

— Și întăriri?

— *O să vedem; mesagerii mei vă vor ține la curent.* Să se închidă accesul pe Nil și toate fortărețele să se pregătească pentru respingerea atacurilor.

Viceregele dispăru pe furiș; se temuse de alte sancțiuni. Comandantul pregăti evacuarea; două ore mai târziu, o coloană lungă porni spre nord. În Shaat nu rămaseră decât Faraonul, Ramses și o mie de soldați al căror moral scăzuse brusc. Se

șoptea că zece mii de negri, avizi de sânge, se vor năpusti asupra citadelei și-i vor masacra pe egipteni până la ultimul.

Seti lăsă în seama lui Ramses sarcina de a spune adevărul trupelor. Tânărul nu se mulțumi să expună doar faptele și să risipească falsele zvonuri, el făcu apel la curajul fiecăruia și la datoria de a-și apăra țara, chiar dacă asta le-ar periclita viața. Cuvintele lui simple, directe și entuziasmul care le însoțea își atinseră ținta. Aflând că fiul regelui va lupta împreună cu ei, fără să-și aroge vreun privilegiu, soldații își recăpătară speranța; ardoarea lui Ramses, la care se adăugau calitățile de strateg ale lui Seti, îi vor salva de la dezastru.

Regele hotărâse să se înainteze spre sud și să nu se aștepte un eventual atac; trecerea trupelor dușmane prin foc și sabie i se părea a fi de preferat, chit că ar fi trebuit să bată în retragere dacă erau prea numeroși. Cel puțin, va găsi o poziție stabilă.

Într-o seară, timp îndelungat, Seti studie harta ținutului Kush în compania lui Ramses și îl învăță să citească indicațiile geografilor. Atâta încredere din partea Faraonului îl făcu fericit pe tânărul prinț; învăță repede și își promise să păstreze în minte fiecare detaliu. Orice s-ar întâmpla, mâine va fi o zi glorioasă.

Seti se retrase în camera din fortăreață rezervată suveranului, iar Ramses se întinse pe un pat rudimentar. Visele despre victorie îi fură tulburate de râsetele și suspinele provenind din încăperea alăturată; intrigat, se ridică și împinse ușa ce dădea în camera suspectă.

Culcat pe burtă, Setau aprecia din plin maniera zgomotoasă de a face masaj a unei tinere nubiene goale, cu chipul foarte fin și cu un corp minunat. Pielea de abanos strălucea, iar trăsăturile ei nu aveau nimic negroid și te făceau să te gândești la cele ale unei nobile thebane. Ea era aceea care râdea, amuzată să-l vadă pe Setau atât de satisfăcut.

— Are cincisprezece ani și o cheamă Lotus, îi dezvălui îmblânzitorul de șerpi; degetele ei îți destind spatele cu o perfecțiune inegalabilă. N-ai vrea să beneficiezi și tu de darul ei?

— Mai curând aș vrea să-ți fur o asemenea cucerire.

— Mai mult decât atât, frecventează cele mai periculoase reptile fără cea mai mică teamă; deja am cules împreună o frumoasă cantitate de venin. Ce noroc, pe toți zeii! Expediția asta îmi place... Am avut dreptate să n-o scap.

— Mâine veți păzi fortăreața.

— Ataci?

— Avansăm.

— Am înțeles, Lotus și cu mine vom servi drept paznici; ne obligăm să capturăm o duzină de cobre.

În timpul iernii, dimineața devreme era foarte frig; așa că infanteriștii își îmbrăcaseră tunicile lungi pe care urmau să le scoată atunci când razele soarelui nubian le va reîncălzi sângele. Ramses, conducând un car ușor, se afla în fruntea trupelor, chiar în spatele cercetașilor; Seti se găsea în mijlocul armatei sale, protejat de o gardă specială.

Un muget tulbură liniștea stepei; Ramses dădu ordin de oprire, sări jos din car și îi urmă pe cercetași.

O fiară monstruoasă, cu trompă, scotea urlete de durere; se zbătea să scape de o suliță înfiptă la extremitatea incredibilului nas și care îi provoca o suferință insuportabilă. Un elefant... Animalul care, în vremuri îndepărtate, dăduse numele Insulei de Fildeș, la granița de sud a Egiptului, de unde dispăruse!

Era pentru prima oară când prințul vedea un elefant.

— Un mascul enorm, comentă unul dintre cercetași; fiecare dintre colți cântărește cel puțin optzeci de kilograme. Oricum, nu vă apropiați.

— Dar e rănit!

— Nubienii au încercat să-l răpună; i-am pus pe fugă.

Confruntarea era aproape.

În timp ce un cercetaş alerga să-l anunţe pe rege, Ramses se îndreptă spre elefant. La douăzeci de metri de monstru, se opri şi îi căută privirea. Animalul rănit încetă să se mai zbată şi observă minuscula creatură.

Ramses îşi arătă mâinile goale; masculul uriaş îşi ridică trompa, ca şi cum ar fi înţeles intenţiile paşnice ale bipedului. Prinţul înainta foarte încet.

Un cercetaş vru să strige, însă tovarăşul lui îi astupă gura; la cel mai mic incident, elefantul l-ar fi călcat în picioare pe fiul Faraonului.

Ramses nu arăta nici un pic de teamă; în privirea atentă a patrupedului, el percepu o inteligenţă foarte vie, capabilă să-i descifreze intenţiile. Câţiva paşi încă şi se găsi la un metru de rănit, a cărui coadă se zbătea cu putere.

Prinţul ridică braţele, iar uriaşul îşi aplecă trompa.

— O să-ţi fac rău, îl anunţă el, dar nu se poate altfel.

Ramses apucă săgeata.

— Eşti de acord?

Urechile mari bătură aerul, ca şi cum elefantul ar fi încuviinţat.

Prinţul trase violent, extrăgând fierul dintr-o singură încercare; gigantul mugi, eliberat. Stupefiaţi, cercetaşii crezură că avusese loc un miracol şi că Ramses nu va supravieţui încercării sale; vârful trompei însângerate i se înnodă în jurul taliei.

În câteva secunde va fi strivit; apoi venea rândul lor. Mai bine să fugă.

— Uitaţi-vă, uitaţi-vă numai!

Vocea veselă a prinţului îi opri; se întoarseră şi îl văzură cocoţat pe capul gigantului, acolo unde, cu o infinită delicateţe, îl depusese trompa.

— De la înălțimea acestui munte, declară Ramses, se poate zări și cea mai mică mișcare a dușmanului.

Fapta eroică a prințului dădu armatei un imbold; toți evocau forța supranaturală a lui Ramses, capabil să supună voinței sale pe cel mai puternic animal, a cărui rană era îngrijită cu tampoane îmbibate cu ulei și miere. Între el și elefant, nici o dificultate de comunicare; unul vorbea cu limba și mâinile, celălalt cu trompa și urechile. Sub protecția gigantului, care urma un drum degajat, soldații ajunseră într-un sat format din colibe de chirpici, cu acoperișurile din crengi de palmier.

Ici și colo, cadavre de bătrâni, copii și femei, unele cu burțile despicate, altele cu gâtul tăiat. Bărbații care încercaseră să opună rezistență zăceau puțin mai departe, mutilați. Recoltele fuseseră arse, iar animalele ucise.

Ramses își simți inima zbătându-i-se în piept.

Acesta era, deci, războiul, acest carnagiu, această cruzime fără limite care-l făcea pe om să devină cel mai rău animal de pradă.

— Nu beți apă din fântâni? strigă un soldat de vârstă mijlocie.

Doi tineri își potoliseră deja setea; muriră câteva minute mai târziu, cu măruntaiele în flăcări. Răsculații otrăviseră fântânile pentru a-i ucide pe locuitori, frații lor dornici de a rămâne fideli Egiptului.

— Un caz pe care nu l-aș fi putut trata, se plânse Setau; în domeniul otrăvurilor vegetale totul îmi este străin. Din fericire, Lotus o să mă instruiască.

— Ce cauți aici? se miră Ramses; nu trebuia să păzești fortăreața?

— O misiune plictisitoare... Natura asta e atât de bogată, de abundentă!

— Precum satul ăsta masacrat, de exemplu?

Setau puse mâna pe umărul prietenului său.

— Înțelegi acum de ce prefer șerpii? Maniera lor de a ucide e mult mai nobilă și ne și furnizează remedii puternice contra bolilor.

— Omul nu se reduce doar la oroarea asta.

— Ești tu atât de sigur?

— Există Maat, există haosul; am venit pe lume pentru ca Maat să domnească, iar răul să fie învins, chiar dacă ar fi fost la putere mereu.

— Numai un faraon gândește așa, iar tu nu ești decât un comandant de război care se pregătește să-i masacreze pe cei care masacrează.

— Sau să cadă sub loviturile lor.

— Nu cobi și vino să bei un ceai preparat de Lotus; te va face invincibil.

Seti era încruntat.

Îi adunase în cortul său pe Ramses și pe ofițerii superiori.

— Ce propuneți?

— Să mai avansăm, propuse un veteran; să trecem de cea de-a treia cascadă și să invadăm ținutul Iremului. Rapiditatea noastră va fi cheia succesului.

— Am putea cădea într-o capcană, anunță un tânăr ofițer; nubienii știu că noi suntem adepții unei astfel de tactici.

— Exact, admise Faraonul; pentru a evita o cursă, e indispensabil să reperăm pozițiile dușmanilor. Îmi trebuie voluntari care să acționeze în timpul nopții.

— E foarte riscant, observă veteranul.

— Sunt conștient de asta.

Ramses se ridică.

— Mă ofer voluntar.

— Și eu, declară veteranul, și știu alți trei camarazi care vor avea același curaj ca și prințul.

31

Prințul își scoase coiful, tunica de piele, cămașa de gală și sandalele; pentru a se aventura în savana nubiană, își va înnegri corpul cu cărbune de lemn și se va înarma doar cu un pumnal. Înainte de a porni, pătrunse în cortul lui Setau.

Îmblânzitorul de șerpi fierbea un lichid galben, iar Lotus prepara un ceai de hibiscus de culoare roșie.

— Un șarpe negru cu roșu s-a strecurat sub rogojina mea, explică Setau, radios; ce șansă! Încă un specimen necunoscut și o bună cantitate de venin. Zeii sunt alături de noi, Ramses! Această Nubie e un paradis; oare câte specii adăpostește?

Ridicând ochii, îl privi lung pe prinț.

— Unde crezi că te duci în starea asta?

— Să reperez tabăra rebelilor.

— Încotro o apuci?

— Drept spre sud; până la urmă îi descopăr.

— Esențialul e să te-ntorci.

— Cred în șansa mea.

Setau clătină din cap.

— Bea licoarea asta cu noi; cel puțin, vei cunoaște o savoare sublimă înainte de a cădea în mâinile negrilor.

Băutura roșie avea gust de fructe și era răcoritoare; Lotus îl servi de trei ori pe Ramses.

— După părerea mea, decretă Setau, comiţi o prostie.

— Îmi fac datoria.

— Fără vorbe goale! Te arunci cu capul înainte, neavând nici o şansă de reuşită.

— Dimpotrivă, eu...

Ramses se ridică, nesigur.

— Te doare ceva?

— Nu, dar...

— Aşază-te.

— Trebuie să plec.

— În starea asta?

— Mi-e bine şi...

Ramses leşină şi căzu în braţele lui Setau; acesta îl întinse pe o rogojină, aproape de foc, şi ieşi din cort.

Deşi se aştepta să-l întâlnească pe faraon, statura lui Seti îl impresionă.

— Mulţumesc, Setau.

— După părerea lui Lotus, e un drog foarte uşor; Ramses se va trezi în zori proaspăt şi bine dispus. În ceea ce priveşte misiunea, fiţi fără grijă: Lotus şi cu mine îi luăm locul. Ea mă va ghida.

— Ce îţi doreşti pentru tine însuţi?

— Să vă protejez fiul de excese.

Seti se depărtă. Setau era mândru de el: câte fiinţe se puteau lăuda că primiseră mulţumiri din partea Faraonului?

O rază de soare, alunecând în interiorul cortului, îl trezi pe Ramses. Timp de câteva secunde, mintea îi rămase înceţoşată; nu mai ştia unde se află. Apoi adevărul ieşi la lumină: Setau şi nubiana lui îl drogaseră!

Furios, ţâşni afară şi se repezi la Setau care mânca peşte uscat.

— Uşurel! Încă puţin şi m-aş fi înecat.

— Dar eu, ce mi-ai dat să înghit?

— O lecție de înțelepciune.

— Aveam o misiune de îndeplinit și tu m-ai împiedicat.

— Îmbrățișeaz-o pe Lotus și mulțumește-i; datorită ei, cunoaștem amplasamentul taberei principale a dușmanului.

— Dar... ea e de-ai lor!

— Familia ei a fost asasinată în timpul distrugerii satului.

— E sinceră?

— Tu, entuziastul, ai devenit sceptic? Da, e sinceră; de aceea a decis să ne ajute.

Răsculații nu sunt din tribul ei și seamănă nefericirea în regiunea cea mai prosperă a Nubiei. În loc să te vaiți, spală-te, mănâncă și îmbracă-te ca un prinț; tatăl tău te așteaptă.

Încrezându-se în indicațiile lui Lotus, armata egipteană se puse în mișcare, cu Ramses în frunte, cocoțat pe elefant. În primele două ore, gigantul se arătă liniștit, aproape nepăsător; în trecere, se hrănea cu ramuri.

Apoi, atitudinea lui se schimbă; cu privirea fixă, înainta mai lent, fără să facă nici cel mai mic zgomot. Ușoare, de parcă n-ar fi cântărit un gram, picioarele lui se așezau pe pământ cu o delicatețe incredibilă. Dintr-o dată, trompa se ridică până în vârful unui palmier și înșfăcă un negru înarmat cu o praștie; animalul îl proiectă în trunchiul copacului și îi zdrobi spinarea.

Oare iscoada avusese timp să-i prevină pe ai săi? Ramses se întoarse, așteptând ordine. Semnul Faraonului era fără echivoc: desfășurare și atac.

Elefantul porni.

De-abia trecuse de barajul subțire al unei plantații de palmieri, că Ramses îi zări: sute de războinici nubieni, cu pielea foarte neagră, partea anterioară a craniului rasă, nasul turtit, buzele proeminente, inele de aur în urechi, pene în părul scurt și creț, obrajii plini de cicatrice; soldații purtau

niște fuste scurte din piele pestriță, iar conducătorii robe albe și centuri roșii.

Inutil să-i someze să se retragă: imediat ce zăriră elefantul și avangarda armatei egiptene, se repeziră la arcuri și începură să tragă. Graba asta se dovedi fatală, căci ei reacționau dispersați, în timp ce asalturile în valuri ale egiptenilor se succedau cu calm și hotărâre.

Arcașii lui Seti îi scoaseră în afara luptei pe trăgătorii nubieni care erau înnebuniți și se simțeau prinși ca într-un clește; apoi, lăncierii atacară prin dos tabăra și îi masacrară pe negrii care își încărcau praștiile. Grație scuturilor, infanteriștii opriră un atac disperat cu securi și își străpunseră adversarii cu săbiile lor scurte.

Supraviețuitorii nubienilor, înfricoșați, lăsară jos armele și îngenunchiară; îi implorară pe egipteni să-i cruțe.

Seti ridică brațul drept și lupta, care nu durase decât câteva minute, încetă; imediat, învingătorii legară la spate mâinile învinșilor.

Elefantul nu-și terminase lupta; smulse acoperișul celei mai mari colibe și-i făcu praf pereții. Apărură doi nubieni, unul mare și demn, cu o bandă lată și roșie petrecută peste piept, celălalt mic și nervos, ascunzându-se în spatele unei lăzi.

Acesta din urmă era cel care îl rănise pe uriaș, înfigându-i o suliță în trompă. Elefantul îl culese ca pe un fruct copt și, strângându-i mijlocul, îl ținu în aer câteva clipe lungi. Micul negru țipa și gesticula, încercând în zadar să se elibereze din menghină. Când gigantul îl puse pe pământ, se crezu salvat; abia schiță o mișcare, vrând s-o ia la sănătoasa, că un picior enorm îi zdrobi capul. Fără grabă, elefantul îl strivise pe cel care îi produsese atâta suferință.

Ramses se adresă marelui nubian care nu mișcase un deget; cu brațele încrucișate la piept, se mulțumise să privească scena.

— Tu ești șeful lor?

— Ei bine, da, eu sunt; ești destul de tânăr ca se ne fi putut doborî.

— Prestigiul revine faraonului.

— Deci, s-a deplasat în persoană... Iată de ce vrăjitorii pretindeau că nu putem învinge. Ar fi trebuit să-i ascult.

— Unde se ascund celelalte triburi răsculate?

— Îți voi spune și mă voi duce să le întâlnesc pentru a le cere să se predea. Faraonul le va lăsa viața?

— El hotărăște.

Seti nu acordă nici un răgaz dușmanilor; chiar în aceeași zi, atacă alte două tabere. Nici unii, nici alții nu ascultaseră sfaturile șefului învins. Luptele au fost de scurtă durată, deoarece nubienii se băteau fără nici o coordonare; amintindu-și de predicțiile vrăjitorilor și văzându-l apărând pe Seti, a cărui privire ardea ca un foc, mulți nu mai luptară cu ardoarea obișnuită. În mintea lor bătălia era dinainte pierdută.

În zorii zilei următoare, celelalte triburi depuseră armele; nu se vorbea oare cu groază de fiul regelui, stăpânul unui elefant care ucisese deja zeci de negri? Nimeni nu se putea opune armatei Faraonului.

Seti făcuse șase sute de prizonieri; aceștia erau însoțiți de cincizeci și patru de tineri, șaptezeci de tinere și patruzeci și opt de copii care urmau să fie educați în Egipt și apoi să se întoarcă în Nubia ca purtători ai unei culturi complementare, axată pe pacea cu puternicul ei vecin.

Regele se asigură că ținutul Iremului fusese eliberat în totalitate și că locuitorii acestei bogate regiuni agricole aveau din nou acces la fântânile pe care puseseră stăpânire răsculații. Pe viitor, viceregele din Kush va inspecta lunar regiunea pentru a evita izbucnirea altor revolte; dacă țăranii

aveau de formulat anumite revendicări, el îi va asculta și va încerca să le dea satisfacție. În caz de litigiu grav, Faraonul va fi acela care va tranșa problema.

Ramses devenise nostalgic; i se părea dezolant să părăsească Nubia. Nu îndrăznise să-i ceară tatălui său postul de vicerege pentru care credea el că este făcut. De când îi venise ideea asta, privirea lui Seti îl făcea mereu să nu-i poată vorbi despre ea. Monarhul îi expuse noul său plan: menținerea în post a actualului vicerege, cerându-i-se o conduită impecabilă. La cea mai mică greșeală, urma să-și termine cariera ca intendent de fortăreață.

Trompa elefantului atinse ușor obrazul lui Ramses; indiferent la rugămințile soldaților care doreau să-l vadă pe gigant defilând prin Memphis, prințul decisese să-l lase liber și fericit pe pământul unde se născuse.

Ramses mângâie trompa a cărei rană deja se cicatrizase; elefantul îi indica direcția spre savană, ca și cum l-ar fi invitat să-l urmeze. Dar drumurile uriașului și ale prințului se despărțeau aici.

Timp de mai multe minute, Ramses rămase nemișcat; absența surprinzătorului său aliat îi sfâșia inima. Cât ar fi vrut să plece cu el, să descopere drumuri necunoscute, să-și culeagă învățătura... Dar visul se risipi, trebuia să se îmbarce și să se întoarcă spre nord. Prințul își jură că va reveni în Nubia.

Egiptenii ridicară tabăra cântând; soldații nu mai încetau cu elogiile la adresa lui Seti și a lui Ramses care tansformaseră într-un triumf periculoasa expediție. Nu mai stinseră jarul pe care-l vor strânge indigenii.

Trecând pe lângă un tufiș, prințul auzi un vaiet. Cum putuse fi abandonat un rănit?

Îndepărtă frunzișul și descoperi un pui de leu înfricoșat, respirând cu greutate. Animalul întinse laba dreaptă, umflată;

cu ochii strălucitori de febră, gemea. Ramses îl luă în braţe şi constată că inima îi bătea neregulat. Dacă nu primea îngrijiri, puiul de leu avea să moară.

Din fericire, Setau nu se îmbarcase încă; Ramses îi prezentă bolnavul. Examinarea rănii nu lăsa nici o umbră de îndoială.

— O muşcătură de şarpe, concluzionă Setau.

— Care e diagnosticul tău?

— Foarte pesimist... Uită-te bine: se văd trei urme corespunzătoare celor doi colţi veninoşi principali şi celui de înlocuire, precum şi amprenta celor douăzeci şi cinci de dinţi. Deci, e vorba de o cobră. Dacă puiul ăsta de leu n-ar fi cu totul deosebit, până acum ar fi fost mort.

— Deosebit?

— Observă-i labele: pentru un animal aşa de tânăr, sunt enorme. Dacă sălbăticiunea ar trăi, ar atinge o mărime de-a dreptul monstruoasă.

— Încearcă să-l salvezi.

— Singura lui şansă e anotimpul; iarna, veninul cobrei e mai puţin activ.

Setau măcină şi amestecă în vin o rădăcină de lemnul-şarpelui provenind din deşertul oriental şi îi dădu puiului de leu să bea; apoi zdrobi foarte fin frunzele arbustului şi le amestecă în ulei, după care unse corpul animalului pentru a-i stimula inima şi a-i îmbunătăţi capacitatea respiratorie.

În timpul călătoriei, Ramses nu părăsi puiul de leu care stătea învelit într-o compresă compusă din nisip din deşert, menţinut umed, şi frunze de ricin. Animalul se mişca din ce în ce mai puţin; hrănit cu lapte, slăbea mereu. Totuşi, aprecia mângâierile prinţului şi-i oferea priviri recunoscătoare.

— O să trăieşti, îi promise el, şi vom fi prieteni.

32

La început, Străjerul dădu înapoi; după aceea, se apropie.

Câinele galben, temător, se duse până acolo de unde putea să adulmece puiul de leu, ai cărui ochi miraţi descopereau un animal bizar. Mica sălbăticiune, încă slăbită, ar fi vrut să se joace; sări pe Străjer şi îl sufocă sub greutatea lui. Câinele lătră, reuşi să se elibereze, dar nu şi să evite o lovitură de gheară care-i brăzdă spatele.

Ramses prinse de gât puiul de leu şi îl dojeni îndelung; cu urechile ridicate, acesta asculta. Prinţul îşi îngriji câinele, a cărui rană era superficială, şi organiză o nouă confruntare între cei doi tovarăşi ai lui. Străjerul, puţin răzbunător, îi administră o lovitură de labă puiului de leu pe care Setau îl numise „Voinicul". Nu învinsese el veninul şarpelui şi umbra unei morţi sigure? Numele ăsta îi va purta noroc şi era potrivit pentru formidabila lui putere. Setau gândise cu voce tare: un elefant uriaş, un leu monstruos... Nu era Ramses versat în tot ceea ce priveşte grandiosul şi excepţionalul, fiind incapabil să se intereseze de lucrurile mici sau jalnice?

Foarte repede, puiul de leu şi câinele îşi dădură seama de puterile lor; Voinicul învăţă să se stăpânească, Străjerul să tachineze mai puţin. O prietenie trainică se născu între ei; jocuri şi curse bezmetice îi uniră în aceeaşi bucurie de a trăi. După ce mâncau, câinele adormea alături de puiul de leu.

La curte, faptele de vitejie ale lui Ramses făcură mare zarvă. Un om capabil să îmblânzească un elefant și un leu era dotat cu o putere magică pe care nimeni n-o putea disprețui; frumoasa Iset resimți o reală mândrie, iar Șenar o amărăciune profundă. Cum puteau atâtea notabilități să se arate așa de naivi? Ramses avusese noroc, asta era tot; nimeni nu putea comunica cu animalele sălbatice. Într-o bună zi, leul va redeveni sălbatic și-l va sfâșia în bucăți.

Totuși, fiul mai mare al regelui considera că era bine să întrețină excelente relații oficiale cu fratele său; după ce-l proslăvi pe Seti, ca de altfel întreg Egiptul, Șenar sublinie rolul pe care-l jucase Ramses în lupta contra nubienilor răsculați. Lăudă calitățile lui militare și dori să fie recunoscute de o manieră mai oficială.

Cu ocazia înmânării unor recompense veteranilor din Asia, la care oficia Șenar, delegat de rege, acesta își manifestă intenția de a-și întâlni fratele între patru ochi. Ramses așteptă sfârșitul ceremoniei, apoi cei doi se retraseră în biroul lui Șenar, a cărei decorație urma să fie refăcută. Pictorul, un geniu veritabil, reprezentase straturi de flori pe deasupra cărora zburau fluturi multicolori.

— Nu e o minunăție? Îmi place să lucrez înconjurat de lux; sarcinile îmi par mai ușoare. Vrei să bei vin nou?

— Nu, mulțumesc; mondenitățile astea mă plictisesc.

— Și pe mine, dar sunt indispensabile; vitejilor noștri le plac onorurile. Nu-și riscă ei viața, așa, ca tine, pentru a ne păstra securitatea? Purtarea ta a fost exemplară în Nubia; totuși, afacerea a fost prost începută.

Șenar se îngrășase; amator de mâncare bună, lipsindu-i exercițiul fizic, semăna cu o notabilitate de provincie care luase proporții.

— Tatăl nostru a condus campania cu o mână de maestru; simpla lui prezență înspăimânta dușmanul.

— Desigur, desigur... Dar apariţia ta pe spinarea elefantului n-a fost deloc străină de succesul nostru. Se șoptește că Nubia te-a impresionat mult.

— E adevărat, îmi place regiunea asta!

— Cum consideri tu comportamentul viceregelui Nubiei?

— Nedemn și condamnabil.

— Cu toate astea, Faraonul l-a lăsat mai departe în postul lui...

— Seti știe să guverneze.

— Situația asta nu poate să dureze; viceregele nu va întârzia să comită o nouă greșeală gravă.

— Crezi că n-a tras învăţăminte din propriile erori?

— Oamenii nu se schimbă aşa de uşor, dragul meu frate; au tendința de a-și repeta faptele și atitudinile. Viceregele nu va face excepţie de la regulă, crede-mă.

— Fiecare cu soarta lui.

— Căderea lui ar putea avea legătură cu tine.

— În ce fel?

— Nu face pe prostul; dacă te-ai îndrăgostit de Nubia, singura funcţie pe care o dorești e aceea de vicerege. Eu pot să te ajut s-o obţii.

Ramses nu se aştepta la o asemenea perspectivă; Șenar îi remarcă tulburarea.

— Consider că pretenția ta e perfect legitimă, urmă el; dacă ai ocupa postul ăsta, nici o tentativă de revoltă nu ar mai avea loc. Ai face un serviciu țării și ai fi fericit.

Un vis... Un vis pe care Ramses și-l alungase din minte. Să trăiască acolo, împreună cu leul și câinele lui, să parcurgă în fiecare zi întinderi imense și pustii, să-și împărtășească sentimentele Nilului, stâncilor și nisipului auriu... Nu, era prea frumos.

— Îţi baţi joc de mine, Șenar.

— O să-i dovedesc regelui că ești făcut pentru postul asta; Seti te-a văzut în acțiune. Numeroase voci se vor uni cu a mea și vei avea câștig de cauză.

— Cum dorești.

Șenar își felicită fratele.

Aflat în Nubia, Ramses n-o să-i mai stea în cale.

Acha se plictisea.

În câteva săptămâni epuizase bucuriile muncii administrative pe care ierarhia i-o încredințase. Birocrația și arhivele nu prezentau interes; doar aventura lucrului în teren îl mai atrăgea. Să stabilească contacte, să-i facă să vorbească pe oamenii de condiții diferite, să deceleze minciuna, să descopere micile și marile secrete, să dezvăluie ceea ce se încerca să i se ascundă, iată ce-l putea amuza.

În timp, va trebui să-și facă un aliat; cu capul plecat, în așteptarea postului care să-i permită să călătorească în Asia și să înțeleagă mecanismul gândirii dușmanilor Egiptului, desfășura singura strategie pe care o putea folosi un diplomat: să hoinărească pe culoare.

În felul acesta, va întâlni oameni cu experiență, zgârciți la vorbă și păstrându-și cu strășnicie secretele, și va ști să-i flateze; necerând nimic, politicos, cultivat, le va câștiga încrederea și va angaja nenumărate dialoguri, fără să-și deranjeze interlocutorii. Puțin câte puțin, află conținutul dosarelor confidențiale fără să aibă nevoie să le consulte. Câteva observații flatante, complimente bine chibzuite, întrebări pertinente și un limbaj ales îi vor atrage stima înalților funcționari ai ministerului Afacerilor străine.

Șenar nu primi decât ecouri favorabile referitor la tânărul Acha; faptul că și-l făcuse aliat era unul din cele mai frumoase succese ale lui. Pe parcursul frecventelor și discretelor lor întâlniri, Acha îl informa despre ceea ce se mai punea la

cale pe aleile puterii. Şenar îşi verifica şi îşi completa propriile informaţii; zi după zi, se pregătea în mod metodic pentru meseria de rege.

De la întoarcerea din Nubia, Seti părea obosit; mai mulţi consilieri prevedeau numirea lui Şenar ca regent pentru a-l uşura pe suveran de greutatea anumitor responsabilităţi. Din moment ce hotărârea fusese luată şi nu întâmpina nici o opoziţie, de ce să se mai întârzie?

Abil, Şenar domolea spiritele; vârsta lui tânără şi lipsa de experienţă, afirma el, erau încă nişte handicapuri. Trebuia să se recurgă la înţelepciunea Faraonului.

Ameni îşi reluă atacul; vindecat după o congestie care-l ţintuise la pat, voia să-i dovedească lui Ramses că investigaţiile lui nu fuseseră făcute în van. O muncă excesivă minase sănătatea tânărului scrib, însă îşi reluă lucrul cu aceeaşi seriozitate, dezolat că rămăsese în urmă. Deşi Ramses nu-i făcuse nici un reproş, Ameni se simţea vinovat. O zi de pauză i se părea o greşeală de neiertat.

— Am scormonit prin toate resturile şi am obţinut o dovadă, afirmă el în faţa lui Ramses.

— „Dovadă" nu e un cuvânt exagerat?

— Două fragmente de calcar se potrivesc în mod indiscutabil: pe unul e menţionat atelierul suspect, iar pe celălalt numele proprietarului, din nefericire spart, dar care se termină cu litera R. Indiciul ăsta nu-l acuză pe Şenar?

Ramses aproape uitase seria de întâmplări care precedase călătoria lui în Nubia. Rândaşul, căruţaşul, cerneala de contrabandă... Toate astea îi păreau foarte departe şi puţin demne de interes.

— Meriţi felicitări, Ameni, dar nici un judecător nu va consimţi să instrumenteze un proces cu atât de puţine date.

Tânărul scrib lăsă ochii în jos.

— Mă temeam de răspunsul ăsta... N-ar trebui să încercăm totuși?

— Eșecul va fi asigurat.

— O să găsesc mai multe.

— E posibil?

— Nu te lăsa înșelat de Șenar; dacă face în așa fel încât să fii numit vicerege al Nubiei este pentru a scăpa de tine. Nelegiuirile lui vor fi uitate și va avea câmp liber de acțiune în Egipt.

— Sunt conștient de asta, Ameni, dar îmi place Nubia; o să vii cu mine și o să descoperi o țară sublimă, departe de intrigile și de meschinăria de la curte.

Secretarul particular al prințului nu răspunse, convins că bunăvoința lui Șenar ascundea o nouă capcană; atâta timp cât mai rămânea în Memphis, nu va renunța să dea de urma adevărului.

Dolenta, sora mai mare a lui Ramses, era lungită pe marginea bazinului în care se îmbăia în orele fierbinți ale zilei, înainte de a fi unsă cu ulei și masată. De când soțul ei fusese promovat, lenevea cât era ziua de lungă și se simțea din ce în ce mai obosită. Coafeza, manichiurista, pedichiurista, intendentul, bucătarul... toți o epuizau.

În ciuda pomezilor prescrise de medic, pielea ei rămânea grasă; ar fi trebuit, e adevărat, să se îngrijească mai conștiincios, dar obligațiile mondene îi consumau cea mai mare parte din timp. Pentru a fi permanent informată asupra miilor de secrete de la curte se impunea să fie prezentă la toate recepțiile și ceremoniile care marcau existența înaltei societăți egiptene.

De câteva săptămâni, Dolenta era neliniștită; apropiații lui Șenar nu-i prea mai făceau confidențe, de parcă nu aveau încredere în ea; astfel încât considerase indispensabil să-i vorbească lui Ramses.

— De vreme ce ați făcut pace, avansă ea, intervențiile tale nu sunt deloc neglijabile.

— Ce speri de la mine?

— Când Șenar o să fie regent, o să dispună de puteri considerabile; mă tem să nu mă neglijeze. A început prin a mă ține la distanță; curând, n-o să fiu altceva decât o burgheză de provincie.

— Ce pot să fac eu?

— Să-i aduci aminte lui Șenar de existența mea și de importanța rețelei mele de relații; îi va fi utilă în viitor.

— O să-mi râdă în nas; pentru fratele meu mai mare sunt deja viceregele Nubiei și departe de Egipt.

— Împăcarea voastră nu e deci decât aparentă?

— Șenar a redistribuit responsabilitățile.

— Iar tu te acomodezi cu un exil la negri?

— Îmi place Nubia.

Dolenta se însufleți, ieșind din apatie.

— Revoltă-te, te rog! Atitudinea ta e inadmisibilă. Haide să ne aliem noi doi pentru a-l contracara pe Șenar; monstrul ăsta o să-și aducă aminte că are o familie și că nu trebuie s-o respingă, lăsând-o pradă tenebrelor.

— Sunt dezolat, draga mea soră, dar am oroare de comploturi.

Ea se ridică, furioasă.

— Nu mă abandona.

— Cred că ești capabilă să te aperi singură.

În liniștea templului lui Hathor, după ce celebrase ritualurile de seară și ascultase cântecele preoteselor, regina Tuya medita. Servind divinitatea, se îndepărta de josniciile umane și considera viitorul țării cu mai multă luciditate.

Regina, în timpul lungilor întrevederi cu soțul ei, își exprimase îndoielile asupra capacităților de a guverna ale lui Șenar; ca de obicei, Seti ascultase foarte atent. Nu ignora

faptul că se atentase la viaţa lui Ramses şi că adevăratul vinovat, dacă nu era vorba de căruţaşul mort la minele de turcoază, rămânea necunoscut şi nepedepsit. Deşi animozitatea lui Şenar faţă de fratele său se mărise, putea fi considerat nevinovat? În absenţa dovezilor, asemenea supoziţii păreau monstruoase; dar oare gustul puterii nu-l transforma pe om într-o bestie feroce?

Seti nu neglija nici un amănunt; părerile soţiei sale contau mai mult decât cele ale curtenilor prea ataşaţi de cauza lui Şenar sau obişnuiţi să-l flateze pe suveran. Împreună, Seti şi Tuya examinară comportamentul celor doi fii ai lor şi făcură un bilanţ.

Bineînţeles, raţiunea tria şi analiza; dar nu putea decide. Era „Sia“, intuiţia fulgerătoare, cunoaşterea directă transmisă de suflet de la un Faraon la altul, aceea care va trasa drumul.

Deschizând poarta care dădea în grădina rezervată prinţului Ramses, Ameni se ciocni de un obiect straniu: un pat magnific din lemn de salcâm! Cei mai mulţi egipteni dormeau pe rogojini; o mobilă ca aceea valora o mică avere.

Uluit, tânărul scrib alergă să-l trezească pe Ramses.

— Un pat? Imposibil.

— Vino să vezi cu ochii tăi; o capodoperă!

Prinţul împărtăşi părerea secretarului său particular; tâmplarul era un artizan excepţional.

— Îl băgăm în casă? întrebă Ameni.

— Nici vorbă! Stai cu ochii pe el.

Sărind pe cal, Ramses galopă până la vila părinţilor frumoasei Iset; trebui să aştepte până ce tânăra femeie îşi termină toaleta pentru a se prezenta elegantă, machiată şi parfumată.

Frumuseţea ei îl impresionă pe Ramses.

— Sunt gata, spuse ea zâmbind.

— Iset... Tu eşti cea care a trimis patul?

Îl îmbrățișă, radioasă.

— Cine altcineva ar fi îndrăznit?

Săvârșind „darul patului", frumoasa Iset îl obliga pe prinț să-i ofere un altul, încă și mai somptuos, care era cel al viitorului cuplu de căsătoriți, uniți pe viață.

— Ai acceptat cadoul meu?

— Nu, a rămas afară.

— E o insultă gravă, șopti ea, calină; de ce să întârzii ceea ce e inevitabil?

— Am nevoie să rămân liber.

— Nu te cred.

— Ți-ar plăcea să trăiești în Nubia?

— În Nubia... Ce oroare!

— Totuși, ăsta e destinul meu.

— Refuză-l!

— Imposibil.

Se desprinse de Ramses și plecă în fugă.

Ramses fusese convocat, alături de alte notabilități, să asculte citirea noilor numiri decretate de Faraon. Sala de audiențe era plină, cei în vârstă afișau un calm adesea înșelător, iar cei tineri își ascundeau prost nervozitatea. Mulți se temeau de judecata lui Seti care nu admitea nici o întârziere în executarea sarcinilor încredințate și se arăta foarte puțin permeabil la justificările bombastice ale incompetenților.

De-a lungul săptămânilor care precedaseră ceremonia, agitația depășise măsura, fiecare notabilitate prezentându-se drept un servitor zelos și necondiționat al politicii lui Seti, cu scopul de a-și apăra interesele lor și pe ale protejaților lor.

În momentul în care scribul delegat începu lectura decretului, în numele regelui, se lăsă o tăcere totală. Ramses, care luase cina în ajun cu fratele lui mai mare, nu arăta nici cea mai mică neliniște. Cazul său fiind rezolvat, îl interesa

soarta celorlalţi. Anumite chipuri se luminară, unele deveniră impenetrabile, iar altele exprimau o dezaprobare mută; însă era decizia Faraonului şi toţi urmau s-o respecte.

În fine, veni rândul Nubiei, care nu suscita decât un interes restrâns; după recentele evenimente şi intervenţiile repetate ale lui Şenar, prinţul Ramses era cu siguranţă desemnat să devină vicerege.

Surpriza se dovedi de proporţii: titularul postului era confirmat în funcţie.

33

Frumoasa Iset era foarte bucuroasă: cu toate manevrele subterane ale lui Şenar, Ramses nu fusese numit vicerege al Nubiei! Prinţul va rămâne în Memphis, unde va continua să ocupe un post onorific. Tânăra femeie va şti să profite de această şansă neaşteptată şi-l va prinde pe Ramses în mrejele pasiunii sale; cu cât se va împotrivi mai mult, cu atât va fi mai prins în laţ.

În ciuda insistenţei părinţilor ei, care îi cereau să răspundă favorabil la solicitările lui Şenar, frumoasa Iset nu avea ochi decât pentru fratele acestuia. De când se întorsese din Nubia, tânărul era mai frumos şi mai viril; se împlinise, corpul său splendid luase o anumită anvergură, nobleţea lui naturală se impunea cu şi mai multă forţă. Dominându-i cu un cap pe cei mai mulţi compatrioţi, părea invincibil.

Să-şi împartă existenţa, emoţiile, dorinţele... Ce viitor fabulos! Nimic şi nimeni n-o va împiedica pe frumoasa Iset să se mărite cu Ramses.

La câteva zile de la citirea numirilor, se duse la prinţ; o vizită făcută prea devreme ar fi fost inoportună. Dar acum, decepţia trebuia să se fi estompat; Iset va fi o consolare eficace.

Ameni, pe care ea nu-l plăcea deloc, o primi cu deferenţă. Cum putea prinţul să acorde încredere unui puşti bolnăvicios

și pricăjit, aplecat fără încetare asupra tăbliței de scrib, incapabil de a profita de bucuriile vieții? Mai devreme sau mai târziu, îl va convinge pe soțul ei să se descotorosească de el și să se înconjoare de angajați mai străluciți. Un Ramses nu se putea mulțumi cu indivizi atât de mediocri.

— Anunță-mă stăpânului tău.

— Sunt dezolat, dar nu e aici.

— Pentru câtă vreme?

— Nu știu.

— Îți bați joc de mine?

— N-aș îndrăzni.

— În cazul ăsta, explică-mi! Când a plecat?

— Regele a venit să-l caute ieri dimineață; Ramses s-a urcat în carul lui și au plecat în direcția debarcaderului.

Valea Regilor, pe care înțelepții o numeau „marea pășune", paradisul în care învia sufletul luminos al faraonilor, era învăluită într-o tăcere minerală. De la debarcaderul de pe țărmul vestic al Tebei până în acest loc sacru, în care intrarea era păzită zi și noapte, faraonul și fiul său urmaseră un drum șerpuitor, mărginit de faleze înalte. Dominând Valea, se înălța Culmea, cu vârful piramidal, care o adăpostea pe zeița tăcerii.

Ramses era împietrit.

De ce îl adusese tatăl lui în acest loc misterios în care numai faraonul era stăpân, iar artizanii însărcinați cu săparea locuinței sale eterne erau autorizați să pătrundă? Având în vedere comorile acumulate în morminte, arcașii aveau ordin să tragă pe loc și fără somație în orice persoană neidentificată; cea mai mică tentativă de furt, considerată o crimă ce punea în pericol siguranța întregii țări, era pasibilă de pedeapsa cu moartea. Dar se vorbea totodată de prezența duhurilor înarmate cu cuțite, care tăiau capetele imprudenților incapabili să le răspundă la întrebări.

Cu siguranță, prezența lui Seti era liniștitoare; însă Ramses ar fi preferat zece lupte contra nubienilor decât această călătorie într-o lume de temut. Forța și vitejia lui nu-i erau de nici un folos; se simțea lipsit de apărare, pradă ușoară pentru puterile necunoscute împotriva cărora nu știa să lupte.

Nici un fir de iarbă, nici o pasăre, nici o insectă... Valea părea să respingă orice formă de viață în avantajul pietrei, singura capabilă să depună în permanență mărturie despre victoria asupra morții. Cu cât carul condus de Seti înainta, cu atât pereții amenințători se apropiau; căldura devenea sufocantă, sentimentul de ieșire din lumea oamenilor părea să-l sugrume pe călător.

Apăru o trecătoare îngustă, un fel de poartă deschisă în stâncă; de o parte și de alta, soldați înarmați. Carul se opri, iar Seti și Ramses coborâră. Paznicii se înclinară; ei îl cunoșteau pe suveran care, la intervale regulate, se asigura de avansarea lucrărilor la propriul său mormânt, dictând el însuși sculptorilor textele hieroglifice pe care voia să le vadă gravate pe suprafața ultimei sale locuințe.

Odată trecut de poartă, Ramses își pierdu răsuflarea.

„Marea pășune" era ca un creuzet supraîncălzit, fără alt orizont decât falezele de culoare ocru, dominate de cerul azuriu; culmea impunea o liniște aproape absolută ce asigura sufletelor faraonilor odihna și pacea. Teama cedase în fața uimirii; absorbit de lumina din vale, prințul se simțea în același timp copleșit și înălțat. Un omuleț ridicol aflat în prezența misterului și măreției peisajului, el percepu totuși prezența invizibilului care dădea viață în loc să distrugă.

Seti își conduse fiul spre un portal de piatră; împinse poarta din cedru aurit și coborî o pantă abruptă spre o mică încăpere în mijlocul căreia trona un sarcofag. Regele aprinse niște torțe care nu scoteau fum; splendoarea și perfecțiunea decorațiunilor murale îl uimiră pe Ramses. Auriu, roșu, al-

bastru și negru străluceau foarte viu; prințul întârzie asupra reprezentării imensului șarpe Apophis, monstru al tenebrelor și devoratorul luminii, pe care Creatorul, înfățișat sub formă umană, îl neutraliza cu un baston alb, fără a-l distruge. Admiră barca soarelui, condusă de zeul „Sia", intuiția cauzelor, singurul capabil să discearnă calea cea dreaptă în regiunile obscure; se extazie în fața faraonului fascinat de Horus, cel cu cap de șoim, și de Anubis, cel cu cap de șacal, și pe care zeița Maat, Legea universală, îl primea în paradisul drepților. Regele era reprezentat tânăr, strălucind de frumusețe, purtând pieptănătura tradițională, un colier mare de aur și un strai de asemenea aurit; în fața lui Osiris și a lui Nefertum, zeul încoronat cu un lotus pentru a manifesta viața regenerată, suveranul se arăta senin, cu ochii deschiși spre eternitate. Sute de alte amănunte atraseră atenția prințului, mai ales un text enigmatic evocând poarta de trecere spre un alt tărâm; dar Seti nu-i permise să-și astâmpere curiozitatea și îi porunci să se prosterneze în fața sarcofagului.

— Regele care odihnește aici a purtat același nume ca și tine, Ramses; el a fost fondatorul dinastiei noastre. Horemheb l-a desemnat ca succesor al său, în timp ce Ramses, vechi vizir, se retrăsese după o existență laborioasă în serviciul țării. Bătrânul a fost smuls din liniștea sa și și-a consacrat ultimele forțe pentru a guverna Egiptul. Epuizat, a domnit mai puțin de doi ani; însă și-a justificat numele primite la încoronare: „Cel care o confirmă pe Maat de-a curmezișul celor Două Tărâmuri; Lumina divină l-a adus în lume; Statornicia și puterea luminii divine; Alesul principiului creator". Așa era acest om înțelept și umil, strămoșul nostru, cel pe care trebuie să-l venerăm pentru că ne deschide ochii; dedică-i un cult, onorează-i numele și amintirea, căci strămoșii sunt în fața noastră și noi trebuie să ne potrivim pașii după ai lor.

Prințul simți prezența spirituală a fondatorului dinastiei; dinspre sarcofag, pe care hieroglifele îl numeau „purtătorul vieții", emana o energie palpabilă asemănătoare luminii line a soarelui.

— Trezește-te, Ramses; prima ta călătorie s-a terminat.

Din loc în loc, piramidele; cea mai impresionantă era cea a faraonului Djeser, cu imensele sale gradene formând o scară ce urca spre cer. În compania tatălui său, Ramses descoperea o altă necropolă, imensa Saqqara, unde fuseseră construite lăcașurile eterne ale faraonilor Vechiului Imperiu și ale fidelilor lor servitori.

Seti se îndrepta spre marginea platoului deșertic, de unde se vedeau pâlcurile de palmieri, câmpurile cultivate și Nilul. Acolo, pe mai mult de un kilometru distanță, se succedau marile morminte din cărămidă, lungi de cincizeci de metri, ale căror laturi semănau cu fațadele palatelor. Mai înalte de cinci metri, erau pictate în culori vii, vesele.

Unul dintre ele îl uimi pe Ramses din cauza prezenței a trei sute de capete de taur din lut ars, dispuse în relief de jur împrejurul monumentului; înzestrate cu coarne veritabile, transformau mormântul într-o armată invincibilă, de care nici o forță a răului nu se putea apropia.

— Faraonul îngropat aici poartă numele de Djet, îi dezvălui Seti, ceea ce înseamnă eternitate; lângă el sunt ceilalți regi ai primei dinastii, cei mai îndepărtați strămoși ai noștri. Pentru întâia dată pe acest pământ, ei au pus în practică legea lui Maat și au imprimat ordine în haos; orice guvernare trebuie să-și găsească rădăcina în grădina pe care ei au plantat-o. Îți amintești de taurul sălbatic pe care l-ai înfruntat? Aici s-a născut el, aici se regenerează puterea de la nașterea civilizației noastre.

Ramses se opri în fața fiecărui cap de taur; nici unul nu avea aceeași expresie. Astfel erau exprimate toate fațetele

artei de a comanda, de la autoritatea cea mai severă până la cea binevoitoare. După ce termină de înconjurat straniul monument, Seti se urcă în car.

— Așa se încheie a doua ta călătorie.

Navigară spre nord, apoi galopară pe poteci înguste, între câmpuri înverzite, până într-un târgușor unde sosirea Faraonului și a fiului său declanșă o primire entuziastă. În acest colț pierdut al Deltei, o asemenea întâmplare fericită părea un miracol; totuși, locuitorii păreau să-l cunoască bine pe rege. Serviciul de ordine interveni îngăduitor, în timp ce Seti și Ramses pătrundeau în interiorul unui mic sanctuar, învăluit în obscuritate. Se așezară față în față pe niște bănci de piatră.

— Ți-e cunoscut numele Avaris?

— Cui nu-i este! Denumește orașul blestemat care a servit de capitală ocupanților hyksos.

— Te găsești în Avaris.

Ramses era consternat.

— Dar... n-a fost distrus?

— Ce om putea să distrugă o divinitate? Aici domnește Seth, forța trăsnetului și a furtunii, care mi-a dat numele.

Ramses era înspăimântat. Simțea că Seti era capabil să-l spulbere cu un simplu gest sau privire; pentru ce alt motiv l-ar fi adus în acest loc blestemat?

— Ți-e frică, și asta e bine; numai vanitoșii și imbecilii ignoră frica. Din această teamă trebuie să se nască forța capabilă de a o învinge: acesta e secretul lui Seth.

Cine a negat-o, așa cum a făcut Akhenaton, a comis o eroare și a slăbit Egiptul. Un faraon întruchipează și furtuna, furia cosmosului, caracterul implacabil al trăsnetului. El este brațul care acționează și, uneori, lovește și pedepsește; să creadă în bunătatea ființelor umane e o greșeală pe care un

rege n-o va comite niciodată. Aceasta i-ar conduce țara la ruină și poporul în mizerie. Dar ești capabil să-l înfrunți pe Seth?

O rază de lumină provenind de la acoperișul sanctuarului, ilumină statuia unui bărbat în picioare, având un cap neliniștitor cu un bot lung și două urechi mari: Seth, al cărui chip terifiant ieșea la iveală din tenebre!

Ramses se ridică și merse spre el.

Se ciocni de un zid invizibil și trebui să se oprească; a doua tentativă se soldă cu același eșec, dar a treia oară trecu de obstacol. Ochii roșii ai statuii străluceau, semănând cu două flăcări; Ramses îi susținu privirea, deși simți o arsură, ca și cum o limbă de foc i-ar fi parcurs tot corpul. Durerea era vie, dar se ținu tare; nu, nu va da înapoi din fața lui Seth, chiar de-ar fi să dispară.

Era momentul decisiv, cel al unui duel inegal pe care nu avea dreptul să-l piardă; ochii roșii ieșiră din orbitele lor, o flacără îl învălui pe Ramses, îi arse, consumându-se, în cap, inima era pe cale să-i explodeze. Dar rămase în picioare, îl înfruntă pe Seth și îl respinse departe de el, în adâncul capelei.

Începu furtuna și o ploaie diluviană se abătu asupra Avarisului; grindina făcu să vibreze pereții sanctuarului. Licărirea roșie se estompa, Seth se întorcea în tenebre. Era singurul zeu care nu avusese fii, însă faraonul Seti, moștenitorul lui pe pământ, și-l recunoștea pe al său ca pe un bărbat puternic.

— A treia călătorie s-a terminat, murmură el.

34

La mijlocul lui septembrie, întreaga curte se deplasase la Theba pentru a participa la grandioasa sărbătoare Opet, în cursul căreia avea loc comuniunea Faraonului cu Amon, zeul ascuns, care va regenera „ka"-ul fiului său însărcinat să-l reprezinte pe pământ. Nici un nobil nu putea absenta din marele oraș al Sudului în timpul celor cincisprezece zile de bucurie; dacă ceremoniile religioase erau destinate câtorva inițiați, poporul se distra, iar cei bogați își făceau vizite în vilele somptuoase.

Pentru Ameni, călătoria fusese un calvar; obligat să ia cu sine mai multe papirusuri, precum și ustensilele de scrib, detesta acest gen de deplasare care-i perturba obiceiurile de lucru. În ciuda unei dispoziții proaste evidente, își pregătise migrația cu cea mai mare grijă, astfel încât Ramses să fie mulțumit.

De la întoarcerea sa, prințul se schimbase. Era parcă mai absorbit, se retrăgea adesea să mediteze; Ameni nu-l deranja, mulțumindu-se să-i facă un raport zilnic asupra activităților lui. În calitate de scrib regal și ofițer superior, prințul trebuia să rezolve anumite probleme administrative de care se ocupa secretarul său particular.

Cel puțin, pe corabia care înainta spre Theba, Ameni scăpase de frumoasa Iset! În absența lui Ramses, aceasta

încercase în fiecare zi să-i stoarcă informații de care el nu dispunea. Cum farmecul tinerei femei nu avea efect asupra lui, schimburile de opinii erau destul de vii; de când Iset îi ceruse lui Ramses capul secretarului său, prințul o refuzase fără menajamente și cearta lor durase câteva zile. Frumoasa nobilă trebuia să fie convinsă: el nu-și va trăda niciodată prietenii.

În cabina lui strâmtă, Ameni redacta scrisori pe care Ramses își punea sigiliul. Prințul veni să se așeze pe o rogojină, lângă scrib.

— Cum poți suporta un soare așa de arzător? se miră Ameni. În locul tău, aș cădea secerat în mai puțin de-o oră.

— Ne înțelegem, noi doi; eu îl venerez, iar el mă hrănește. Nu vrei să mai încetezi cu lucrul și să admiri peisajul?

— Lenea mă îmbolnăvește. Se pare că ultima călătorie nu ți-a priit.

— Asta e o critică?

— Ai devenit foarte solitar.

— Purtarea ta mă influențează.

— Nu-ți bate joc de mine și păstrează-ți secretul.

— Secretul... Da, ai dreptate.

— Deci, nu mai ai încredere în mine.

— Dimpotrivă; tu ești singura ființă care poate înțelege inexplicabilul.

— Tatăl tău te-a inițiat în misterele lui Osiris? întrebă Ameni cu cu ochi lacomi.

— Nu, dar m-a făcut să-i întâlnesc strămoșii... Toți strămoșii.

Ramses pronunțase ultimele cuvinte cu o asemenea gravitate încât tânărul scrib se tulbură; ceea ce urma să trăiască prințul era, fără-ndoială, una din etapele esențiale ale vieții lui. Ameni puse întrebarea care-i ardea buzele.

— Faraonul ți-a schimbat destinul?

— Mi-a deschis ochii asupra unei alte realități; l-am întâlnit pe zeul Seth.

Ameni se cutremură.

— Și ești... viu!

— Poți să mă atingi.

— Dacă altcineva ar fi pretins că s-a confruntat cu Seth, nu l-aş fi crezut! Cu tine, lucrurile stau altfel.

Nu fără teamă, mâna lui Ameni o strânse pe cea a lui Ramses; tânărul scrib scoase un oftat de uşurare.

— N-ai fost transformat într-un duh rău...

— Nu se ştie niciodată.

— Eu ştiu; nu semeni deloc cu frumoasa Iset!

— Nu fi prea sever cu ea.

— N-a încercat ea să-mi distrugă cariera?

— O să-i demonstrez că a greşit.

— Să nu contezi pe amabilitatea mea.

— Apropo... Nu ești cam prea singuratic și morocănos?

— Femeile sunt periculoase; le prefer munca mea. Dar tu, ar trebui să te intereseze rolul pe care-l vei juca în cadrul sărbătorii Opet. Locul tău va fi în prima treime a cortegiului și vei purta o robă de in nouă, cu mâneci plisate; îți atrag atenția asupra fragilității ei. Va trebui să stai drept și să nu faci mișcări bruște.

— Mă supui la grele încercări.

— Când ești animat de energia lui Seth, e o nimica toată.

În Canaan și Siro-Palestina fiind pace, Galileea și Libanul supuse, beduinii și nubienii învinși, hitiții ținuți la distanță dincolo de Oront, Egiptul și Theba puteau sărbători fără nici o grijă. În nord, ca și în sud, țara cea mai puternică din lume îmblânzise demonii care nu se gândeau decât cum să pună stăpânire pe bogățiile sale. În al optulea an de domnie, Seti se impusese ca un mare faraon ce va fi venerat de generațiile viitoare.

Potrivit zvonurilor indiscrete, sălaşul etern al lui Seti din Valea Regilor va fi cel mai vast şi mai frumos construit vreodată; în Karnak, unde lucrau numeroşi arhitecţi, însuşi faraonul conducea un mare şantier, iar elogiile nu mai încetau la adresa templului de pe malul vestic, la Gurnah, destinat să celebreze cultul pentru „ka"-ul lui Seti, forţa sa spirituală, în eternitate.

Chiar şi cei mai reticenţi admiteau acum că suveranul avusese dreptate să nu se lanseze într-un război hazardat împotriva hitiţilor şi să canalizeze energia ţării spre construcţia sanctuarelor de piatră, receptacole ale prezenţei divine. Totuşi, aşa cum remarca Şenar în faţa notabilităţilor interesate, acest armistiţiu nu era profitabil pentru schimburile comerciale, singurele capabile să şteargă rivalităţile.

Un mare număr de notabilităţi aştepta cu nerăbdare suirea pe tron a fiului mai mare al Faraonului, căci el le semăna; austeritatea lui Seti şi gustul său pentru secret îi atrăseseră duşmănii pronunţate, unii crezându-se prea puţin consultaţi. Cu Şenar, dialogul era mai uşor; fermecător, agreabil, ştia să câştige favorurile unora fără a-i contraria pe ceilalţi, promiţând fiecăruia ceea ce acesta dorea să audă. Pentru el, sărbătoarea Opet va fi o nouă ocazie de a-şi extinde influenţa câştigând prietenia marelui preot al lui Amon şi a ierarhiei sale.

Sigur că prezenţa lui Ramses îl deranja; dar lucrul de care se temuse, după refuzul de neînţeles al lui Seti de a-l numi vicerege al Nubiei, nu se produsese. Faraonul nu-i acordase nici un privilegiu fiului său mai mic. Acesta se va mulţumi, ca atâţia alţi fii de regi, cu o existenţă plină de lux şi lenevie.

În fapt, Şenar nu avusese dreptate să se teamă de Ramses şi să-l considere un rival; vitalitatea şi fizicul lui erau doar o iluzie, din moment ce nu aveau nici o anvergură. Nici măcar

nu va fi nevoie să-l numească vicerege în Nubia, o funcție covârșitoare pentru el; Șenar se gândea la un post onorific, cum ar fi locotenent la divizia de care a armatei. Ramses va dispune de cei mai buni cai și va conduce o mică echipă de brute, în timp ce frumoasa Iset va admira musculatura bogatului ei soț.

Pericolul era în altă parte: cum să-l convingă pe Seti să poposească mai mult timp în temple și să se implice din ce în ce mai puțin în treburile țării? Regele risca să țină la prerogativele lui și să stânjenească acțiunile întreprinse de regent. Cădea în sarcina lui Șenar să știe să-l mintă cu abilitate și să-l orienteze fără ostentație spre meditația asupra lumilor invizibile; înmulțind contactele cu negutătorii egipteni și străini, al căror discurs prezenta prea puțină importanță în ochii monarhului, va ocupa un spațiu crescând și se va arăta repede indispensabil. Dar mai cu seamă să nu-l contracareze pe față, ci să-l învăluie progresiv într-o rețea de influențe de care să nu devină conștient prea devreme.

Șenar mai trebuia s-o neutralizeze pe Dolenta. Guralivă, moale și curioasă, nu-i va fi de nici un folos în economia politicii lui viitoare; dimpotrivă, decepționată de faptul că nu va ocupa o poziție de primă mărime, va coaliza contra lui mai mulți nobili bogați, deci indispensabili. Șenar se gândise bine să-i ofere Dolentei o vilă imensă și o armată de servitori, dar ea nu se va mulțumi cu atât; ca și el, avea gustul intrigilor și al comploturilor. Ori, doi crocodili nu puteau coabita în aceeași mlaștină; însă sora lui nu era capabilă să-i reziste.

Frumoasa Iset încerca a cincea robă; nu-i plăcea mai mult decât celelalte patru. Prea lungă, prea amplă, nu suficient de plisată... Enervată, îi porunci cameristei să găsească un alt atelier de țesătoare. La marele banchet care

încheia sărbătoarea trebuia să fie cea mai frumoasă, să-l sfideze pe Șenar și să-l seducă pe Ramses.

Coafeza sosi în fugă, cu respirația tăiată.

— Repede, repede... așezați-vă să vă pieptăn și să vă puneți peruca de gală.

— De ce ești așa de precipitată?

— O ceremonie în templul din Gurnah, pe malul vestic.

— Dar nu era prevăzută! Ritualurile încep de-abia mâine.

— Totuși, așa stau lucrurile; tot orașul e în agitație. Trebuie să ne grăbim.

Contrariată, frumoasa Iset se mulțumi cu o robă clasică și cu o perucă sobră care nu-i puneau în valoare tinerețea și grația; însă nu trebuia scăpată această întâlnire neașteptată.

Templul din Gurnah, odată isprăvit, urma să fie consacrat cultului spiritului nemuritor al lui Seti, atunci când se va întoarce în oceanul de energie după prezenta încarnare într-un corp uman. Partea secretă a edificiului, unde regele era reprezentat în maniera ritualurilor tradiționale, se găsea încă în stăpânirea sculptorilor; nobilii și înalții demnitari se masară în fața sanctuarului, într-o mare curte neacoperită ce urma să fie curând închisă de un pilon. Temându-se de arșița soarelui, în ciuda orei matinale, cei mai mulți se adăposteau sub umbrele rectangulare. Ramses, amuzat, observa aceste importante personaje îmbrăcate cu un rafinament extrem; robele lungi, tunicile cu mâneci bufante și perucile negre le asigurau o ținută foarte bine pusă la punct. Pătrunși de importanța lor, vor deveni slugarnici o dată cu apariția lui Seti și vor începe să facă temenele, pentru ca nu cumva să îi intre în dizgrație.

Curtenii cei mai bine informați afirmau că regele, după celebrarea ritualurilor dimineții la Karnak, va aduce o ofrandă specială zeului Amon în sala templului din Gurnah, astfel încât „ka"-ul său să fie exaltat, iar puterea vitală să nu-i

diminueze deloc; acesta era motivul întârzierii care impunea notabilităților mai în vârstă un efort fizic destul de penibil. Deseori, Seti se dovedea lipsit de înțelegere; Şenar își promise să evite acest fel de capricii și să exploateze la maxim slăbiciunile unora și altora.

Un preot cu craniul ras, îmbrăcat cu o robă simplă, albă, ieși din templul acoperit. Cu un baston lung în mână, își croi drum; uimiți, invitații la acest ceremonial necunoscut se dădură la o parte din calea lui.

Preotul se opri în fața lui Ramses.

— Urmați-mă, prinţe.

Numeroase femei începură să şuşotească, descoperind frumusețea și prestanța lui Ramses; frumoasa Iset era copleșită de admirație, iar Şenar surâdea. Iată că reușise totuși; fratele lui va fi proclamat vicerege al Nubiei înainte de sărbătoarea Opet și trimis imediat după aceea în această regiune îndepărtată pe care o îndrăgea atât de mult.

Perplex, Ramses trecu de pragul templului acoperit, urmându-l pe deschizătorul de drumuri care se îndrepta spre partea stângă a edificiului.

Uşa de cedru se închise în urma lor, deschizătorul de drumuri îl așeză pe prinț între două coloane, în fața a trei capele învăluite în obscuritate. Din cea din mijloc se auzi o voce gravă, vocea lui Seti.

— Cine ești tu?

— Numele meu e Ramses, fiul faraonului Seti.

— În acest loc secret, inaccesibil profanului, celebrăm prezența lui Ramses, strămoșul nostru și fondatorul dinastiei noastre. Figura lui, gravată pe ziduri, va trăi în veșnicie; te angajezi să-i dedici un cult și să-l venerezi?

— Mă angajez.

— În acest moment, sunt Amon, zeul ascuns; vino spre mine, fiule.

Capela se lumină.

Așezați pe două tronuri, faraonul Seti și regina Tuya; el purta coroana lui Amon, cu cele două pene lungi, iar ea, coroana albă a zeiței Mut. Cuplul regal și cel divin se confundau. Ramses se identifica în persoana zeului fiu, completându-se astfel trinitatea sacră.

Tulburat, tânărul nu-și imagina că mitul, a cărui semnificație nu era revelată decât în secret în temple, se încarnase în acest fel; el îngenunche în fața celor două ființe, descoperind că erau mai mult decât tatăl și mama sa.

— Fiul meu iubit, declară Seti, primește prin mine lumina.

Faraonul puse mâinile pe capul lui Ramses; marea soție regală făcu la fel.

Imediat, prințul simți binefacerea unei foarte blânde călduri; nervozitatea și tensiunea dispărură, cedând locul unei energii necunoscute care pătrunse în fiecare fibră a ființei sale. De acum înainte, va trăi prin spiritul cuplului regal.

Se lăsă tăcerea atunci când Seti apăru în pragul templului, cu Ramses la dreapta sa. Faraonul purta coroana dublă, simbolizând unificarea Egiptului de Sus cu cel de Jos; o diademă se vedea pe fruntea lui Ramses.

Șenar tresări.

Viceregele Nubiei nu avea dreptul la această emblemă... Era o eroare, o nebunie!

— Îl declar succesor la tron pe fiul meu, Ramses, declară Seti cu vocea lui gravă și puternică, astfel încât să-l văd împlinit în timpul vieții mele. Îl numesc regent al regatului și, de acum înainte, va participa la toate hotărârile pe care le voi lua. Va învăța să guverneze această țară, să vegheze la unitatea și bunăstarea ei, va sta în fruntea acestui popor, a cărui fericire va conta mai mult decât propria lui fericire.

Va lupta împotriva dușmanilor din interior și din exterior și va face să fie respectată legea lui Maat, protejându-l pe cel slab de cel puternic. El va fi astfel, căci mare e iubirea pe care i-o port lui Ramses, fiul luminii.

Șenar își mușcă buzele; coșmarul se va risipi, Seti va retracta, Ramses se va prăbuși, renunțând la o funcție copleșitoare pentru cei șaisprezece ani ai săi... Însă ritualistul, la porunca Faraonului, agăță de diademă simbolul șarpelui de aur, reprezentând cobra al cărei suflu incendiar îi va distruge pe adversarii vizibili și invizibili ai regentului, viitorul faraon al Egiptului.

Scurta ceremonie se încheie, iar aclamațiile se ridicară spre cerul luminos al Tebei.

35

Ameni verifica cerinţele protocolului; în timpul procesiunii de la Karnak la Luxor, Ramses se va afla între doi demnitari bătrâni și nu va trebui să grăbească pasul prea tare. Păstrarea unui ritm lent și solemn îi va cere un oarecare efort.

Ramses intră în birou, însă uită să închidă ușa în urma lui. Iritat de un curent de aer, Ameni strănută.

— Închide ușa după tine, îi ceru el, ursuz; tu nu te-mbolnăvești niciodată...

— Iartă-mă... Dar așa vorbești tu cu regentul Egiptului?

Tânărul scrib ridică niște ochi uimiți spre prietenul lui.

— Care regent?

— Dacă n-am visat, tatăl meu m-a numit succesor la tron în fața plenului curţii.

— Asta e o glumă proastă!

— Lipsa ta de entuziasm mă face să sufăr.

— Regent, regent... Îţi dai seama câtă muncă...

— Lista cu responsabilităţile tale se lungește, Ameni; prima mea decizie constă în a te numi purtător de sandale. În felul ăsta, n-o să mă mai abandonezi și o să mă sfătuiești cât mai bine.

Consternat, tânărul scrib se prăbuși pe speteaza scaunului jos, cu capul dat pe spate.

— Purtător de sandale și secretar particular... Care e zeitatea atât de crudă încât să se înverșuneze împotriva unui biet scrib?

— Reexaminează protocolul, nu mai sunt în mijlocul cortegiului.

— Vreau să-l văd imediat! ceru frumoasa Iset, iritată.

— Absolut imposibil, răspunse Ameni, care lustruia o superbă pereche de sandale din piele albă. Ramses urma să le poarte în timpul marilor ceremonii.

— De data asta, știi unde e?

— Exact.

— Atunci, vorbește!

— Inutil.

— Lasă-mă pe mine să hotărăsc.

— Îți pierzi timpul.

— Nu e treaba unui mic scrib să decidă asta.

Ameni puse sandalele pe o rogojină.

— Un mic scrib, secretarul particular și purtătorul de sandale al regentului? Ar trebui să-ți schimbi limbajul, frumoasă doamnă; disprețul e o atitudine pe care Ramses n-o apreciază deloc.

Frumoasa Iset era pe punctul de a-l plesni pe Ameni, însă se abținu; băiatul avea dreptate. Stima pe care i-o arăta regentul făcea din el un personaj oficial ce nu mai putea fi tratat cu dispreț. Își schimbă tonul în silă.

— Pot să știu unde se găsește regentul?

— Așa cum ți-am arătat, nu poate fi întâlnit; regele l-a luat cu el la Karnak. Vor petrece noaptea în meditație, înainte de a trece în fruntea procesiunii spre Luxor, mâine dimineață.

Frumoasa Iset se retrase, umilită; dacă nu se întâmpla vreun miracol, Ramses avea să-i scape? Nu, ea îl iubea și el o iubea. Instinctul o menținuse pe drumul cel bun, departe

de Şenar şi aproape de noul regent; ca mâine, va fi marea soţie regală şi regina Egiptului!

Deodată, această perspectivă o înspăimântă; gândindu-se la Tuya, deveni conştientă de greutatea acestei funcţii şi de sarcinile pe care le implica. Nu ambiţia era cea care o ghida, ci pasiunea; era nebună după Ramses, după bărbatul din el şi nu după regent.

Ramses cel destinat puterii supreme... Oare miracolul nu semăna cu o nenorocire?

În îmbulzeala plină de veselie ce urmase numirii lui Ramses, Şenar îi văzu pe Dolenta şi pe soţul ei, Sary, dând din coate să fie primii care să-l felicite pe regent. Încă sub impresia surprizei, partizanii lui Şenar nu-i juraseră credinţă lui Ramses într-o manieră făţişă, însă fiul mai mare al regelui nu se îndoia de trădarea lor, mai curând sau mai târziu.

Era evident că fusese învins, dat la o parte, şi că trebuia să se pună la dispoziţia regentului; ce ar fi putut spera altceva de la Ramses decât un post onorific, lipsit de o putere reală?

Şenar se va supune, pentru a induce în eroare, dar nu va renunţa; poate că viitorul nu se va arăta sărac în surprize. Ramses nu era încă Faraon; de-a lungul istoriei Egiptului, unii regenţi au murit înaintea regelui care îi alesese. Robusteţea lui Seti îi va permite să trăiască încă mulţi ani, în cursul cărora nu va delega decât o parte infimă din puterile sale, punându-l în felul acesta pe regent într-o situaţie instabilă. Va fi treaba lui să-l împingă în neant, să-l facă să comită greşeli ireparabile.

Într-adevăr, nimic nu era pierdut.

— Moise! exclamă Ramses, zărindu-şi prietenul pe vastul şantier deschis de Seti la Karnak. Evreul plecă de lângă echipa de tăietori în piatră aflată sub conducerea lui şi se înclină în faţa regentului.

— Omagiu...

— Ridică-te, Moise.

Se felicitară, bucurându-se de revedere.

— E primul tău post?

— Al doilea. Am învățat cum se confecționează cărămizile și cum se taie piatra pe malul vestic, iar apoi am fost mutat aici. Seti dorește să construiască o imensă sală cu coloane având capitelurile în formă de flori de papirus, alternând cu boboci de lotus. Zidurile vor semăna cu versanții muntoși, bogățiile pământului vor fi gravate pe pereți, iar frumusețea acestei opere de artă va atinge înaltul cerului.

— Proiectul te-a fermecat!

— Nu este templul un recipient de aur ce conține în interior toate minunile creației? Da, meseria de arhitect mă pasionează; cred că mi-am găsit vocația.

Seti se alătură celor doi tineri și le împărtăși intențiile. Aleea acoperită, construită de Amenhotep al-III-lea, având niște coloane înalte de douăzeci de metri, nu se mai potrivea cu măreția Karnakului; astfel încât, concepuse o veritabilă pădure de stâlpi, cu foarte puțin spațiu între ei, precum și o savantă repartizare a jocurilor de lumini provenind de la ferestrele *a claustra*. Când sala va fi terminată, ritualurile se vor celebra perpetuu datorită prezenței zeilor și a Faraonului pe suprafețele coloanelor; piatra va conserva lumina originară din care se hrănea Egiptul. Moise puse câteva probleme de orientare și de rezistență a materialelor; regele îl liniști, punându-l sub autoritatea unui maistru al confreriei „locul adevărului" din satul Deir el-Medineh, situat pe malul occidental, unde artizanii inițiați își transmiteau secretele meseriei.

Seara se lăsa asupra Karnakului. Muncitorii își strânseseră uneltele și acum șantierul era gol. În mai puțin de o oră, astronomii și astrologii vor urca pe acoperișul templului pentru a studia mesajul stelelor.

— Ce este un faraon? îl întrebă Seti pe Ramses.

— Cel care-și face poporul fericit.

— Pentru a reuși, nu căuta să le aduci fericirea oamenilor împotriva voinței lor, ci acționează benefic pentru zei și Principiul care creează în permanență; construiește temple asemenea cerului și oferă-le stăpânului divin. Fii mereu în căutarea esențialului și planul al doilea va fi armonios.

— Nu Maat e esențialul?

— Maat arată calea cea dreaptă, ea este guvernatoarea ambarcațiunii comunitare, soclul tronului, dimensiunea perfectă și rectitudinea ființei. Fără ea, nimic drept nu poate fi dus până la capăt.

— Tată...

— Ce neliniște te frământă?

— Voi fi oare la înălțimea sarcinii mele?

— Dacă nu ești capabil să te înalți, vei fi zdrobit. Lumea nu va ști să-și păstreze echilibrul fără acțiunea Faraonului, fără cuvântul lui și ritualurile pe care le celebrează. Dacă instituția faraonică ar dispărea într-o zi, din cauza prostiei și lăcomiei oamenilor, domnia lui Maat s-ar sfârși, iar tenebrele ar pune stăpânire pe pământ. Omul ar distruge totul în jurul lui, inclusiv propriii semeni, cel puternic l-ar spulbera pe cel slab, nedreptatea ar triumfa, violența și urâtul s-ar impune peste tot. Soarele n-ar mai răsări, chiar dacă discul lui ar persista pe cer. După natura lui, individul se orientează spre rău; rolul Faraonului e să îndrepte tot ce e strâmb, să aducă mereu ordinea împotriva haosului. Orice altă formă de guvernământ este sortită eșecului.

Însetat de cunoaștere, Ramses îi puse mii de întrebări tatălui său; regele nu se eschivă de la nici una. Noaptea liniștită de vară era pe sfârșite atunci când regentul, cu inima plină, se întinse pe o bancă de piatră, cu privirile pierdute spre cerul înstelat.

La porunca lui Seti, începu ritualul sărbătorii Opet. Preoţii scoaseră din capele bărcile trinităţii thebane, Amon, zeul ascuns, Mut, mama cosmică şi fiul lor, Konsu, cel care străbate cerul şi spaţiile, a cărui încarnare era acum Ramses. Înainte de a pătrunde pe poarta templului, Seti şi fiul lui oferiră buchete de flori bărcilor divine şi făcură o libaţie în onoarea lor, apoi acestea fură acoperite cu un văl, astfel încât profanii să se uite fără să vadă.

În această a nouăsprezecea zi a celei de-a doua luni a anotimpului ploios, o mulţime numeroasă era masată în apropierea templului din Karnak. Când se deschise marea poartă din lemn aurit, lăsând să treacă procesiunea condusă de rege şi de fiul lui, avu loc o explozie de bucurie. Din moment ce zeii erau pe pământ, anul va fi unul fericit.

Se organizară două procesiuni; una lua calea uscatului, apucând-o pe aleea sfinxului ce ducea de la Karnak la Luxor, cealaltă aluneca pe Nil, de la cheiul primului templu până la cheiul celui de-al doilea. Pe fluviu, barca regală atrăgea toate privirile; acoperită cu aurul deşerturilor şi cu pietre preţioase, strălucea în soare. Seti conducea el însuşi flotila, în timp ce Ramses se angajă pe drumul mărginit de sfincşi protectori.

Trompete, flaute, tamburine, sistre şi lăute acompaniau acrobaţii şi dansatoarele. Pe malurile Nilului, negustorii vindeau mâncăruri apetisante şi bere proaspătă; aceasta din urmă însoţea păsările fripte, prăjiturile şi fructele.

Ramses încerca să facă abstracţie de zgomot şi să se concentreze asupra rolului său ritualic: să-i conducă pe zei până la Luxor, templul regenerării „ka"-ului regal. Procesiunea se opri în faţa unor capele pentru a fi depuse ofrandele şi, cu o încetineală bine cumpănită, ajunse la porţile Luxorului în acelaşi timp cu Seti.

Bărcile divinităţilor intrară în interiorul edificiului unde mulţimea nu avea acces; în timp ce afară continua sărbă-

toarea, aici se pregătea renaşterea forţelor ascunse de care depindeau toate formele de fecunditate. Timp de unsprezece zile, în secretul Sfintei Sfintelor, cele trei bărci se vor alimenta cu o nouă putere.

Preotesele lui Amon dansau, cântau din gură şi din instrumente; dansatoarele, cu o pieptănătură sofisticată şi cu sânii tari, unse cu ladin şi parfumate cu lotus, având pe cap coroniţe de căprişor* mirositor, executau mişcări lente, de un farmec surprinzător.

Printre cele care cântau la lăută se afla şi Nefertari; stând un pic mai retrasă faţă de colegele ei, se concentra asupra instrumentului şi părea complet desprinsă de lumea exterioară. Cum putea fi atât de serioasă o fată aşa de tânără? Încercând să treacă neobservată, ea se distingea; Ramses îi căută privirea, însă ochii verzi-albaştri rămaseră fixaţi pe corzile lăutei. Oricare ar fi fost atitudinea ei, Nefertari nu reuşea să-şi ascundă frumuseţea; le eclipsa pe celelalte preotese ale lui Amon, deşi acestea erau foarte atrăgătoare.

Sosi şi momentul tăcerii; tinerele femei se retraseră, unele satisfăcute de prestaţia lor, altele grăbite să schimbe impresii. Nefertari rămase liniştită, ca şi cum ar fi dorit să păstreze în adâncul fiinţei ei ecoul ceremoniei.

Regentul o urmări cu privirea până când silueta fragilă, îmbrăcată într-un alb imaculat, se estompă în lumina orbitoare a verii.

---

* O trestie obişnuită în Egiptul antic.

36

Frumoasa Iset se lipi de corpul gol al lui Ramses și îi murmură în ureche un cântec de dragoste pe care-l cunoșteau toate tinerele egiptene:

— De-aş fi servitoarea ta, urmându-te pas cu pas; aș putea să te îmbrac și să te dezbrac, să fiu mâna care te piaptănă și te mângâie. De-aș fi cea care îți spală roba și te parfumează, de-aş fi brățările și bijuteriile care îţi ating pielea și îi cunosc mireasma.

— Iubitul cântă versurile astea, nu iubita.

— Nu contează... Vreau să le auzi întruna.

Frumoasa Iset făcea dragoste cu violenţă și tandrețe, amestecându-le într-un unic elan; suplă, fierbinte, nu înceta să inventeze jocuri surprinzătoare pentru a-și uimi iubitul.

— Puţin îmi pasă dacă ești regent sau țăran! Pe tine te iubesc, iubesc forța și frumusețea ta.

Sinceritatea și pasiunea de care dădea dovadă Iset îl mişcau pe Ramses; în ochii ei nu exista nici urmă de minciună. Răspunse dăruirii ei cu ardoarea celor șaisprezece ani ai lui și gustară plăcerea la unison.

— Renunță, îi propuse ea.

— La ce?

— La acest rol de regent, la viitorul ca Faraon... Renunță, Ramses, și să trăim fericiți.

— Când eram mai tânăr, îmi doream să fiu rege; gândul ăsta mă înfierbânta și nu mă lăsa să dorm. Apoi, tatăl meu m-a făcut să înțeleg că ambiția mea era irațională; am renunțat, am uitat această nebunie. Și iată că Seti m-a făcut succesor la tron... Un torent de foc îmi traversează viața și eu nu-i cunosc destinația.

— Nu te lăsa purtat de el, rămâi pe mal.

— Oare sunt liber să hotărăsc?

— Acordă-mi încredere și o să te ajut.

— Oricare ar fi eforturile tale, eu rămân singur.

Lacrimi se prelinseră pe obrajii lui Iset.

— Resping această fatalitate! Dacă formăm un cuplu unit, vom face mai ușor față încercărilor.

— N-o să-mi trădez niciodată tatăl.

— Cel puțin, nu mă abandona.

Frumoasa Iset nu mai îndrăzni să vorbească de căsătorie; dacă trebuia, va rămâne în umbră.

Setau atingea cu circumspecție diadema și simbolul șarpelui, sub privirile amuzate ale lui Ramses.

— Ți-e teamă de șarpele acela?

— N-am nici o posibilitate de a-i vindeca mușcătura; nu există remediu împotriva veninului său.

— Și tu ești de părere că n-ar trebui să-mi asum funcția de regent?

— Și eu... Deci, nu sunt singurul de părerea asta?

— Frumoasa Iset își dorește o existență mai liniștită.

— Și cine o învinuiește pentru asta?

— Iată că tu, așa-zisul aventurier, visezi la o viață mediocră și molcomă.

— Drumul pe care te aventurezi e periculos.

— N-am făcut noi promisiunea să descoperim adevărata putere? Tu îți riști viața în fiecare zi; de ce să fiu eu intimidat?

— Eu nu înfrunt decât reptilele; tu va trebui să te lovești de oameni, care reprezintă o specie mult mai de temut.

— Accepți să lucrezi alături de mine?

— Regentul își alcătuiește clanul...

— Am încredere în Ameni și în tine.

— Și în Moise nu?

— Își cunoaște propriul drum, dar eu sunt convins că-l pot regăsi ca maistru; împreună vom construi temple splendide.

— Și Acha?

— O să-i vorbesc.

— Oferta ta mă onorează, însă mă văd obligat s-o refuz. Ți-am spus că mă căsătoresc cu Lotus? Nu e bine să te încrezi în femei, sunt de acord, dar ea e o asistentă prețioasă. Îți urez noroc, Ramses.

În mai puțin de o lună, Șenar nu-și pierduse decât jumătate din prieteni. Situația nu era chiar disperată; el crezuse că va rămâne singur, dar multe notabilități, în ciuda alegerii lui Seti, nu credeau în viitorul lui Ramses. Poate că la moartea faraonului, regentul, copleșit și incompetent, va demisiona în favoarea unui om cu experiență.

Oare Șenar nu fusese victima unei nedreptăți? El, succesorul desemnat, fusese îndepărtat într-o manieră brutală, fără să primească nici cea mai mică explicație. În ce mod își sedusese Ramses tatăl, dacă nu calomniindu-l pe fratele mai mare?

Cu o anumită satisfacție, Șenar începu să treacă în ochii celorlalți drept victimă! Îi revenea sarcina să folosească cu răbdare acest avantaj neașteptat, să răspândească zvonuri din ce în ce mai insistente și să apară ca o alternativă la excesele lui Ramses. Manevra cerea timp, mult timp; reușita necesita cunoașterea planurilor adversarului. Așa că Șenar ceru o audiență noului regent, instalat într-un corp de clădire

al palatului regal din Memphis, în vecinătatea Faraonului.

Mai întâi, trebui să treacă de obstacolul reprezentat de Ameni, sufletul osândit de Ramses. Cum să-l corupă? Nu-i plăceau nici femeile, nici deliciile gastronomice, muncea fără încetare în biroul lui și părea că nu are altă ambiție decât să-l slujească pe Ramses. Cu toate astea, orice carcasă avea un defect; Șenar va sfârși prin a-l afla.

El se adresă purtătorului de sandale cu deferență și îl felicită pentru ținuta impecabilă a noilor sale localuri, în care douăzeci de scribi se găseau sub ordinele lui. Insensibil la laude, Ameni nu-i adresă nici un compliment lui Șenar și se mulțumi să-l introducă în sala de audiențe a regentului.

Așezat pe treptele ce duceau la estrada pe care se afla tronul, Ramses se distra alături de câinele și puiul de leu ce creștea văzând cu ochii. Cele două animale se înțelegeau de minune; leul își domolea forța și câinele îl necăjea cât mai puțin. Străjerul învățase chiar mica sălbăticiune să fure carne de la bucătărie fără să fie prins, iar Voinicul proteja câinele galben de care nimeni nu se putea apropia fără consimțământul său.

Șenar era consternat.

Iată-l pe regent, a doua persoană din Stat după Faraon! Un puști cu un corp de atlet, preocupat să se distreze! Seti comisese o nebunie de care se va căi. Fierbând de indignare, Șenar reuși să se stăpânească.

— Îmi va face regentul onoarea de a mă asculta?

— Fără ceremonie între noi? Vino și stai jos.

Câinele galben se lăsase pe spate, cu labele în sus, manifestându-și supunerea în fața Voinicului; Ramses aprecie șiretlicul. Puiul de leu, satisfăcut, nu-și dădea seama că prietenul lui îl ducea de nas și organiza jocul după bunul lui plac. Faptul de a-i observa însemna mult pentru regent; oare nu simbolizau ei alianța dintre inteligență și forță?

Ezitând, Şenar se aşeză pe o treaptă, la oarecare distanţă de fratele lui. Puiul de leu mârâi.

— Nu te teme, nu atacă decât la comanda mea.

— Fiara asta o să devină periculoasă; dacă răneşte vreun musafir de marcă...

— Nu e nici un pericol.

Străjerul şi Voinicul încetară să se mai joace şi începură să-l observe pe Şenar; prezenţa lui îi irita.

— Am venit să-ţi ofer serviciile mele.

— Îţi mulţumesc.

— Ce însărcinare doreşti să-mi încredinţezi?

— N-am nici o experienţă în legătură cu viaţa publică şi funcţionarea statului; cum aş putea să-ţi atribui o funcţie fără să comit vreo greşeală?

— Dar tu eşti regentul!

— Seti e singurul stăpân al Egiptului; el este cel care ia deciziile esenţiale, şi nimeni altcineva. Nu are nevoie de părerile mele.

— Dar...

— Eu sunt primul conştient de incompetenţa mea şi n-am nici cea mai mică intenţie să fac pe guvernantul; atitudinea mea nu se va schimba: îl slujesc pe rege şi mă supun lui.

— Va fi nevoie să ai iniţiative!

— Asta ar însemna să-l trădez pe Faraon; o să mă mulţumesc cu sarcinile pe care mi le va încredinţa şi le voi îndeplini cât pot mai bine. Dacă dau greş, mă va demite şi va numi un alt regent.

Şenar era descumpănit. Se aşteptase la comportamentul arogant al unui animal de pradă care nu are în faţa lui decât un mieluşel docil şi inofensiv! Învăţase Ramses să inducă în eroare şi să-şi compună un personaj pentru a deruta adversarul? Exista un mijloc simplu de a afla.

— Presupun că ai luat la cunoştinţă de existenţa ierarhiei.

— Îmi vor trebui luni de zile, poate ani, pentru a înțelege subtilitățile; e cu adevărat indispensabil? Grație muncii lui Ameni, voi scăpa de multe frecușuri administrative și voi avea timp să mă ocup de câinele și de puiul meu de leu.

Nici o ironie în tonul lui Ramses; părea incapabil să cuprindă măsura puterii sale. Ameni, oricât ar fi fost de abil și de muncitor, nu era decât un tânăr scrib de șaptesprezece ani; nu va pătrunde prea curând secretele de la curte. Refuzând să se înconjoare de oameni experimentați, Ramses își va șubrezi poziția și va trece drept un smintit.

În loc să se dedea la o luptă crâncenă, Șenar avansa pe un teren sigur.

— Presupun că Faraonul ți-a dat niște directive în ceea ce mă privește.

— Ai dreptate.

Șenar deveni încordat; în sfârșit, momentul adevărului! Deci, până acum, fratele lui jucase o comedie și se pregătea să-i dea lovitura decisivă, excluzându-l din viața publică.

— Ce dorește Faraonul?

— Ca fiul lui mai mare să-și asume îndatoririle ca și mai înainte și să fie șeful protocolului.

Șeful protocolului... Funcția avea importanță. Șenar se va ocupa de organizarea ceremoniilor oficiale, va supraveghea aplicarea decretelor și va fi amestecat în permanență în politica regelui. Departe de a fi îndepărtat, va ocupa o poziție centrală, chiar și fără rezonanța celei de regent. Acționând cu abilitate, va reuși să-și țeasă o pânză solidă și durabilă.

— Va trebui să-ți dau socoteală de activitățile mele?

— Nu mie, ci faraonului; cum să judec eu ceea ce nu cunosc?

Deci, Ramses nu era decât un regent de paie! Seti păstra toată puterea și continua să aibă încredere în fiul său mai mare.

În centrul orașului sfânt Heliopolis se înălța imensul templu al lui Ra, zeul luminii divine, cel care crease viața. Acum, în noiembrie, când nopțile deveneau răcoroase, preoții pregăteau sărbătorile lui Osiris, fața ascunsă a lui Ra.

— Cunoști Memphisul și Theba, îi spuse Seti lui Ramses; descoperă Heliopolisul. Aici s-a format gândirea strămoșilor noștri. Nu uita să onorezi acest loc sfânt; Theba capătă uneori prea multă importanță. Ramses, fondatorul dinastiei noastre, prevedea echilibrul și justa repartizare a puterilor între marii preoți din Heliopolis, Memphis și Theba; eu i-am respectat viziunea, respect-o și tu. Nu te supune nici unui demnitar, însă fii cel care-i unește și-i domină.

— Mă gândesc adesea la Avaris, orașul lui Seth, mărturisi Ramses.

— Dacă destinul face din tine un faraon, te vei întoarce acolo și te vei împărtăși din puterea secretă atunci când eu voi fi mort.

— Tu n-ai să mori niciodată!

Exclamația izbucnise din pieptul tânărului regent; buzele lui Seti schițară un zâmbet.

— Dacă succesorul meu îmi conservă „ka"-ul, poate am șansa asta.

Seti îl conduse pe Ramses în sanctuarul marelui templu al lui Ra, unde, în mijlocul unei curți neacoperite, trona un obelisc al cărui vârf aurit străpungea cerul pentru a risipi influențele nocive.

— În acest fel e simbolizată piatra primordială, ieșită din oceanul originar în zorii vremurilor; prin prezența ei pe acest pământ se menține creația.

Aflat încă sub impresia puternică trezită de monument, Ramses se trezi lângă un arbore de acacia gigantic venerat de două preotese care jucau rolurile lui Isis și Nephtys.

— În acest arbore, explică Seti, invizibilul îl naște pe Faraon, îl hrănește cu laptele stelelor și îi dă numele său.

Surprizele nu se terminaseră pentru regent. Într-o capelă vastă, se afla o balanţă din aur şi argint, fixată pe un suport din lemn cu stucaturi, lată de doi metri şi înaltă de doi metri treizeci. În vârful ei, un babuin de aur, încarnarea zeului Thot, stăpânul hieroglifelor şi unităţilor de măsură.

— Balanţa din Heliopolis cântăreşte sufletul şi inima fiecărei fiinţe şi fiecărui lucru; fie ca Maat, al cărei simbol este, să-ţi inspire gândurile şi acţiunile.

La sfârşitul zilei petrecute în cetatea luminii, Seti îl duse pe Ramses pe un şantier de pe care muncitorii plecaseră.

— Aici se va clădi o nouă capelă, căci opera nu are sfârşit. Construcţia templului e prima datorie a Faraonului; prin el, îşi va dura poporul. Îngenunchează, Ramses, şi îndeplineşte prima ta operă.

Seti îi întinse lui Ramses un ciocan şi o daltă; protejat de obeliscul unic şi de privirea părintelui său, regentul tăie prima piatră a viitorului edificiu.

37

Ameni dovedea o admirație fără margini pentru Ramses, însă nu-l considera lipsit de defecte; astfel, uitase prea repede loviturile urâte primite și neglija elucidarea anumitor afaceri misterioase, cum ar fi aceea a cernelii de contrabandă. Dar tânărul scrib avea memorie; noua lui poziție îi oferea avantaje de care avea de gând să profite.

Le reaminti faptele, fără să omită nici un detaliu, celor douăzeci de subordonați așezați pe rogojini și extrem de atenți. Deși era un orator slab, Ameni reuși să-și captiveze auditoriul.

— Ce e de făcut? întrebă unul dintre funcționari.

— Trebuie cercetate serviciile arhivelor care mi-au fost inaccesibile; există în mod sigur o copie a documentului original care să cuprindă numele complet al proprietarului acestui atelier. Cel care îl descoperă să mi-l aducă fără întârziere și fără să vorbească cu nimeni; regentul va ști să-l recompenseze.

Desfășurate la scară mare, investigațiile nu puteau decât să reușească; în momentul când va avea dovada în mână, Ameni i-o va arăta lui Ramses. Odată afacerea asta rezolvată, o să-l convingă să se ocupe din nou de cel care-i angajase pe căruțaș și pe rândaș; nici un criminal nu trebuia să scape de pedeapsă.

În calitate de regent, Ramses era obiectul multor solicitări și primea o corespondență bogată; Ameni îi îndepărta pe inoportuni și redacta răspunsurile asupra cărora fiul lui Seti își punea pecetea. Secretarul particular citea fiecare misivă și urmărea toate dosarele; nici o critică nu trebuia să-i fie adusă regentului, chiar dacă pentru asta Ameni și-ar fi pierdut și puțina sănătate care-i mai rămăsese.

Deși avea numai optsprezece ani, Acha semăna cu un bărbat matur, având o îndelungată experiență și priceput la toate. De o eleganță rafinată, își schimba roba în fiecare zi, se îmbrăca după moda din Memphis și își îngrijea corpul. Parfumat, bărbierit cu grijă, își ascundea uneori părul sub o perucă de mare preț; mustața fină îi era tăiată impecabil și chipul lui fin reflecta noblețea unei lungi ascendențe de notabilități de care era mândru.

Tânărul era apreciat în mod unanim; diplomații de carieră nu mai încetau cu elogiile la adresa lui și se mirau că Faraonul nu-i încredințase încă un post important într-o ambasadă. Acha, mereu stăpân pe sine, nu protestase în nici un fel; cunoscând cele mai mici secrete de pe culoarele ministerului Afacerilor străine, știa că o să vină și vremea lui.

Cu toate astea, vizita regentului îl surprinse; simți imediat că greșise. El ar fi trebuit să se deplaseze și să se încline în fața lui Ramses.

— Te rog să-mi accepți scuzele, regent al Egiptului.

— Și la ce ar servi ele între prieteni?

— Mi-am uitat îndatoririle.

— Ești satisfăcut de munca ta?

— Mai mult sau mai puțin; viața sedentară nu mă atrage deloc.

— Unde ai vrea să pleci?

— În Asia. Acolo se va juca mâine soarta lumii; dacă Egiptul e prost informat, riscă să aibă grave neplăceri.

— Diplomaţia noastră ţi se pare neadaptată?

— După câte ştiu eu, da.

— Şi ce propui?

— Să se meargă mai mult în teren, să se înţeleagă mai bine felul de a gândi al aliaţilor şi al adversarilor noştri, să se facă inventarul puterilor şi slăbiciunilor lor, să nu se mai creadă că suntem invulnerabili.

— Te temi de hitiţi?

— Atâtea informaţii contradictorii circulă pe seama lor... Cine cunoaşte cu adevărat efectivele lor militare şi eficacitatea armatei lor? Până în prezent, un conflict direct a fost evitat.

— Regreţi lucrul asta?

— Sigur că nu, dar trebuie să fii de acord cu mine că ne aflăm în ceaţă.

— Nu eşti fericit aici, în Memphis?

— O familie bogată, o vilă agreabilă, o carieră bine aşezată, două sau trei amante... Asta să fie fericirea? Vorbesc mai multe limbi printre care şi hitita; de ce să nu-mi folosesc cunoştinţele?

— Aş putea să te ajut.

— În ce mod?

— În calitate de regent, îi voi propune regelui numirea ta într-un post la una din ambasadele noastre din Asia.

— Ar fi nemaipomenit!

— Nu te bucura încă; decizia îi aparţine lui Seti.

— Îţi mulţumesc pentru gestul tău.

— Să sperăm că va avea efectul dorit.

Aniversarea Dolentei oferea ocazia unei recepţii la care erau invitate notabilităţile regatului; de la încoronarea sa, Seti nu mai participase la astfel de manifestări. Lăsând în sarcina lui Şenar organizarea festivităţilor, Ramses dorea să evite această serată mondenă, însă, sfătuit de Ameni, acceptase să apară înainte de cină.

Corpolent și jovial, Sary îi ținea la distanță pe lingușitorii care voiau să-l copleșească pe regent cu elogii și, în același timp, să solicite diferite favoruri.

— Prezența ta ne onorează... Cât de mândru sunt de elevul meu! Mândru și descurajat.

— Descurajat?

— Că n-am să mai educ un viitor regent! Pe lângă tine, copiii din „Kap" mi se vor părea șterși.

— Ai vrea să-ți schimbi funcția?

— Mărturisesc că gestiunea hambarelor m-ar pasiona mai mult și mi-ar lăsa mai mult timp să mă ocup de Dolenta. N-aș vrea să vezi în asta una din nenumăratele cereri care-ți sunt adresate în fiecare zi! Dar dacă îți vei aminti de fostul tău profesor...

Ramses dădu din cap. Sora lui alergă spre el; prea machiată, părea mai bătrână cu zece ani. Sary se depărtă.

— Ți-a vorbit soțul meu?

— Da.

— Sunt realmente fericită de când l-ai învins pe Șenar! E o ființă rea și perfidă care vrea să ne piardă.

— Ce rău ți-a făcut?

— N-are importanță; tu ești regentul, nu el. Fii aproape de aliații tăi adevărați.

— Tu și Sary vă înșelați în legătură cu posibilitățile mele.

Dolenta clipi, mirată.

— Ce înseamnă...

— Eu nu jonglez cu posturile administrative, însă încerc să pricep gândirea tatălui meu și să înțeleg cum guvernează țara, pentru a mă putea inspira într-o zi după modelul său, dacă vor vrea zeii.

— Să lăsăm ideile frumoase! Atât de aproape de puterea supremă, tu trebuie să te gândești să-ți mărești imperiul și să-ți formezi propriul clan; soțul meu și cu mine vrem să

participăm și noi, pentru că o merităm. Calitățile noastre îți vor fi indispendabile.

— Nu mă cunoști deloc, draga mea soră, și nu-l cunoști nici pe tatăl nostru; nu în felul ăsta e condus Egiptul. Faptul că sunt regent îmi permite să-i observ munca din interior și să trag învățăminte.

— Vorbele tale alinătoare nu mă interesează; aici contează doar ambiția. Semeni cu ceilalți, Ramses; dacă nu accepți legile existenței, vei fi zdrobit.

Singur, sub colonada din fața vilei sale, Șenar trăgea concluziile în legătură cu ansamblul informațiilor pe care le culesese. Din fericire, rețeaua lui de prieteni nu se dezagregase, iar numărul dușmanilor lui Ramses nu se diminuase. Aceștia îi observau faptele și gesturile și veneau să-i dea raportul lui Șenar care, în mod evident, va deveni Faraon la moartea lui Seti; comportamentul mai mult pasiv al regentului, fidelitatea lui necondiționată față de Seti și supunerea lui oarbă vor face din el foarte repede o umbră lipsită de consistență.

Șenar nu împărtășea acest optimism, ținând cont de un eveniment catastrofal pentru el: scurta ședere a lui Ramses la Heliopolis. De fapt, acolo era recunoscut definitiv un faraon; așa fuseseră încoronați primii regi ai Egiptului.

Seti își impusese deci voința într-un mod vădit, cu atât mai mult cu cât Ramses se confruntase cu balanța din Heliopolis, după spusele unui preot indiscret; faraonul în funcție recunoștea verticalitatea regentului și aptitudinea lui de a respecta regula lui Maat. Cu siguranță că acest act major fusese îndeplinit în secret și nu avea încă decât o valoare magică; însă voința lui Seti fusese exprimată și ea nu se va schimba.

Șeful protocolului... O iluzie! Seti și Ramses doreau ca el să doarmă liniștit în această funcție confortabilă și să-și uite visele mărețe, în timp ce regentul punea mâna, puțin câte puțin, pe frâiele puterii.

Ramses era mai viclean decât părea; modestia lui de faţadă ascundea o ambiţie feroce. Neîncrezându-se în fratele lui mai mare, încercase să-l înşele; dar episodul din Heliopolis îi dezvăluise adevăratul plan. Şenar trebuia să-şi schimbe strategia; să lase timpul să treacă ar fi însemnat o greşeală ce l-ar fi condus la eşec. Prin urmare, era necesar să recurgă la ofensivă şi să-l considere pe Ramses un concurent de temut; nu era suficient să-l atace din interior. Gânduri bizare îi trecură prin minte lui Şenar, atât de bizare încât îl înfricoşară.

Însă dorinţa lui de răzbunare era mai puternică; să trăiască precum un supus al lui Ramses i se părea insuportabil. Oricare vor fi consecinţele luptei oculte pe care o va declanşa, el nu va da înapoi.

Corabia cu marea velă albă plutea pe Nil cu o eleganţă suverană; căpitanul cunoştea cele mai mici capricii ale fluviului şi se folosea de ele cu abilitate. Şenar stătea în cabină, la adăpost de razele soarelui. Nu se temea doar de arsuri, ci avea intenţia să-şi păstreze pielea albă, pentru a se deosebi de ţăranii cu tenul bronzat.

În faţa lui, bând un suc de roşcove, se afla Acha.

— Sper că nu te-a văzut nimeni urcând la bord.

— Mi-am luat toate precauţiile.

— Eşti un om prudent.

— Mai curând curios... De ce mi-ai impus asemenea precauţii?

— În timpul studiilor la „Kap" ai fost prieten cu Ramses.

— I-am fost coleg.

— De la numirea lui ca regent, aţi păstrat legătura?

— Mi-a sprijinit cererea de a căpăta un post într-o ambasadă din Asia.

— Am contribuit şi eu, crede-mă, la consolidarea reputaţiei tale, chiar dacă dizgraţia în care am căzut m-a împiedicat să obţin pentru tine ceea ce doream.

— Dizgraţie... Nu e cam exagerat termenul?

— Ramses mă urăşte şi nu se preocupă deloc de fericirea Egiptului; singurul lui scop e puterea absolută. Dacă nu-l împiedică nimeni să ajungă acolo, vom intra într-o eră a nenorocirilor. Vreau să evităm asta şi mulţi oameni rezonabili mă vor ajuta.

Acha rămase impasibil.

— L-am cunoscut bine pe Ramses, obiectă el, şi nu semăna în nici un fel cu viitorul tiran pe care-l descrii.

— Joacă un joc foarte subtil, prezentându-se ca un bun fiu şi ca un discipol ascultător al lui Seti; nimic altceva nu e mai pe placul curţii şi al poporului. Eu însumi m-am lăsat păcălit o vreme; în realitate, nu se gândeşte decât cum să devină stăpânul celor Două Tărâmuri. Ştiai că s-a dus la Heliopolis pentru a primi aprobarea marelui preot?

Argumentul îl tulbură pe Acha.

— În fine, demersul pare prematur.

— Ramses exercită o influenţă negativă asupra lui Seti; după cum simt eu, încearcă să-l facă pe rege să se retragă cât mai curând posibil şi să-i ofere lui puterea.

— Să fie Seti atât de maleabil?

— Dacă n-ar fi, de ce l-a ales pe Ramses ca regent? Cu mine, fiul lui mai mare, ar fi avut aproape de el un fidel slujitor al Statului.

— Pari gata să încalci obiceiurile.

— Pentru că sunt perimate! Marele Horemheb n-a acţionat el cu înţelepciune atunci când a redactat un nou cod de legi? Cele vechi deveniseră injuste.

— Nu te-ai decis să deschizi Egiptul către lumea exterioară?

— Asta era intenţia mea, într-adevăr, deoarece numai comerţul internaţional asigură prosperitatea.

— Şi ţi-ai schimbat părerea?

Şenar se posomorî.

— Viitoarea domnie a lui Ramses mă obligă să-mi modific planurile; din acest motiv am ţinut ca întrevederea noastră să rămână secretă. Ceea ce vreau să-ţi spun e de o gravitate excepţională: pentru că vreau să-mi salvez ţara, trebuie să întreprind un război subteran împotriva lui Ramses. Dacă accepţi să-mi fi aliat, rolul tău va fi determinant; odată victoria obţinută, îţi vei recolta roadele.

Acha, impenetrabil, se gândi multă vreme.

Dacă refuza să colaboreze, Şenar se vedea constrâns să-l suprime; deja spusese prea multe. Însă nu exista altă metodă de recrutare a oamenilor de care avea nevoie. Iar acesta, dacă accepta, urma să fie unul dintre cei mai activi.

— Eşti puţin prea eliptic, îşi dădu cu părerea Acha.

— Relaţiile comerciale cu Asia nu vor fi suficiente pentru a-l da la o parte pe Ramses; ţinând cont de circumstanţe, trebuie mers mult mai departe.

— Ai în vedere... o altă modalitate de înţelegere cu străinătatea?

— De când populaţia hyksos a invadat şi guvernat ţara, iată, sunt de-acum câteva secole, a beneficiat de complicitatea mai multor şefi ai provinciei din Deltă, care au preferat să colaboreze decât să moară. Să o luăm înaintea Istoriei, Acha; să ne folosim de hitiţi pentru a-l îndepărta pe Ramses, să formăm un grup de responsabili care vor menţine ţara pe drumul cel bun.

— Pericolul e considerabil.

— Dacă nu întreprindem nimic, Ramses ne va strivi sub talpa sandalelor.

— Şi ce propui, în mod concret?

— Numirea ta în Asia va fi primul pas. Îţi cunosc abilitatea de a stabili contacte; va trebui să câştigi prietenia duşmanului şi să-l determini să ne ajute.

— Nimeni nu cunoaşte intenţiile reale ale hitiţilor.

— Datorită ţie, noi le vom cunoaşte; în felul asta, ne vom adapta strategia şi-l vom manipula pe Ramses, făcându-l să comită erori fatale de care vom profita.

Foarte calm, Acha îşi încrucişă degetele.

— Surprinzător proiect, într-adevăr, dar foarte riscant.

— Timizii sunt sortiţi eşecului.

— Să presupunem că hitiţii nu au decât o singură dorinţă: războiul.

— În cazul ăsta, vom aranja lucrurile în aşa fel încât Ramses să-l piardă, iar noi să apărem drept salvatori.

— Vor fi necesari mai mulţi ani de pregătiri.

— Ai dreptate. Lupta începe azi: mai întâi, să întreprindem totul pentru ca Ramses să nu se urce pe tron; dacă eşuăm, îl dăm jos printr-un atac provenind, în acelaşi timp, din interior şi din exterior. Eu îl consider un adversar de anvergură, a cărui putere e pe cale să se afirme; din acest motiv, improvizaţia nu-şi află rostul aici.

— Ce-mi oferi în schimbul ajutorului? întrebă Acha.

— Postul de ministru al Afacerilor străine îţi convine?

Micul zâmbet al diplomatului îi dovedi lui Şenar că atinsese punctul sensibil.

— Atâta timp cât stau închis într-un birou din Memphis, câmpul meu de acţiune rămâne foarte limitat.

— Ai o reputaţie excelentă, iar Ramses ne va ajuta fără s-o ştie; sunt convins că numirea ta nu e decât o chestiune de timp. Atâta vreme cât rămâi în Egipt, n-o să ne mai vedem; prin urmare, întâlnirile noastre vor rămâne secrete.

Corabia acostă departe de portul din Memphis; un car condus de un aliat al lui Şenar îl readuse pe Acha în oraş.

Fiul mai mare al regelui îl privi cum se îndepărtează pe diplomat. Mai mulţi oameni aveau sarcina să-l supravegheze; dacă încerca să-l informeze pe Ramses, nu avea să supravieţuiască mult timp acestei trădări.

38

Omul care încercase să-l suprime pe Ramses, folosindu-se de serviciile rândașului și ale căruțașului, nu se înșelase; fiul mai mic al regelui era născut pentru a fi succesor. Multe trăsături ale caracterului său semănau cu cele ale tatălui: energia lui părea inepuizabilă, entuziasmul și inteligența se arătau capabile să treacă de orice obstacol, focul ce mocnea în el îl predestina puterii supreme.

În ciuda repetatelor sale puneri în gardă, nimeni nu voise să-l asculte. Alegerea lui Ramses ca regent deschisese în sfârșit ochii apropiaților săi și se regreta acum eșecul inițiativei pe care o luase; din fericire, rândașul și căruțașul erau morți: cum el nu-i întâlnise niciodată, iar intermediarul nu va mai vorbi, ancheta se împotmolise. Nu exista nici un mijloc de a se ajunge până la el și de a i se dovedi vinovăția.

Proiectele fiind stabilite și secretul lor bine păstrat, nu-și putea permite nici cea mai mică imprudență. Să lovească tare și bine plasat era unica soluție, chiar dacă poziția lui Ramses nu ușura deloc demersul. Regentul avea în permanență pe cineva lângă el, Ameni îi îndepărta pe inoportuni, câinele și leul reprezentau o excelentă gardă de corp. Să se intervină în interiorul palatului părea de-a dreptul imposibil.

În schimb, în timpul unei deplasări sau al unei călătorii, organizarea unui accident nu prezenta nici o dificultate, cu

condiția ca împrejurarea să fie bine aleasă; o idee strălucită îl înflăcăra. Dacă Seti cădea în capcană și accepta să-și trimită fiul la Assuan, Ramses nu se va mai întoarce de acolo.

În al nouălea an al domniei lui Seti, Ramses își sărbătorea cei șaptesprezece ani în compania lui Ameni, Setau și a soției acestuia, Lotus. Regreta absența lui Moise și a lui Acha; însă primul era reținut pe șantierul din Karnak, iar cel de-al doilea urma să plece în Liban, însărcinat cu o misiune de culegere de informații de către ministrul Afacerilor străine. Pe viitor, reunirea foștilor elevi ai „Kap"-ului avea să întâmpine multe dificultăți, doar dacă regentul nu reușea să-și transforme prietenii în colaboratori apropiați; însă independența lor în gândire avea tendința să le despartă drumurile. Numai Ameni refuza să se îndepărteze de Ramses, pretextând că, fără el, regentul va fi incapabil să-și conducă administrația și să-și țină dosarele la zi.

Lotus, refuzând serviciile bucătarului din palat, pregătise ea însăși friptura de miel cu garnitură de struguri și năut.

— Savuros, recunoscu regentul.

— Să gustăm fără să ne ghiftuim, recomandă Ameni; eu am de lucru.

— Cum de-l suporți pe scribul asta chițibușar, care strică cheful tuturor? se informă Setau în timp ce hrănea câinele și leul, ale cărui dimensiuni deveniseră impresionante.

— Nu toată lumea are timp să alerge după șerpi, i-o întoarse Ameni; dacă nu mi-aș găsi vreme să notez remediile pe care le prescrii, cercetările tale s-ar dovedi zadarnice.

— Și unde s-au instalat tinerii căsătoriți? întrebă Ramses.

— La marginea deșertului, răspunse Setau, cu ochii strălucind; imediat după ce se lasă noaptea, șerpii ies, iar Lotus și cu mine plecăm la vânătoare. Mă întreb dacă o să trăim destul să cunoaștem toate speciile și obiceiurile lor.

— Casa ta nu e deloc o cocioabă, preciză Ameni; seamănă mai mult cu un laborator. Şi nu mai termini s-o măreşti... Cu mica avere pe care o faci vânzându-ţi otrăvurile în spitale, nici nu e de mirare.

Îmblânzitorul de şerpi îl cercetă pe tânărul scrib cu multă curiozitate.

— Cine te-a informat? Tu nu ieşi niciodată din birou!

— Izolată sau nu, casa ta e înregistrată la cadastru şi la serviciul de igienă; în ceea ce mă priveşte, am datoria să-i procur regentului informaţii de calitate.

— Dar tu mă spionezi! Avortonul ăsta e mai periculos decât un scorpion.

Câinele galben lătră vesel, fără să creadă în furia lui Setau, care continua să schimbe replici în doi peri cu Ameni, până când dădu buzna un mesager al Faraonului. Ramses era convocat la palat. Orice altă activitate era suspendată.

Seti şi Ramses înaintau încet pe cărarea ce şerpuia printre blocuri enorme de granit roz. Sosiţi în aceeaşi dimineaţă la Assuan, suveranul şi fiul său se duseseră imediat la cariere. Faraonul dorea să verifice el însuşi conţinutul raportului alarmant ce-i fusese adresat şi ţinea ca fiul său să cunoască acest univers mineral de unde proveneau obeliscurile, coloşii, porţile şi pragurile templelor, precum şi multe capodopere tăiate în piatra dură, cu o strălucire incomparabilă.

Misiva evoca un conflict grav între contramaiştri, muncitori şi soldaţii însărcinaţi să transporte monoliţi grei de mai multe tone pe şalande enorme, prinse una de alta şi construite în acest scop. La aceste tulburări se mai adăuga una, şi mai gravă: specialiştii estimau că principala carieră era epuizată. După ei, nu mai existau decât filoane reduse şi vâne prea scurte pentru a se putea degaja obeliscuri mari sau statui gigantice.

Mesajul era semnat de un anume Aper, șeful carierelor, și nu urmase calea ierarhică; tehnicianul se temea să nu fie sancționat de superiori pentru că dezvăluise adevărul și, în consecință, se adresase direct regelui. Secretariatul acestuia, ținând cont de tonul ponderat și realist, transmisese mesajul lui Seti.

Ramses se simțea în largul său în mijlocul rocilor aflate în bătaia soarelui; percepea forța materiei eterne pe care sculptorii o transformau în pietre vorbitoare. Imensa carieră din Assuan era unul din soclurile pe care se construia țara încă de la prima dinastie; ea întruchipa stabilitatea operei care traversa generațiile și submina timpul.

Exploatarea granitului beneficia de o organizare riguroasă; împărțiți pe echipe, tăietorii în piatră reperau cele mai bune roci, le testau și le abordau cu respect. De perfecțiunea muncii lor depindea supraviețuirea Egiptului; din mâinile lor luau naștere templele unde locuiau forțele creației, precum și statuile în care trăiau sufletele celor înviați.

Fiecare faraon se preocupa de carierele de piatră și de condițiile de viață ale celor care munceau aici; șefii de echipă se bucurară revăzându-l pe Seti și putând să-l salute pe regent, a cărui asemănare cu tatăl lui era din ce în ce mai pronunțată. Aici, numele de Șenar era necunoscut.

Seti îl chemă pe șeful carierelor.

Scund și îndesat, cu umerii lați, capul mare, degetele groase, Aper se prosternă în fața regelui; oare va fi certat sau lăudat?

— Șantierul îmi pare liniștit.

— Totul e în ordine, Maiestate.

— Scrisoarea ta pretinde contrariul.

— Scrisoarea mea?

— Negi că mi-ai scris?

— Să scriu... Nu e punctul meu forte. Când e nevoie, apelez la serviciile unui scrib.

— Nu m-ai alertat tu în legătură cu un conflict dintre muncitori și soldați?

— Asta nu, Maiestate... Există, într-adevăr, niște mici fricțiuni, dar se aranjează.

— Și contramaiștrii?

— Sunt respectați și ei ne respectă; nu sunt niște orășeni, ci muncitori care au reușit să se afirme. Au muncit cu propriile mâini și își cunosc meseria. Dacă vreunul vrea să pară ceea ce nu este, ne ocupăm noi de asta.

Aper își frecă mâinile, gata de luptă împotriva oricui ar fi încercat un abuz de autoritate.

— Dar principala carieră, nu e pe cale să se epuizeze?

Șeful carierelor rămase cu gura căscată.

— Asta era... Cine v-a prevenit?

— E adevărat?

— Mai mult sau mai puțin... Începe să devină prea dur, trebuie săpat mai adânc; în doi sau trei ani, va fi necesar să se exploateze un nou zăcământ. Să fiți deja avertizat... Asta seamănă a prezicere!

— Arată-mi locul cu probleme.

Aper îi conduse pe Seti și pe Ramses în vârful unei coline de unde se dezvăluia privirii cea mai mare parte a zonei exploatate.

— Aici, la stânga voastră, indică el, întinzând mâna; ezităm să degajăm un obelisc.

— Să fie liniște, ceru Seti.

Ramses văzu cum privirea tatălui său se transformă; fixa pietrele cu o intensitate extraordinară, ca și cum ar fi pătruns în interior, ca și cum carnea lui ar fi devenit de granit. În apropierea lui Seti, căldura era aproape insuportabilă. Înspăimântat, șeful carierelor se îndepărtă; Ramses rămase lângă suveran. Încercă și el să pătrundă dincolo de aparențe, însă gândurile lui se loviră de blocurile compacte și simți o

durere în plexul solar. Încăpăţânat, nu renunţă; în ciuda suferinţei, sfârşi prin a distinge net filoanele din stâncă. Păreau să se ivească din profunzimile pământului, să se deschidă către soare şi aer, să adopte o formă specifică, apoi să se solidifice şi să devină granit trandafiriu, presărat cu steluţe sclipitoare.

— Abandonaţi locul obişnuit, ordonă Seti, şi săpaţi spre dreapta, cât mai larg; granitul se va arăta generos vreme de câteva zeci de ani.

Şeful carierelor coborî colina şi, cu ajutorul unui târnăcop, sparse o gangă negricioasă ce nu prevestea nimic bun. Totuşi, Faraonul nu se înşelase; apăru şi granitul, de o frumuseţe fascinantă.

— Şi tu ai văzut, Ramses. Continuă tot aşa, pătrunde mereu mai mult în inima pietrei şi vei şti.

În mai puţin de un sfert de oră, miracolul Faraonului ajunse la urechile tuturor celor din cariere, de pe chei şi din oraş. Însemna că epoca marilor lucrări continua şi că prosperitatea Assuanului nu se va stinge.

— Nu Aper e cel care a scris scrisoarea, concluzionă Ramses; cine să fi încercat să te mintă?

— Nu m-a făcut să vin aici pentru a deschide o nouă carieră, presupuse Seti; expeditorul misivei nu se aştepta la asta.

— Dar ce spera el?

Nedumeriţi, regele şi fiul său coborâră colina pe poteca strâmtă de pe povârnişul ei. Seti mergea în frunte, cu pasul sigur.

Un vuiet îl intrigă pe Rames.

În momentul în care se întoarse, două pietricele, sărind ca nişte gazele speriate, îl loviră uşor peste picior; ele formau doar avangarda unei grămezi de pietriş precedând un enorm bloc de granit ce se rostogolea pe pantă cu mare viteză. Orbit de un nor de praf, Ramses strigă:

— Tată, dă-te la o parte!

Dându-se înapoi, tânărul căzu.

Mâna puternică a lui Seti îl ridică și îl scoase de pe traiectorie. Blocul de granit își urmă cursa nebună, însoțit de strigăte. Lucrătorii din carieră și tăietorii în piatră observară un om care fugea.

— El e, acolo jos! El a răsturnat stânca! strigă Aper.

Se organiză urmărirea.

Aper puse primul mâna pe fugar și îl lovi violent cu pumnul în ceafă pentru a-l obliga să se oprească. Șeful carierelor își drămuise prost forța: ceea ce îi prezentă faraonului nu mai era decât un cadavru.

— Cine e? întrebă Seti.

— Nu știu, răspunse Aper; nu lucrează aici.

Poliția din Assuan ajunse repede la un rezultat: omul era un luntraș, văduv și fără copii, a cărui ocupație consta din livrarea produselor de olărit.

— Tu ai fost cel vizat, afirmă Seti; însă moartea ta nu era gravată pe stânca aceea.

— Îmi acorzi dreptul să caut eu însumi adevărul?

— Ți-o cer.

— Știu cui trebuie să-i încredințez ancheta.

39

Ameni tremura și jubila în același timp.

Tremura după ce ascultase povestea lui Ramses, care scăpase de la o moarte atroce; jubila pentru că regentul îi aducea un indiciu remarcabil, scrisoarea expediată lui Seti cu scopul de a-l determina să plece la Assuan.

— Scriitura e frumoasă, constată el; o persoană din înalta societate, cultivată, care are obiceiul să redacteze misive.

— Deci, Faraonul știa că nu vine de la un șef de carieră și că i se întindea o capcană.

— După părerea mea, erați vizați amândoi; accidentele de șantier nu sunt rare.

— Ești de acord să conduci ancheta?

— Bineînțeles! Totuși...

— Totuși?

— Îți datorez o mărturisire: mi-am continuat investigațiile în legătură cu proprietarul atelierului suspect. Aș fi vrut să-ți aduc dovada că e vorba chiar de Șenar, însă n-am reușit. Tu îmi oferi amănunte în plus.

— Să sperăm.

— S-au aflat mai multe despre luntraș?

— Instigatorul lui pare de neatins.

— Un adevărat șarpe... Ar trebui să-l chemăm în ajutor pe Setau.

— De ce nu?

— Fii liniştit, am făcut-o deja.

— Şi ce ţi-a răspuns?

— Fiind vorba de securitatea ta, a acceptat să mă ajute.

Şenar nu aprecia deloc Sudul; era o regiune dominată de căldură şi mai puţin sensibilă la evoluţia lumii exterioare decât Nordul. Cu toate acestea, imensul templu din Karnak forma o entitate economică atât de bogată şi de influentă, încât nici un candidat la puterea supremă nu putea trece cu vederea sprijinul marelui preot. Astfel că îi făcu pontifului o vizită de curtoazie, în cursul căreia nu se schimbară decât banalităţi; Şenar avu satisfacţia de a nu simţi nici un fel de ostilitate din partea importantului personaj, care observa de departe luptele politice din Memphis şi urma, la momentul potrivit, să treacă de partea celui mai puternic. Absenţa elogiilor la adresa lui Ramses era un semn încurajator.

Şenar solicită să i se ofere posibilitatea să stea mai multă vreme în templu şi să mediteze, departe de agitaţia vieţii publice. I se acordă imediat autorizaţia; fiul mai mare al lui Seti se acomodă mai curând cu greutate cu confortul sumar al chiliei de preot în care fusese cazat, dar îşi atinse scopul: să-l întâlnească pe Moise.

În timpul unei pauze, evreul examina coloana pe care sculptorii gravaseră o scenă reprezentând ofranda ochiului divin ce conţinea totalitatea măsurilor care permiteau înţelegerea lumii.

— O operă minunată! Eşti un arhitect remarcabil.

Moise, cu robusteţea lui impresionantă, îşi observa interlocutorul cu un oarecare dispreţ faţă de carnea prea moale şi de corpolenţa lui pronunţată.

— Îmi învăţ meseria; maistrul este responsabil de această reuşită.

— Nu fi așa de modest.

— Detest lingușitorii.

— Se pare că nu mă prea apreciezi.

— Sper că și reciproca e adevărată.

— Am venit aici să mă reculeg și să-mi găsesc seninătatea; mărturisesc că numirea lui Ramses a fost un șoc dur, însă trebuie până la urmă să acceptăm realitatea. Liniștea acestui templu mă va ajuta.

— Cu atât mai bine pentru tine.

— Prietenia pe care i-o porți lui Ramses n-ar trebui să te orbească; fratele meu nu are intenții bune. Dacă iubești ordinea și dreptatea, nu închide ochii.

— Critici hotărârea lui Seti?

— Tatăl meu e un om excepțional; dar cine nu face și greșeli? Pentru mine, drumul spre putere e barat, și nu regret asta. Îmi convine să mă ocup de protocol; dar care va fi viitorul Egiptului dacă se va afla în mâinile unui incapabil, preocupat doar de ambițiile lui?

— Care sunt intențiile tale precise, Șenar?

— O să te lămurești. Eu sunt convins că vei avea un destin mare; să mizezi pe Ramses ar însemna să faci o greșeală dezastruoasă. Mâine, cînd o să urce pe tron, n-o să mai aibă prieteni și tu vei fi uitat.

— Și ce propui?

— Să încetăm să ne mai supunem și să pregătim un alt viitor.

— Pe al tău, presupun.

— Persoana mea contează prea puțin.

— Sentimentul meu e altul.

— Te înșeli; singurul meu scop e să-mi servesc patria.

— Te aud zeii, Șenar; nu ții cont de faptul că ei detestă minciuna?

— Oamenii fac politica Egiptului, nu zeii. Țin la prietenia ta; împreună, vom reuși.

— Greșești și ar fi mai bine s-o iei din loc.

— Nu e bine ce faci.

— Nu vreau nici să ridic vocea, nici să comit vreo violență într-un loc ca acesta; dacă dorești, continuăm discuția afară.

— N-o să fie cazul; dar nu uita că te-am prevenit. Într-o zi, o să-mi mulțumești.

Privirea înfuriată a lui Moise îl împiedică pe Șenar să mai insiste; așa cum se temuse, încercarea lui dăduse greș. Evreul nu era la fel de ușor de convins ca Acha. Însă și el avea slăbiciuni care, cu timpul, vor ieși la iveală.

Dolenta îl dădu la o parte pe Ameni, care nu se mai putu împotrivi atacului furioasei femei; sora lui Ramses împinse ușa de la biroul regentului și năvăli înăuntru ca o furtună. Ramses, așezat pe o rogojină, recopia un decret al lui Seti privind protecția copacilor.

— Ai de gând să faci în sfârșit ce ți-am spus?

— Care e motivul acestei izbucniri, draga mea soră?

— Ca și cum n-ai ști!

— Împrospătează-mi memoria.

— Soțul meu își așteaptă promovarea.

— Adresează-te faraonului.

— Refuză să acorde membrilor de familie privilegii pe care le consideră... nejustificate!

— Ce-ar mai fi de adăugat?

Furia Dolentei se dublă.

— Decizia asta e nejustificată! Sary merită o promovare și tu, regentul, tu trebuie să-l numești mai marele grânarelor!

— Să se opună regentul voinței Faraonului?

— Nu te comporta ca un laș!

— N-am de gând să comit o crimă de lezmaiestate.

— De cine crezi că-ți bați joc?

— Te rog, calmează-te.

— Dă-mi ceea ce mi se cuvine.

— Imposibil.

— Nu face pe incoruptibilul! Şi tu eşti ca şi ceilalţi... Aliază-te cu ai tăi!

— De obicei, eşti atât de liniştită!

— N-am scăpat de tirania lui Şenar ca să mă tiranizezi tu acum; continui să mă refuzi?

— Mulţumeşte-te cu averea pe care o ai, Dolenta; lăcomia e un defect mortal.

— Păstrează pentru tine morala asta învechită.

Femeia dispăru, vociferând.

În grădina vilei în care locuia frumoasa Iset creşteau sicomori maiestuoşi ce dădeau o umbră binefăcătoare; tânăra femeie stătea la răcoare, în timp ce Ramses transplanta puieţi într-un pământ afânat şi bine pregătit. Deasupra regentului, frunzişul foşnea la uşoara adiere ce venea dinspre nord. Copacul în care îi plăcea să se încarneze zeiţei Hathor îşi întindea ramurile înverzite în lumea invizibilă pentru a da celor drepţi să bea şi să mănânce, pentru a le deschide nasul şi gura, pentru a-i învălui în parfumul divin ce-l fermeca pe stăpânul eternităţii.

Frumoasa Iset culese câţiva lotuşi şi îşi împodobi părul.

— Vrei un ciorchine de strugure?

— Peste douăzeci de ani, un sicomor minunat va face grădina asta şi mai plăcută.

— Peste douăzeci de ani, o să fiu bătrână.

Ramses o privi cu atenţie.

— Dacă o să continui să foloseşti fardurile şi unguentele cu atâta pricepere, vei fi încă şi mai fermecătoare.

— Dar am să fiu căsătorită cu bărbatul pe care-l iubesc?

— Nu sunt ghicitor.

— Se vorbeşte de un accident evitat la timp în carierele din Assuan.

— Sub protecția lui Seti sint invulnerabil.

— Deci, atacurile împotriva ta n-au încetat.

— Fii sigură că vinovatul va fi descoperit cât de curând.

Ea își scoase peruca, își desfăcu părul lung și îl resfiră pe pieptul lui Ramses. Buzele sale fierbinți îl acoperiră cu sărutări.

— E atât de complicată fericirea?

— Dacă ai găsit-o, n-o lăsa să-ți scape.

— Să fiu cu tine mă satisface pe deplin; când ai să înțelegi asta?

— Chiar acum.

Înlănțuiți, se rostogoliră într-o parte; frumoasa Iset primi dorința iubitului ei cu încântarea unei femei fericite.

Fabricarea papirusului era o activitate importantă a meșteșugarilor egipteni. Prețul varia în funcție de calitatea și de lungimea sulurilor; unele, purtătoare de pasaje din „Cartea ieșirii în lumină"*, erau destinate mormintelor, altele, școlilor și universităților, iar cele mai multe administrației. Fără papirus, era imposibil de gestionat țara.

Seti îi încredințase regentului grija de a examina, la intervale regulate de timp, producția de papirus și de a veghea la justa ei repartizare. Fiecare sector se plângea că nu primește o cantitate suficientă și critica rapacitatea vecinului.

Ramses tocmai reperase cu precizie un abuz comis de scribii care lucrau pentru Șenar; în consecință, îl convocase pe fratele său mai mare cu intenția de a pune capăt acestei situații.

Șenar părea foarte bine dispus.

— Dacă ai nevoie de mine, Ramses, îți stau la dispoziție.

— Tu ai cunoștință de acțiunile scribilor tăi?

— Nu în amănunt.

* Intitulată pe nedrept „Cartea morților".

— Cumpărarea papirusului, de exemplu.

— E vreo neregulă?

— În fapt, scribii tăi rechiziţionează într-o manieră arbitrară o mare cantitate de papirus de prima calitate.

— Îmi place să scriu pe un material frumos, însă admit că practica asta e inadmisibilă; vinovaţii vor fi pedepsiţi cu asprime.

Reacţia lui Şenar îl surprinse pe regent; nu numai că nu protesta, dar, mai mult, îşi recunoştea greşeala.

— Apreciez maniera ta de a proceda, declară Şenar; e nevoie de reformă, de purificare. Nici un fel de corupţie, oricât de mică, nu trebuie tolerată. În domeniul ăsta te pot ajuta într-un mod eficace; faptul că mă ocup de protocol îmi permite să cunosc bine moravurile de la curte şi să observ practicile anormale. Numai denunţarea lor nu e suficientă; indispensabilă e corecţia.

Ramses se întreba dacă îl are cu adevărat în faţă pe fratele lui mai mare; ce zeu binefăcător îl transformase pe curteanul viclean într-un justiţiar?

— Accept cu plăcere propunerea ta.

— Nimic nu mă face mai fericit decât această colaborare sinceră! Am de gând să încep prin a face ordine în propria ogradă, apoi ne vom ocupa şi de restul regatului.

— Să fi decăzut totul aşa de rău?

— Seti e un mare monarh, numele lui va rămâne în istorie, dar el nu se poate ocupa de toate şi de toţi! Notabilităţile, fiii şi nepoţii de notabilităţi îşi arogă drepturi în detrimentul celorlalţi. În calitate de regent, îţi este la îndemână să pui capăt acestui sistem tolerant. Eu însumi am beneficiat de avantaje altădată, dar perioada asta a trecut. Suntem fraţi şi Faraonul ne-a atribuit locul potrivit: iată adevărul prin care trebuie să trăim.

— Asta înseamnă suspendarea ostilităţilor sau e vorba de pace?

— Pace, definitivă și fără întoarcere, afirmă Șenar. Ne-am înfruntat destul, fiecare avându-și propriile responsabilități; această luptă fratricidă nu mai are sens. Tu ești regentul, iar eu șeful protocolului: să ne dăm o mână de ajutor pentru binele țării.

În timp ce Șenar se depărta, Ramses se simțea tulburat; îi întindea oare o capcană, își schimba strategia sau era sincer?

40

Marele consiliu al Faraonului s-a reunit imediat după celebrarea ritualurilor din zori. Soarele își trimitea razele fierbinți; pretutindeni era căutată umbra. Unii curteni, prea grași, transpirau abundent și își făceau vânt în timp ce mergeau.

Din fericire, sala de audiențe a regelui era răcoroasă; abilul aranjament al ferestrelor înalte asigura o circulație a aerului ce făcea încăperea agreabilă. Indiferent la schimbările modei, regele era îmbrăcat doar cu o robă albă simplă, în timp ce mai mulți miniștri se luau la întrecere în ceea ce privește eleganța. Vizirul, marii preoți din Memphis și Heliopolis, precum și șeful poliției din deșert participau și ei la acest consiliu excepțional.

Ramses, așezat la dreapta tatălui său, îi observa. Fricoși, neliniștiți, vanitoși, ponderați... Mai multe tipuri de oameni erau reunite aici, sub autoritatea supremă a Faraonului care, el singur, menținea coerența. Fără ea, toți aceștia s-ar fi sfâșiat reciproc.

— Șeful poliției din deșert este purtătorul unor vești proaste, dezvălui Seti; să vorbească.

Înaltul funcționar, un bărbat de vreo șaizeci de ani, urcase toate treptele ierarhiei până ajunsese în vârf. Calm, competent, cunoștea și cel mai neînsemnat drum din deșert, de la

vest la est, și menținea securitatea în spațiile vaste traversate de caravane și de expedițiile miniere. Nu-și dorea nici un fel de onoruri pentru el însuși și se pregătea pentru retragerea pe domeniul său din Assuan; declarațiile lui au fost ascultate cu cea mai mare atenție, cu atât mai mult cu cât era foarte rar invitat să-și spună părerea într-un cadru așa de solemn.

— Echipa căutătorilor de aur, plecată acum o lună în deșert, a dispărut.

O lungă tăcere urmă acestei declarații aiuritoare; trăsnetul lui Seth n-ar fi avut un efect mai puternic. Marele preot al lui Ptah ceru cuvântul, iar regele i-l acordă; potrivit ritualului marelui consiliu, nu se intervenea decât cu asentimentul suveranului și toți îl ascultau pe vorbitor fără să-l întrerupă. Oricare ar fi fost gravitatea subiectului, discuțiile aprinse nu erau admise. Căutarea unei soluții juste începea cu respectul pentru gândirea celuilalt.

— Sunteți sigur de această informație?

— Din păcate, da. De obicei, un șir de mesaje mă ține informat în permanență în legătură cu desfășurarea acestui tip de expediții. De mai multe zile, n-am mai primit nici o veste.

— N-a mai existat niciodată un asemenea caz?

— Ba da, în timpul unor perioade mai tulburi.

— Au atacat, oare, beduinii?

— În sectorul acesta e foarte puțin probabil; poliția exercită un control sever.

— Improbabil sau imposibil?

— Nici un trib cunoscut nu poate perturba expediția până acolo încât s-o reducă la tăcere; un detașament de polițiști experimentați îi proteja pe căutătorii de aur.

— Care e ipoteza dumneavoastră?

— Nu am nici una, dar sunt foarte îngrijorat.

Aurul din deșert era livrat templelor: „trupul zeilor", material incoruptibil și simbol al vieții eterne, el dădea o stră-

lucire inegalabilă operelor artizanilor. În ceea ce privește Statul, acesta îl folosea ca modalitate de plată pentru anumite importuri sau chiar ca daruri diplomatice făcute suveranilor străini pentru a menţine pacea. Nu putea fi tolerată nici o perturbare în extracţia acestui preţios metal.

— Ce propuneţi? îl întrebă Faraonul pe poliţist.

— Să nu pierdem vremea și să trimitem armata.

— Eu o să fiu în fruntea ei, anunţă Seti, iar regentul o să mă însoţească.

Marele consiliu aprobă această hotărâre; Șenar, care se ferise să intervină, îl încurajă pe fratele lui și îi promise să-i pregătească dosarele de care se va ocupa la întoarcere.

În al nouălea an al domniei lui Seti, în a douăzecea zi a celei de-a treia luni a anului, puternicul corp expediţionar format din patru sute de soldaţi comandaţi de Faraon în persoană și de regent, înainta prin deșertul torid, la nord de orașul Edfu și la o sută de kilometri mai la sud de drumul ce ducea la carierele din Uadi Hammamat. Se apropia de Uadi Mia, ultimul loc de unde mai fusese trimis un mesaj spre Memphis.

Textul, banal, nu cuprindea nici un element îngrijorător; moralul căutătorilor de aur părea excelent, ca și starea sănătăţii tuturor călătorilor. Scribul nu semnalase nici un incident.

Seti menținea trupa în stare de alertă, zi și noapte; în ciuda certitudinilor șefului poliţiei din deșert, prezent cu cei mai buni oameni ai săi, el se temea de un atac surpriză al beduinilor coborâţi din peninsula Sinai. Jaful și crima reprezentau legea lor; cuprinși de o furie subită, căpeteniile se dovedeau capabile de actele cele mai barbare.

— Ce simţi, Ramses?

— Deșertul e magnific, dar sunt îngrijorat.

— Ce vezi dincolo de dunele astea?

Regentul se concentră; Seti avea o privire stranie, aproape supranaturală, pe care o etalase la Assuan pentru a descoperi o nouă carieră.

— Vederea mea se blochează... Dincolo de înălțimile astea e vidul.

— Da, vidul. Vidul unei morți înspăimântătoare.

Ramses tresări.

— Beduinii?

— Nu, un agresor mai viclean și mai nemilos.

— Să ne pregătim de luptă?

— Inutil.

Ramses își domoli teama care îi tăia respirația. Cărui dușman îi căzuseră victime căutătorii de aur? Dacă era vorba de monștrii deșertului, așa cum credeau cei mai mulți dintre soldați, nici o armată omenească nu le putea veni de hac; aceste fiare înaripate, cu gheare gigantice, și-ar fi sfâșiat prada fără să-i lase timp să se apere.

Înainte de a escalada duna, caii, catârii și oamenii își potoliră setea; canicula obliga la opriri dese, iar rezervele de apă urmau să se epuizeze curând. La mai puțin de trei kilometri, una din marile fântâni ale regiunii le va permite să-și umple burdufurile.

Cu trei ore înainte de asfințit, mersul se reluă și urcară duna fără nici o dificultate. Curând, fântâna se văzu în depărtare. Construcția din piatră era sprijinită de povârnișul unui munte ale cărui măruntaie conțineau aur.

Căutătorii de aur și soldații însărcinați cu protecția lor nu dispăruseră. Se aflau toți acolo, împrejurul fântânii, lungiți pe nisipul fierbinte, cu fața la pământ sau cu chipurile expuse la soare. Din gurile întredeschise ieșeau limbile negre, însângerate.

Nu supraviețuise nici unul.

Fără prezența Faraonului, cei mai mulți soldați, cuprinși de groază, ar fi luat-o la fugă. Seti dădu ordin să se ridice

corturile și să se organizeze garda, ca și cum campamentul s-ar fi aflat sub amenințarea unui atac iminent; apoi, ceru să se sape gropi în care nefericiții să fie înmormântați. Rogojina de călătorie le va servi de linţoliu, iar regele în persoană va pronunţa formulele de trecere din lumea aceasta și de înviere.

Serviciul funerar, desfășurat în pacea asfințitului, îi calmă pe soldaţi. Medicul expediției se apropie de Seti.

— Care e cauza decesului? întrebă Seti.

— Setea, Maiestate.

Regele se duse imediat la fântâna supravegheată de oameni din garda sa personală; cei din tabără sperau să bea o apă proaspătă și înviorătoare.

Marea fântână era umplută cu pietre până la ghizd.

Seti aprobă.

Garda personală a Faraonului se puse pe treabă cu însuflețire; era mai bine să nu fie amestecat grosul trupei pentru a evita instaurarea spaimei. Lanţul uman se dovedi de o mare eficacitate; Ramses dădea tonul și menținea entuziasmul care uneori era pe cale să slăbească.

Când luna plină lumină fundul puţului, soldații de elită, epuizați, îl urmăriră pe regent cum coboară o găleată grea cu ajutorul unei frânghii. În ciuda nerăbdării, o manevra ușor, ca să n-o rupă.

Găleata plină cu apă ieși la suprafaţă; regentul o prezentă regelui. Acesta o mirosi dar nu bău.

— Un om să coboare până la fundul puţului.

Ramses își trecu frânghia pe sub subsuoare, făcu un nod solid și ceru ca patru soldați să o țină cu fermitate de cealaltă extremitate; apoi, se urcă pe ghizd și, ajutându-se de proeminențele din zidul de piatră, începu să coboare. Întreprinderea nu prezenta nici un fel de dificultate; la doi metri deasupra nivelului apei, lumina lunii îi permise să vadă plutind mai multe cadavre de catâri. Disperat, începu să urce.

— Apa din fântână e poluată, șopti el.

Seti aruncă apa din găleată pe nisip.

— Compatrioții noștri au fost otrăviți pentru că au băut apa din această fântână; pe urmă, micul grup de asasini, fără îndoială beduini, au astupat-o cu pietre.

Regele, regentul și toți membrii expediției erau condamnați; chiar dacă ar fi plecat imediat spre Vale, ar fi murit de sete înainte de a ajunge în zona cultivată.

De data asta, capcana se închidea.

— Să dormim, spuse Seti; o să mă rog mamei noastre, cerul înstelat.

Încă din zori, vestea catastrofei se răspândi cu repeziciune; nici unui soldat nu-i era permis să-și umple burduful cu apă.

Unul mai gălăgios încerca să-și stârnească tovarășii; Ramses îi bară drumul. Scos din minți, infanteristul ridică pumnul să-l lovească pe regent, însă acesta îl apucă de încheietura mâinii și-l obligă să îngenuncheze.

— Dacă îți pierzi sângele rece, asta o să-ți grăbească moartea.

— Nu mai e apă...

— Faraonul e printre noi; păstrează-ți speranța.

Nu se mai produse nici o altă încercare de revoltă; Ramses se adresă trupei:

— Avem o hartă a regiunii care e secret militar; indică drumurile secundare ce duc la vechile puțuri, dintre care unele sunt încă exploatabile. În timp ce Faraonul o să vină în mijlocul vostru, eu o să cercetez aceste drumuri și o să vă aduc suficientă apă pentru a traversa jumătate din deșert. Rezistența și curajul nostru vor face restul; în așteptare, stați la umbră și nu faceți eforturi inutile.

Ramses plecă însoțit de doisprezece oameni și șase catâri încărcați cu burdufuri goale. Un veteran, prudent, nu-și

epuizase raţia; după ce-şi umeziseră buzele cu roua dimineţii, beneficiară de ultimele înghiţituri de apă.

Foarte repede, fiecare pas deveni o adevărată suferinţă; căldura şi praful le ardeau plămânii. Însă Ramses mergea repede, de teamă să nu-şi vadă tovarăşii prăbuşindu-se. Nu trebuia să te gândeşti decât la o fântână cu apă proaspătă.

Primul drum nu mai exista, furtunile de nisip îl şterseseră. Mersul în această direcţie ar fi însemnat sinucidere curată. Al doilea se înfunda într-un ued secat; cartograful îşi făcuse prost treaba. La capătul celui de-al treilea drum, un cerc de pietre! Oamenii alergară şi se prăvăliră pe ghizdul puţului acoperit de multă vreme cu nisip.

Faimoasa hartă, calificată drept „secret militar", nu era decât o amăgire. Poate că fusese de vreun ajutor cu zece ani în urmă; un scrib leneş se mulţumise s-o recopieze, fără să mai ceară o verificare. Iar succesorul lui îi urmase exemplul.

În faţa lui Seti, Ramses nu se pierdu în explicaţii; expresia de pe chipul lui era grăitoare.

Soldaţii nu băuseră apă de şase ore; regele se adresă ofiţerilor:

— Soarele e la zenit, constată el; plec împreună cu Ramses să căutăm apă. Când umbrele vor începe să se lungească, voi fi înapoi.

Seti urcă movila de nisip; cu toată tinereţea lui, Ramses îl urmă cu greutate, apoi îşi potrivi pasul după cel al tatălui său. Ca un muflon, simbolul nobleţei în limbajul hieroglifelor, regele nu făcea nici un gest de prisos şi nu risipea nici un dram de energie. Nu luase cu el decât un singur obiect compus din două crengi de salcâm curăţate de coajă, lustruite şi legate la un capăt cu un fir de in foarte strâns.

Stânca aluneca sub picioarele lor ce ridicau un praf fierbinte; Ramses, la limita sufocării, îl ajunse pe rege în vârful unei movile. Priveliştea deşertului era splendidă;

regentul se bucură câteva clipe de spectacol, apoi însă, setea, obsedantă, îi aminti că această imensitate putea lua forma unui mormânt.

Seti așeză în fața lui cele două crengi de salcâm, depărtându-le; acestea se îndoiră cu ușurință. Le plimbă foarte încet pe deasupra peisajului; deodată, bagheta căutătorului de apă îi scăpă din mâini și, cu un pocnet, zbură la mai mulți metri de el.

Ramses o culese în grabă și i-o înapoie tatălui său. Coborâră împreună panta; Seti se opri în fața unei grămezi de pietre plate între care creșteau niște mărăcini. Bagheta se mișcă.

— Du-te și adu-i pe lucrători să sape aici.

Oboseala dispăruse; Ramses alergă într-un suflet, sărind peste pietre, și aduse patruzeci de oameni care se puseră imediat pe treabă.

Pământul era afânat. La trei metri adâncime, țâșni apă proaspătă.

Unul dintre muncitori îngenunche.

— Dumnezeu l-a îndrumat pe rege... Apa e abundentă ca în timpul inundațiilor!

— Rugăciunea mea a fost ascultată, spuse Seti; această fântână se va numi „Fie ca adevărul luminii divine să dăinuiască". După ce toți își vor fi potolit setea, vom construi un oraș pentru căutătorii de aur și un templu în care vor locui zeii. Ei vor fi mereu prezenți în această fântână și vor deschide drumul celor ce caută metalul de lumină pentru a slăvi tot ceea ce înseamnă sacru.

Sub conducerea lui Seti, bunul păstor, tatăl și mama tuturor oamenilor, confidentul zeilor, soldații fericiți se transformară în constructori.

41

Tuya, marea soţie regală, prezida ceremonia alegerii muzicienelor autorizate să participe la cultul lui Hathor în marele templu din Memphis. Tinerele femei, venite din toate provinciile ţării, trecuseră printr-un examen sever, în cursul căruia fuseseră cântăreţe, dansatoare sau instrumentiste.

Cu ochii săi mari, severi şi atenţi, cu pomeţii obrajilor proeminenţi, nasul fin şi drept, bărbia mică şi aproape pătrată, purtând o perucă în formă de vultur, simbolul funcţiei materne, Tuya le impresionase de-a binelea pe candidate, dintre care unele se pierduseră cu firea. Regina, care trăise şi ea aceeaşi încercare în tinereţe, nu era deloc adepta indulgenţei; pentru a servi divinitatea, stăpânirea de sine era prima calitate necesară.

Tehnica muzicienelor i se părea destul de slabă; îşi propuse să-i dojenească pe profesorii din harem care, în ultimele luni, slăbiseră ritmul pregătirii. Singura tânără care se detaşa din această promoţie avea un chip grav şi resemnat, de o surprinzătoare frumuseţe; atunci când cânta la lăută, se concentra atât de intens, încât lumea exterioară dispărea.

Candidatelor, fericite sau necăjite, li se oferi o gustare în grădina templului; unele se smiorcăiau, celelalte râdeau nervos. Foarte tinere, păreau mai degrabă nişte copile. Numai Nefertari, căreia colegiul bătrânelor preotese hotărâse

să-i încredinţeze conducerea orchestrei feminine a sanctuarului, era senină, ca şi cum evenimentul n-o privea defel.

Regina se apropie de ea.

— Ai cântat strălucit.

Fata se înclină.

— Cum te cheamă?

— Nefertari.

— De unde vii?

— M-am născut la Theba şi mi-am făcut studiile în haremul din Mer-Ur.

— Succesul nu pare să te bucure.

— Nu voiam să locuiesc în Memphis, ci să mă întorc în Theba şi să fac parte din personalul templului lui Amon.

— Şi să trăieşti ca un pustnic?

— Iniţierea în mistere reprezintă cea mai scumpă dorinţă a mea, dar sunt încă prea tânără.

— La vârsta ta, nu e o ocupaţie obişnuită; eşti decepţionată de viaţă, Nefertari?

— Nu, Maiestate, însă mă atrag ritualurile.

— Nu doreşti să te căsătoreşti şi să ai copii?

— Nu m-am gândit la asta.

— În templu, existenţa e austeră.

— Îmi plac pietrele eternităţii, secretele lor şi reculegerea la care te invită.

— Ai accepta, totuşi, să te îndepărtezi pentru o vreme de aceste lucruri?

Nefertari îndrăzni s-o privească în ochi pe marea soţie regală; Tuya îi aprecie privirea clară şi directă.

— Conducerea orchestrei feminine a acestui templu este un post remarcabil, dar m-am gândit la altceva în ceea ce te priveşte; ai vrea să fii intendenta casei mele?

Intendenta casei marei soţii regale! Câte nobile doamne nu visau la funcţia asta, a cărei titulară era o confidentă a reginei?

— Vechea prietenă care-și asumase sarcina asta a murit luna trecută, îi mărturisi Tuya; sunt foarte multe pretendente la curte și se calomniază de zor una pe cealaltă pentru a scăpa de concurență.

— Îmi lipsește experiența, eu...

— Tu nu aparții nobilimii încărcată de atâtea privilegii; familia ta nu se raportează în permanență la un trecut ilustru care să-i justifice huzurul de azi.

— Și nu e prea apăsător un asemenea handicap?

— Ceea ce mă interesează e doar valoarea oamenilor; și nu există nici un handicap care să împiedice o persoană de valoare să înfrângă obstacolele. Ce hotărăști?

— Există posibilitatea să mă mai gândesc?

Regina deveni amuzată; nici o doamnă de la curte n-ar fi pus o asemenea întrebare.

— Mă tem că nu. Dacă ai să respiri prea mult miresmele din templu, o să mă uiți.

Cu mâinile împreunate la piept, Nefertari se înclină.

— Sunt slujitoarea Maiestății Voastre.

Trezită înainte de ivirea zorilor, reginei Tuya îi plăcea răsăritul. Momentul în care o rază de lumină străpungea tenebrele reprezenta pentru ea creația zilnică a misterului vieții. Spre marea ei satisfacție, Nefertari îi împărtășea gustul pentru lucrul matinal; astfel încât îi dădea directivele din ziua aceea încă de la micul dejun pe care îl luau împreună.

La trei zile după ce luase hotărârea, Tuya știuse că nu se înșelase; la frumusețea lui Nefertari se adăuga o inteligență subtilă, dar și o surprinzătoare capacitate de a distinge esențialul de secundar. Între regină și intendenta casei se stabilise, încă de la prima întâlnire de lucru, o înțelegere profundă. Comunicau cu puține vorbe, uneori chiar în gând. După întrevederea de dimineață, Tuya trecu în încăperea în care i se făcea toaleta.

În timp ce coafeza îi parfuma peruca, Şenar se prezentă în faţa mamei sale.

— Dă-i liber servitoarei, îi ceru el; nici o ureche indiscretă nu trebuie să audă.

— E chiar aşa de grav?

— Mă tem că da.

Coafeza dispăru. Şenar părea stăpânit de o reală îngrijorare.

— Vorbeşte, fiule.

— Am ezitat multă vreme.

— Din moment ce te-ai hotărât, de ce mă faci să aştept?

— Pentru că... nu-mi vine să-ţi produc o durere îngrozitoare.

De data asta, Tuya se nelinişti.

— S-a întâmplat vreo nenorocire?

— Seti, Ramses şi armata de salvare au dispărut.

— Ai veşti precise?

— Iată că de mult timp s-au aventurat în deşert, pe urmele căutătorilor de aur; circulă multe zvonuri pesimiste.

— Nu le asculta; dacă Seti ar fi mort, eu aş şti.

— Cum...

— Între mine şi tatăl tău există nişte legături invizibile; chiar şi atunci când suntem departe unul de altul, rămânem uniţi. Deci, fii liniştit.

— Trebuie să te pun în faţa evidenţei: regele şi expediţia lui trebuiau să se întoarcă de multă vreme. Nu putem lăsa ţara de izbelişte.

— Vizirul şi cu mine gestionăm treburile curente.

— Vrei să te ajut?

— Îndeplineşte-ţi funcţia şi mulţumeşte-te cu asta; nu există fericire mai mare pe acest pământ. Dacă mai ai vreo nelinişte, de ce nu pleci în fruntea unei expediţii pe urmele tatălui şi fratelui tău?

— Are loc un fenomen straniu pe care noi nu-l înţelegem; demonii deşertului îi devoră pe cei care încearcă să le ia aurul. Oare datoria mea nu e să rămân aici?

— Ascultă-ţi glasul conştiinţei.

Cei doi mesageri ai lui Seti, plecaţi la interval de patru zile, nu ajunseră nici unul în Egipt. Pe drumul ducând în Vale îi aşteptau tâlharii deşertului; aceştia îi uciseră, le furară hainele şi sparseră tăbliţele de lemn redactate de Ramses în care îi dădea de ştire reginei că expediţia adunase aur şi pusese fundaţia templului şi aşezării minerilor.

Emisarul tâlharilor îl informă pe Şenar că Faraonul şi regentul erau în viaţă şi că regele, graţie unei intervenţii divine, găsise o sursă importantă de apă în inima deşertului. Prin urmare, beduinii însărcinaţi cu otrăvirea puţului principal dăduseră greş.

La curte, multă lume credea că Seti şi Ramses erau victimele unei vrăjitorii; dar cum să profiţi de absenţa suveranului? Tuya ţinea cu fermitate frânele puterii. Doar dispariţia reală a soţului şi fiului ei mai mic ar fi constrâns-o să-l numească regent pe Şenar.

În câteva săptămâni, expediţia se va întoarce, iar Şenar va fi pierdut o bună ocazie de a se apropia de puterea supremă. Totuşi, mai era o speranţă foarte mică: căldura insuportabilă, şerpii sau scorpionii să se achite de misiunea pe care beduinii nu fuseseră în stare s-o ducă până la capăt.

Ameni nu mai dormea.

Zvonurile erau tot mai persistente: expediţia condusă de Seti şi de Ramses dispăruse pe drum. La început, tânărul scrib nu crezuse în asemenea baliverne; mai târziu, se informă la biroul central al mesagerilor regali şi află neliniştitorul adevăr.

Nu exista nici o veste despre Faraon sau despre regent și nu se lua nici cea mai mică măsură!

O singură persoană putea să ia inițiativa și să trimită o armată de salvare în deșertul vestic; astfel încât Ameni se duse la palatul marii soții regale unde fu primit de o tânără de o frumusețe neobișnuită. Deși nu avea încredere în sexul opus și se temea de uneltirile acestuia, tânărul scrib aprecie chipul perfect al lui Nefertari, farmecul unei priviri profunde și dulceața vocii.

— Aș vrea s-o văd pe Maiestatea Sa.

— În absența Faraonului, e foarte ocupată; aș putea cunoaște motivul acestei cereri?

— Iartă-mă, dar...

— Numele meu e Nefertari; regina m-a numit intendenta casei sale. Îți promit că o să-i transmit în mod fidel cuvintele tale.

Deși era femeie, părea sinceră. Nemulțumit de slăbiciunea lui, Ameni se lăsă sedus.

— În calitate de secretar particular și de purtător de sandale al regentului, eu cred că e indispensabil să se trimită în teren un corp de elită pentru a-i căuta.

Nefertari zâmbi.

— Lasă îndoielile la o parte; regina e informată.

— Informată... Dar nu e suficient!

— Faraonul nu e în pericol.

— În legătură cu asta au sosit mesaje la curte!

— Nu pot să-ți dau mai multe explicații, dar ai încredere.

— Insistă pe lângă regină, te implor.

— Se preocupă tot atât de mult ca și tine de soarta soțului și fiului ei; dacă s-ar ivi un risc cât de mic, ar interveni.

Drumul pe spinarea unui catâr voinic și rapid îl chinui pe Ameni și, deși detesta să se deplaseze, era nevoit să-l întâlnească pe Setau. Îmblânzitorul de șerpi locuia la

marginea deşertului, departe de centrul Memphisului. Cărarea, ce ducea de-a lungul unui canal de irigaţie, nu se mai termina; din fericire, câţiva oameni din zonă auziseră vorbindu-se de Setau şi de soţia lui nubiană şi îi cunoşteau locuinţa.

Ajuns cu bine, pe Ameni îl dureau şalele; scuturat de o criză de strănut, datorată prafului, îşi freca ochii înroşiţi şi dureroşi.

Lotus, care prepara afară o mixtură cu un miros îngrozitor ce agresa nările tânărului scrib, îl rugă să intre în casă. Pregătindu-se să treacă pragul vastei case albe, se retrase brusc.

O cobră regală apăru ameninţătoare.

— E doar o biată sălbăticiune inofensivă, îl lămuri Lotus.

Mângâie capul reptilei care se legăna, părând să aprecieze acest semn de afecţiune; Ameni profită de acest moment şi se strecură înăuntru.

Camera de primire era plină ochi cu sticluţe de diferite mărimi şi de obiecte de forme bizare care serveau la prepararea veninului; aşezat pe vine, Setau transvaza un lichid dens şi roşiatic.

— Te-ai rătăcit, Ameni? Mi se pare un miracol să te văd în afara biroului tău.

— E mai curând o catastrofă.

— Ce fel de vrăjitor te-a făcut să ieşi din vizuină?

— Ramses e victima unui complot.

— Imaginaţia îţi joacă feste.

— A dispărut în deşertul din est, pe drumul spre minele de aur, în compania lui Seti.

— Ramses, să se piardă?

— Nici un mesaj de mai mult de zece zile.

— Întârzieri administrative.

— Nu, am verificat eu însumi... Şi asta nu e tot.

— Ce mai e?

— Instigatoarea complotului e regina Tuya.

Setau își răsturnă creuzetul; se întoarse spre tânărul scrib.

— Ți-ai pierdut mințile?

— I-am solicitat o întrevedere și am fost refuzat.

— Nu e nimic extraordinar în asta.

— Am aflat că regina consideră situația absolut normală, că nu se teme deloc și că nu are intenția să trimită o expediție de salvare.

— Un simplu zvon...

— Dețin informația asta de la Nefertari, noua intendentă.

Setau avea un aer contrariat.

— Crezi prin urmare că Tuya a încercat să se debaraseze de soțul ei și să ia puterea... E neverosimil!

— Faptele sunt fapte.

— Seti și Tuya formează un cuplu foarte unit.

— De ce refuză să-l salveze? Trebuie să accepți evidența: l-a trimis la o moarte sigură pentru a urca pe tron.

— Chiar dacă ai dreptate, ce putem face?

— Să plecăm în căutarea lui Ramses.

— Și cu ce armată?

— Noi doi suntem de ajuns.

Setau se ridică.

— Tu, să mergi ore în șir prin deșert? Ți-ai pierdut cu adevărat mințile, sărmanul meu Ameni!

— Accepți?

— Sigur că nu!

— Îl abandonezi pe Ramses?

— Dacă ipoteza ta e cea corectă, atunci e deja mort; la ce bun să ne mai riscăm viața?

— Am un catâr și apă; dă-mi un remediu contra șerpilor.

— N-ai să știi să-l folosești.

— Îți mulțumesc pentru tot.

— Rămâi... Inițiativa ta e o nebunie!

— Sunt în serviciul lui Ramses; nu-mi încalc cuvântul dat.

Ameni se urcă din nou pe spinarea catârului și o luă în direcția deșertului estic. Trebui foarte curând să se oprească și să se întindă pe spate, cu picioarele strânse, pentru a-și relaxa șalele; patrupedul păștea la umbra unui copac tufe de ierburi uscate.

Pe jumătate adormit, tânărul scrib se gândea să se înarmeze cu un băț; poate că va fi nevoie să se bată!

— Ai renunțat?

Ameni deschise ochii și se ridică.

Setau se afla în fruntea a cinci catâri încărcați cu burdufuri cu apă și alte materiale necesare pentru a înfrunta deșertul.

42

Frumoasa Iset forţă uşa lui Şenar care lua prânzul împreună cu mai multe notabilităţi, încântat să guste dintr-o friptură de vită cu sos picant.

— Cum poţi să te îndopi cu mâncare, în timp ce Egiptul e în pericol!

Notabilităţile erau şocate; fiul mai mare al regelui se ridică, se scuză şi o scoase pe tânăra femeie afară din sala de mese.

— Cum poţi să dai buzna aşa?

— Dă-mi drumul la mână!

— O să-ţi strici reputaţia; nu ţii cont că invitaţii mei sunt nişte personalităţi?

— Puţin îmi pasă!

— Ce e cu agitaţia asta?

— Iar ţie nu-ţi pasă că Seti şi Ramses au dispărut în deşertul din est?

— Nu e şi părerea reginei.

Frumoasa Iset era dezarmată.

— Părerea reginei...

— Mama mea e convinsă că Faraonul nu e în pericol.

— Dar nimeni nu are nici o veste!

— Nu-mi spui nimic nou.

— Trebuie să organizezi o expediţie şi să pleci în căutarea lor.

— Să plec împotriva părerii mamei mele ar fi o greşeală de neiertat.

— De ce informaţii dispune ea?

— De intuiţia ei.

Tânăra femeie deschise nişte ochi uimiţi.

— Asta e o glumă proastă?

— E adevărul, draga mea, nimic altceva decât adevărul.

— Ce înseamnă atitudinea asta de necrezut?

— În absenţa Faraonului, regina guvernează şi noi îi dăm ascultare.

Şenar nu era deloc nemulţumit; frumoasa Iset, exaltată şi îngrijorată, nu va întârzia să răspândească cele mai rele zvonuri pe seama Tuyei. Marele sfat va fi obligat să-i ceară explicaţii, reputaţia ei va fi pătată şi se va face apel la el pentru a gestiona afacerile Statului.

Ramses mergea în fruntea expediţiei care se întorcea din deşertul estic, după ce construise o capelă şi case pentru căutătorii de aur ce aveau în felul acesta condiţii de lucru acceptabile; pânza de apă descoperită de rege va alimenta fântâna mulţi ani de-acum înainte. Iar catârii erau încărcaţi cu saci de aur de cea mai bună calitate.

Nici un om nu murise; Faraonul şi regentul erau mândri de a reveni cu întregul contingent. Câţiva bolnavi îşi târau picioarele în aşteptarea săptămânilor de odihnă ce-i aşteptau la întoarcere; un pietrar, înţepat de un scorpion negru, era dus pe o targă. Febra mare şi durerile din piept îl îngrijorau pe medicul militar.

Ramses se urcă pe o movilă de pământ şi zări în depărtare o mică pată verde.

Primele culturi, cele mai apropiate de deşert! Regentul se întoarse şi anunţă vestea cea bună; strigăte de bucurie se ridicară spre cer.

Un poliţist cu ochi ageri arătă cu degetul spre o ridicătură stâncoasă.

— O caravană mică vine spre noi.

Ramses îşi concentră privirea; la început nu văzu decât blocuri inerte, apoi desluşi câţiva catâri şi doi călăreţi.

— E neobişnuit, îşi dădu cu părerea poliţistul; cred că sunt nişte hoţi care fug în deşert. Să-i prindem.

O parte din trupă porni.

La puţin timp după aceea, îi aduseră regentului pe cei doi prizonieri. Setau tuna şi fulgera, iar Ameni era pe cale să i se facă rău.

— Ştiam că o să te găsesc, murmură el în urechea lui Ramses, în timp ce Setau se ocupa de pietrarul înţepat de scorpion.

Şenar îşi felicită primul tatăl şi fratele; îndepliniseră o adevărată faptă eroică ce va fi relatată în anale. Fiul mai mare propuse să fie el cel ce va redacta povestirea, însă Seti îi încredinţă lui Ramses această sarcină de care se va achita ajutat de Ameni, foarte scrupulos în ceea ce priveşte alegerea termenilor şi eleganţa stilului. Membrii expediţiei povestiră care mai de care miracolul săvârşit de Faraon, care îi salvase de la o moarte îngrozitoare.

Numai Ameni nu împărtăşea bucuria generală; Ramses presupunea că sănătatea lui şubredă era cauza îmbufnării, dar vru să fie cu inima împăcată.

— Ce te roade?

Tânărul scrib se pregătise pentru această încercare şi doar adevărul îl putea elibera.

— M-am îndoit de mama ta şi am crezut că voia să pună mâna pe puterea supremă.

Ramses izbucni în râs.

— Excesele tale cu munca îţi fac rău, prietene; o să te oblig să te plimbi şi să faci un pic de exerciţiu.

— De vreme ce refuza să trimită o expediție de salvare...

— Ignori legăturile invizibile dintre Faraon și marea soție regală?

— Mi-am amintit de asta, crede-mă.

— Mă surprinde un amănunt insolit: de ce tandra Iset întârzie atât de mult să-mi arate afecțiunea?

Ameni lăsă capul în jos.

— E... și ea tot atât de vinovată ca și mine.

— Ce rău a făcut?

— A crezut și ea că mama ta complota și a răspândit critici acerbe și acuzații perfide.

— Trimite s-o caute.

— Aparențele ne-au făcut să ne pierdem cu firea, noi...

— Trimite s-o caute.

Frumoasa Iset, care uitase să se machieze, se aruncă la picioarele lui Ramses.

— Iartă-mă, te implor!

Cu părul despletit, cuprinse cu brațele tremurânde gleznele regentului.

— Am fost atât de îngrijorată, atât de zbuciumată...

— Și ăsta e un motiv pentru a-mi suspecta mama de asemenea mârșăvii și, mai rău, pentru a-i mânji numele?

— Iartă-mă...

Iset plângea.

Ramses se ridică; ținându-se strâns de el, ea continua să-l implore.

— Cu cine ai vorbit? întrebă el cu severitate.

— Cu unii, cu alții, nu mai știu... Eram înnebunită de frică, voiam să se plece în căutarea ta.

— Acuzațiile nefondate ar putea să te ducă în fața tribunalului vizirului; dacă vina de lezmaiestate e dovedită, asta ar însemna temnița sau exilul.

Frumoasa Iset se prăbuşi în hohote de plâns; se agăţă de Ramses cu forţa disperării.

— O să-ţi susţin cauza, pentru că frământarea ta a fost sinceră.

De la întoarcere, Faraonul reluase guvernarea pe care Tuya o gestionase atât de bine în absenţa sa. Înalta administraţie avea încredere în regina care dădea întâietate lucrului cotidian faţă de jocurile politice în care erau amestecaţi prea mulţi curteni. Atunci când Seti era constrâns să părăsească scaunul guvernării, o făcea cu inima împăcată, ştiind că soţia lui nu-l va trăda şi că ţara era condusă cu înţelepciune şi luciditate.

Sigur că ar fi putut să-i încredinţeze o regenţă efectivă lui Ramses; însă regele prefera să procedeze prin influenţă, să-i transmită experienţa lui pe cale magică, mai curând decât să-şi abandoneze fiul pe terenul închis al puterii unde îl pândeau atâtea capcane.

Ramses era o fiinţă puternică, o personalitate de anvergură. Poseda calităţile necesare pentru a guverna şi pentru a înfrunta adversitatea sub toate formele ei, dar va fi capabil să suporte singurătatea copleşitoare a unui faraon? În scopul de a-l pregăti, Seti îl făcea să călătorească în spirit de maniera cea mai concretă; mai erau multe etape de parcurs.

Tuya o prezentă pe Nefertari suveranului; împietrită, tânăra nu putu pronunţa un singur cuvânt şi se mulţumi doar să se încline. Seti o cercetă câteva clipe şi îi recomandă cea mai mare rigoare în exercitarea funcţiilor pe care le avea. Conducerea casei marii soţii regale cerea fermitate şi discreţie. Nefertari se retrase fără să îndrăznească să-l privească pe rege.

— Ai fost sever, observă Tuya.

— E foarte tânără.

— Ar fi trebuit să angajez o incapabilă?

— E dotată cu însușiri remarcabile.

— Dorința ei era să se întoarcă în templu și să nu mai iasă de acolo.

— Cât de bine o înțeleg! O supui deci la o teribilă încercare.

— E adevărat.

— Cu ce intenție?

— Nu e vorba de mine. De când am văzut-o pe Nefertari, am avut senzația unei personalități excepționale; ar fi fost fericită în templu, dar instinctul îmi spune că are o altă misiune de îndeplinit. Dacă mă înșel, va merge oricum pe drumul ei.

Rames îi prezentă mamei sale pe Străjer, câinele galben, și pe Voinic, leul nubian, a cărui mărime începea deja să înspăimânte. Cei doi tovarăși ai regentului, sensibili la onoarea ce li se făcea, se comportară bine; hrăniți de bucătarul personal al reginei, gustară apoi, unul cu capul la picioarele celuilalt, plăcerea inefabilă a siestei la umbra unui palmier.

— Întrevederea asta a fost agreabilă, conchise Tuya, dar care e adevăratul ei motiv?

— Frumoasa Iset.

— Logodna voastră se va rupe?

— A comis o greșeală gravă.

— Chiar așa?

— A calomniat-o pe regina Egiptului.

— În ce fel?

— Acuzându-te că ai uneltit pentru a determina dispariția regelui și a-i lua locul.

Spre stupefacția lui Ramses, regina părea amuzată.

— Majoritatea curtenilor și doamnelor nobile erau de părerea ei; mi s-a reproșat că nu am trimis o armată de salvare

atunci când eu vă știam de neatins, pe Seti și pe tine. În ciuda templelor și a ritualurilor, puțini știu că este posibil să comunici în spirit, dincolo de timp și spațiu.

— O să fie... acuzată?

— A reacționat într-un mod... normal.

— Nu suferi din cauza ingratitudinii și nedreptății?

— Asta e legea oamenilor; esențialul e că nu ea guvernează țara.

O tânără puse câteva misive pe o măsuță joasă, în stânga reginei, și apoi dispăru în tăcere. Scurta ei prezență semănă cu strălucirea unei raze de soare printre frunzele unui copac.

— Cine e? întrebă Ramses.

— Nefertari, noua mea intendentă.

— Am cunoscut-o deja; cum a obținut un post atât de important?

— Un simplu concurs de împrejurări; a fost chemată în Memphis pentru a deveni preoteasă în templul lui Hathor, iar eu am remarcat-o.

— Dar... Tu îi oferi ceva ce este împotriva vocației ei!

— Haremurile educă tinerele femei pentru sarcini din cele mai diverse.

— Câte responsabilități pentru o persoană așa de tânără!

— Nici tu nu ai mai mult de șaptesprezece ani; în ochii regelui, ca și în ai mei, nu contează decât calitatea sufletului și a acțiunilor.

Ramses era tulburat; frumusețea lui Nefertari părea să vină dintr-o altă lume. Scurta ei apariție se întipărise în sufletul lui ca un moment miraculos.

— Liniștește-o pe frumoasa Iset, îl sfătui Tuya; n-o să depun nici o plângere împotriva ei. Dar să învețe să discearnă adevărul de eroare; iar dacă nu e capabilă, măcar să-și țină gura.

43

Îmbrăcat în straie de gală, Ramses bătea în sus și-n jos debarcaderul principal al portului „Drum bun"; în jurul lui, primarul Memphisului, supraveghetorul navigației, ministrul Afacerilor străine și un impunător serviciu de ordine. În mai puțin de un sfert de oră, cele zece corăbii grecești urmau să acosteze.

Pentru o vreme, paza de coastă crezuse că va avea loc un atac; o parte din flota de luptă egipteană se mobilizase imediat, gata să-l respingă pe asediator. Însă străinii manifestaseră intenții pașnice și își exprimaseră dorința de a ajunge în Memphis pentru a-l întâlni pe Faraon.

Sub escortă, merseră în susul Nilului și pătrunseră în capitală la sfârșitul unei dimineți vântoase. Intrigați, sute de gură-cască se înghesuiau pe maluri; nu era vremea primirii tributurilor, de-a lungul căreia se succedau ambasadorii străini și suitele lor. Totuși, vasele impozante erau dovada unei bogății evidente; oare noii sosiți veneau să-i aducă lui Seti cadouri somptuoase?

Răbdarea nu era punctul forte al lui Ramses și el se temea că însușirile sale diplomatice erau destul de neînsemnate. Primirea acestor străini îl obosea; Ameni îi pregătise un fel de discurs oficial, anost și plictisitor, ale cărui prime cuvinte

deja le uitase. Regreta absenţa lui Acha, care ar fi fost omul potrivit pentru o asemenea situaţie.

Navele greceşti suferiseră importante stricăciuni; erau necesare reparaţii înainte de a pleca din nou spre mare. Unele purtau chiar semnele unui început de incendiu; traversarea Mediteranei nu se derulase fără câteva ciocniri cu piraţii.

Corabia din frunte execută manevrele cu abilitate, deşi o parte din vele era deteriorată; se aruncă o pasarelă şi se făcu linişte.

Cine urma să debarce şi să pună piciorul pe pământul Egiptului?

Apăru un bărbat de înălţime medie, cu umeri largi, părul blond şi o figură dezagreabilă, cam de cincizeci de ani; purta o platoşă şi jambiere, însă îşi ţinea casca dintr-un aliaj de cupru şi bronz la piept, în semn de pace. În spatele lui venea o femeie frumoasă, purtând o mantie purpurie, cu o diademă în păr ce-i indica înalta ascendenţă.

Cuplul trecu pe pasarelă şi se opri în faţa lui Ramses.

— Sunt Ramses, regentul regatului egiptean; în numele Faraonului, fiţi bineveniţi.

— Sunt Menelau, fiul lui Atreu, regele Lacedemoniei, şi iat-o pe soţia mea, Elena; venim din blestemata cetate a Troiei pe care am învins-o şi distrus-o după zece ani de lupte grele. Mulţi dintre prietenii mei sunt morţi, iar victoria are un gust amar; după cum vezi, navele care mi-au rămas sunt în stare proastă, iar soldaţii şi marinarii sunt epuizaţi. Ne va permite Egiptul să ne recăpătăm forţele înainte de a ajunge acasă?

— Răspunsul aparţine Faraonului.

— Ăsta e un refuz deghizat?

— Am obiceiul să fiu sincer.

— Cu atât mai bine. În ce mă priveşte, eu sunt un războinic şi am ucis mulţi oameni; sigur că nu ăsta e şi cazul tău.

— De ce vorbești fără să știi?

Ochii mici și negri ai lui Menelau străluciră de furie.

— Dacă ai fi fost unul dintre supușii mei, ți-aș fi rupt șira spinării.

— Din fericire, sunt egiptean.

Menelau și Ramses se înfruntară din priviri; regele Lacedemoniei cedă primul.

— Aștept răspunsul în legătură cu corabia mea.

În timpul ședinței consiliului restrâns, atitudinea regentului se bucură de o apreciere diferită; sigur că Menelau și resturile armatei sale nu constituiau un pericol imediat sau viitor pentru Egipt, însă el poseda încă titlul de rege și merita prin urmare respect. Ramses ascultă criticile și le respinse; nu se găsise el oare în fața unui soldățoi, a unuia dintre acei războinici atrizi însetați de sânge și de lupte și a căror principală distracție era jefuirea orașelor incendiate? Să i se acorde ospitalitate unui bandit de o asemenea speță nu i se părea oportun.

Ministrul Afacerilor străine, Meba, renunță la obișnuita lui atitudine rezervată.

— Poziția regentului mi se pare periculoasă; Menelau nu trebuie tratat cu dispreț. Politica noastră externă preconizează o bună înțelegere cu multe țări, fie mari sau mici, în scopul de a evita formarea de alianțe contra noastră.

— Grecul ăsta e perfid, declară Ramses; privirea lui e mincinoasă.

Meba, un sexagenar cu o ținută frumoasă, cu un chip deschis și sincer, având o voce caldă, surâse indulgent.

— Nu se face diplomație prin intermediul sentimentelor; suntem constrânși să negociem cu personaje care, uneori, ne displac.

— Menelau ne va trăda, continuă Ramses; pentru el, cuvântul dat nu are nici o valoare.

— Iată un proces de intenţie, se plânse Meba; tinereţea regentului îl incită la judecăţi pripite. Menelau este un grec, iar grecii sunt vicleni; poate că n-a spus tot adevărul. Cade în sarcina noastră să acţionăm cu circumspecţie şi să descoperim motivele acestei vizite.

— Să-i invităm pe Menelau şi pe soţia lui la cină, hotărî Seti; comportamentul lor va dicta decizia noastră.

Menelau îi oferi faraonului vase de metal frumoase şi arcuri confecţionate din diferite soiuri de lemn; aceste arme îşi dovediseră eficacitatea în timpul luptelor împotriva troienilor. Ofiţerii regelui Lacedemoniei purtau fuste colorate, împodobite cu desene geometrice, şi încălţăminte înaltă; şuviţele de păr ondulate le ajungeau până la buric.

Efluvii de nectar veneau dinspre roba verde a Elenei, care-şi ascundea chipul sub un voal alb; ea se aşeză în stânga Tuyei, în timp ce Menelau luă loc la dreapta lui Seti. Grecul era impresionat de figura severă Faraonului; Meba era cel însărcinat cu purtarea unei conversaţii. Vinul din oaze descreţi fruntea regelui Lacedemoniei; el se pierdu în lamentaţii, regretând anii pierduţi în faţa zidurilor Troiei, îşi povesti faptele de eroism, îl evocă pe prietenul lui Ulise, deplânse cruzimea zeilor şi lăudă farmecul ţării sale de care se afla încă departe. Ministrul Afacerilor străine, care vorbea perfect greceşte, părea cucerit de văicărelile oaspetelui său.

— De ce vă ascundeţi chipul? o întrebă Tuya pe Elena în limba ei.

— Pentru că sunt o căţea perversă de care toată lumea are oroare; din cauza mea au murit mulţi eroi. Când Paris troianul m-a răpit, nu-mi imaginam că acţiunea lui smintită se va traduce prin zece ani de masacru; de o sută de ori mi-am

dorit să fiu luată de vânt sau înghiţită de un val furios. Prea multe nenorociri... Am provocat prea multe nenorociri.

— Dar în prezent nu sunteţi liberă?

Sub voalul alb, un surâs amar.

— Menelau nu m-a iertat.

— Timpul vă va şterge suferinţa, de vreme ce sunteţi din nou împreună.

— E mult mai grav...

Tuya respectă tăcerea dureroasă a Elenei; va vorbi dacă va dori asta.

— Îmi urăsc soţul, mărturisi frumoasa femeie cu braţe albe.

— Un resentiment trecător?

— Nu, nu l-am iubit niciodată; am dorit chiar victoria Troiei. Maiestate...

— Da, Elena?

— Pemiteţi-mi să rămân aici cât mai mult timp posibil; întoarcerea în Lacedemonia mă înspăimântă.

Prudent, Şenar, şeful protocolului, îl ţinea la distanţă pe Ramses de Menelau. Regentul stătea la masă alături de un bărbat fără vârstă, cu chipul trudit şi ridat, împodobit de o barbă lungă şi albă; mânca încet şi turna ulei de măsline peste toate alimentele.

— Este cheia sănătăţii, prinţe!

— Numele meu e Ramses.

— Iar al meu, Homer.

— Sunteţi general?

— Nu, poet; vederea mea e foarte slabă, însă memoria excelentă.

— Un poet, împreună cu bruta asta de Menelau?

— Vânturile mi-au dat de ştire că navele se vor îndrepta spre Egipt, tărâmul înţelepciunii şi al scriitorilor; după ce am călătorit mult, aş vrea să mă instalez aici pentru a lucra în pace.

— Eu nu sunt de acord cu o ședere de durată a lui Menelau aici.

— În ce calitate?

— Aceea de regent.

— Sunteți foarte tânăr... Și îi detestați pe greci.

— Am vorbit despre Menelau, nu despre dumneavoastră; și unde ați vrea să locuiți?

— Într-un loc mai plăcut decât o corabie! Totul e strâmt, lucrurile mele sunt îngrămădite în cală și detest compania marinarilor. Hula, valurile și furtunile nu sunt favorabile inspirației.

— Acceptați să vă ajut?

— Vorbiți corect grecește...

— Unul dintre prietenii mei este un diplomat poliglot; întâlnindu-mă cu el, a fost o joacă să învăț.

— Vă place poezia?

— Îi veți aprecia pe marii noștri autori.

— Dacă avem gusturi comune, s-ar putea să ne înțelegem.

Din gura ministrului Afacerilor străine, Șenar află hotărârea lui Seti: Menelau era autorizat să stea în Egipt. I se vor repara corăbiile, va locui într-o vilă din centrul Memphisului, soldații săi se vor afla sub comandament egiptean și vor trebui să respecte o disciplină strictă.

Fiul mai mare al Faraonului era însărcinat să-i prezinte lui Menelau capitala; zile la rând, lungi și uneori obositoare, Șenar încercă să-l învețe pe grec noțiuni elementare despre cultura egipteană, însă se lovi de o indiferență ce friza impolitețea.

În schimb, monumentele îl impresionară pe Menelau; aflat în fața templelor, nu mai contenea cu uimirea.

— Strașnice cetăți! Trebuie să fie dificil să le asediezi.

— Sunt locuințele zeilor, explică Șenar.

— Zei războinici?

— Nu, Ptah e stăpânul meşteşugarilor, cel care desăvârşeşte lumea prin cuvânt, iar Hathor e zeiţa veseliei şi a muzicii.

— Şi de ce au nevoie de fortăreţe cu ziduri groase?

— Energia divină e încredinţată specialiştilor care o primesc la adăpost de profan; pentru a pătrunde în templul ascuns, trebuie să fii iniţiat în anumite mistere.

— Altfel spus, eu, regele Lacedemoniei, fiu al lui Zeus şi învingător al Troiei, nu am dreptul să pătrund prin aceste porţi aurite!

— Aşa este... În timpul câtorva sărbători, cu acordul Faraonului, veţi fi poate admis în marea curte descoperită.

— Şi ce mister voi contempla?

— Marea ofrandă făcută divinităţii care locuieşte în acest templu şi care-şi propagă energia pe pământ.

— Aş!

Şenar se arăta de o răbdare infinită; deşi manierele şi discursul lui Menelau erau prea puţin rafinate, el simţi o anume afinitate cu acest străin cu ochi vicleni. Instinctul îl incita să-i acorde o consideraţie aparte pentru a-i putea străpunge carapacea.

Menelau revenea fără încetare la cei zece ani de război care se terminaseră cu înfrângerea Troiei; deplângea soarta crudă a aliaţilor lui căzuţi sub loviturile duşmanului, critica atitudinea Elenei şi dorea ca Homer, povestind faptele de vitejie ale învingătorilor, să-i acorde rolul principal.

Şenar încerca să afle în ce fel sucombase Troia; Menelau evoca încăierări furibunde, curajul lui Ahile şi al altor eroi, voinţa lor nestrămutată de a o recupera pe Elena.

— Într-un război atât de lung, insinuă Şenar, viclenia n-a jucat nici un rol?

La început reticent, Menelau acceptă să răspundă.

— Ulise a avut ideea să construim un cal mare din lemn, în interiorul căruia să se ascundă soldații; troienii au comis imprudența să-l primească în cetatea lor. În felul ăsta, i-am surprins dinlăuntru.

— Cu siguranță că nu sunteți străin de ideea asta, sugeră Șenar, admirativ.

— Am vorbit cu Ulise, dar...

— N-a făcut altceva decât să vă traducă gândul în realitate, sunt sigur.

Menelau se umflă în pene.

— La urma urmelor, e foarte posibil.

Șenar își consacră cea mai mare parte din timp pentru a se asigura de prietenia grecului. În acest moment, dispunea de o nouă strategie pentru a-l elimina pe Ramses și a deveni singurul pretendent la tronul Egiptului.

44

În grădina sa, sub bolta de viță, Șenar îi oferi lui Menelau adevărate banchete. Grecul admira frunzișul verde închis din care atârnau grei ciorchinii; la aperitive se îndopa cu boabe mari, de un albastru profund. Tocană de porumbel, friptură de vită, potârnichi cu miere, rinichi și cotlete de porc preparate cu condimente fine îi încântau cerul gurii. Nu se mai sătura să le contemple pe tinerele muziciene, mai mult dezbrăcate, care-i delectau auzul cântând la flaut sau la harpa portativă.

— Egiptul e o țară frumoasă, admise el; o prefer câmpurilor de bătaie.

— Vă place vila?

— Un adevărat palat! La întoarcere, o să poruncesc arhitecților mei să-mi construiască una asemănătoare.

— Dar servitorii?

— Foarte atenți.

Așa cum dorise, Menelau obținuse o cadă de granit care era umplută cu apă caldă și în care făcea băi interminabile. Intendentul său egiptean considera procedeul prea puțin igienic și emolient; precum compatrioții săi, el prefera dușurile. Dar se supunea instrucțiunilor date de Șenar; în fiecare zi, o maseuză ungea cu ulei corpul plin de cicatrice al marelui erou.

— Nu sunt prea docile maseuzele voastre! La mine acasă, sclavele nu fac atâta caz. După baie, îmi dăruiesc plăcere după bunul meu plac.

— În Egipt nu există sclavi, preciză Şenar; acestea sunt tehniciene care primesc un salariu.

— Fără sclavi! Iată un progres care lipseşte marii voastre ţări!

— Am avea nevoie de oameni căliţi ca dumneavoastră.

Menelau dădu la o parte potârnichea cu miere servită pe un platou de alabastru; ultimele cuvinte ale lui Şenar îi tăiaseră pofta de mâncare.

— Ce vreţi să insinuaţi?

— Egiptul e o ţară bogată şi puternică, e adevărat, însă n-ar putea fi guvernată cu mai multă perspicacitate?

— Nu sunteţi fiul mai mare al Faraonului?

— Această înrudire trebuie să mă condamne la orbire?

— Seti e un personaj de temut; nici chiar Agamemnon nu avea atâta autoritate ca el. Dacă vă gândiţi să complotaţi împotriva lui, renunţaţi, eşecul e asigurat. Acest rege e animat de o forţă supranaturală; eu nu sunt un laş, dar să-i înfrunt privirea îmi face frică.

— Dar cine vorbeşte de un complot împotriva lui Seti? Întregul popor îl venerează. Însă Faraonul e şi el un om şi se zvoneşte că sănătatea lui se deteriorează.

— Dacă v-am înţeles bine tradiţia, regentul se va urca pe tron după moartea sa; orice luptă pentru succesiune va fi evitată.

— Domnia lui Ramses va ruina Egiptul; fratele meu e incapabil să guverneze.

— Opunându-vă, veţi încălca voinţa tatălui vostru.

— Ramses l-a amăgit. Dacă deveniţi aliatul meu, viitorul o să vă surâdă.

— Viitorul? Dar pentru mine asta înseamnă să mă întorc

acasă cât mai curând posibil! Chiar dacă Egiptul îmi dă adăpost şi mă hrăneşte cum nici nu visam, nu sunt altceva decît un oaspete fără putere. Uitaţi aceste visuri nebuneşti.

Nefertari o condusese pe Elena să viziteze haremul din Mer-Ur; frumoasa femeie blondă cu braţele albe se minuna în faţa splendorilor tărâmului faraonilor. Mâhnită, ostenită, putea gusta câteva clipe de bucurie plimbându-se prin grădini sau ascultând muzică; rafinamentul existenţei ce-i era oferită de mai multe săptămâni de regina Tuya avea efectul unui remediu. Însă o veste recentă o aruncase în braţele disperării: două corăbii greceşti fuseseră deja reparate. Se apropia plecarea.

Aşezată pe marginea unui heleşteu plin de lotuşi albaştri, nu reuşea să-şi reţină lacrimile.

— Iartă-mă, Nefertari.

— În ţara dumneavoastră nu vi se vor acorda onorurile unei regine?

— Menelau va salva aparenţele; va dovedi că el, războinicul, a distrus un oraş şi i-a masacrat populaţia pentru a-şi recupera soţia şi a spăla afrontul. Însă viaţa mea acolo va fi un infern; moartea ar fi mai dulce.

Nefertari nu pronunţă cuvinte inutile; îi dezvălui Elenei secretele artei ţesutului. Pasionată, aceasta petrecea zile întregi în ateliere, punea întrebări lucrătoarelor mai experimentate şi se apuca de confecţionarea unor rochii luxoase. Mâinile ei erau abile şi câştigă stima celor mai bune profesioniste; munca o făcu să uite de Troia, de Menelau şi de inevitabilul drum de întoarcere până în seara în care tronul purtat pe umeri al reginei Tuya pătrunse în harem.

Elena alergă şi se refugie în apartamentele sale, prăbuşindu-se în hohote de plâns pe pat; prezenţa marii soţii regale însemna sfârşitul unei perioade de fericire de care nu

se va mai bucura niciodată. Regreta că nu avusese curajul să se sinucidă.

Cu blândețe, Nefertari o rugă s-o urmeze.

— Regina dorește să vă vadă.

— Nu mă mișc de-aici.

— Tuyei nu-i place să aștepte.

Elena se resemnă; încă o dată, nu mai era stăpână pe destinul ei.

Îndemânarea tâmplarilor egipteni îl surprinse pe Menelau; zvonul potrivit căruia navele Faraonului erau capabile să navigheze luni de zile părea fondat, de vreme ce șantierul naval din Memphis reparase și consolidase corăbiile grecești cu o rapiditate extraordinară. Regele Lacedemoniei văzuse șalande enorme, capabile să suporte greutatea unor obeliscuri întregi, apoi veliere rapide și nave de război pe care n-ar fi îndrăznit să le înfrunte. Forța egiptenilor nu era deloc o simplă închipuire.

Alungă aceste gânduri neplăcute, bucurându-se de faptul că putea în sfârșit să organizeze călătoria de întoarcere. Această escală în Egipt îi redase energia obișnuită; soldații săi fuseseră bine îngrijiți și hrăniți, echipajele erau gata de plecare.

Cu un mers marțial, Menelau se îndrepta spre palatul marii soții regale unde locuia Elena de la întoarcerea din haremul din Mer-Ur; Nefertari îl primi și îl conduse la soția lui.

Elena, îmbrăcată după moda egipteană cu o robă din pânză de in cu bretele, i se păru indecentă; din fericire, nu mai exista nici un alt Paris care să se gândească s-o răpească! Morala faraonilor interzicea o asemenea practică, cu atât mai mult cu cât femeile se arătau mult mai independente decât în Grecia. Ele nu erau închise în ginecee, circulau liber, cu chipul descoperit, țineau piept bărbaților și ocupau funcții înalte, obiceiuri deplorabile pe care Menelau se ferea să le importe.

La apropierea soţului ei, Elena omise să se ridice şi rămase concentrată asupra ţesăturii la care lucra.

— Sunt eu, Elena.

— Ştiu.

— N-ar trebui să mă saluţi?

— În ce calitate?

— Dar... Sunt soţul şi stăpânul tău!

— Aici, singurul stăpân e Faraonul.

— Plecăm spre Lacedemonia.

— Sunt departe de a-mi fi terminat lucrul.

— Ridică-te şi vino.

— Pleci singur, Menelau.

Regele se repezi asupra soţiei sale şi încercă s-o prindă de încheietura mâinii; pumnalul pe care ea îl agită prin aer îl obligă să se retragă.

— Nu mă agresa, altfel strig după ajutor; în Egipt, violul se pedepseşte cu moartea.

— Dar... Tu eşti soţia mea, îmi aparţii!

— Regina Tuya mi-a încredinţat conducerea unui atelier de ţesătorie; este o onoare de care vreau să mă arăt demnă. Voi finisa rochii pentru doamnele de là curte, iar atunci când asta o să mă plictisească, vom pleca. Dacă eşti prea nerăbdător, du-te, nu te reţin.

Menelau rupsese două săbii şi trei lănci pe piatra de moară folosită de brutarul vilei sale. Furia lui înspăimântase servitorii; fără intervenţia lui Şenar, poliţia l-ar fi arestat pe dement. Fiul mai mare al Faraonului rămase la o oarecare distanţă până ce furia eroului grec se mai potoli; când braţul lui Menelau obosi în sfârşit, Şenar îi aduse o cupă de bere tare.

Regele Lacedemoniei bău cu lăcomie şi se aşeză pe piatra de moară.

— Stricata asta... Ce festă mi-a mai jucat iarăşi?

— Îţi înţeleg mânia, dar e inutil; Elena e liberă să aleagă.

— Liberă, liberă! O civilizaţie care acordă atâtea libertăţi femeilor merită să dispară!

— Rămâneţi în Memphis?

— Am de ales? Dacă mă întorc în Lacedemonia fără Elena, o să fiu ridicol; poporul o să-şi bată joc de mine, iar unul dintre fidelii mei locotenenţi o să-mi taie beregata în timpul somnului. Îmi trebuie femeia asta!

— Sarcina pe care i-a încredinţat-o Tuya nu e fictivă; regina o apreciază mult pe soţia dumneavoastră.

Menelau bătu cu pumnul în piatră.

— Fie blestemată!

— Lamentarea nu e o soluţie; în prezent, avem interese comune.

Grecul deveni atent.

— Dacă devin Faraon, Elena revine în mâinile voastre.

— Ce trebuie să fac?

— Să pregătim împreună eliminarea lui Ramses.

— Seti poate să trăiască o sută de ani!

— Nouă ani de domnie l-au uzat pe tatăl meu; făcând eforturi fără măsură pentru Egipt, îşi iroseşte forţele. Şi eu vă repet că avem nevoie de timp; atunci când va fi proclamată vacanţa puterii, în timpul perioadei de doliu, va trebui să lovim repede şi în forţă. O asemenea strategie nu se improvizează.

Abătut, Menelau îşi încovoie spinarea.

— Cât timp trebuie să aşteptăm?...

— Norocul e schimbător, credeţi-mă; însă ne rămân mai multe sarcini delicate de îndeplinit.

Sprijinindu-se de braţul lui Ramses, Homer explora noul său domeniu, o vilă de două sute de metri pătraţi locuibili, în mijlocul unei grădini, la trei sute de metri de aripa palatului

rezervată regentului. Un bucătar, o cameristă și un grădinar alcătuiau personalul poetului a cărui principală cerere consta într-o importantă rezervă de vase cu ulei de măsline, anason și coriandru pentru a-i parfuma vinul pe care-l dorea îmbătător.

Datorită vederii sale slabe, Homer se apleca asupra fiecărui arbust sau floare; varietatea lor nu părea să-l satisfacă. Ramses se temea să nu considere această frumoasă locuință, recent construită, drept nedemnă de el. Uneori, poetul se înflăcăra.

— În sfârșit, un lămâi! Departe de el e imposibil să compui versuri frumoase; el e capodopera creației. Repede, un scaun.

Ramses aduse un taburet cu trei picioare care păru să-i convină lui Homer.

— Cere să mi se aducă niște frunze de salvie uscate.

— Ca să vă tratați?

— Vezi bine; ce știi despre războiul Troiei?

— Că a fost lung și aducător de moarte.

— Iată un rezumat prea puțin poetic! O să compun un poem lung ce va vorbi despre faptele eroice ale lui Ahile și Hector și pe care o să-l' numesc „Iliada"; versurile mele vor traversa secolele și nu vor dispărea din memoria oamenilor.

Regentul îl considera pe Homer puțin cam înfumurat, însă îi aprecia ardoarea.

O pisică alb cu negru ieși din casă și se opri la un metru de poet; după o scurtă ezitare, sări pe genunchii lui și începu să toarcă.

— O pisică, un lămâi și vin parfumat! Nu m-am înșelat în legătură cu destinația.

„Iliada"va fi o capodoperă.

Șenar era mândru de Menelau; eroul grec, înfruntându-și soarta cu curaj, acceptase să intre în joc. Pentru a-și asigura grațiile regelui și ale castei preoților, dăruise templului din

Gurnah, consacrat „ka"-ului Faraonului, amfore grecești împodobite cu dungi pictate cu galben și cu frize reprezentând muguri de lotus în partea lor inferioară. Aceste obiecte splendide fuseseră depuse în încăperea cu comori a templului.

Marinarii și soldații greci, știind că șederea lor risca să fie lungă, dacă nu definitivă, se instalaseră la periferia Memphisului și începuseră să facă schimburi de alifii, parfumuri și obiecte din aur și argint contra produselor alimentare. Administrația îi autorizase să deschidă câteva dughene și mici ateliere în care să-și demonstreze priceperea.

Ofițerii și soldații de elită se integrară în armata egipteană; urmau să fie angajați la lucrări de utilitate publică, cum ar fi întreținerea canalelor sau repararea digurilor. Cei mai mulți se vor căsători, vor avea copii și își vor construi case; în felul acesta, se vor integra în societatea egipteană. Nici Seti și nici Ramses nu se neliniștеau din cauza prezenței lor: un nou „cal troian", mult mai subtil decât primul, avea să fie ridicat în loc.

Menelau o revăzuse pe Elena în prezența reginei Tuya și se comportase cu respectul pe care un soț i-l datora soției sale; pe viitor, i se lăsa inițiativa întâlnirilor și nu i se va mai impune nici o restricție. Deși Elena nu credea în sinceritatea lui, constată că Menelau, ca o fiară prinsă în laț, încetase să se mai zabată.

Regele Lacedemoniei făcu și un alt demers, încă și mai delicat: să reducă animozitatea lui Ramses. Întrevederea luă un caracter oficial, fără nici un exces, nici dintr-o parte, nici din cealaltă; oaspete de marcă, Menelau se supuse exigențelor curții și se strădui să întrețină cele mai bune relații cu regentul. În ciuda comportamentului rece al lui Ramses, riscul unui conflict deschis era astfel evitat; Șenar și prietenul lui grec își pregăteau urzelile în deplină liniște.

Cu chipul îngrijit, mica mustaţă tăiată perfect, cu manichiura făcută şi ochii strălucind de inteligenţă, Acha aprecia calitatea berii servite în cabina corăbiei lui Şenar. Potrivit convenţiei făcute, aceste întâlniri trebuiau să rămână secrete.

Fiul mai mare al regelui evoca sosirea lui Menelau şi a Elenei, dar, temându-se de tânărul diplomat, nu-şi dezvălui planurile.

— Cum evoluează situaţia din Asia?

— Devine din ce în ce mai complicată; micile principate se destramă, fiecare regişor visează la o federaţie, la posibilitatea de a o domina. Această dispersare ne e favorabilă, însă nu va dura; contrar colegilor mei, eu sunt convins că hitiţii vor reuşi să-i manipuleze pe cei ambiţioşi sau nemulţumiţi şi să-i adune sub drapelul lor. În ziua aceea, Egiptul va fi în mare primejdie.

— Procesul va fi de lungă durată?

— Câţiva ani; implică tratative şi negocieri.

— Faraonul va fi informat?

— Nu într-un mod corect; ambasadorii noştri sunt oameni ai trecutului, incapabili să perceapă viitorul.

— Te afli în locul potrivit pentru a obţine informaţii capitale?

— Nu încă, dar am legat prietenii solide cu diverse eminenţe cenuşii; ne întâlnim în afara contactelor oficiale şi beneficiez de anumite confidenţe.

— Ministrul Afacerilor străine, Meba, s-a apropiat mult de mine, suntem aproape prieteni. Dacă vom continua colaborarea, voi interveni în favoarea ta pentru a-ţi grăbi avansarea.

— În Asia, renumele tău e neatins; persoana lui Ramses e necunoscută.

— Dă-mi de ştire dacă se produce vreun eveniment important.

45

În al zecelea an de domnie, Seti se hotărâse să facă un pas decisiv în ceea ce-l privește pe Ramses; deși nu avea decât optsprezece ani, regentul va fi incapabil să guverneze dacă nu era inițiat în misterele lui Osiris. Faraonul ar fi preferat să aștepte, să-și vadă fiul maturizându-se, însă poate că destinul nu-i va acorda un asemenea răgaz. Astfel că, în ciuda riscurilor pe care le comporta acest demers pentru echilibrul tânărului, Seti hotărâse să-l trimită la Abydos.

El, Seti, omul zeului Seth, ucigașul fratelui său Osiris, construise pentru acesta din urmă un templu imens, cel mai vast dintre sanctuarele egiptene. Asumându-și prin nume o îngrozitoare forță de distrugere, faraonul o transforma în puterea de înviere; în eternitate, Seth, distrugătorul, purta în spate corpul de lumină al lui Osiris, învingătorul morții.

Mergând în urma tatălui său, Ramses trecu de poarta monumentală a primului pilon; doi preoți îi purificară mâinile și picioarele într-un lighean de piatră. După ce trecu pe lângă o fântână, descoperi fațada templului ascuns. În fața fiecărei statui a regelui luând forma lui Osiris, buchete de flori și coșuri cu mâncare.

— Iată ținutul luminii, dezvălui Seti.

Porțile din lemn de cedru provenind din Liban, acoperite cu electrum, păreau de netrecut.

— Vrei să mergi mai departe?

Ramses aprobă.

Porțile se întredeschiseră.Un preot cu robă albă și capul ras îl obligă pe Ramses să se aplece. De când mergea pe podeaua de argint, se simțea transportat într-o lume diferită, unde domina mirosul de tămâie.

În fața fiecăreia dintre cele șapte capele, Seti ridică o statuetă a zeiței Maat: numai ea singură simboliza totalitatea ofrandelor; apoi, își conduse fiul prin culoarul strămoșilor. Acolo erau gravate numele faraonilor care domniseră în Egipt, începând cu Menes, unificatorul celor Două Tărâmuri.

— Sunt morți, spuse Seti, însă „ka"-ul lor rămâne; el îți va hrăni gândurile și-ți va ghida acțiunile. Atâta timp cât va exista cerul, va exista și acest templu; aici, vei comunica cu zeii și le vei cunoaște secretele. Fii preocupat de sălașul lor, păstrează vie lumina pe care ei o creează.

Tatăl și fiul citiră coloanele de hieroglife; ele porunceau faraonului să alcătuiască planurile templelor și să păstreze neclintită funcția regală, născută la originea timpului. Împodobind altarele zeilor, le aduceau acestora fericire, iar bucuria lor lumina pământul.

— Numele strămoșilor tăi e stabilit pentru vecie în cerul înstelat, îi dezvălui Seti; analele lor sunt milioanele de ani. Guvernează după Lege, pune-o în inima ta, căci ea conferă coerență tuturor formelor de viață.

O scenă îl uimi pe Ramses: se vedea un adolescent capturând un taur sălbatic cu ajutorul Faraonului! Sculptorii imortalizaseră momentul în care existența lui se schimbase, momentul trăit de fiecare viitor rege fără să aibă conștiința că e absorbit de un destin imens.

Seti și Ramses ieșiră din templu și se îndreptară spre o colină plantată cu arbori.

— Mormântul lui Osiris; puțini oameni l-au contemplat.

Merseră spre o intrare subterană, coborâră treptele şi parcurseră un culoar boltit la o adâncime de o sută de metri, cu pereţii acoperiţi de texte revelând numele porţilor spre lumea de dincolo. După un cot în unghi drept, la stânga, întâlniră un monument extraordinar: zece stâlpi masivi, înălţându-se pe un fel de insulă înconjurată de apă şi susţinând acoperişul unui sanctuar.

— Osiris învie în fiecare an în timpul celebrării misterelor sale, în acest sarcofag uriaş; el este identic cu prima apariţie ivită din oceanul de energie, atunci când Unul a devenit Doi şi a dat naştere la mii de forme fără să înceteze să fie Unul. Din acest ocean invizibil provin Nilul, perioada inundaţiilor, roua, ploaia, izvoarele; barca soarelui pluteşte pe el, dă ocol lumii noastre, înconjoară universurile. Fie ca spiritul tău să se cufunde în el, să treacă de frontierele vizibilului şi să-şi extragă forţa din ceea ce nu are nici început, nici sfârşit.

Noaptea următoare avu loc iniţierea lui Ramses în misterele lui Osiris.

Bău apă proaspătă provenind din oceanul invizibil şi mâncă grâul ivit din trupul înviat al lui Osiris, apoi se îmbrăcă într-o pânză de in subţire înainte de a intra în procesiunea fidelilor zeului, condus fiind de un preot cu mască de şacal. Complicii lui Seth le barară drumul, hotărâţi să-l extermine şi să-l nimicească pe Osiris; începu o luptă rituală, ritmată de o muzică neliniştitoare. Ramses, chemat să joace rolul lui Horus, fiul şi succesorul lui Osiris, permise fiilor luminii să triumfe asupra odraslelor întunericului. Din nefericire, în timpul luptei, tatăl său fu lovit de moarte.

Adepţii săi îl transportară imediat pe colina sacră şi începură un priveghi la care participară preotesele, printre care şi regina Tuya, încarnând-o pe Isis, marea magiciană; datorită

eficacității incantațiilor, ea reuni bucățile împrăștiate ale trupului lui Osiris și învie zeul mort.

Ramses va păstra în inima lui fiecare cuvânt pronunțat în timpul acestei nopți din afara timpului; nu mama lui era cea care oficia, ci o zeiță. Inițierea purtă spiritul lui Ramses în miezul misterelor învierii; de mai multe ori, el se clătină, crezu că pierde contactul cu lumea oamenilor și că se dizolvă în cea de dincolo. Însă ieși învingător din această luptă stranie — corpul său fizic rămase legat de suflet.

Ramses rămase mai multe săptămâni la Abydos; medita lângă lacul sacru, înconjurat de copaci imenși. Acolo naviga, în timpul misterelor, luntrea lui Osiris, asamblată de lumină și nu de mâna omului. Regentul petrecu multe ore lângă „scara marelui zeu", unde era depusă stela morților al căror suflet fusese declarat drept în fața tribunalului lui Osiris; sub forma unei păsări cu cap de om, ea se ducea în pelerinaj la Abydos pentru a beneficia de ofrandele obișnuite aduse de preoți.

Se deschise pentru el tezaurul templului, conținând aur, argint, in regal, statui, uleiuri sfinte, tămâie, vin, miere, smirnă, alifii și vase; Ramses se interesă la depozitele care primeau hrana provenită de pe domeniile din Abydos și celebră ritualul sacralizării înainte ca aceasta să fie distribuită populației. Boi, vaci mari, viței, capre și păsări de curte primiră de asemenea binecuvântarea; unele animale erau duse spre grajdurile templului, iar cele mai multe se întorceau în satele învecinate.

Potrivit unui decret dat în al patrulea an al domniei lui Seti, fiecare om care muncea pentru templu trebuia să-și cunoască îndatoririle și să nu se abată de la ele; din acest motiv, întregul personal angajat pe domeniul din Abydos era protejat de abuzurile de putere, de corvezi sau de

rechiziţii. Vizirul, judecătorul, miniştrii, primarii şi notabilităţile primiseră ordin să respecte acest decret şi să-l pună în aplicare; atunci când venea vorba de corăbii, de catâri sau de terenuri, bunurile din Abydos erau inalienabile. Tot aşa, ţăranii, agricultorii, viticultorii şi ceilalţi cultivatori trăiau în pace, sub dubla protecţie a Faraonului şi a lui Osiris. Pentru ca nimeni să nu-l ignore, Seti poruncise ca decretul să fie gravat chiar şi în inima Nubiei, la Nauri, unde inscripţia de 2,80 m pe 1,56 m sărea în ochi.Oricine încerca să modifice terenurile templului sau să strămute pe vreunul din servitorii lui împotriva voinţei acestuia, primea două sute de lovituri de baston sau i se tăiau nasul ori urechile.

Participând la viaţa cotidiană a templului, Ramses constată că sacrul şi economicul nu erau separate, chiar dacă se distingeau net unul de altul. În timp ce Faraonul se împărtăşea, în Sfânta Sfintelor, din prezenţa divină, lumea materială nu mai exista, însă el avusese nevoie de geniul arhitecţilor şi sculptorilor pentru a construi sanctuarul şi pentru a face să vorbească pietrele acestuia. Iar regele, graţie muncii ţăranilor, oferea invizibilului hrana cea mai subtilă.

Nici un adevăr absolut nu era învăţat în templu, nici o dogmă nu încătuşa gândirea în fanatism; loc al încarnării energiei spirituale, vas de piatră a cărui imobilitate nu era decât aparentă, templul purifica, transforma şi sacraliza. Centru al societăţii egiptene, el trăia din iubirea care lega divinitatea de Faraon şi-i făcea pe oameni să trăiască prin această iubire.

Ramses se întoarse de mai multe ori în culoarul strămoşilor şi descifră numele regilor care construiseră ţara ascultând de legea lui Maat. În apropierea templului se găseau mormintele monarhilor din primele dinastii; acolo se odihneau nu numai mumiile lor, aşezate în locurile de veci din Saqqara, ci şi corpul lor invizibil şi nemuritor, fără de care Faraonul n-ar fi existat.

Deodată, sarcina i se păru zdrobitoare; el nu era decât un tânăr de optsprezece ani, îndrăgostit de viaţă, animat de un foc puternic, însă incapabil de a fi succesorul acestor giganţi! Cum să aibă el îndrăzneala şi vanitatea de a urca pe tronul ocupat de Seti?

Ramses se lăsase amăgit de visul lui, iar Abydos îl aşezase în faţa realităţii; acesta era motivul major pentru care tatăl lui îl adusese aici. Ce altceva i-ar fi putut revela mai bine propria nimicnicie decât acest sanctuar?

Regentul păşi peste pragul incintei şi merse în direcţia fluviului. Venise momentul să se întoarcă în Memphis, să se însoare cu frumoasa Iset, să petreacă împreună cu prietenii şi să-şi anunţe tatăl că renunţa la funcţia de regent. Din moment ce fratele lui mai mare dorea atât de mult să guverneze, de ce să-l împiedice?

Cufundat în gânduri, Ramses se îndepărtă pe câmp şi ajunse pe pământul stâncos, aflat sub apă, aproape de malul Nilului. Jenat de stuf, îl dădu la o parte şi atunci îl văzu.

Cu urechile lungi atârnând, picioarele groase ca nişte stâlpi, blana brun cu negru, barba aspră, coarnele formând un fel de cască terminată prin două vârfuri ascuţite, taurul sălbatic îl fixa cu aceeaşi intensitate ca acum patru ani.

Ramses nu dădu înapoi.

Era în puterea taurului, deţinătorul puterii supreme a naturii şi regele animalelor, să-i hotărască destinul. Dacă se năpustea asupra lui, îl lua în coarne şi îl călca în picioare, curtea Egiptului va rămâne fără un prinţ pe care îl va înlocui cu uşurinţă. Dacă îl lăsa în viaţă, ea nu-i mai aparţinea şi se va arăta demn de această ofrandă.

46

Menelau era invitat de onoare la cele mai multe banchete și sărbători; Elena accepta să apară alături de el și primea întreaga apreciere a celor din jur. În ceea ce-i privește pe greci, aceștia se amestecau cu populația băștinașă, respectau legile țării și nu făceau nimic pentru a ieși în evidență.

Acest succes i se atribui lui Șenar, foarte apreciat la curte pentru harul lui diplomatic; pe ascuns, era criticată atitudinea regentului, a cărui ostilitate față de regele Lacedemoniei se vădise cu ostentație. Lui Ramses îi lipsea subtilitatea și nu ținea cont de conveniențe; oare nu era aceasta o dovadă a incapacității de a guverna?

Trecând săptămânile, Șenar recâștiga terenul pierdut; lunga absență a fratelui său, care rămăsese la Abydos, îi lăsa câmp liber de acțiune. Desigur, nu avea titlul de regent, dar oare nu poseda statura pe care o presupunea acesta?

Deși nimeni nu îndrăznea să conteste hotărârea lui Seti, anumiți curteni se întrebau dacă nu cumva se înșelase. Ramses avea mai multă prestanță decât Șenar, însă era ea suficientă pentru a fi în fruntea Statului?

De o opoziție constituită nu putea fi vorba încă; dar o contestație în surdină lua amploare și, la momentul potrivit, îi va servi lui Șenar drept punct de sprijin printre alții. Fiul mai mare al regelui reținuse lecția: Ramses era un adversar redutabil.

Pentru a-l învinge, trebuia atacat din mai multe părţi deodată, fără a-i permite să-şi tragă sufletul. În felul acesta, Şenar se înhăma la o treabă neplăcută, cu îndârjire şi perseverenţă.

Trebuia trecută o etapă esenţială a planului său: doi ofiţeri greci fuseseră admişi în forţele de securitate însărcinate cu protecţia palatului regal. Alţi mercenari, deja angajaţi, le vor deveni prieteni şi vor forma împreună o facţiune utilizabilă în ziua decisivă; poate chiar unul dintre ei va fi luat în garda personală a regentului! Cu sprijinul lui Menelau, Şenar se va folosi de el.

De la sosirea regelui Lacedemoniei, viitorul îi apărea surâzător. Mai rămânea să corupă pe unul dintre medicii regelui pentru a obţine informaţii serioase despre starea de sănătate a acestuia; sigur că Seti nu părea în cea mai bună formă, însă a judeca după aparenţe putea conduce la o greşeală de apreciere a situaţiei.

Şenar nu dorea o dispariţie brutală a tatălui său, căci planul de bătaie nu era încă stabilit. Contrar convingerilor impetuosului Ramses, timpul nu trecea în favoarea lui; dacă destinul îi permitea lui Şenar să-l prindă în laţul pe care-l strângea tot mai mult, regentul avea să moară sufocat.

— E frumos, recunoscu Ameni, recitind primul cânt din „Iliada“, pe care-l scrisese la dictarea lui Homer, aşezat sub un lămâi.

Poetul, cu bogatul său păr alb, percepu o uşoară reţinere în tonul interlocutorului său.

— Ce anume nu-ţi place?

— Zeii seamănă prea mult cu fiinţele umane.

— Dar nu e aşa şi în Egipt?

— Uneori, în poveştile diverşilor autori, dar astea nu sunt decât imagini distractive; învăţătura din templu e alta.

— Ce ştii tu, un scrib tânăr?

— În realitate, puține lucruri; dar știu că zeii sunt forțe ale creației și că energia lor trebuie dirijată cu grijă de specialiști.

— Dar eu povestesc o epopee! Acele divinități nu sunt bune de personaje; ce erou îl poate depăși pe un Ahile sau pe un Patrocle? Când le vei cunoaște faptele de vitejie, nu vei mai dori să citești altceva!

Ameni își păstră părerea pentru el; exaltarea lui Homer se potrivea cu reputația poeților greci. Vechii autori egipteni preferau să vorbească despre înțelepciune mai curând decât despre masacre, cât ar fi fost acestea de mărețe, însă nu era treaba lui să-i facă educație unui oaspete mai în vârstă.

— A trecut multă vreme de când regentul nu m-a mai vizitat, se plânse Homer.

— Stă pentru un timp în Abydos.

— Templul lui Osiris? Se spune că acolo se învață mari mistere.

— E adevărat.

— Când se întoarce?

— Nu știu.

Homer ridică din umeri și bău o cupă de vin tare, parfumat cu anason și coriandru.

— Exil definitiv.

Ameni tresări.

— Ce vreți să spuneți?

— Că Faraonul, decepționat de incapacitatea fiului său de a guverna, va face din el un preot închis pe viață în templul din Abydos. Pentru un popor atât de religios ca al tău, nu e ăsta cel mai bun mijloc de a te debarasa de o persoană supărătoare?

Ameni era deprimat.

Dacă Homer avea dreptate, nu-l va mai revedea pe Ramses. Ar fi vrut să se consulte cu prietenii lui, dar Moise

se găsea în Karnak, Acha în Asia, iar Setau în deşert. Singur, neliniştit, încerca să-şi găsească liniştea în muncă.

Colaboratorii lui stivuiseră o impresionantă cantitate de rapoarte negative pe rafturile biroului: în ciuda cercetărilor aprofundate, nu se ivise nici un indiciu asupra proprietarului atelierului care fabricase cerneala de proastă calitate; nimic în plus despre autorul scrisorii care-i atrăsese pe rege şi pe fiul acestuia la Assuan.

Furia puse stăpânire pe tânărul scrib; de ce atâtea eforturi îl conduseseră doar la un rezultat decepţionant? Vinovatul lăsase urme şi nimeni nu profitase! Ameni se aşeză şi reluă dosarul de la primele lui scotociri în depozitul cu murdării.

De la actul conţinând litera R, ultima din numele lui Şenar, se formase ipoteza asupra modului de a acţiona a omului tenebrelor, o ipoteză ce se transformase în certitudine atunci când Ameni identificase scrisul din cuprinsul epistolei.

În prezent, totul era clar; însă Ramses, claustrat pe veci, nu va cunoaşte adevărul, iar vinovatul nu va fi pedepsit.

Această nedreptate îl revoltă pe tânărul scrib; prietenii lui îl vor ajuta să-l târască pe nedemnul personaj în faţa tribunalului.

Frumoasa Iset insista pe lângă Nefertari să fie primită imediat de regină; cum Tuya se întreţinea cu superioara preoteselor lui Hathor în vederea pregătirii unei sărbători religioase, tânăra era obligată să aştepte. Foarte nervoasă, nu înceta să răsucească marginea uneia dintre mânecile lungi ale robei sale de in, sfârşind prin a o destrăma.

În sfârşit, Nefertari deschise uşa sălii de audienţe; frumoasa Iset se prăbuşi la picioarele marii soţii regale.

— Maiestate, vă implor să interveniţi!

— Ce nenorocire ţi s-a întâmplat?

— Ramses nu vrea să fie claustrat, sunt sigură de asta! Ce greşeală a făcut pentru a fi pedepsit atât de dur?

Tuya o ridică pe Iset şi o rugă să se aşeze pe un scaun cu spătarul jos.

— Traiul în templul ascuns ţi se pare atât de oribil?

— Ramses are optsprezece ani! Numai un bătrân ar aprecia o asemenea soartă. Să fii închis la Abydos, la vârsta lui...

— Cine te-a alertat?

— Secretarul lui particular, Ameni.

— Fiul meu stă în Abydos, însă nu e prizonier; un viitor faraon trebuie să fie iniţiat în misterele lui Osiris şi să cunoască în amănunt funcţionarea unui templu. Se va întoarce atunci când instruirea lui se va termina.

Frumoasa Iset se simţi, în acelaşi timp, ridicolă şi uşurată.

Cu un şal pe umeri, Nefertari era prima gata de lucru în fiecare dimineaţă. Rememora diversele sarcini de peste zi, întâlnirile reginei şi nu se gândea deloc la ea însăşi; casa marii soţii regale necesita multă muncă şi o atenţie permanentă. Deşi se găsea departe de viaţa rituală de preoteasă la care sperase, Nefertari se adaptase repede la exigenţele Tuyei pentru că simţea o admiraţie profundă pentru regină. La fel de severă cu ea însăşi cum era faţă de alţii, îndrăgostită de măreţia Egiptului, ataşată de valorile tradiţionale, Tuya o încarna pe zeiţa Maat şi trebuia să apeleze fără încetare la dreapta judecată. Înţelegând rolul copleşitor al marii soţii regale, Nefertari ştia că propria ei funcţie nu se limita doar la activităţi profane; casa pe care o gestiona avea un caracter exemplar. Orice pas greşit ar fi fost de neiertat.

Bucătăria era goală; servitorii leneveau în camerele lor. Nefertari bătu la toate uşile, dar nu obţinu nici un răspuns. Intrigată, deschise una din ele.

Nimeni.

Ce se întâmplase cu aceste femei, de obicei disciplinate și conștiincioase? Nu era zi de sărbătoare și nici vacanță; chiar și în aceste circumstanțe excepționale, serviciul era asigurat de înlocuitori. În locul obișnuit, nu găsi nici pâine proaspătă, nici prăjituri, nici lapte. Și, în mai puțin de un sfert de oră, regina își lua micul dejun!

Nefertari era descumpănită; un cataclism se abătuse asupra palatului.

Alergă spre moară; poate că fugarii lăsaseră ceva de mâncare. Dar nu găsi decât grâne. Să le macine, să pregătească pâinea și apoi s-o coacă în cuptor ar fi luat prea mult timp. Pe bună dreptate, Tuya o va acuza de neglijență și de lipsă de prevedere; va fi imediat concediată.

La umilință se adăuga tristețea de a o părăsi pe regină; această încercare o făcu pe Nefertari să simtă profunzimea afecțiunii pe care i-o purta marii soții regale. Faptul de a nu mai putea s-o servească îi provoca o durere sfâșietoare.

— Ziua va fi minunată, prezise o voce gravă.

Nefertari se întoarse încet.

— Regentul regatului, aici...

Ramses se sprijinea de un zid, cu brațele încrucișate.

— Prezența mea e stânjenitoare?

— Nu, eu...

— În ceea ce privește micul dejun al mamei mele, fii liniștită; servitoarele i-l vor duce la ora obișnuită.

— Dar... N-am văzut pe nimeni!

— Maxima ta preferată nu e: „un cuvânt perfect e mai ascuns decât piatra verde; îl găsim totuși în preajma lucrătoarelor care o șlefuiesc"?

— Să înțeleg că ai îndepărtat personalul casei pentru a mă atrage aici?

Ți-am prevăzut reacția.

— Dorești să macin grâul pentru a-ți da satisfacție?

— Nu, Nefertari; ceea ce doresc e cuvântul perfect.

— Sunt dezolată că te dezamăgesc: nu-l am.

— Sunt obligat să te contrazic.

Era frumoasă, strălucitoare; privirea ei avea profunzimea apelor celeste.

— Poate că o să-mi iei în nume de rău sinceritatea, dar cred că gluma ta e de prost gust.

Regentul păru mai puţin sigur pe el.

— Acest cuvânt, Nefertari...

— Toată lumea crede că ești în Abydos.

— M-am întors ieri.

— Și prima ta ocupaţie constă în a te înţelege cu servitoarele reginei pentru a-mi perturba munca!

— În apropierea Nilului, am întâlnit un taur sălbatic; am stat faţă în faţă, viaţa mea se găsea în coarnele lui. În timp ce mă fixa cu privirea, am luat niște decizii grave; de vreme ce nu m-a ucis, sunt din nou stăpân pe destinul meu.

— Sunt fericită că ai supravieţuit și îţi doresc să devii rege.

— E părerea ta sau a mamei mele?

— N-am obiceiul să mint; pot să plec?

— Acest cuvânt mai preţios decât piatra verde tu îl ai cu adevărat, Nefertari! Îmi acorzi fericirea de a-l pronunţa?

Tânăra femeie se înclină.

— Sunt servitoarea voastră umilă, regent al Egiptului.

— Nefertari!

Ea se îndreptă, cu o privire mândră; avea o nobleţe fermecătoare.

— Regina mă așteaptă pentru întâlnirea noastră de dimineaţă; ar fi o mare greșeală să întârzii.

Ramses o prinse în braţe.

— Ce-ar trebui să fac pentru ca tu să accepţi să te căsătorești cu mine?

— Să mi-o ceri, răspunse ea cu o voce blândă.

47

Seti își începu al unsprezecelea an de domnie aducând o ofrandă sfinxului gigantic din Gizeh, păzitorul platoului pe care fuseseră construite piramidele faraonilor Keops, Kefren și Mykerinos. Prin vigilența lui, nici un profan nu putea pătrunde în această zonă sacră, sursa de energie a întregii țări.

În calitate de regent, Ramses îl însoțea pe tatăl lui în micul templu ridicat în fața colosalei statui reprezentând un leu șezând, având capul unui rege cu ochii ridicați spre cer. Sculptorii ridicaseră o stelă pe care se vedea cum Seti doboară o antilopă, animalul zeului Seth; luptând împotriva forțelor obscure simbolizate de animalul deșertului, Faraonul își îndeplinea datoria lui majoră, reprezentată de această vânătoare: instaurarea ordinii în locul dezordinii.

Locul îl impresionă pe Ramses; forța care se degaja aici se imprimă în fiecare fibră a ființei sale. După singurătatea și reculegerea din Abydos, Gizeh era cea mai izbitoare afirmare a prezenței „ka"-ului, a acestei forțe invizibile care, în lumea animală, alesese drept încarnare taurul sălbatic. Aici, totul era imuabil. Piramidele desființau timpul.

— În apropierea Nilului, mărturisi Ramses, l-am revăzut; am stat față în față și m-a fixat cu privirea, ca prima dată.

— Tu doreai să renunți la regență și la regalitate, spuse Seti, iar el te-a împiedicat.

Tatăl lui îi citea gândurile. Poate că Seti se metamorfozase în taur sălbatic pentru a-și pune fiul în fața responsabilităților ce-i reveneau.

— N-am pătruns toate secretele din Abydos, dar această lungă izolare m-a învățat că misterul se află în inima vieții.

— Întoarce-te des acolo și veghează asupra templului; celebrarea misterelor lui Osiris este una din cheile majore ale echilibrului țării.

— Am luat o hotărâre.

— Mama ta e de acord, și eu la fel.

Tânărului îi veni să sară în sus de bucurie, însă solemnitatea locului îl împiedică; va fi și el capabil într-o zi, precum Seti, să citească în sufletele ființelor?

Ramses nu-l mai văzuse niciodată pe Ameni într-o asemenea stare de exaltare.

— Știu totul și l-am identificat! E incredibil, dar nu încape nici o îndoială... Uită-te, uită-te bine!

Tânărul scrib, de obicei atât de meticulos, se ivea din mijlocul unei harababuri în toată regula compuse din papirusuri, tăblițe de lemn și fragmente de calcar. Cercetase de nenumărate ori toată documentația acumulată cu mai multe luni înainte de a trage concluziile.

— El e, afirmă Ameni, și ăsta e chiar scrisul lui! Și am reușit să fac și legătura cu angajatul lui, căruțașul, și, prin urmare, cu rândașul! Îți dai seama, Ramses? Un hoț și un criminal, iată ce e! De ce a acționat în felul asta?

La început neîncrezător, regentul trebui să accepte evidența. Ameni îndeplinise o muncă remarcabilă, fără nici o îndoială.

— Mă duc să-l întreb.

Dolenta, sora mai mare a lui Ramses, și soțul ei, Sary, ale cărui proporții crescuseră, hrăneau peștii exotici care se zbenguiau în bazinul vilei lor. Dolenta era prost dispusă;

căldura o obosea și nu mai reușea să-și reducă secrețiile pielii sale grase. Trebuia să schimbe medicul și unguentele.

Un servitor anunță vizita lui Ramses.

— În sfârșit, un semn de considerație! exclamă Dolenta îmbrățișându-și fratele; știi tu că la curte se credea că ești închis în Abydos?

— Curtea se înșală deseori, însă nu ea guvernează țara.

Gravitatea tonului îi surprinse pe cei doi; tânărul prinț se schimbase. Nu vorbea un adolescent, ci regentul Egiptului.

— Ai de gând, în sfârșit, să-i acorzi soțului meu conducerea grânarelor?

— Ar trebui să ne lași singuri, draga mea soră.

Dolenta se simți vexată.

— Soțul meu nu are secrete față de mine.

— Ești sigură?

— Absolut sigură!

Obișnuita jovialitate a lui Sary dispăruse; fostul profesor al lui Ramses era încordat și neliniștit.

— Recunoașteți scrisul ăsta?

Ramses le arătă scrisoarea care declanșase plecarea lui Seti și a fiului său spre carierele din Assuan.

Nici Sary, nici soția lui nu răspunseră.

— Scrisoarea asta poartă o semnătură falsă, însă scrisul poate fi recunoscut: e al tău, Sary. Comparația cu alte documente o dovedește.

— Un fals, o imitație...

— Nemaiajungându-ți poziția de profesor, ai imaginat un trafic de cerneală mediocră, vândută cu garanția uneia de calitate superioară. Din momentul în care te-ai simțit în pericol, ai încercat să distrugi orice urmă care putea duce la tine. Având cunoașterea arhivelor și a meseriei de scrib, nimic mai ușor; însă a rămas o copie fragmentară a actului, găsită de secretarul meu particular printre niște resturi și era

cât pe-aci să plătească cu viaţa căutarea adevărului. Mult timp, el şi cu mine am crezut că Şenar era vinovatul; apoi, Ameni şi-a dat seama de greşeală. Din numele proprietarului atelierului nu mai rămăsese decât un R; dar nu era R-ul final din Şenar, ci o literă din numele tău, Sary. Mai mult decât atât, ai angajat cu un an în urmă căruţaşul care m-a atras în cursă. Fratele meu e nevinovat, tu eşti singurul responsabil.

Fostul profesor al lui Ramses, cu fălcile încleştate, evita privirea regentului; Dolenta nu părea nici tulburată, nici surprinsă.

— Nu ai nici o dovadă consistentă, îşi dădu cu părerea Sary; tribunalul nu mă va condamna pe baza unor indicii atât de vagi.

— De ce mă urăşti?

— Pentru că eşti un obstacol în calea noastră! strigă sora lui Ramses. Nu eşti decât un cocoş tânăr plin de pretenţii şi prea sigur de forţa lui; soţul meu este un om remarcabil, cultivat, inteligent şi subtil; nu-i lipseşte nici un talent pentru a guverna Egiptul. Datorită mie, fiică de rege, are o anumită legitimitate!

Dolenta prinse mâna soţului ei şi i-o împinse înainte.

— Ambiţia v-a scos din minţi, constată Ramses. Pentru a nu le provoca părinţilor mei o durere cruntă, n-o să depun plângere. Dar vă ordon să părăsiţi Memphisul; vă veţi stabili într-un oraş mic de provincie şi nu veţi mai ieşi de acolo. Cea mai mică abatere va însemna exilul.

— Sunt sora ta, Ramses.

— Ăsta e motivul indulgenţei şi slăbiciunii mele.

În ciuda suferinţelor fizice pe care le îndurase, Ameni acceptă să nu depună plângere; pentru Ramses, acest semn de prietenie avu efectul unui balsam asupra rănii făcute de sora lui şi de fostul profesor. Dacă Ameni ar fi cerut o

răzbunare dreaptă, nu s-ar fi opus; însă tânărul scrib nu se gândea decât să-i adune pe apropiaţii regentului cu ocazia căsătoriei acestuia cu Nefertari.

— Setau şi-a dotat laboratorul cu o enormă cantitate de venin; Moise soseşte în Memphis poimâine. Mai rămâne Acha... A pornit la drum, însă durata traseului e nesigură.

— Îl aşteptăm.

— Sunt bucuros pentru tine... Se spune că Nefertari e frumoasa frumoaselor.

— Nu eşti şi tu de părerea asta?

— Eu sunt în stare să judec frumuseţea unui papirus sau a unui poem, dar cea a unei femei... Nu mă întreba mai mult.

— Cum se comportă Homer?

— E nerăbdător să te revadă.

— Atunci, îl invităm.

Ameni părea nervos.

— Ce te îngrijorează?

— Îmi fac griji pentru tine, într-adevăr... Am încercat să pun tot felul de oprelişti dar n-o mai pot face multă vreme. Frumoasa Iset vrea să te vadă.

Iset plănuise să-şi descarce furia şi să-şi acopere iubitul cu injurii şi reproşuri. Dar în momentul în care veni spre ea, se simţi subjugată. Ramses se schimbase foarte mult; nu mai era doar adolescentul pasionat de care se îndrăgostise, ci şi un autentic regent, a cărui funcţie devenea din ce în ce mai prezentă.

Tânăra femeie avu senzaţia că se găseşte în faţa unei fiinţe pe care n-o cunoştea şi asupra căreia nu avea nici o putere. Cheful de ceartă se risipi şi îi luă locul o teamă respectuoasă.

— Vizita ta... Vizita ta mă onorează.

— Mama mi-a vorbit de demersul tău.

— Eram neliniștită, e adevărat, și doream atât de mult să te întorci!

— Și acum ești decepționată?

— Am aflat...

— Mă căsătoresc mâine cu Nefertari.

— E foarte frumoasă... Iar eu sunt însărcinată.

Ramses îi luă mâna cu tandrețe.

— Credeai că am de gând să te abandonez? Copilul acesta va fi al nostru. Mâine, dacă destinul mă va chema să guvernez, o voi alege pe Nefertari ca mare soție regală. Dar dacă dorești, și ea acceptă, vei locui la palat.

Ea se strânse la pieptul lui.

— Mă iubești, Ramses?

— Abydos și taurul sălbatic mi-au arătat adevărata mea natură; eu nu sunt un om ca toți ceilalți, Iset. Tatăl meu mi-a pus pe umeri o greutate care poate mă va zdrobi, însă doresc să încerc această aventură. Tu ești pasiunea și dorința, nebunia tinereții; Nefertari este o regină.

— O să îmbătrânesc și ai să mă uiți.

— Sunt șeful unui clan, iar un șef de clan nu-i uită niciodată pe ai săi; vrei să faci și tu parte dintre aceștia?

Iset îi oferi buzele.

Căsătoria era o chestiune privată care nu presupunea nici o ceremonie religioasă. Nefertari dorise o petrecere simplă la țară, într-o grădină cu palmieri, între câmpurile cultivate cu grâu, aproape de un canal cu malurile mâloase, unde veneau să se adape cirezile de vite.

Îmbrăcată cu o rochie scurtă de in, purtând brățări din lapis-lazuli și un colier din cornalină, tânăra femeie adoptase aceeași ținută cu a reginei Tuya. Cel mai elegant era Acha, sosit chiar în dimineața aceea din Asia și surprins să se găsească într-un cadru atât de rustic în compania marii soții

regale, a lui Moise, Ameni, Setau, apoi a unui poet grec de renume, dar și a unui leu cu labe enorme și a unui câine pus pe șotii. Diplomatul ar fi preferat fastul de la curte, însă se feri de critici și participă la serbarea câmpenească sub privirile amuzate ale lui Setau.

— Nu ești deloc în apele tale, remarcă îmblânzitorul de șerpi.

— Locul ăsta e fermecător.

— Însă iarba îți pătează hainele tale frumoase! Viața e uneori aspră... Chiar și atunci când nu e vreo reptilă prin preajmă.

În ciuda vederii sale slabe, Homer era fascinat de Nefertari; deși nu voia să accepte, până la urmă trebui să admită că frumusețea ei o întrecea pe cea a Elenei.

— Datorită ție, îi spuse Moise lui Ramses, mă bucur de o adevărată vacanță.

— E atât de solicitant Karnakul?

— Opera în curs de realizare e așa de mare, încât cea mai mică greșeală ar conduce la un eșec; nu încetez să verific fiecare detaliu pentru ca șantierul să progreseze fără piedici.

Seti nu era prezent; deși aprobase căsătoria, nu-și putuse permite o zi de inactivitate. Nici Egiptul nu i-o putea acorda.

A fost o zi simplă și fericită; la întoarcerea în capitală, Ramses o luă pe Nefertari în brațe și o trecu pragul casei sale. În ochii legii, erau soț și soție.

48

Şenar era prins în vârtejul unei activităţi asidue; alerga de la o notabilitate la alta, înmulţea invitaţiile, prânzurile, cinele, recepţiile şi întrevederile private. Nu îşi lua el în serios rolul de şef al protocolului, preocupat să asigure cele mai bune relaţii între personalităţile regatului?

În realitate, Şenar exploata greşeala monumentală a fratelui său; căsătoria cu o femeie de rând, provenită dintr-o familie modestă, pentru a face din ea o mare soţie regală! Cu siguranţă, lucrurile se întâmplaseră deja şi nu exista nici o regulă în acest domeniu; dar fiul mai mare al lui Seti se străduise să scoată în evidenţă alegerea lui Ramses ca pe o sfidare la adresa curţii şi obţinu un succes real. Independenţa în gândire a regentului ameninţa, într-un viitor apropiat, avantajele deja câştigate. Şi în ce fel se comporta Nefertari? Îmbătată de o putere pe care n-ar fi trebuit s-o deţină, îşi va forma propriul clan în detrimentul familiilor vechi şi influente.

Reputaţia lui Ramses nu înceta să se deterioreze.

— Ce figură tristă! se miră Şenar privind-o pe Dolenta. Eşti nefericită?

— Mai mult decât îţi poţi închipui.

— Sora mea prea iubită... Vrei să mi te destăinui?

— Soţul meu şi cu mine suntem alungaţi din Memphis.

— Asta e o glumă?

— Ramses ne-a amenințat.

— Ramses! Dar cu ce pretext?

— Cu ajutorul afurisitului de Ameni, îl acuză pe Sary de cele mai rele fapte. Dacă nu-i dăm ascultare, ne târăște în fața tribunalului.

— Are dovezi?

Dolenta se strâmbă.

— Nu... câteva indicii fără valoare; dar tu cunoști justiția: ar putea să ne fie defavorabilă.

— Asta înseamnă că tu și soțul tău chiar ați complotat împotriva lui Ramses?

Prințesa ezită.

— Nu sunt judecător; spune-mi adevărul, mica mea soră.

— Am complotat puțin, e adevărat... dar nu mi-e rușine! Ramses ne va elimina unul după altul!

— Nu striga, Dolenta, sunt convins de ce spui.

Femeia deveni languroasă.

— Atunci... Nu ești supărat pe mine?

— Dimpotrivă, regret că tentativa ta a eșuat.

— Ramses a crezut că tu ești vinovatul.

— Știe că l-am demascat, dar crede că mi-am pierdut dorința de a lupta.

— Ne accepți, pe Sary și pe mine, ca aliați?

— Aveam de gând să-ți propun asta.

— Din nefericire, în provincie vom fi neputincioși!

— Nu e sigur. Veți locui într-o vilă pe care o am în apropiere de Theba și veți stabili contacte cu autoritățile civile și religioase. Mai mulți demnitari nu-i sunt favorabili lui Ramses; trebuie convinși că urcarea lui pe tron nu e inevitabilă.

— Ești săritor și bun.

Privirea lui Șenar deveni suspicioasă.

— Complotul pe care l-ați pus la cale... Cine ar fi fost beneficiarul?

— Doream pur și simplu... să scăpăm de Ramses.

— Voiai ca soțul tău să se urce pe tron, nu-i așa, invocând calitatea ta de fiică a Faraonului? Dacă ești aliata mea, uită de această fantezie și nu urmări decât interesele mele. Eu sunt cel care va guverna; în ziua aceea, cei care-mi sunt fideli vor fi recompensați.

Acha nu plecă din nou în Asia înainte de a asista la una din strălucitoarele recepții date de Șenar; se degustară feluri de mâncare deosebite, se ascultă o muzică excelentă, se făcură confidențe și fură criticați regentul și tânăra lui soție. Nimeni nu se mira să-l vadă pe fiul mai mare al regelui conversând cu tânărul diplomat,despre care superiorii lui vorbeau numai de bine.

— Promovarea ta e asigurată, îi destăinui Șenar; în mai puțin de o lună, vei fi șeful interpreților însărcinați cu afacerile asiatice. La vârsta ta, e o realizare.

— Cum să-ți dovedesc gratitudinea mea?

— Continuând să mă informezi; ai fost prezent la căsătoria lui Ramses?

— Da, de fapt împreună cu cei mai fideli prieteni ai lui.

— Au fost întrebări jenante?

— Nici una.

— Are în continuare încredere în tine?

— Fără nici o îndoială.

— Ți-a pus întrebări despre Asia?

— Nu. Nu îndrăznește să se amestece în domeniul tatălui său și preferă să se dedice tinerei lui soții.

— Ai făcut progrese?

— Într-un mod semnificativ; mai multe mici principate te susțin cu dragă inimă dacă te vei arăta generos.

— În aur?

— Ar fi foarte apreciat.

— Numai Faraonul îl poate folosi.

— Nu-ţi este interzis să faci promisiuni fabuloase prin intermediarul meu, adică într-o manieră secretă.

— Excelentă idee.

— Până la luarea puterii, tratativele reprezintă o armă redutabilă; te voi descrie ca singurul guvernant capabil de a satisface dorinţele unora sau altora. La momentul potrivit, îţi vei alege miniştrii.

Spre surprinderea curţii, nici Ramses, nici Nefertari nu-şi schimbară modul de viaţă. Regentul continua să lucreze în umbra tatălui său, iar soţia lui s-o servească pe Tuya. Şenar explica această atitudine, atât de umilă în aparenţă, ca fiind de o mare abilitate; astfel, nici regele şi nici regina nu se temeau că încălzesc la sân nişte vipere.

Elementele strategiei sale începuseră să-i atragă pe unii şi pe alţii; sigur că nu reuşise să obţină adeziunea lui Moise, însă se va ivi o ocazie favorabilă şi pentru asta.

O altă persoană va intra poate în rândul aliaţilor lui; demersul, delicat, merita să fie întreprins.

În timpul inaugurării unei vaste suprafeţe de apă, în haremul din Mer-Ur, unde tinerele se îmbăiau după plac şi gustau bucuriile oferite de canotaj, Şenar o salută pe frumoasa Iset, una dintre invitatele de onoare; sarcina ei era vizibilă.

— Cum te mai simţi?

— Sănătatea mea e excelentă; voi aduce pe lume un fiu şi el îl va cinsti pe Ramses.

— Ai întâlnit-o pe Nefertari?

— E o femeie încântătoare; suntem prietene.

— Poziţia ta...

— Ramses va avea două soţii; cu condiţia ca el să mă iubească, accept să nu devin regină.

— Această atitudine e mişcătoare, dar mai curând neconfortabilă.

— Tu nu-i poţi înţelege nici pe Ramses şi nici pe cei sau cele care-l iubesc.

— Invidiez şansa fratelui meu, dar mă îndoiesc de fericirea ta.

— Faptul de a-i dărui un fiu care să-i urmeze la tron nu reprezintă un titlu de glorie?

— Te cam grăbeşti, Ramses nu e încă faraon.

— Pui la îndoială alegerea lui Seti?

— Bineînţeles că nu... Însă viitorul e plin de neprevăzut. Te stimez foarte mult, draga mea, ştii asta; Ramses s-a arătat de o cruzime de neiertat faţă de tine. Graţia, inteligenţa şi descendenţa ta nobilă te îndreptăţeau să devii marea soţie regală.

— Visul acesta s-a năruit, prefer realitatea.

— Sunt eu un vis? Ceea ce ţi-a luat Ramses, îţi ofer eu.

— Cum îndrăzneşti acum, când port copilul lui?

— Gândeşte-te, Iset, gândeşte-te bine.

În ciuda eforturilor discrete de apropiere şi a propunerilor tentante făcute prin intermediari, Şenar nu reuşise să corupă pe nici unul dintre medicii personali ai lui Seti. Incoruptibili? Nu, prudenţi. Se temeau mai mult de Seti decât de fiul lui mai mare. Sănătatea Faraonului era un secret de stat; oricine l-ar fi trădat ar fi fost pasibil de o pedeapsă aspră.

De vreme ce terapeuţii erau inaccesibili, Şenar îşi schimbă tactica. Remediile prescrise de ei erau încredinţate laboratorului unui templu. Mai rămânea să ştie căruia dintre ele.

Cercetarea necesita multă abilitate, dar până la urmă reuşi; în sanctuarul din Sekhmet se preparau poţiunile şi pilulele pentru Seti. Coruperea şefului laboratorului, un om în vârstă, văduv şi bogat era prea riscantă; în schimb, ancheta făcută asupra

asistenţilor se dovedi instructivă. Unul dintre ei, un bărbat de vreo patruzeci de ani, căsătorit cu o femeie mult mai tânără, se plângea că nu-i ajunge salariul care nu-i permitea să cumpere rochii, bijuterii şi unguente în cantităţi suficiente.

Prada se anunţa uşoară şi aşa se şi întâmplă.

După remediile prescrise tatălui său, Şenar deduse că Seti suferea de o maladie gravă, cu o evoluţie lentă; în trei, patru ani, sau mai mult, tronul va fi vacant.

În timpul secerişului, Seti făcu ofranda vinului zeiţei protectoare a acestuia, o cobră benefică a cărei statuie din bazalt proteja câmpul. Ţăranii se adunară în jurul regelui. Prezenţa lui era resimţită ca o binecuvântare. Suveranului îi plăcea să se întâlnească cu aceşti oameni simpli, pe care-i prefera celei mai mari părţi a curtenilor.

La terminarea ceremoniei, se aduse un omagiu zeiţei abundenţei, zeului grânelor şi faraonului care le permitea să se manifeste. Ramses deveni conştient de marea popularitate a tatălui său; notabilităţile se temeau de el, iar poporul îl iubea.

Seti şi Ramses se aşezară într-o grădină cu palmieri, aproape de o fântână; o femeie le aduse struguri, curmale şi bere proaspătă. Regentul avu sentimentul că regele se odihnea câteva momente, departe de curte şi de afacerile Statului. Închisese ochii, cu faţa scăldată într-o lumină blândă.

— Când vei domni, Ramses, scrutează sufletele oamenilor, caută demnitari cu un caracter ferm şi drept, capabili să emită o judecată imparţială fără să-şi trădeze jurământul de credinţă; numeşte-i în locul potrivit, astfel încât să respecte legea lui Maat. Fii neîndurător cu cei corupţi, ca şi cu cei care corup.

— Să domneşti multă vreme, tată; încă nu ţi-am serbat jubileul.

— Treizeci de ani pe tronul Egiptului sunt necesari pentru asta... N-am să ajung până acolo.

— Dar nu ești la fel de solid ca un bloc de granit?

— Nu, Ramses, piatra e eternă, numele Faraonului traversează epocile, însă trupul lui muritor dispare. Și momentul ăsta se apropie.

Regentul simți o durere violentă în piept.

— Țara are nevoie de tine.

— Ai trecut prin multe încercări și te-ai maturizat repede, dar nu te afli decât la începutul existenței; amintește-ți, o dată cu trecerea anilor, de privirea taurului sălbatic. Fie ca ea să te inspire și să-ți dea forța de care ai nevoie.

— Lângă tine, totul e simplu... De ce să nu-ți mai acorde destinul încă mulți ani de domnie?

— Esențial e să te pregătești.

— Crezi că o să fiu acceptat de curte?

— După dispariția mea, mulți invidioși îți vor pune piedici și-ți vor întinde capcane; atunci, de unul singur, vei susține prima ta mare bătălie.

— Și n-o să am nici un aliat?

— Să nu ai încredere în nimeni; n-o să ai nici frate, nici soră. Cel căruia îi vei dărui mai mult, te va trăda, săracul pe care l-ai îmbogățit te va lovi pe la spate, cel căruia i-ai întins mâna va complota împotriva ta. Ferește-te de subordonați și de apropiați, nu conta decât pe tine însuți. În ziua nenorocirii, nimeni nu te va ajuta.

49

Frumoasa Iset, instalată în palatul regal din Theba, dădu naştere unui băiat superb care primi numele de Kha*. După ce primi vizita lui Ramses, tânăra mamă încredinţă copilul unei doici şi primi îngrijirile necesare pentru ca trupul său minunat să nu aibă de suferit în urma naşterii. Ramses era mândru de primul său născut; fericită de bucuria lui, Iset îi promise să-i dăruiască şi alţi copii dacă el consimţea s-o iubească.

Cu toate astea, după plecarea lui, se simţi foarte singură şi îşi aminti cuvintele înveninate ale lui Şenar. Ramses o părăsea pentru a o regăsi pe Nefertari, exasperant de puternică în a fi discretă şi îndatoritoare; ar fi fost atât de uşor s-o deteste! Însă principala soţie a lui Ramses începea să cucerească inimile şi minţile, fără s-o vrea, doar prin strălucirea ei; frumoasa Iset fusese sedusă până acolo încât admisese comportamentul lui Ramses.

Dar singurătatea o apăsa; regreta fastul curţii din Memphis, interminabilele conversaţii cu prietenele din copilărie, plimbările pe Nil, băile făcute în bazinele vilelor somptuoase. Theba era bogată şi strălucitoare, însă Iset nu se născuse aici.

---

* Mai precis, Kha-em-Uaset, „Cel care a apărut în Theba".

Poate că Şenar avea dreptate; poate că n-ar fi trebuit să-l ierte pe Ramses că îi dăduse rangul de cea de-a doua soţie.

Homer măcină frunzele de salvie uscate până le făcu pudră. Pe aceasta o vărsă într-o cochilie mare de melc; introduse apoi o tulpină de trestie, aprinse mixtura şi fumă cu încântare.

— Ciudat obicei, îşi exprimă părerea Ramses.

— Mă ajută să scriu; ce mai face minunata voastră soţie?

— Nefertari conduce mai departe casa reginei.

— În Egipt, femeile ies mult în evidenţă; în Grecia, sunt mai discrete.

— Aveţi motive să vă plângeţi?

Homer oftă.

— Ca să spun drept... nu. În privinţa asta, aveţi fără îndoială dreptate; dar aş avea numeroase critici de făcut.

— Aş fi fericit să le aud.

Invitaţia lui Ramses îl surprinse pe poet.

— Vreţi să fiţi flagelat?

— Dacă remarcile pe care le faceţi pot amplifica fericirea fiecărei zile, sunt binevenite.

— Curioasă ţară... În Grecia, petrecem multe ore în tratative, oratorii se înflăcărează şi au loc certuri la cuţite. Aici, cine să critice cuvintele Faraonului?

— Rolul lui e de a pune în practică legea lui Maat; dacă greşeşte, atunci survin dezordinea şi nefericirea, faţă de care oamenii sunt atât de atraşi.

— Nu acordaţi nici un fel de încredere individului?

— Din partea mea, nici una; lasă-l în voia lui, şi va urma domnia trădării şi a laşităţii. Îndreaptă băţul îndoit, asta e pretenţia permanentă a înţelepţilor.

Homer mai pufni o dată.

— În „Iliada" mea intervine un ghicitor pe care l-am cunoscut bine; ştia prezentul, trecutul şi viitorul. În ceea ce

privește prezentul, sunt oarecum liniștit, pentru că tatăl vostru e demn de înțelepții pe care îi evocați. Însă viitorul...

— Sunteți și dumneavoastră ghicitor?

— Care poet nu e? Ascultați aceste versuri din primul cânt: „De pe culmile Olimpului coborî Apollo, mânios, purtându-și arcul pe umăr și tolba cu săgeți bine închisă: e plin de supărare, iar pe spatele lui, atunci când își luă elan, săgețile se ciocniră între ele. Asemenea nopții, el înaintează și lovește oamenii... Nenumărate ruguri se aprind pentru ca leșurile să fie arse."

— În Egipt, numai anumiți criminali sunt arși; pentru a fi supus unei asemenea pedepse severe, trebuie să fi comis fapte abominabile.

Homer păru iritat.

— Egiptul e într-o perioadă de pace... Dar pentru cât timp? Am avut un vis, prințe Ramses, și am văzut nenumărate săgeți țâșnind și străpungând trupurile tinerilor. Războiul se apropie, un război pe care nu-l veți putea evita.

Sary și soția lui, Dolenta, îndeplineau cu zel sarcina pe care le-o încredințase Șenar. După ce s-au sfătuit, fiica regelui și soțul ei au hotărât să-i dea ascultare și să devină fidelii lui servitori; nu numai că se răzbunau pe Ramses, dar mai și obțineau o poziție deosebită la viitoarea curte a lui Șenar. Aliați în luptă dar și după victorie.

Dolenta nu întâmpină nici o piedică în a se face admisă în cele mai bune familii thebane, încântate să primească o personalitate de proveniență atât de înaltă. Fiica lui Seti își justifica șederea în Sud prin dorința de a cunoaște această minunată provincie, de a gusta farmecul vieții la țară și de a fi mai aproape de templul lui Amon din Karnak, unde avea intenția să poposească de mai multe ori împreună cu soțul ei.

În timpul recepţiilor şi întrevederilor private, Dolenta răspândea diverse zvonuri în legătură cu Ramses; cine altcineva decât ea putea să-i cunoască secretele? Seti era un mare rege, un suveran fără pată, însă Ramses era un tiran; lumea bună din Theba nu va mai juca nici un rol în afacerile Statului, templul lui Amon va primi tot mai puține subvenţii, iar oameni de rând, precum Ameni, vor lua locul nobililor. Din amănunte, ea compunea un portret respingător şi stabilea legături din ce în ce mai strânse între opozanţii lui Ramses.

De cealaltă parte, Sary juca rolul unui om pios. El, care condusese ilustra instituţie a „Kap"-ului, acceptase un post modest de educator într-una din şcolile pentru scribi din Karnak şi se angajase într-o echipă de ritualişti însărcinată cu împodobirea altarelor cu flori. Umilinţa lui era apreciată; membri influenţi ai ierarhiei religioase găseau plăcută conversaţia cu el şi îl invitară la masă. Urmând exemplul soţiei sale, Sary îşi răspândi şi el veninul.

Când i se permise să viziteze marele şantier unde lucra Moise, Sary îşi felicită fostul elev pentru opera pe care o aducea la îndeplinire; nici o sală cu coloane n-o egala pe cea din Karnak, ale cărei dimensiuni erau pe măsura zeilor.

Moise se maturizase; bărbos, cu faţa arsă de soare, medita la umbra unui capitel uriaş.

— Ce bine îmi pare să te revăd! Încă un elev de-al meu care reuşeşte în mod strălucit...

— Nu te grăbi; până când n-o să văd şi ultima coloană ridicată, n-o să am linişte.

— Nu se mai termină laudele la adresa puterii tale de muncă.

— Eu mă mărginesc să verific munca altora.

— Virtuţile tale sunt mult mai strălucite, şi mă felicit pentru asta.

— Eşti în trecere prin Theba?

— Nu, Dolenta și cu mine ne-am instalat într-o vilă din împrejurimi; eu predau într-o școală din Karnak.

— Asta seamănă destul de tare cu o cădere în dizgrație.

— Chiar așa și e.

— Și care e cauza?

— Vrei să știi adevărul?

— Cum dorești.

— Nu e ușor de spus…

— N-am de gând să te oblig să vorbești.

— Vinovatul e Ramses. A adus niște acuzații îngrozitoare împotriva propriei lui surori și a mea.

— Fără dovezi?

— Fără nici o dovadă; dacă lucrurile ar fi stat altfel, nu ne-ar fi târât în fața tribunalului.

Argumentul îl tulbură pe Moise.

— Ramses e îmbătat de propria lui putere, continuă Sary; sora lui ar fi făcut mai bine să se plângă decât să tacă. În realitate, nu s-a schimbat deloc; caracterul lui intransigent și excesiv nu se potrivește cu responsabilitățile care i-au fost atribuite. Crede-mă, sunt primul care regretă asta; eu însumi am încercat să-l fac să raționeze. Fără nici un rezultat.

— Exilul ăsta nu te apasă?

— Exil e un cuvânt prea mare! Regiunea aceasta e minunată, templul aduce pacea în suflet și sunt mulțumit să-mi transmit cunoașterea copiilor. Pentru mine a trecut vremea ambițiilor.

— Te consideri victima unei nedreptăți?

— Ramses e regent.

— Abuzurile de putere sunt fapte de condamnat.

— E mai bine așa, crede-mă; dar păzește-te de Ramses.

— Din ce motiv?

— Am certitudinea că se va debarasa de toți vechii prieteni, nu contează sub ce pretext. Simpla lor prezență îl

deranjează, ca și pe Nefertari; de la căsătorie, numai cuplul lor are importanță. Femeia asta i-a stricat sufletul și mintea. Bagă de seamă, Moise! Pentru mine e prea târziu, însă va veni și rândul tău.

Evreul medită mai mult timp decât de obicei. Îl respecta pe fostul lui profesor, al cărui discurs era lipsit de agresivitate; să fi apucat Ramses pe un drum greșit?

Leul și câinele galben o acceptaseră pe Nefertari; cu excepția lui Ramses, numai ea mai putea mângâia sălbăticiunea fără să riște să fie zgâriată sau mușcată. La fiecare zece zile, tânărul cuplu și animalele își luau o zi de odihnă și se duceau la țară; Voinicul alerga pe lângă car, iar Străjerul se întindea la picioarele stăpânului. Luau prânzul la marginea unui câmp, admirau zborul păsărilor ibis și al pelicanilor, îi salutau pe sătenii fermecați de frumusețea lui Nefertari; ea știa să se adapteze limbajului fiecăruia și să găsească vorbele potrivite. De mai multe ori, intervenise într-o manieră discretă pentru a îmbunătăți condițiile de viață ale vreunui țăran atins de bătrânețe sau de boală.

Fie că se găsea în fața Tuyei, fie în fața unei servitoare, Nefertari rămânea ea însăși, atentă și calmă; avea tot ceea ce-i lipsea lui Ramses, răbdare, reținere, blândețe.

Fiecare faptă a ei purta pecetea unei regine. Din primul moment, el știuse că va fi de neînlocuit.

În ei creștea o iubire mult diferită de cea pe care regentul o simțea pentru frumoasa Iset; ca și ea, Nefertari știa să se abandoneze plăcerii și să se bucure de pasiunea iubitului ei, dar, chiar și în timpul contopirii trupurilor lor, o altă lumină strălucea în privirea ei. Spre deosebire de Iset, Nefertari împărtășea cele mai ascunse gânduri ale lui Ramses.

Când veni iarna celui de-al doisprezecelea an de domnie a tatălui său, Ramses îi ceru aprobarea s-o trimită pe Nefertari

la Abydos pentru a putea trăi misterele lui Osiris şi Isis. Cuplul regal, regentul şi soţia lui plecară împreună spre oraşul sfânt în care Nefertari îşi primi iniţierea.

A doua zi după ceremonie, regina Tuya îi dădu o brăţară de aur pe care s-o poarte pe viitor în timpul celebrării ritualurilor, ca asistentă a marii soţii regale. Nefertari se emoţionă până la lacrimi; contrar temerilor ei, drumul pe care o apucase n-o îndepărtase de templu.

— Nu-mi place asta, se plânse Ameni.

Cunoscând firea arţăgoasă a secretarului său particular, Ramses îl asculta uneori distrat.

— Nu-mi place deloc asta, repetă el.

— Ţi-au livrat papirus de proastă calitate?

— Linişteşte-te, n-aş fi acceptat aşa ceva. Nu remarci nimic în jurul tău?

— Sănătatea Faraonului nu lasă de dorit, mama şi soţia mea sunt cele mai bune prietene din lume, în ţară domneşte pacea, Homer scrie... Ce să vrei mai mult? A, da! Tu încă nu te-ai logodit!

— N-am timp să mă ocup de asemenea fleacuri; n-ai remarcat nimic altceva?

— Sincer, nu.

— Tu te pierzi în ochii lui Nefertari. Cum să-ţi reproşez asta? Din fericire, eu veghez şi ascult.

— Şi ce auzi?

— Zgomote neliniştitoare; se încearcă stricarea reputaţiei tale.

— Şenar?

— Fratele tău mai mare a fost de o discreţie remarcabilă în ultimele luni; în schimb, criticile de la curte se amplifică.

— N-are importanţă.

— Nu sunt de părerea ta.

— O să-i dau la o parte din drumul meu pe toţi aceşti clevetitori!

— Ei ştiu asta, observă Ameni, şi de aceea te vor combate.

— Odată ieşiţi de pe culoarele palatului sau din sălile de recepţie din vilele lor somptuoase, nu mai au nici un pic de curaj.

— Ai dreptate, în teorie; însă eu mă tem de o opoziţie organizată.

— Seti şi-a ales succesorul; restul nu e decât trăncăneală.

— Crezi că Şenar a renunţat?

— Tu singur ai constatat cât e de docil.

— Tocmai asta mă nelinişteşte; nu e deloc felul lui!

— Îţi faci prea multe griji, prietene; Seti ne protejează.

„Atâta timp cât o să fie în viaţă", gândi Ameni, foarte hotărât să-l pună în gardă pe Ramses împotriva climatului nesănătos care se accentua.

50

Fiica lui Ramses și a lui Nefertari nu trăi decât două luni; plăpândă, fără poftă de mâncare, se întoarse în lumea umbrelor. Foarte afectată, tânăra mamă dăduse mult de furcă medicilor; timp de trei săptămâni, Seti îi făcuse pase magnetice în fiecare zi, redându-i energia necesară pentru a-și vindeca durerea.

Regentul se strădui să fie alături de soția lui; Nefertari nu se plânse nici măcar o dată. Moartea rapace lua bucuroasă cu sine sugarii, fără să-i pese de originea lor. Din dragostea pe care i-o purta lui Ramses, îi va mai naște un copil.

Micul Kha se comporta bine; o doică se ocupa de el, în timp ce frumoasa Iset se bucura de o poziție din ce în ce mai remarcată în societatea thebană. Ea plecă o ureche binevoitoare la plângerile Dolentei și ale soțului ei, mirându-se de nedreptatea comisă de Ramses; în marele oraș din Sud, lumea se temea de venirea regentului, considerat drept un viitor despot, prea puțin interesat de legea lui Maat. Iset încercă să protesteze, însă i se opuseră o mulțime de argumente care o lăsară fără grai; iubea ea oare un tiran avid de putere, un monstru lipsit de sensibilitate?

Încă o dată, cuvintele lui Șenar îi reveniră în memorie.

Seti nu-și acorda nici o clipă de răgaz; imediat ce se ivea o breșă în ocupațiile lui, îl convoca pe Ramses. Tatăl și

fiul stăteau de vorbă în grădina palatului. Seti, care nu avea gustul scrisului, își transmitea învățătura pe cale orală. Alți regi redactaseră maxime pentru a-și pregăti succesorii pentru guvernare; el prefera calea directă.

— Să știi nu e de-ajuns, îl preveni el, însă echivalează cu scutul și sabia infanteristului; îți va permite să te aperi și să ataci. Toți își vor atribui meritul perioadelor fericite; atunci când vor apărea necazurile, tu vei fi vinovatul. Dacă faci vreo greșeală, nu acuza pe altcineva decât pe tine însuți și apoi îndreaptă lucrurile. Aceasta e justa exercitare a puterii: o permanentă rectificare a gândirii și a acțiunii. A venit momentul să-ți încredințez o misiune pe parcursul căreia mă vei reprezenta.

Mărturisirea nu-l încântă deloc pe Ramses; el și-ar fi ascultat bucuros tatăl încă mulți ani.

— Un sătuleț nubian protestează împotriva administrației viceregelui; rapoartele care mi-au parvenit sunt obscure. Du-te acolo și ia o decizie în numele Faraonului.

Nubia îl subjuga pe Ramses la fel ca și altădată, fiind pe punctul de a uita că nu era vorba de o călătorie de plăcere. Nici o greutate nu mai apăsa pe umerii lui; aerul călduț, vântul foșnind printre palmieri, ocrul deșertului și roșul stâncilor îl făceau să-și simtă inima ușoară. Se simți tentat să-i trimită pe soldați înapoi în Egipt și să rătăcească, singur, în acest peisaj sublim.

Dar viceregele Nubiei se înclina deja în fața lui, vorbăreț și servil.

— Rapoartele mele v-au clarificat?

— Seti le-a considerat confuze.

— Totuși, situația e limpede! Acest sat s-a revoltat; se cuvine să fie nimicit.

— Ați suferit pierderi?

— Nu, datorită prudenței mele; am așteptat venirea voastră.

— De ce n-aţi intervenit fără întârziere?

Viceregele se bâlbâi.

— De unde să știu... Dacă sunt numeroși, dacă...

— Duceţi-mă la faţa locului.

— Am pregătit o gustare și...

— Să mergem.

— Pe căldura asta? M-am gândit că ar fi mai bine la sfârşitul zilei.

Carul lui Ramses se puse în mişcare.

Sătuleţul nubian dormita pe malul Nilului, la umbra unei plantaţii de palmieri; bărbaţii mulgeau vacile, femeile pregăteau masa, iar copiii, goi, se scăldau în fluviu. Câini costelivi dormeau sub zidurile colibelor.

Soldaţii egipteni se desfăşuraseră pe colinele învecinate; superioritatea lor numerică părea zdrobitoare.

— Unde sunt răsculaţii? îl întrebă Ramses pe vicerege.

— Sunt oamenii aceia... Nu vă încredeți în aparenţa lor paşnică.

Cercetările iscoadelor se dovediră pur formale: nici un războinic nubian nu se ascundea prin împrejurimi.

— Căpetenia acestui sat mi-a contestat autoritatea, afirmă viceregele; riposta trebuie să fie fulgerătoare. În caz contrar, răzmeriţa se va întinde şi la alte triburi. Să-i luăm prin surprindere și să-i exterminăm. Acest exemplu va lovi în toţi nubienii.

O femeie îi observă pe soldaţii egipteni; strigă ceva şi copiii ieșiră din apă, alergară și se refugiară în colibe, alături de mamele lor. Bărbaţii se înarmară cu arcuri, săgeţi şi suliţe şi se grupară în centrul satului.

— Priviţi! exclamă viceregele, n-am avut dreptate?

Căpetenia înaintă; avea o ținută mândră, cu cele două pene lungi de struț prinse în părul scurt și creț și centironul roșu petrecut peste piept. În mâna dreaptă ținea o suliță lungă de doi metri, împodobită cu panglici.

— O să pornească la atac, spuse viceregele; arcașii noștri ar trebui să-l doboare la pământ.

— Eu sunt cel care dă ordine, îi aminti Ramses; nimeni să nu facă vreun gest agresiv.

— Dar... Ce aveți de gând să faceți?

Ramses își scoase casca, platoșa și jambierele; puse jos sabia și pumnalul și coborî panta stâncoasă.

— Maiestate! urlă viceregele, întoarceți-vă, o să vă ucidă!

Regentul mergea cu pași egali, fixându-l cu privirea pe nubian; bărbatul, cam de șaizeci de ani, era zvelt, aproape numai piele și os.

În timp ce acesta își flutura prin aer sulița, Ramses se gândi că risca foarte mult; dar era un șef de trib nubian mai periculos decât un taur sălbatic?

— Cine ești tu?

— Ramses, fiul lui Seti și regentul Egiptului.

Nubianul lăsă în jos arma.

— Aici, eu sunt șeful.

— Vei fi atâta timp cât vei respecta legea lui Maat.

— Viceregele, protectorul nostru, a încălcat-o.

— Asta e o acuzație gravă.

— Eu mi-am respectat angajamentele, dar viceregele nu și-a ținut cuvântul dat.

— Spune ce plângeri ai de făcut.

— Ne-a promis grâu în schimbul tributului nostru; unde e?

— Unde e tributul?

— Vino.

Urmându-l pe șef, Ramses trebui să treacă printre războinicii acestuia. Viceregele, convins că-l vor ucide sau

că-l vor lua ostatic, se schimbă la față. Dar nu se produse nici un incident.

Căpetenia îi arătă regentului sacii umpluți cu praf de aur, pieile de panteră, evantaiele și ouăle de struț, foarte apreciate de familiile nobile.

— Dacă nu se respectă cuvântul dat, noi ne vom bate, chiar de va trebui să murim; nimeni nu poate trăi într-o lume fără cuvânt.

— Nu va fi nici o înfruntare, afirmă Ramses; așa cum ți s-a promis, grâul va fi livrat.

Șenar ar fi fost bucuros să-l acuze Ramses de slăbiciune în legătură cu revoltele nubiene, însă viceregele îl sfătui să nu folosească acest argument. În timpul unei lungi întrevederi dintre cei doi, viceregele vorbi despre popularitatea crescândă a lui Ramses printre militari: soldații îi admirau curajul, entuziasmul și capacitatea de a lua decizii rapide. Cu o asemenea căpetenie, nu se temeau de nici un dușman; a-l acuza pe Ramses de lașitate avea să se întoarcă împotriva lui Șenar.

Fiul mai mare al Faraonului își dădu seama câtă dreptate avea interlocutorul său; lipsa de control asupra armatei era, fără îndoială, un handicap, dar ea urma să se supună noului stăpân al celor Două Tărâmuri. În Egipt nu era suficientă forța brutală pentru a guverna; în schimb, asentimentul curții și al marilor preoți nu trebuia să lipsească.

Din ce în ce mai mult, Ramses dădea impresia unui războinic întreprinzător și periculos; atâta timp cât Seti era la putere, tânărul nu avea cum să ia inițiativa. Dar mai târziu... Din dorința de a se încăiera cu un dușman, putea să se angajeze într-o aventură nebunească, de pe urma căreia Egiptul să piardă totul.

Așa cum atrăsese atenția Șenar, însuși Seti ajunsese la o înțelegere cu hitiții, în loc să se lanseze într-un asalt asupra

teritoriului lor și a faimoasei fortărețe din Kadesh; oare Ramses ar fi dovedit aceeași înțelepciune? Notabilitățile detestau războiul; trăind în confort și liniște, se temeau de generalii exaltați.

Țara nu avea nevoie de un erou capabil să declanșeze mari bătălii și să treacă Orientul Apropiat prin foc și sabie; potrivit rapoartelor ambasadorilor și mesagerilor însărcinați cu misiuni în străinătate, hitiții aleseseră calea păcii și renunțaseră să cucerească Egiptul. În consecință, un personaj precum Ramses devenea inutil, chiar dăunător. Dacă se încăpățâna în această atitudine de cuceritor, nu era mai bine să fie eliminat?

Tezele lui Șenar își găsiră drum spre mințile celor care-l ascultau; era considerat ponderat și realist. Oare faptele nu-i dădeau dreptate?

În timpul unei călătorii în Deltă, de-a lungul căreia convinse două căpetenii din provincie să-l susțină după moartea lui Seti, îl primi pe Acha în luxoasa cabină de pe corabia sa. Bucătarul pregătise o masă cu feluri de mâncare rafinate, iar chelarul alesese un vin alb cu un buchet excepțional.

Ca de obicei, tânărul diplomat era de o eleganță puțin cam sfidătoare; vioiciunea privirii sale putea provoca fiori uneori, însă onctuozitatea vocii și calmul imperturbabil linișteau. Dacă-i rămânea fidel după ce-l trădase pe Ramses, Șenar avea să facă din el un excelent ministru al Afacerilor externe.

Acha de-abia ciugulea din mâncare și sorbea puțin vin.

— Nu-ți place prânzul?

— Iartă-mă, dar sunt preocupat.

— Ai probleme personale?

— Nu, deloc.

— Ți se pun bețe-n roate?

— Dimpotrivă.

— Ramses... E vorba de Ramses! A descoperit colaborarea noastră!

— Liniștește-te, secretul nostru e neatins.

— Atunci, care e motivul îngrijorării?

— Hitiţii.

— Rapoartele care ajung la curte sunt foarte liniştitoare; tendinţele lor belicoase s-au estompat.

— În realitate, asta e versiunea oficială.

— Şi ce ai să-i reproşezi?

— Naivitatea. Cel puţin, superiorii mei nu doresc să-l deranjeze pe Seti cu previziuni pesimiste.

— Ai indicii precise?

— Hitiţii nu sunt deloc nişte brute mărginite; de vreme ce confruntarea armată le-a fost defavorabilă, folosesc acum şiretenia.

— Vor cumpăra bunăvoinţa unor tirani locali şi vor pune la cale nişte intrigi mizerabile.

— Asta e părerea specialiştilor.

— Nu şi a ta?

— Din ce în ce mai puţin.

— De ce anume te temi?

— De perspectiva ca hitiţii să nu-şi urzească planurile sub protectoratul nostru şi noi să cădem în capcană.

— Nu mi se pare posibil; la cel mai mic neajuns, Seti va interveni.

— Seti nu e informat.

Şenar nu tratā cu uşurinţă avertismentele tânărului diplomat; până în prezent, dăduse dovadă de o remarcabilă luciditate.

— Pericolul e iminent?

— Hitiţii au adoptat o strategie lentă şi progresivă; în patru sau cinci ani vor fi pregătiţi.

— Continuă să le observi mişcările, dar nu vorbi cu nimeni decât cu mine.

— Îmi ceri cam mult.

— Iar tu o să obţii mult.

51

Satul de pescari trăia într-un ritm lent. Aflat la malul mării, beneficia de protecţia unei patrule de poliţişti formată din doisprezece oameni însărcinaţi să observe circulaţia navelor. Nu aveau cine ştie ce de făcut; câteodată, o corabie egipteană pornea spre nord. Căpetenia patrulei, un sexagenar pântecos, îi nota numele şi data plecării pe o tăbliţă. În ceea ce-i priveşte pe marinarii care se întorceau din străinătate, aceştia urmau un alt braţ al Nilului.

Poliţiştii îi ajutau pe pescari să-şi tragă năvoadele şi să-şi întreţină bărcile; se îndopau cu peşte, iar în zilele de sărbătoare căpătenia accepta să împartă raţiile de vin furnizate la fiecare cincisprezece zile de admnistraţie.

Zbenguiala delfinilor era distracţia favorită a micii comunităţi; nu se mai săturau de salturile lor armonioase şi de cursele nebuneşti. Seara, un pescar bătrân povestea legende: nu departe de acel loc, prin smârcuri, zeiţa Isis se ascunsese cu nou-născutul Horus pentru a-l sustrage mâniei lui Seti.

— Şefule, un vas.

Întins pe rogojina lui, la vremea siestei, poliţistul n-avea nici un chef să se ridice.

— Fă-i semn şi notează-i numele.

— Vine spre noi.

— Nu vezi bine... Mai uită-te.

— Vine spre noi, sunt sigur.

Şeful se ridică, intrigat; nu era ziua în care se bea vin. Consumul berii dulci nu putea provoca o halucinaţie de asemenea amploare.

De pe plajă, se distingea bine un vas destul de mare care se îndrepta direct spre sat.

— Nu e egiptean...

Nici o corabie grecească nu acosta în acest loc; ordinele erau formale: respingerea intrusului şi porunca de a se îndrepta spre vest, unde urma să fie luat în primire de marina Faraonului.

— Echipaţi-vă, ordonă căpetenia oamenilor săi, care nu mai aveau obişnuinţa de a mânui lancea, sabia, arcul sau scutul.

La bordul ciudatului vas erau bărbaţi cu pielea mată şi mustăţi groase, având pe cap nişte căşti împodobite cu coarne, iar pieptul protejat de o armură de metal, înarmaţi cu săbii foarte ascuţite la vârf şi cu scuturi rotunde.

La proră se afla un uriaş.

Era atât de înspăimântător, încât poliţiştii egipteni dădură înapoi.

— Un demon, murmură unul dintre ei.

— Nu e decât un om, îl corectă şeful; doborâţi-l.

Doi arcaşi traseră în acelaşi timp; prima săgeată se pierdu în aer, iar a doua păru să se înfigă în pieptul gigantului; însă acesta o reteză dintr-o lovitură de sabie mai înainte de a-l atinge.

— Acolo! strigă un poliţist; o altă corabie!

— O invazie, constată căpetenia. Să ne repliem.

Ramses cunoştea fericirea.

O fericire cotidiană, puternică precum vântul din sud, şi dulce, precum cel din nord. Nefertari transforma fiecare clipă în plenitudine, îndepărta grijile, îndrepta gândurile spre

lumină; alături de ea, zilele erau luminoase şi clare. Ea ştia să-l liniştească, fără să nege focul care-l anima; însă nu era ea purtătoarea unui viitor straniu, aproape neliniştitor, acela al unei domnii ce se anunţa?

Nefertari îl surprindea; ea se putea mulţumi cu o existenţă paşnică şi fastuoasă, dar poseda eleganţa suverană a unei regine. Ce ursită o va face regină sau servitoare? Nefertari era un mister. Un mister cu un surâs încântător, atât de asemănător cu cel al zeiţei Hathor, pe care-l văzuse în mormântul primului Ramses, strămoşul lui.

Frumoasa Iset era pământul, iar Nefertari cerul; Ramses avea nevoie şi de una şi de alta, dar nu simţea decât pasiune şi dorinţă pentru prima.

Nefertari reprezenta iubirea.

Seti contempla asfinţitul; atunci când Ramses îl salută, crepusculul invadase palatul. Regele nu aprinsese nici o lampă.

— Un raport alarmant de la poliţia din Deltă, îi mărturisi fiului său. Consilierii mei cred că e vorba de un incident minor, însă eu sunt convins că se înşală.

— Ce s-a întâmplat?

— Piraţii au atacat un sat de pescari de pe malul Mediteranei; poliţiştii însărcinaţi cu paza de coastă au bătut în retragere, dar afirmă că pot controla situaţia.

— Să fi minţit?

— Îţi revine ţie sarcina să afli.

— Care e motivul acestei suspiciuni?

— Aceşti piraţi sunt nişte jefuitori de temut; dacă încearcă o pătrundere în interior, atunci vor semăna teroarea printre locuitori.

Ramses se revoltă.

— Poliţia de coastă e incapabilă să asigure securitatea?

— Probabil că au subestimat pericolul.

— Plec imediat.

Regele contemplă din nou apusul de soare; ar fi vrut să-şi însoţească fiul, să revadă peisajele din Deltă, să încarneze autoritatea Statului în fruntea armatei. Dar, după paisprezece ani de domnie, boala îl măcina; din fericire, forţa care-l părăsea încet-încet trecea în sângele lui Ramses.

Poliţiştii se regrupaseră la treizeci de kilometri de coastă, într-o mică aşezare de pe malul unuia dintre braţele Nilului; ridicaseră în grabă fortificaţii din lemn în aşteptarea ajutoarelor. La sosirea trupelor comandate de regent, ieşiră din adăposturi şi alergară spre salvatori, cu şeful lor pântecos în frunte.

Acesta se prosternă în faţa carului lui Ramses.

— Suntem nevătămaţi, Maiestate! Nici un rănit.

— Ridică-te.

După bucuria spontană urmă o atmosferă îngheţată.

— Noi... n-am fost destul de numeroşi să rezistăm.

— Ce ştiţi de înaintarea lor?

— N-au părăsit coasta, dar au pus stăpânire pe un alt sat.

— Din cauza laşităţii voastre!

— Maiestate... Lupta ar fi fost inegală.

— Dă-te la o parte din drumul meu.

Căpetenia patrulei de-abia avu timp să sară într-o parte; cu nasul în ţărână, nu mai văzu carul regentului îndreptându-se spre vasul amiral al impozantei flotile plecate din Memphis. Imediat ce ajunse la bord, Ramses dădu ordin să se plece spre nord.

Mânat de o furie veritabilă, atât împotriva piraţilor, cât şi a poliţiştilor incompetenţi, regentul ceru vâslaşilor un exces de energie. Nu numai că intensitatea nu se diminuă, dar mai mult, ea se transmise întregii expediţii, obligată să restabilească ordinea la graniţa maritimă a Egiptului.

Ramses se năpusti drept înainte.

Pirații, instalați în două sate pe care le cuceriseră, ezitau asupra comportamentului ce trebuia adoptat; fie să-și prelungească victoria, lărgindu-și stăpânirea asupra coastei, fie să se îmbarce cu prada și să atace iar într-un viitor apropiat.

Atacul lui Ramses îi surprinse în momentul prânzului, în timp ce frigeau pește. În ciuda enormei superiorități numerice a adversarului, pirații se apărară cu o incredibilă sălbăticie; numai uriașul singur răpuse douăzeci de luptători, dar se prăbuși copleșit de mulțimea inamicului.

Mai mult de jumătate dintre pirați fuseseră uciși, corabia lor incendiată, însă căpetenia lor refuza să plece capul în fața lui Ramses.

— Care e numele tău?

— Serramanna.

— De unde vii?

— Din Sardinia. M-ai învins, dar alte corăbii sarde mă vor răzbuna; vor debarca atâția încât nu-i vei putea opri. Vrem bogățiile Egiptului și o să le avem.

— De ce nu sunteți mulțumiți în țara voastră?

— Cuceririle reprezintă rațiunea noastră de a fi; soldații voștri jalnici n-or să ne reziste multă vreme.

Șocat de insolența piratului, un luptător egiptean ridică securea să-i sfărâme capul.

— Du-te înapoi! ordonă Ramses, întorcându-se spre soldat. Care dintre voi acceptă să se lupte singur cu acest barbar?

Nu se anunță nici un voluntar.

Serramanna rânji.

— Nu sunteți războinici!

— Ce cauți, de fapt?

Întrebarea îl surprinse pe uriaș.

— Bogăția, bineînțeles! Pe urmă, femeile, cel mai bun vin, o vilă cu terenuri...

— Dacă îți ofer toate astea, accepți să fii șeful gărzii mele personale?

Ochii gigantului se măriră până-i ieșiră din orbite.

— Omoară-mă, dar nu-ți bate joc de mine!

— Un adevărat războinic știe să ia o hotărâre într-o clipă: vrei să îndeplinești acest serviciu sau să mori?

— Eliberează-mă!

Temători, doi infanteriști îi dezlegară mâinile.

Ramses era înalt, dar Serramanna îl depășea cu un cap. Făcu doi pași în direcția regentului, iar arcașii își îndreptară săgețile spre el. Dacă se năpustea asupra lui Ramses și provoca o luptă corp la corp pentru a-l strangula cu mâinile lui enorme, aveau ei oare posibilitatea să tragă fără să-l rănească pe fiul lui Seti?

Acesta din urmă citi în ochii sardului dorința de a-l ucide, însă își încrucișă brațele ca și cum nu-și făcea nici o grijă. Adversarul nu simți din partea regentului nici un fel de teamă.

Serramanna puse un genunchi în pământ și lăsă capul în jos.

— Poruncește și o să te ascult.

52

Lumea bună din Memphis era scandalizată. Oare nu oferea ea destui fii valoroși armatei, nu erau ei demni să asigure protecția regentului? Să vezi un asemenea barbar în fruntea gărzii sale personale era o insultă la adresa nobilimii, chiar dacă, după părerea generală, prezența lui Serramanna, care-și păstrase zorzoanele sarde, te făcea să-ți schimbi părerea. Sigur că alți pirați, vinovați de jaf, fuseseră trimiși în minele unde urmau să-și ispășească pedeapsa, dar căpetenia lor ocupa în prezent o poziție de invidiat. Dacă-l va lovi pe la spate, nimeni nu-l va plâge pe regent.

Șenar jubila văzând acest nou pas greșit; decizia revoltătoare dovedea ea singură fascinația fratelui său pentru forța brutală. Oare nu disprețuia el banchetele și recepțiile și le prefera interminabile plimbări călare prin deșert, antrenamente intensive cu arcul și sabia sau jocurile periculoase cu leul?

Serramanna deveni partenerul privilegiat; își împărtășiră știința de a se lupta cu mâinile goale sau cu armele și sfârșiră prin a uni forța cu subtilitatea. Egiptenii de sub comanda uriașului nu se plânseră de nimic; primiră o instrucție prețioasă care făcu din ei niște soldați de elită, cazați și hrăniți în condiții excelente.

Ramses își ținu promisiunea: Serramanna deveni proprietarul unei vile cu opt încăperi, cu o fântână și o

grădină cu arbori. Pivniţa era plină cu amfore de vin vechi iar patul lui primi vizita unor libiene şi nubiene puţin sălbatice, fascinate de statura străinului.

Deşi rămase fidel căştii, platoşei, sabiei şi scutului rotund, sardul uită de Sardinia lui. Acolo, era sărac şi dispreţuit, iar în Egipt, bogat şi respectat! Îi jură lui Ramses recunoştinţă nesfârşită; nu numai pentru că îi salvase viaţa, dar, mai mult, i-o dăruise pe cea la care visase. Oricine îl va ameninţa pe regent, va avea de-a face cu el.

Perioada inundaţiilor din cel de-al paisprezecelea an de domnie a lui Seti se anunţa de rău augur; slaba creştere a apelor risca să determine foametea. Imediat ce regele primi confirmarea specialiştilor din Assuan, care cercetaseră fluviul şi-şi consultaseră documentele pline de observaţii anterioare, îl convocă pe Ramses. În ciuda oboselii care nu-l mai părăsea, Faraonul îl luă cu sine pe regent la Gebel Silsileh, în locul unde malurile se apropiau; după tradiţiile antice, Hapi, energia inundaţiilor, se ivea acolo din două peşteri, dând naştere unei ape pure şi hrănitoare.

Pentru a restabili armonia, Seti oferi fluviului cincizeci şi patru de ulcioare cu lapte, trei sute de pâini albe, şaptezeci de prăjituri, douăzeci şi opt de boluri cu miere, douăzeci şi opt de coşuri cu struguri, douăzeci şi patru de coşuri de smochine, douăzeci şi opt de coşuri de curmale, rodii, fructe de jujub, castraveţi, fasole, figurine din faianţă, patruzeci şi opt vase cu tămâie, aur, argint, cupru, alabastru, prăjituri în formă de viţel, gâscă, crocodil sau hipopotam.

Trei zile mai târziu, nivelul apelor crescuse, însă insuficient; nu mai rămânea decât o slabă speranţă.

Casa Vieţii din Heliopolis era cea mai veche din Egipt; aici se păstraseră cărţile ce conţineau misterele cerului şi ale pământului, ritualurile secrete, hărţile cerului, analele

regale, profeţiile, textele mitologice, lucrările de medicină şi chirurgie, tratatele de matematică şi geometrie, cheile interpretării viselor, dicţionarele de hieroglife, manualele de arhitectură, de sculptură şi de pictură, inventarul obiectelor rituale necesare templelor, calendarele sărbătorilor, culegerile de formule magice,

„Înţelepciunile" redactate de strămoşi şi textele de „transformare în lumină" ce permiteau călătoriile în cealaltă lume.

— Pentru un faraon, mărturisi Seti, nu există loc mai important. Atunci când te va copleşi îndoiala, vino aici şi consultă arhivele. Casa Vieţii este trecutul, prezentul şi viitorul Egiptului; primeşte-i învăţătura şi vei vedea, aşa cum am văzut şi eu.

Seti ceru superiorului din Casa Vieţii, un preot în vârstă care nu mai avea nici un contact cu lumea exterioară, să-i trimită „Cartea Nilului". Un ritualist se achită de această sarcină. Ramses îl recunoscu.

— Nu eşti Bakhen, supraveghetorul grajdurilor regale?

— Am fost, dar mai îndeplineam în acelaşi timp funcţia de servitor al templului; de când am împlinit douăzeci şi unu de ani, am renunţat la îndatoririle mele profane.

Robust, cu faţa pătrată şi dezagreabilă, lipsită de barba scurtă care o înăsprea, cu braţele groase şi vocea gravă şi răguşită, Bakhen nu semăna cu un erudit preocupat de înţelepciunea strămoşilor.

Derulă papirusul pe o masă de piatră şi se retrase.

— Nu-l neglija pe acest om, îi recomandă Seti lui Ramses; peste câteva săptămâni va pleca la Theba şi va intra în serviciul lui Amon din Karnak. Destinul lui se va încrucişa din nou cu al tău.

Regele citi venerabilul document redactat de unul din predecesorii lui din a treia dinastie, cu mai mult de o mie

trei sute de ani înainte. Fiind în legătură cu spiritul Nilului, el indica demersurile ce trebuiau făcute pentru a-l satisface în timpul perioadelor de inundații cu un debit prea mic.

Seti găsi soluția; ofranda făcută la Gebel Silsileh trebuia repetată la Assuan, la Theba și în Memphis.

Seti se întoarse epuizat din lunga călătorie; atunci când mesagerii îi dădură de știre că nivelul apelor va fi aproape normal, el porunci căpeteniilor din provincie să vegheze cu o grijă specială la calitatea digurilor și a bazinelor de acumulare. Catastrofa fiind evitată, nu trebuia risipită nici o picătură de apă.

În fiecare dimineață, regele, al cărui chip slăbit parcă se uscase, îl primea pe Ramses și îi vorbea de Maat, zeița dreptății, simbolizată printr-o femeie cu aparență fragilă sau printr-o pană care dirija zborul păsărilor. Cu toate astea, doar ea singură trebuia să guverneze, pentru a menține coeziunea dintre ființe; datorită respectului pentru legea divină, soarele va accepta să strălucească, grâul să rodească, cel slab va fi protejat de cel puternic, iar reciprocitatea și solidaritatea vor fi legi obișnuite în Egipt. Cădea în sarcina Faraonului să vorbească și să acționeze în spiritul lui Maat, să practice dreapta judecată, mai importantă decât o mie de acțiuni fulgerătoare.

Cuvintele suveranului hrăneau sufletul lui Ramses, care nu îndrăznea să-i pună întrebări în legătură cu sănătatea, conștient de faptul că Seti se detașa de cotidian și contempla un alt univers, transmițându-i fiului său energie. El simțea că nu trebuia să irosească nici un minut al acestei învățături; îi abandonă pe Nefertari, Ameni și pe ceilalți apropiați ai săi, pentru a asculta vocea Faraonului.

Soția lui Ramses îl încuraja să procedeze în acest fel; cu ajutorul lui Ameni, ea îl eliberă de o sumedenie de obligații,

pentru ca el să poată fi servitorul lui Seti şi moştenitorul puterii lui.

După informaţiile primite, nu mai încăpea nici o îndoială: răul de care suferea Seti lua proporţii neliniştitoare. Dezolat, cu lacrimi în colţul ochilor, Şenar răspândi îngrozitoarea veste la curte şi o transmise marelui preot al lui Amon şi căpeteniilor din provincie. Medicii mai sperau să-i prelungească viaţa, însă toţi se temeau de un deznodământ fatal; iar această dramă era dublată de o catastrofă, adică de încoronarea lui Ramses.

Cei care doreau să evite acest lucru şi să-l susţină pe Şenar trebuiau să fie pregătiţi; sigur că el va încerca să-l convingă pe fratele său că era incapabil să-şi asume funcţia supremă, dar oare vocea raţiunii va fi auzită? Dacă salvarea ţării o impunea, poate că ar fi fost necesar să se recurgă la alte metode, condamnabile în aparenţă, dar constituind unicul mod de a împiedica ruinarea Egiptului.

Discursul moderat şi realist al lui Şenar fu bine primit; toată lumea dorea ca domnia lui Seti să mai dureze încă multă vreme, dar se aşteptau la ce era mai rău.

Soldaţii greci ai lui Menelau, reconvertiţi în comercianţi, îşi curăţară armele; sub comanda regelui lor, vor forma un corp de armată cu atât mai eficace cu cât nimeni nu se aştepta la o lovitură din partea străinilor paşnici, bine integraţi în societatea egipteană. Cu cât se apropia ziua confruntării, suveranul Lacedemoniei devenea mai nerăbdător să se lupte; își va roti prin aer sabia grea, va străpunge trupuri, va tăia membre şi va sfărâma capete cu aceeaşi ardoare ca şi pe câmpul de bătaie din Troia. După aceea, va pleca acasă împreună cu Elena şi o va face să plătească pentru toate greşelile şi infidelităţile ei.

Şenar era optimist; diversitatea şi calitatea aliaţilor lui părea promiţătoare. Totuşi, un anumit personaj îl deranja:

sardul Serramanna. Angajându-l şef al gărzii sale personale, Ramses contracarase, fără să ştie, una din inițiativele fratelui său, care atribuise securității regentului un ofițer grec. Din păcate, mercenarul nu se putea apropia de Ramses fără asentimentul uriaşului. Concluzia se impunea de la sine: Menelau trebuia să-l asasineze pe sard, a cărui dispariție nu va face valuri.

Întregul dispozitiv al lui Şenar era pregătit; nu mai rămânea decât să aştepte moartea lui Seti pentru a da semnalul de începere a acțiunii.

— Tatăl tău nu te poate primi în dimineața asta, spuse Tuya cu părere de rău.

— Starea lui s-a agravat? întrebă Ramses.

— Chirurgul a renunțat la operație; pentru a-i calma durerile, i-a administrat un somnifer pe bază de mandragoră.

Tuya dădea dovadă de o demnitate remarcabilă, însă tristețea se simțea în spatele vorbelor ei.

— Spune-mi adevărul, mai e vreo speranță?

— Nu cred, organismul lui e prea slăbit. În ciuda constituției robuste, tatăl tău ar fi trebuit să se odihnească mai mult; dar cum să convingi un faraon să nu se preocupe de fericirea poporului său?

Ramses văzu lacrimile din ochii mamei sale şi o îmbrățişă.

— Seti nu se teme de moarte; lăcaşul lui pentru eternitate e gata şi e pregătit să compare în fața lui Osiris şi a judecătorilor celeilalte lumi. Atunci când acțiunile lui îi vor fi puse în față, nu va avea de ce să se teamă de monstrul care îi devoră pe cei care au trădat-o pe Maat: aceasta e sentința pe care o voi pronunța pe acest pământ.

— Cum pot să te ajut?

— Pregătește-te, fiule, pregătește-te să faci în așa fel ca numele tatălui tău să fie viu pentru eternitate, să pășești pe urmele strămoșilor tăi, să faci față chipului necunoscut al destinului.

Setau și Lotus ieșiră din casă la căderea nopții. Apa se retrăsese pe terenurile joase, câmpul își reluase aspectul obișnuit; deși de intensitate slabă, inundațiile purificaseră țara, o debarasaseră de anumite rozătoare și reptile, înecate în vizuinele lor. Cele care supraviețuiseră erau cele mai rezistente și mai viclene; astfel încât veninul de la sfârșitul verii prezenta caracteristici remarcabile.

Vânătorul de șerpi pusese ochii pe un sector din deșert pe care-l cunoștea bine; cobre superbe, cu mușcătura mortală, trăiau acolo. Setau se îndreptă spre cuibul celei mai mari dintre ele și care avea obiceiuri imperturbabile. Cu picioarele goale, Lotus mergea în spatele lui; în ciuda experienței și a sângelui ei rece, el nu dorea s-o expună nici celui mai mic risc. Frumoasa nubiană ținea în mână un băț despicat la un capăt, un sac de pânză și o fiolă; să țintuiești reptila la pământ și s-o faci să scuipe o parte din venin reprezentau acțiuni banale.

Luna plină lumina deșertul și enerva șerpii, făcându-i să se aventureze departe de teritoriul lor. Setau intona cu voce joasă, insistând asupra notelor grave care le plăceau cobrelor. În locul pe care-l reperase, o cavitate între două pietre plate, urmele din nisip dovedeau că pe acolo trecuse o reptilă enormă.

Setau se așeză, continuând să intoneze; cobra întârzia.

Lotus se trânti la pământ ca o înotătoare care se aruncă în bazin; stupefiat, Setau o văzu capturând cobra neagră căreia plănuise să-i întindă o capcană. Lupta fu scurtă; nubiana o vârî în sac.

— Te ataca din spate, explică ea.

— E de-a dreptul anormal, judecă Setau; dacă șerpii își pierd mințile, înseamnă că se anunță un cataclism.

53

„Căci nici răgaz nu vom avea, declama Homer, atât de scurt va fi, până în ceasul când noaptea va veni să ne despartă și să ne stingă ardoarea. Sub scutul greu care ne protejează trupul, pieptul va fi ud de sudoare; mâna va prinde mânerul sabiei".

— Aceste versuri din „Iliada" anunţă reîntoarcerea războiului? întrebă Ramses.

— Eu nu vorbesc de trecut.

— Nu prefigurează el viitorul?

— Egiptul începe să mă seducă; nu mi-ar plăcea să-l văd scufundat în haos.

— De ce te temi?

— Am fost atent la vorbele compatrioţilor mei; recenta lor agitaţie mă nelinişteşte. Aş fi jurat că sângele lor fierbe ca în faţa zidurilor Troiei.

— Știi mai multe despre asta?

— Eu nu sunt decât poet, iar vederea mea e tot mai slabă.

Elena mulţumi reginei Tuya pentru întrevederea pe care i-o acorda în timp ce traversa o perioadă atât de dureroasă. Pe chipul marei soţii regale, machiată cu mult rafinament, nici o urmă de suferinţă.

— Nu știu cum...

— Cuvintele sunt inutile, Elena.

— Durerea mea e sinceră, mă rog la zei ca regele să se vindece.

— Îţi mulţumesc; şi eu invoc invizibilul.

— Sunt îngrijorată, atât de îngrijorată...

— De ce anume te temi?

— Menelau e bucuros, prea bucuros; el, care de obicei e mohorât, pare acum triumfător. Prin urmare, e convins că o să mă ducă foarte curând în Grecia!

— Chiar dacă dispare Seti, vei fi protejată.

— Mă tem că nu, Maiestate.

— Menelau e oaspetele meu, el nu are nici un fel de putere de decizie.

— Vreau să rămân aici, în acest palat, aproape de dumneavoastră.

— Linişteşte-te, Elena, nu te paşte nici o primejdie.

În ciuda afirmaţiilor liniştitoare ale reginei, Elena se temea de răutatea lui Menelau; atitudinea lui dovedea că urzeşte un complot pentru a-şi scoate soţia din Egipt. Moartea apropiată a lui Seti nu constituia oare ocazia mult visată? Elena decise să cerceteze cauzele agitaţiei soţului ei; poate că viaţa Tuyei era în pericol. În momentul în care Menelau nu obţinea ceea ce-şi dorea, devenea violent; şi iată că trecuse prea multă vreme de când această violenţă nu se manifestase.

Ameni citi scrisoarea Dolentei către Ramses.

„Prea iubitul meu frate,

Soţul meu şi cu mine ne facem griji în legătură cu sănătatea ta şi, mai mult, în legătură cu cea a veneratului nostru tată, faraonul Seti; zvonurile pretind că e grav bolnav. Oare nu a venit vremea iertării? Locul meu este în

Memphis; încrezătoare în bunătatea ta, sunt convinsă că vei uita greşeala soţului meu şi că-i vei permite ca, alături de mine, să-şi exprime afecţiunea faţă de Seti şi faţă de Tuya. În aceste momente dificile, ne vom aduce reciproc consolarea de care avem nevoie; nu e esenţial să reîntregim o familie unită, fără să rămânem sclavii trecutului?

Încrezători în clemenţa ta, Sary şi cu mine îţi aşteptăm răspunsul cu nerăbdare."

— Reciteşte-o rar, ceru regentul.

Ameni, nervos, se execută.

— Eu, mormăi el, eu nu i-aş răspunde.

— Ia un papirus nou.

— Trebuie să cedăm?

— Dolenta e sora mea, Ameni.

— Dispariţia mea n-ar îndurera-o prea mult; dar eu nu aparţin familiei regale.

— Eşti chiar tăios!

— Clemenţa nu e întotdeauna un bun sfătuitor; sora ta şi soţul ei nu se gândesc decât cum să te trădeze.

— Scrie, Ameni.

— Mă doare încheietura; nu aveai de gând să-i trimiţi tu însuţi iertarea surorii tale?

— Scrie, te rog.

Mânios, Ameni strânse pana de scris.

— Textul va fi scurt: „ Să nu îndrăzniţi să vă întoarceţi în Memphis, în caz contrar veţi apărea în faţa tribunalului vizirului; şi staţi departe de Faraon ".

Pana lui Ameni alerga cu viteză pe papirus.

Dolenta petrecu multe ore în compania frumoasei Iset după ce-i arătase răspunsul insultător al lui Ramses; intransigenţa regentului, violenţa, inima lui împietrită nu promiteau oare un viitor sumbru celei de-a doua soţii şi fiului acesteia?

Era obligată să admită că Şenar avusese dreptate stigmatizând defectele fratelui său; nu-l interesa nimic altceva decât puterea absolută. Nu semăna în jurul lui decât distrugere şi nefericire. În ciuda afecţiunii pe care i-o purta, n-avea altă alternativă decât să întreprindă o luptă nemiloasă împotriva lui Ramses; Dolenta, propria lui soră, era şi ea constrânsă să facă la fel.

Viitorul Egiptului era reprezentat de Şenar. Frumoasa Iset trebuia să-l uite pe Ramses, să se mărite cu noul stăpân al ţării şi să pună bazele unei veritabile familii.

Sary adăugă că marele preot al lui Amon şi numeroase alte notabilităţi împărtăşeau părerea lui Şenar şi aveau de gând să-l susţină atunci când îşi va pune în valoare dreptul de succesiune la tron, după dispariţia lui Seti. Informată cum se cuvine, Iset îşi putea lua destinul în propriile mâini.

Când Moise pătrunse pe şantier, puţin după ivirea zorilor, nici un tăietor în piatră nu era la lucru. Totuşi, era vorba de o zi obişnuită şi nu putea fi de vină conştiinţa profesională a acestor lucrători de elită; în cadrul confreriei lor, orice absenţă trebuia justificată.

Dar sala cu coloane din Karnak, cea mai mare din Egipt atunci când va fi terminată, era pustie; pentru prima dată, evreul gusta o linişte netulburată de cântecul loviturilor de ciocan şi de daltă. Contemplă chipurile divine gravate pe coloane şi admiră scenele de ofrandă ce-l uneau pe Faraon cu divinităţile; sacrul se exprima aici cu o forţă extraordinară ce transcendea sufletul uman.

Moise rămase singur ore întregi, ca şi cum ar fi fost al lui locul acesta magic unde mâine vor locui forţele de creaţie necesare pentru supravieţuirea Egiptului. Dar erau ele cea mai bună expresie a divinului? În sfârşit, zări un contramaistru venit să caute uneltele uitate la picioarele unei coloane.

— De ce a fost întrerupt lucrul?

— N-aţi fost anunţat?

— M-am întors de la cariera din Gebel Silsileh.

— Maistrul ne-a anunţat în această dimineaţă suspendarea şantierului.

— Din ce motiv?

— Faraonul în persoană trebuia să ne dea planul complet al lucrării, însă e reţinut în Memphis. Când va veni la Theba, vom putea continua.

Această explicaţie nu-l satisfăcu pe Moise; cu excepţia unei boli grave, ce alt motiv l-ar fi împiedicat pe Seti să vină la Theba pentru a se ocupa de o asemenea operă importantă?

Dispariţia lui Seti... Cine ar fi prevăzut? Ramses era probabil disperat.

Moise luă prima corabie spre Memphis.

— Apropie-te, Ramses.

Seti era lungit pe un pat din lemn aurit, aproape de fereastra prin care soarele aflat la asfinţit pătrundea în încăpere şi-i lumina chipul a cărui seninătate îl uimi pe fiul său.

Speranţa renăştea! Seti avea din nou puterea să-l primească pe Ramses, stigmatele suferinţei păliseră. Nu ducea el o luptă împotriva morţii?

— Faraonul e imaginea creatorului care s-a creat pe el însuşi, declară Seti; el acţionează pentru că Maat se află în locul just. Înfăptuieşte acţiuni benefice pentru zei, Ramses, fii păstorul poporului tău, dă viaţă fiinţelor omeneşti, mici sau mari, fii vigilent noaptea ca şi ziua, caută orice ocazie pentru a fi util.

— Acesta e rolul tău, tată, şi-l vei mai îndeplini încă multă vreme.

— Mi-am văzut moartea, se apropie; chipul ei e cel al zeiței Asfințitului, tânără și surâzătoare. Nu e o înfrângere, Ramses, ci o călătorie. O călătorie în imensitatea universului pentru care m-am pregătit și pentru care trebuie să te pregătești și tu din prima ta zi de domnie.

— Mai rămâi, te implor!

— Te-ai născut pentru a conduce, nu pentru a implora; pentru mine, a sosit clipa de a trăi moartea și de a suporta proba transformărilor din lumea invizibilă. Dacă existența mi-a fost dreaptă, cerul se va uni cu ființa mea.

— Egiptul are nevoie de tine.

— Din vremea zeilor, Egiptul este unica fiică a luminii, iar fiul Egiptului e așezat pe un tron de lumină. E rândul tău să fii succesorul meu, Ramses, să-mi continui opera și să treci dincolo, tu, al cărui nume este „fiul luminii".

— Am atâtea întrebări să-ți pun, atâtea învățături de descoperit...

— De la prima întâlnire cu taurul sălbatic, te-am pregătit, căci nimeni nu cunoaște clipa când destinul lovește în mod decisiv; între timp, tu trebuie să-i afli secretele, pentru că ai de condus un popor întreg.

— Nu sunt pregătit.

— Nimeni nu e niciodată; atunci când strămoșul tău, primul Ramses, a părăsit acest pământ, luându-și zborul spre soare, am fost la fel de neliniștit și de pierdut cum ești tu astăzi. Cine își dorește să guverneze e un nebun sau un incapabil; numai mâna lui Dumnezeu poate pune stăpânire pe un om pentru a face din el o ființă de sacrificiu. În calitate de Faraon, vei fi primul slujitor al poporului tău, un slujitor care nu va avea dreptul la odihnă sau la bucuriile pașnice ale celorlalți oameni. Vei fi singur, nu disperat de singur precum un rătăcit, ci la fel cu un căpitan de vas care trebuie să aleagă drumul cel bun, înțelegând adevărul forțelor

misterioase ce-l înconjoară. Iubeşte Egiptul mai mult decât propria ta fiinţă şi drumul ţi se va dezvălui.

Aurul asfinţitului scălda chipul liniştit al lui Seti; trupul Faraonului emana o claritate stranie, ca şi cum ar fi fost el însuşi o sursă de lumină.

— Drumul tău va fi semănat cu piedici, prezise el, şi va trebui să înfrunţi duşmani de temut, căci omenirea preferă răul şi nu armonia; însă forţa de a învinge va locui în inima ta. Magia lui Nefertari te va proteja, pentru că sufletul ei este cel al unei mari soţii regale. Fii şoimul care zboară în înaltul cerului, fiule, priveşte lumea şi fiinţele prin ochii lui pătrunzători.Vocea lui Seti se stinse, ochii lui se ridicară spre soare, spre un alt univers pe care doar el singur era capabil să-l vadă.

Şenar încă ezita să declanşeze ofensiva aliaţilor lui. Că Seti era condamnat, nu încăpea nici o îndoială; dar trebuia aşteptată anunţarea oficială a decesului. Orice acţiune grăbită se va întoarce împotriva planurilor lui; atâta vreme cât Faraonul trăia, orice rebeliune era de neiertat. După aceea, în timpul vacanţei puterii supreme, ce dura şaptezeci de zile, timpul necesar pentru mumificare, Şenar nu-l va ataca pe rege, ci pe Ramses. Iar Seti nu mai era acolo să-l impună ca succesor.

Menelau şi grecii lui fierbeau de nerăbdare; Dolenta şi Sary, care obţinuseră adeziunea lui Iset, se asiguraseră de neutralitatea binevoitoare a preotului lui Amon şi de prietenia activă a numeroase notabilităţi thebane; Meba, ministrul Afacerilor externe, se străduise din răsputeri la curte în favoarea domniei lui Şenar.

O prăpastie se deschidea sub picioarele lui Ramses; tânărul regent de douăzeci şi trei de ani avusese îndrăzneala să creadă că numai cuvântul tatălui său era suficient pentru a obţine tronul.

Ce soartă avea să-i rezerve Şenar? Dacă se va arăta rezonabil, un post onorific în oazele Nubiei; dar nu va căuta el aliaţi, oricât de jalnici, pentru a se revolta împotriva puterii? Impetuozitatea lui nu se va acomoda cu un exil definitiv. Nu, trebuia redus la tăcere pentru vecie; moartea era singura soluţie, însă lui Şenar îi repugna ideea de a-şi suprima propriul frate.

Cel mai înţelept era să-l încredinţeze lui Menelau, care-l va duce cu sine în Grecia, sub pretextul că fostul regent, renunţând să devină Faraon, dorea să călătorească; regele Lacedemoniei îl va ţine prizonier în acel loc îndepărtat în care Ramses va pieri uitat de toţi. În ceea ce o priveşte pe Nefertari, conform vocaţiei ei iniţiale, va fi închisă într-un templu din provincie.

Şenar chemă coaforul, manichiurista şi pedichiurista; viitorul stăpân al Egiptului trebuia să aibă o distincţie neştirbită.

Marea soţie regală anunţă ea însăşi curţii decesul lui Seti. În al cincisprezecelea an de domnie, Faraonul îşi întorsese faţa spre lumea de dincolo, spre mama celestă care-l va naşte în fiecare noapte pentru a-l face să renască în momentul ivirii zorilor precum un nou soare; fraţii lui, zeii, îl vor primi în paradis, unde, vindecat de moarte, va trăi prin Maat.

Perioada de doliu începu imediat.

Templele se închiseră şi activitatea rituală se întrerupse, cu excepţia cânturilor funebre, dimineaţa şi seara. Timp de şaptezeci de zile, bărbaţii nu se vor mai bărbieri, femeile îşi vor despleti părul şi nu se vor consuma carne şi vin; birourile scribilor vor fi goale, iar administraţia îşi va opri activitatea.

Faraonul fiind mort şi tronul gol, Egiptul intra în necunoscut. Toţi se temeau în această perioadă a tuturor pericolelor, în timpul căreia Maat putea să plece pentru totdeauna; cu toată prezenţa reginei şi a regentului, puterea supremă era de-a dreptul vacantă. Atrase de această situaţie, puterile întune-

ricului se manifestau în mii de forme, cu scopul de a priva Egiptul de suflul vital și de a-l face prizonierul lor.

La granițe, armata se afla în stare de alertă; vestea morții lui Seti se răspândi cu repeziciune în străinătate și stârni pofte nemăsurate. Hitiții și alte popoare războinice nu vor ataca oare malurile Deltei sau nu vor pregăti o invazie masivă la care visau, deopotrivă, pirații și beduinii? Doar prin statură, Seti îi reducea la tăcere; după dispariția lui, va ști Egiptul să se apere?

Chiar în ziua morții, cadavrul lui Seti fu transportat în sala de purificare, pe malul vestic al Nilului. Marea soție regală prezida tribunalul reunit pentru a judeca regele mort; ea însăși, fiii săi, vizirul, membrii consiliului înțelepților, principalii demnitari, servitorii din casa lui declarară, după ce depuseră jurământ că vor spune adevărul, că Seti fusese un rege drept și că nu aveau nici o plângere împotriva lui.

Cei vii își dăduseră verdictul; sufletul lui Seti putea să se ducă să afle trecătoarea, să traverseze fluviul celeilalte lumi și să plutească spre țărmurile stelelor. Mai trebuia transformat trupul lui muritor în Osiris și să fie mumificat după ritualurile regale.

După ce mumificatorii procedară la extragerea viscerelor și la deshidratarea cărnii prin expunerea la soare, ritualiștii înveliră cu fâșii de pânză regele defunct și Seti plecă spre Valea Regilor, unde își săpase lăcașul etern.

Ameni, Setau și Moise erau neliniștiți; Ramses se închisese în tăcere. După ce mulțumise prietenilor pentru prezență, se izolase în apartamentele lui. Numai Nefertari mai putea schimba câteva cuvinte cu el, fără să reușească să-l smulgă din starea de disperare.

Ameni era cu atât mai neliniștit cu cât Șenar, după ce-și manifestase durerea cu ostentația necesară, desfășura o

activitate surprinzătoare, luând contact cu responsabilii diverselor ministere și asumându-și administrarea țării; insistase pe lângă vizir asupra dezinteresului său și a grijii de a conserva prosperitatea regatului, în ciuda perioadei de doliu.

Tuya ar fi trebuit să-și dojenească fiul mai mare; însă regina nu-și părăsi soțul. Încarnare a zeiței Isis, ea îndeplinea un rol magic, indispensabil pentru înviere. Până în momentul în care Osiris Seti va fi depus în sarcofag, „stăpânul vieții", marea soție regală nu se preocupa de treburile acestei lumi.

Șenar avea câmp liber de acțiune.

Leul și câinele galben se țineau aproape de stăpânul lor, ca și cum ar fi vrut să-i ușureze suferința.

Împreună cu Seti, viitorul era surâzător; era de-ajuns să-i asculte sfaturile, să-i dea ascultare și să-i urmeze exemplul. Sub comanda lui, era atât de simplu și de vesel să guvernezi! Nici un moment Ramses nu-și imaginase că va fi singur, fără tatăl a cărui privire risipea tenebrele.

Cincisprezece ani de domnie. Cât de scurți au fost, prea scurți! Abydos, Karnak, Memphis, Heliopolis, Gurnah, atâtea temple care vor cânta mereu gloria acestui constructor, demn de faraonii Vechiului Imperiu. Dar el nu mai era acolo, iar cei douăzeci și trei de ani ai lui Ramses îi părură acestuia, dintr-odată, prea puțini pentru a guverna și, în același timp, prea greu de dus.

Oare merita într-adevăr numele copleșitor de Fiu al Luminii?

Christian Jacq
RAMSES
*
Fiul luminii

Atunci când se evocă măreția Egiptului antic, un nume ne vine imediat în minte: Ramses, a cărui domnie a durat mai bine de șaizeci de ani.

Deocamdată, Ramses nu are decât paisprezece ani; tatăl lui, faraonul Seti, venerat de popor, a reușit să facă ca imperiul său să fie cel mai puternic din lume. Dar cine îi va urma la tron? Fiul mai mare, Senar, viclean și abil, sau Ramses, plin de elan și pasionat?

În taină, Seti îl inițiază pe mezin în funcția supremă. Încercările și capcanele, adesea extrem de periculoase, se țin lanț. Va reuși oare Ramses să scape din hățișul intrigilor fratelui său? Va putea el să aleagă între exuberanta Iset și misterioasa Nefertari? Adolescentul Ramses nu poate să conteze decât pe câțiva prieteni: Moise, colegul evreu, la fel de entuziast ca și el, Setau, îmblânzitorul de șerpi, Ameni, scribul…

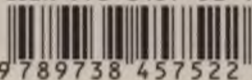

Foto: Françoise Jacq

Christian Jacq este autor a numeroase cărți de succes printre care Champollion l'Égyptien, La Reine Soleil, L'Affaire T…mon (*Premiul Maisons de la Presse*), …*ogia* Le Juge d' Égypte.

…u veșnicie
…desh
…Simbel
…lui de acacia

…-3 ISBN 973-8457-52-1

www.all.ro